

2240

पेशावे दसरांतून निवडलेले कागद

३

जंजिच्याच्या सिद्धीवर
शाहूची मोहीम

१७३३-१७३६

46024

[किंमत—२ रु. १ आ. किंवा ४ शिलिंग]

गव्हर्नमेंट सेंट्रल प्रेस मुंबई

१९०८

1

*Government do not share any responsibility for the
comments and views expressed by the editor.*

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. 2240 .....
Date... 30... XI... 54 .....
Call No. S.54. A42.1.54.....

" SHAHU'S CAMPAIGN AGAINST THE SIDIS OF JANJIRA," 1733-1736.

1. *Past History.*

The term Janjira meaning an " Island fort " has, during historical times, come to be applied to the great maritime dépôt at Danda Rajpuri in the middle of which stands the fortified rock-island of Janjira. The rulers of the place known as Sidis, were originally Abyssinian settlers, who established themselves on the west coast about the beginning of the 17th century and were later confirmed in their possession by the Mughal Emperors, as Admirals of the Imperial fleet, receiving frequent assistance from the Mughal Governor of Surat. When Shivaji started his work of liberating Hindu territory from foreign control, he and his successors had to wage constant wars against the various Mohammadan powers who stood in their way. Thus the Sidis of Janjira on the west coast, like the Nizam in the east, were constantly engaged in a veritable struggle for existence, the accounts of which form some of the most thrilling Chapters of Maratha history. Shivaji died almost broken hearted at not having been able to subdue his unwelcome neighbour, to control whom he had to establish a rival naval base at Kolaba near Alibag, about thirty miles north of Janjira, which later became the headquarters of the Maratha Admiral Angria. Hence arose a keen rivalry between the two opposing naval powers, Sidi and Angria.

2. *Causes of the War.*

When later Aurangzeb invaded the Deccan, captured Sambhaji, and took possession of the Maratha capital Raigad, he handed it over along with the adjoining territory to the Sidi; thereby enormously raising his importance. In consequence Angria found himself thwarted at every step by the Sidi, so that on the assumption by Shahu of the Maratha Kingship, almost the first condition that Kanhoji Angria made when he submitted to Shahu, was, that his position on the west coast should be made secure from his two great rivals the Sidi of Janjira and the Portuguese of Bassein.* The Janjira Campaign and that against Bassein a few years later, were the direct consequences of this undertaking on the part of Shahu and his Peshwa, the latter having a personal grievance against the Sidi, as his own native place Shriwardhan was close to Janjira and subject to constant molestation. Both Shahu and the Peshwa had however to wait long before they could direct their attention to the Sidi, as they had to make their own position in the heart of Maharashtra secure, first from their great opponent the Nizam-ul-Mulak and secondly from Sambhaji, Shahu's own cousin. The Nizam was checkmated at Palkhed in 1728 and Sambhaji was reconciled to his position at Kolhapur by the treaty of the Varna in 1731. Plans were thereupon matured, after

* Treaties by Mawjee and Parasnisi, page 197.

a long deliberation during 1732 at Shahu's court, and the expedition was launched in the early months of 1733.

3. Persecution by the Sidis.

The immediate cause of the expedition was however religious rather than political. Shahu's Guru Brahmendra Swami, a widely respected ascetic, had established a shrine at Parasharam near Chiplun, within easy reach of Gowalkot, a small but strong fort on the creek, owned by the Sidis and commanded by a gallant Mohammadan officer named Sidi Sat. In 1727, during the Shivaratri festival, this famous shrine was suddenly attacked and destroyed by the latter. The outraged Swami complained to Shahu and exhorted him to take up arms at once and to extirpate the impious authors of this unprovoked attack on the Hindu religion. Bakaji Mahadik writes in the same strain on 16th July 1733 : "I started from Suvarnadurga to proceed against Anjanvel. Passing by the Parasharam temple on the way I found a Sidi officer intent on destroying this holy place, plundering and burning the houses of the Brahmins and slaughtering cows. I at once attacked the enemy and after a stubborn fight pushed him back across the river." How the religious feeling ran high is shewn by the fact that the various communities inhabiting this region represented to the Peshwa that they were ready to collect funds of one lac by private contributions for preventing religious atrocities in future. (Purandare Daftari I).

4. Geographical position and Maratha preparations.

The Sidi ruled quite a narrow strip of land along the west coast south of Janjira, nearly the same in extent as it is now, between the creeks of Kundalika and Bankot, besides two outstations a little to the south, Anjanwel opposite Dabhol and the fort of Govalkot, already mentioned, which was equally coveted by both, the Sidi and the Marathas, as it commanded the rich and extensive trade of the great emporium Chiplun.

The opening of the year 1733 gave the Marathas a fresh opportunity to launch the expedition, as there were dissensions in the ruling Sidi family consequent on the death of Sidi Rasul Yakub Khan in the month of February. Shahu personally superintended the preparations and directed most of the prominent Maratha generals to join Bajirao who was appointed to conduct the operations. Kanhoji Angria had died in 1729 and his son Sekhoji, a brave and circumspect naval commander, enthusiastically concentrated all his power against the Sidi. Shripattrao Pratinidhi, Fatesing Bhonsle, Udaji Powar and his brothers, Pilaji Jadhav and the gallant Bakaji Naik Mahadik, a subordinate officer of the Angrias stationed at Suvarnadurg, and various others are found taking part in the campaign. The whole Angria family, viz., Sekhoji's brothers Sambhaji, Manaji together with Laxmibai and Mathurabai, the two widows of Kanhoji, threw themselves wholeheartedly into the war. Writes Sekhoji to Bajirao : " Unless the sole charge of the campaign is given to one single commander with full control, you will be unsuccessful. You must take the full responsibility on yourself. With me at your side to serve and assist you, what

is impossible of attainment? It is immaterial whether the war lasts for one year or two or whether it costs one lac or ten and whether the British, the Portuguese and the Mughal officials at Surat render naval succour to the Sidi. With all these dangers we can confidently cope, provided you take the lead personally ". But Sekhoji's sad and unfortunate death on 28th August 1733 was mainly responsible not only for the failure of the present campaign but for the ruin of the Angrias' house and with it the Maratha navy.

5. Failure of the Marathas.

The large number of eloquent letters, over 200 in number, here presented to the student, will speak for themselves and will be specially valued by the research-worker, as they afford him plenty of scope for drawing his own conclusions about the character of the persons and events involved. The war lasted for over three years, February 1733 to April 1736, and ended with the fall of Sidi Sat, who was killed in a hot action with Chimnaji Appa at Charhai.

The main objects of the Marathas were however not at all accomplished. The fierce tenacity and extreme resourcefulness of the Sidis became evident at every step. The Marathas could not extirpate them. Even Govalkot they failed to capture until 25 years later in 1760. Raigad, Anjanvel and a few small places inland were the only gains of the Marathas. The British at Bombay often intervened in favour of the Sidis as they cherished bitter enmity against the Angrias over the permits to trading vessels termed "Kolavan" in Marathi. The British had long cast a covetous eye on Janjira itself, which they once intended to make their chief base before they finally fixed upon Bombay. If therefore they could not capture Janjira for themselves they at least tried hard to prevent it falling into the hands of their rivals. Hence their interest in this war. They also quietly took possession of the island of Underi belonging to the Sidi at the mouth of the Bombay harbour while the struggle was raging between their two neighbours.

One thing that stands out prominently in reading these papers is the utter confusion and mismanagement on the part of the Marathas, due to lack of organization. Shahu himself was responsible for no small share of the result, as he failed to send in supplies of money, men and ammunition in time. He never trusted his generals, and the smallest rumour about their conduct, however baseless, was enough to cause him to vacillate. The Pratinidhi and Bajirao were constantly at variance and mutually whispered in Shahu's ear accusations against one another of secretly collaborating with the enemy. Shahu was driven desperate by these rumours and was at his wit's end what to do, to win the campaign. Bajirao evidently had no heart in the work possibly because, born leader though he was of roving guerilla armies over long distances, sitting down over a creek to win a naval fight was not to his taste. He patched up a provisional peace and retired in disgust at the end of the year leaving further work to his brother Chimnaji who was apparently better adapted to win the hearts of the people. Chimnaji's experience of this campaign

was invaluable to him in the second naval campaign which he undertook against the Portuguese and which was signalised by his heroic capture of Bassein in May 1739. Thus ends the chain of events in an undertaking which Shahu had set before himself in concert with the Peshwa at the beginning of his reign.

6. New fields of research in history.

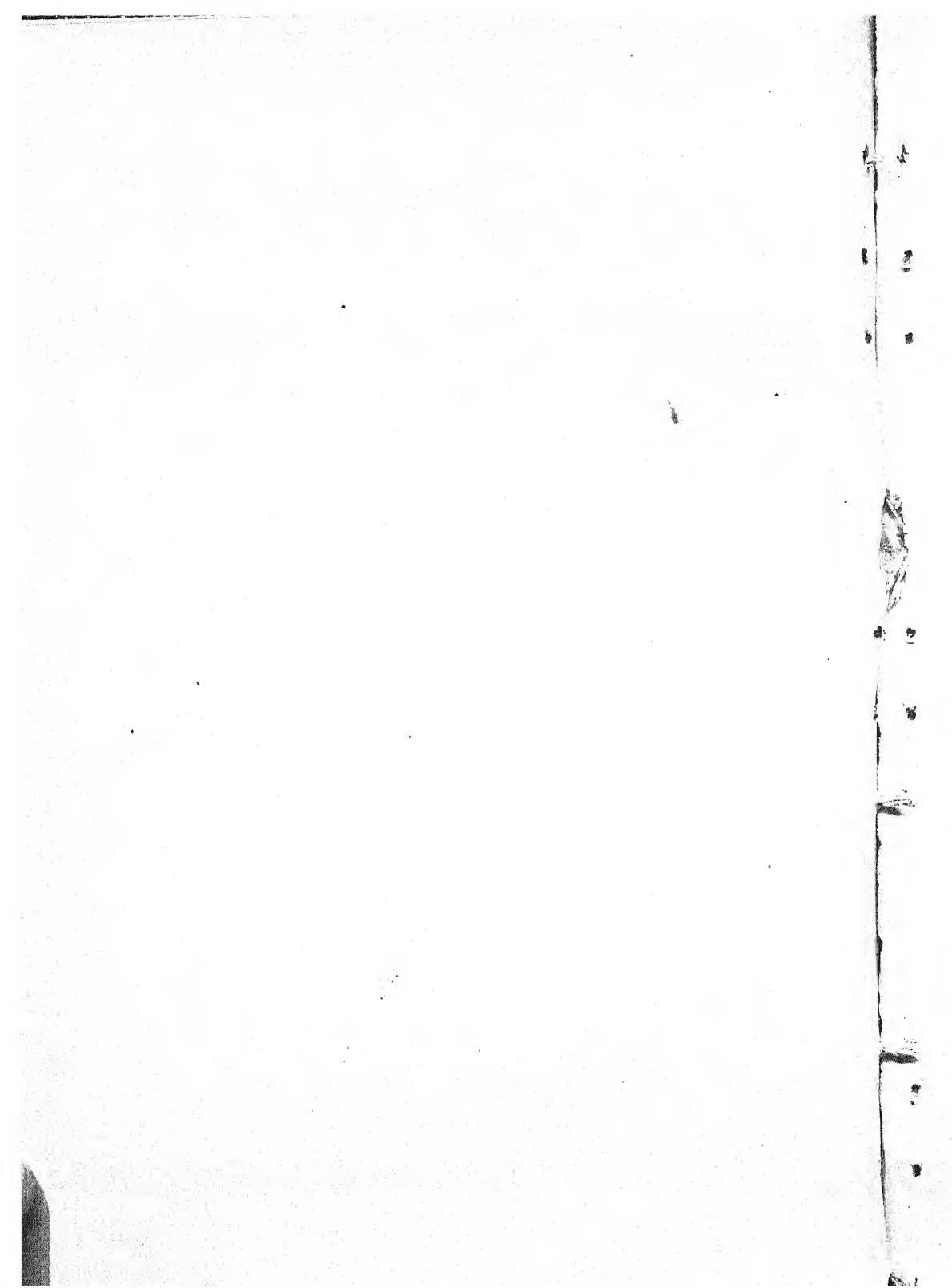
For historical study this Maratha struggle against Janjira offers new fields of research of special value. In addition to the Marathi materials either already published or here presented, there may be unpublished papers at the Bombay Secretariat relating to the same subject, and possibly the Portuguese archives too may yield some results to enquiring students. The records of Janjira itself, which it may be presumed could not have perished, will, if properly ransacked, disclose ample evidence to prove how such a small power as the Sidis settling on a foreign coast could hold its own against terrific odds for hundreds of years, surely a unique example in history of such a phenomenon.

४

स्त्रीयां उपर्युक्ता विषयाः प्राप्तव्याः
शोषणाति आमि तरीका कुम्ही साधार
इष्टांगी दिव्यांगी उद्घासनाम्
वसुदेवं च मीर्यांगी लक्ष्मी नव्यांगी इति
रीत्यांगी विशेष उद्घासनाम्
पर्वतांगी उद्घासनाम् उपर्युक्ता विषयाः
लक्ष्मी विषयाः प्राप्तव्याः
उद्घासनाम् उपर्युक्ता विषयाः
हृष्टिम् वक्तु उद्घासनाम्
एकुष्ठिलोगी योगी उद्घासनाम्
यावद्यज्ञानात्मक उद्घासनाम्
अलक्ष्मी उद्घासनाम्
प्रसादांगी उद्घासनाम्
विषयां उद्घासनाम्
उपर्युक्ता विषयाः प्राप्तव्याः
अज्ञानांगी उद्घासनाम्

इष्टांगी दिव्या

No. 1]

[10-4-1733

श्री.

राजमान्य राजश्री जिवाजी दादाजी गोसांवी यासी, सेवक बाजीराऊ बलाल
 प्रधान नमस्कार सुा सलास सलासैन मया अलफ नि राजश्री सेखोजी आंगरे
 सरखेल पैकर्णी जमा कोठी मुा पुणे वा जमा वर्कू मार तांदूळ मोठे असडी
 कैली चौसरी मापे गुा हाये खंडी

२॥३॥ गुा चितोजी कोठवला

भरीत खंडी ३८१

.....(फाटले).....

२॥=१॥ गुा गोविंद भरीत खंडी ३

६॥=४१॥

७॥=

येकून पावणेसात खंडी दोन मण दीड पाइली कोठी मारीं जमा असे जाणिजे.
 छ ई जिल्काद आज्ञा प्रमाण.

लेखन
सीमा.

¶The letter contains a list of provisions, probably for the Janjira campaign.

No. 2]

[7-5-1733

श्री.

श्रियासह चिरंजीव विजयीभव राजमान्य राजश्री बाजीराऊ यांसी प्रति मातुश्री
 राधाबाई आशीर्वाद उपरी. येथील कुशल तागाईत ज्येष्ठ शुद्ध पंचमी इंदुवार
 जाणून स्वकर्ये लिहीत जाणे विशेष. तुम्ही पत्र पाठविलें तें पावलें, लिहिलें
 वर्तमान सविस्तर कळलें. राजपुरी व राजकोट व बलाराजा व खोकरी ऐशी हस्तगत
 जाली म्हणून लिहिलें, तरी हे गोष्ट उत्तमच जाली. सेखजी येऊन भेटला म्हणून
 लिहिलें तरी ते गोष्ट उत्तमच जाली. त्याचें बहुता रीतीने समाधान रक्खून पुढीं
 आपलें कार्य सिद्धीस पावें ते गोष्ट करणें. परस्थळी जाणे जाहलें आहे,
 कोण्हाचा विश्वास न धरावा. बहुत सावधतेने असणें. शारीरसंक्षण करून
 सावधतेने असत जाणे. बंहृत काय लिहिणे हें आशीर्वाद.

¶Radhabai congratulates Bajirao on his capture of Rajpuri and other places.

No. 3]

[12-5-1733

श्रीशंकर.

श्रीमंत राजश्री   राऊ स्वामीचे सेवेसी

पौष्य बाबूजी नाईक जोसी कृतानेक साा नमस्कार विनंती. येथील क्षेम ताा जेष्ठ शुध १० पर्यंत औरगावादेस स्वामीचे कृपावलोकने करून येथास्थित असो विशेष. आजीच पुणियाहून पत्रे आलीं. त्या पत्रीं लिहिले होते कीं, दंडा राजपुरी फते जाली. यैसियास स्वामी पुण्यवान आहेत आणि येशकीर्ती समग्र स्वामीच्या ठाई सदैव वास्तव्य करिते तैथे हा प्रकार काय थोर म्हणावा? याहून आणखी महव्यशे पदरी पडतील. हे वर्तमान यैकौन परम हर्ष जाला. याउपर त्या ग्रांतीचे सविस्तर वृत्त पत्री लेहून विशेषात्कार हर्ष होये यैसे केले पाहिजे. श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीकडून पत्रे आली ती पाठविलीं आहेत. त्यावरून लेखनाभिप्राय समक्ष होईल. बहूत काय लिहिणे हे विनंती. जेष्ठ शु १० शनवार.

¶ Babuji Naik Joshi congratulates Bajirao on the capture of Danda Rajpuri.

No. 4]

[30-5-1733

श्री.

पुरवणी राजश्री नाना स्वामीचे सेवेसी.

विनंती उपरी दरबारीचे वर्तमान तरी राजश्री पंतप्रतिनिधी महाडास गेले होते. किले रायगडास चौकी श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान व फतेसिंग बाबा याजकडील लोक सात आठशे येऊन अगोधर पाचाढी राहिले होते. त्याजकडे बोलीचाली होती. त्यावर राजश्री पंतप्रतिनिधी यानी राजश्री स्वामीस पत्र पाठविले कीं रायगडचे अनुसंधान आम्हाकडे आले आहे, यास काय आज्ञा? यावरून राजश्री स्वामीनी राजश्री पंत प्रतिनिधी यांस पत्र पाठविले कीं तुम्ही किले रायगडचे राजकारण करून हस्तगत करणे त्यावरून महाडीहून प्रतिनिधी स्वार जाले ते छ २६ जिल्हेजी बुधवारी पाचाढास गेले ऐसे पत्र राजश्री स्वामीस आजि छ मजकूरी आले. याउपरी किले मजकूरचे राजकारण कोणाकडे लागेल याचे वर्तमान तहकीक आलियावर लेहून पाठऊन. विदित जाले पाहिजे. खुब नाईक (?) कालवातिणीची पोर पाठऊन दिली पाहिजे. नित्य नालिश होती. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

No. 5]

[3-6-1733]

श्री.

विनंती उपरी छ १ मोहरमी सोनाल्याचे बंदरावर इंग्रजाची गलबतें तीन आलीं. कांही लोक वाहेर निघाले होते. ही बातमी राजश्री चिमापास कळली. त्याजवरुन रातोरात फौज पाठविली. त्यांची यांची गांठ पडली. लढाई चांगली जाली. बाणाचा मार आपले बाणदारानीं त्याजवर फार केला. त्याणीं जंबुरेयाचे गोळे सुख केले. अशी लढाई जमली. आणि आपले लोकानीं उठावणी केली, आंत मिसळले. से सवाशे माणूस कापून काढिले. कांही पळाले ते खाडीत बुडाले. इंग्रज कांहीं गलबतावर होते. त्याजवर बाण टाकिले. त्याणी खाडीं उड्या टाकिल्या. बुडाले. गलबत यानी जाळीले. गलबतांतील चीजवस्त यानी लुटून आणिली. आपले कडील दोन घोडी पडलीं, व दोन भले माणूस पडिले. व कांहीं जखमी जाले. या प्रो वर्तमान आहे. आपणांस कळावै म्हणून लिहिले आहे. †

No. 5a]

[1733]

श्री

दिगर. सुरतेहून सिदी मसूद आरमार सुधां येतात म्हणून जाहीर होते. ऐशांस सिदी मारनिले आरमार देखील येत असतील तर त्यास मुंबईस नेऊन आपणा-जवळ ठेऊन विसालतपन्हा सिदीसाद यांस मोहिबी कलमी करावे. जरी सिदी मारनिलेस आरमार सुधा अंजनवेलीस बोलावितील तर तेथे पाठवावे. अगर जंजिरा जावयाचे वा(या)वयाचे लिहितील तर जंजिरा पाठवावे. लेकीन विसालता-पन्हांचा जबाब मोहिबास येईतेलग त्यास खोटी^३ करावे.

¶These two letters speak of the English at Bombay helping the Siddi and of naval help coming from Surat.

† हे पत्र वसई मोहिमेतील असण्याचा संभव आहे.

No. 6]

[4-6-1733 ?

पौ छ २ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री पंत प्रधान

स्वामीचे सेवेसी.

विनंती उपरि नवाब निजामन मुलुक याणी इंग्रेज यांस व सिदी साद यांस वस्त्रे पाठविलीं, तीं मुंबईस येऊन यांस पावलीं. ते दिवसीं वस्त्रे घेऊन इंग्रेज याणी परम खुशाळी केली, तोफा मारल्या. नोव्हती वाजविल्या. सिदी साद आद्याप मुंबईसच हजार दीड हजार माणसानसी आहे. आपणास कलावंया करितां लिहिले असे. बहुत काय लिहिणे? तादलाचे रवानगी हजार अडथले पडोन श्रमी केले आहे. निदान पावतील न पावतील कलत नाहीं. स्वामीचे पुण्ये करून पावतील. चिता नाहीं. कलले पाहिजे हे विनंती.

¶Wasudeo Hari to Bajirao informing him how the Nizam was supporting
Siddi Sat.

No. 7]

[12-6-1733

छ १३ मोहरम.

श्री

आपत्ये चिमाजीने छृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती उपरी येथील कुशल ताा छ १० मोहरम मुकाम पुणे यथास्थित असे विशेष. रायगडावर निशाणे चढली यैसे साताराहून लिहिले येथे आले, परंतु स्वामीकडून पत्र न आले. ऐसियास किला तो फते जालाच असेल; परंतु किल्यावर लोक कोणाचे गेले, किला सांप्रत स्वाधीन कोणाचे आहे, ते ल्याहावयास आज्ञा केली पाहिजे. राा बापुजी गणेश आम्हाकडे राजश्री स्वामीनी पाठविले ते वर्तमान पूर्वी स्वामीस लिहिलेच आहे. बापुजी पंताचे पाठीमार्गे सवेच राजश्री दादोबास आम्हाकडे पाठविले ते छ ८ मोहरमी येथे आले. आम्हांस व राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यास सातान्यास बोलाविले आहे. तेथे गेल्यावर आम्हांस आपल्यापासी ठेवावें. पिलाजी जाधवराऊ यासी स्वामीकडे पाठवावे. ते तेथे आल्याने खटपट करितील व राा. सरखेलीसहि त्याचे हातून तेथे बोलाऊन आणावे तेहि उद्योगास लागतील ऐसा विचार चितात आणून आम्हास व त्यास बोलाविले. त्यास आपल्यास तो वरें वाटत नाहीं.

याकरितां राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यास दादोबा समागमे सातारियास पाठवितों.
तेथून लक्षा प्रकरं राजश्री स्वामी त्यास तुम्हाकडे रवाना करितील, ऐसा विचारच
केला आहे. आपत्यास वरं वाटत नाही. तूर्त आपत्यास यावयास अनुकूल
पडत नाहीं, याकरितां राजश्री पिलाजी जाधव रा दादोबासमागमे पाठविले आहेत.
आपत्यास सावकाश वाटल्यावर आपणही सेवेसी येऊ, ऐसे उतर राजश्री नार-
वावयास लेहून पाठविले आहे, ते राजश्रीस विदित करितील. रा दादोबा अद्याप
येथेंच आहेत. सुभेदाराचा मुहूर्त करार होईल ते दिवसी हे व ते समागमे जातील.
जाले वर्तमान स्वामीस कळले असावे म्हणून लिहिले असे. तीन च्यार दिवस
येथून निघावयास लागतीलसे दिसते. हे विनंती.

¶Letter from Chimaji, in his own hand, to Bajirao, communicating the changes in the commands contemplated by Shahu.

No. 8]

[18-6-1733 ?

पौ छ १६ मोहरम.

श्री.

राजश्री पंत प्रधान

गोसांवी यांसी.

॥ ६) श्रीसकल गुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नानो पिलाजी
जाधवराव दंडवत विनंती. येथील क्षेम जाणून * * * * * लेखन आज्ञा
केली पाहिजे विशेष. पत्र पाठविले ते व राजश्री आपास पत्रे पाठविली ती छ ११
मोहरमी पावर्णी. कितेक विचार मसलतीचे तिडणाचे लिहिले ते कळो आले. याचा
विचार उभयेता पोख्ता करून उत्तर पाठवणे म्हणोन लिए. यैसियासी आम्ही
छ ४ मोहरमी गावास येऊन पावलो. छ ९ मोहरमी राजश्री आपा पुणियास गेले

तो दुसरे रोजी राजश्री स्वामीची आज्ञापत्रे व रा दादोबा
आले. आज्ञा कीं हजार बाराशे लोक पायेउतारा करून
व करोल बरकं(दा)ज यैसे राजपुरीस रवाना करून तुम्ही
उभयेतां हुजूर येणे. त्यासी राजश्री आपाचे शरीरास
सावकाश वाटत नाहीं. आम्ही राजश्री स्वामीस पत्र लेहून

पाठविले आहे कीं लोक पायेउतारा घेऊन सातारियाकडून यावे तरी त्यामार्गे नद्या
फार. दा बारा रोज लागणार. याकरितां आज्ञा होईल तरी याच मार्गे लोक घेऊन
जाऊन म्हणून लिहिले आहे. त्याचे उत्तर आजी उद्या येईल. त्याप्रमाणे वर्तणूक

शिक्का
पिलाजी
जाधवाचा

करून. वरकड कितेक अर्थ लिहिला तरी मनसबा कठीण पडला हे गोष्टी परंतु जे गोष्टीने राजश्री स्वामीचा आप्रह आहे ते गोष्ट न करितां गत्यंतरी नाही. त्याहि वरी राजश्री * * मनसबियास गेले आहेत. त्याची तुमची भेटी जाळियावरी त्याच्या तुमच्या विचारे जो मनसबा होईल तो करावा. नाहितेपक्षी त्याणी आजणवेलीस बसावे. तुम्ही तो राजपुरीस आहांच, वरकड विचार राजश्री आपानी लिए आहे त्यावरून विदित होईल. उताविली करावी यैसे नाहीं तो सावे सातवे रोजी आम्ही येऊन पोहोचतो. भेटीनंतर जैसा विचार निघेल तैसा केला जाईल. कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶Pilaji Jadhao writes to Bajirao that he is proceeding to the seat of war by orders of Shahu.

No. 9]

[24-6-1733

श्री.

राजश्री बाजीराऊ गोसावी यांसी.

६) अखांडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नोा कृष्णाजी पवार विस्वासराऊ दंडवत विनंती उपर. येथील कुशल जाणऊन स्वकीय कुशल लिहिले पाहिजे विशेष. गोा पत्र पा ते पावळे. लिहिला अर्थ कळोन समाधान जाले. गोवळकोटीचे वर्तमान काय व अंजनवेलीस मोर्चियांची तर्तूद कोणे रीतीची जाली आहे ते लिहिली पा म्हणऊन लिहिले. यैसियासी गोवळकोटास मोर्चे चार नजीक गेले आहेत. रविवारी नवमीस लोक खाडीपली-कडे रात्रीभागी घातले ते जाऊन मेढीयासी ठेपळे. मागाहून पाठी पुरोन आली नाहीं. याजकरितां मागें फिरोन आले. पुढेहि जे तर्तूद होणे ते होत आहे. राजश्री स्वामीनी किले वासोटा येथील येक भांडे पा ते येऊन पावळे. साताराहून सामान सुा पांच पा आहेत. तीं घाटाखाले आलीं. आजि दाखल होतील. वरकड दर किलीयासी एकेक भांडे आणून घावे यैसी आज्ञा राजश्री पंतप्रतिनिधी व राजश्री पंतप्रधान व राजश्री पंतसचिव यासी जाली आहे. व तुम्हासहि बाणकोटीहून पाच भांडी आणून घावी यैसी आज्ञा जाली म्हणऊन लिए

आहे. भांडी आली म्हणजे लागू करून मारगीर होईल. स्थळ रात्रा स्वामीचे प्रतापे फते होईल. अजनवेलीस राजश्री जिऊबा व अंगन्याकडील दीड हजार माणूस पांच सा तोफा येऊन सोमवारी दशमीस भांडी सुरु जाली तेथेहि मोर्चे कायम जाले. मागाहून राजश्री सेनापती याचीहि फौज रा केली आहे म्हणुन राजश्री स्वामीची आज्ञा जाली. आपणांस कळावे म्हणुन लिहिले असे. आपण सविस्तर लेहून परामुश करात जाणे. लोम असो दीजे हे विनंती.

¶Letter of Krishnaji Pawar to Bajirao giving details about the fighting at Gowalkot. Krishnaji is the adopted son of Tukoji Pawar of Dewas.

No. 10]

[24-6-1733

छ २६ सप्तर

श्री.

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान

स्वामीचे शेवेसी.

सेवक रघुनाथ हरी कृतानेक साष्टांग दंडवत प्रा विनंती उपरी येथील कुशल ता छ २२ मोहरम आशाढ वदी अष्टमी इटुवासर पर्यंत मो खेड यथास्थित असे विशेष. स्वामीनी दोन पत्रे पाठविलीं ती प्रविष्ट होऊन सविस्तर कळले. अजनवेल व गोवळकोटच्या * * * * अर्ध लिला यैशास आम्हास स्वामीची आज्ञा ते प्रमाण. बकाजी नाईक व आम्ही सामील चिपळूणास जाहल्यावरी राजश्री पंतप्रतिनिधी बहुता प्रकारे गोंजारीत होते, तथापि आम्ही निघोन आलो. त्याचा कारभार अगदी हरदम जाहला. श्रीच्या पर्वतावरी प्रतिनिधी आहेत. सिदीसाद भेटीस आला होता. भेटोन दगाबाजी करून गेला. आतां फिरोन जुझावयाची उमेद घरितो. हबसी कसो आहेसा प्रस्तूत प्रतिनिधीस कळत चालिला आहे. आम्ही बकाजी नाईक जमावानसी निघोन आलो. या उपरी आठापाचा दिवसांत शामल त्याजवरी छपाहि घालितो. दोन हजार माणूस जमाव त्याजपासी आहेत. धोरिणिता हरयेक प्रसंगास बाबूराज याजवरीच आहे.

अजनवेल तों दूरच आहे, परंतु गोवलकोटचेहि त्याचे वस्तु काही होत नाही. दिवसांत शामल बरा अडला होता, उपराळा मदत कोठून होणे नव्हती. प्रतिनिधीपंत आले नसते तरी इतकीया दिवसांत आम्ही मोर्चे देऊन भांडीयाच्या मारा. खाले येक दोन बुरुज पाडिले असते. आणिखी पंधरा दिवसी कार्यसिध्ही होती यैसे असतां प्रजेचा भोग सबल व शामल अदृष्टवान तेणेकरून आम्ही निघोन आले, पुढे भगवदीछा प्रमाण. पर्जन्याचा मोठा अतिशय, येकक नदीवरी तीनच्यार दिवस उतरावयास लागतात. मजल दरमजल येत असो. स्वामीचे दर्शन होईल तो सुदीन. बहुत काय लिहिणे. कृपा वर्धमान करावी हे विनंती.

¶Raghunath Hari informs Bajirao that he does not think it possible for the Pratinidhi to capture Gowalkot.

No. 11]

[25-6-1733

श्रीराम.

राजश्री फतेसिंगबाबा गोसावी यांसी.

६३ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी अलंकृत राजमान्य स्नाने. रघुनाथ हरी रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन सविस्तर कलो आले. अंजनवैलीच्या मनसवियाचा अर्थ आपण लिहिला ऐशास राजश्रीं प्रतिनिधी गोवलकोटास आले. त्यांचा आमचा बनाव न वसे या निमित्य आम्ही जमाव सहवर्तमान कुलाबियास जावयाचा निश्चय करून चिपळुणाहून आजि भोमवारी खेडास आलो. येथून स्वार होऊन मजल दर मजल पुढे येतो. कलले पाहिजे. बहुत काय लिहिणे. लोभ असो दिलहा पाहिजे हे विनंती.

¶Raghunath Hari informs Fatesing Bhosle that having disagreed with the Pratinidhi he has been returning to Kolaba.

No. 12]

[June 1733 ?

श्रीराम.

श्रियासह चिरंजीव राजमान्य राजश्री चिमाजीपंत यांप्रति प्रीतिपूर्वक नारोराम विनंती, येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. सांप्रत तुम्हांकडून कागदपत्र येऊन वर्तमान कळत नाहीं. तलेगावास आलेस म्हणून परस्पर वर्तमान ऐकिले, त्यावरून हे पत्र लेहून पाठविले आहे; तरी सविस्तर

आपणाकडील वृत्तांत लेहून संतोशावाति होय ते केले पाहिजे. यानंतर राजश्री फतेसिंग भोसले व राजश्री बाजीराव यास कोकणांत राजपुरीस खाना केले हे वर्तमान परस्पर तुम्हास कळलेच असेल. पुढे त्यास तेथे छावणीस राहवे लागलें. जागा एक प्रकार आपले मजबुदीनें राहवे लागते. लोक जमाव पोख्ता असावा लागतो. येथून वरचेवरी लोक खाना करणे ते करीतच आहो. राजश्री अंबाजीपंत यासहि सांप्रत माहाराज राजश्री स्वामीनी खाना केले. राजश्री बाजीराव यांची पत्रे तुम्हांस येतालिच. परंतु ते लांब आहेत, याकरितां हे पत्र अगोदर लिहिले आहे. तरी दोन तीनसे तोफखाना, पायेचे लोक अथवा करोल व तीनच्यारसे सिपाई घोडे, जेथवरी जाईल तेथवरी न्यावे. पुढे पायउतारा होऊन तोफखाना व वरकड मिळोन पाच सातसे माणूस वरे कामाचे त्याजवळी जाऊन पोहचे असे करावे. विलंब न लावणे. पत्र पावतांच ये गोष्टीचा विचार करून, लोक खाना करून, वर्तमान लिहिले पाहिजे. जागा एक प्रकार खवरदारीनें राहिल्याविना कार्यास न ये, याकरितां तातडीनें लिहिले आहे. कळले पाहिजे. त्याजवळ लोक पहिले गेले होते, ते न पुसत आले. जमाव निपट थोडका आहे. जागा कठीण आहे. दगेखोर शामल आहे. प्रजन्यकाल आहे. याजकरितां हे पत्र लिहिले असे. कळले पाहिजे. बहुत काय लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶Naro Ram Mantri from Shahu's Court urges Chimaji Appa to send reinforcements to Bajirao into Konkan.

No. 13]

[पो 11-7-1733

पौ छ १० सफर.

श्री.

पुरवणी राजश्री चिमाजीपंत आपा

गोसावी यांसी.

विनंती उपरी. हुजरातीकडील लस्कर काळोस्तियाच्या मोर्च्यास नेमिले अहेत, त्यास ते घरे बाघोन पागेवरी राहिले होते. ऐशास त्याणी काळोस्तियाकडे जाऊन छावणी करावी. ते अद्यापि तेथे नेहमी गेले नाहीत. आम्ही त्याजला रागे भरलो तेव्हा त्या लस्करपैकी राजश्री खंडराव जाधव व दुर्गोजी भोईटे ऐस देवे नेहमी मात्र काळोस्तियास घरे बांधून आहेत. मानाजी जाधव अद्यापि पागेवरीच आहेत. वरकड इतर जे आहेत ते दिवसा काळोस्तियास पागेवरून

भाकरी नेऊन खाऊन राहतात. रात्रौ फिरोन लस्करास येतात, ऐसा अर्थ आहे. त्याजला अद्यापि भरवसा नवता. आम्ही जाऊन आंगरेकडील लोक आणिले तेव्हां सत्यसे भासले; तो हली प्रजन्यामध्ये राजश्री स्वामीची काळ आज्ञा जाली की पागेवरी काळोस्तियाचे लस्करपैकी सेभर स्वार व दोनसे माणूस व धामणीच्या मोर्च्यपैकी देखील सरलस्कर वगैरे मिळोन सेभर स्वार व दोनसे माणूस पाठवावे आणि पागेचा जागा राखवणे म्हणून आम्हासाहि पत्र आले. त्यांचा जाबसाल आम्ही लिहिला कीं आम्हाकडील लोक आहेत ते महाराजास विदित आहेत; आणि जागा जागा लोक ठाणीयास ठेऊन बदोबस्तहि केला आहे. आणि मोर्चेहि कायम केले आहेत तेहि वृत सेवेसी विदित आहे. त्याणी अद्यापि मोर्चेहि घातले नाहीत व कोठे नाकेबंदीसाहि लोक ठेविले नाहीत. आणि महाराज त्याचेच रखवालीस माहाराज लोक पाठवावे म्हणून आज्ञा करितात. आज्ञा जाली तरी ठाणेयास लोक ठेऊन ठाणी घातली आहेत. तेथील लोक उठऊन आणून त्याची रखवाली करून; परंतु ठाणी उठऊन आणिल्यास मार्ग चालेल न चाले सर्व विदीत आहे, येसे विनंतीपत्र लिहिले आहे हे वृत आपणास कळावे याजकरितां लिहिले असे. दोनसे राऊत दोही लस्करपैकी व चारसे माणूस दोही लस्करपैकी ऐसे पागेवरी ठेऊन वरकडानी काळोस्तियावरी जावे ऐसा मनसबा राजश्री स्वामीनी करून प्रस्तूत आज्ञापत्रे पाठविली आहेत. त्यापैकी आम्हाकडील जाबसाल इंदन्याये जाला. तिकडील लस्करचे कोण राहतील कोण जातील हा सर्व मनसबा अद्यापि होणेच आहे. चौधे जण चौकडील आहेत. एकाचे ऐकत नाही. तिकडे जाधव आहेत ते आपला कंठशोश कर्तव्य त करितात, परंतु परिणाम इंदन्याये आहे. सविस्तर वृत आपणास कळावे याजकरितां लिहिले असे. विशेष काय लिहिणे, कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶Some officer working in the campaign complained to Chimaji Appa about the conflicting orders received from Shahu direct.

No. 14]

[11-7-1733

पौ छ १० सफर.

श्री.

पु॥ राजश्री चिमाजींपंत आपा

गोसाबी यांसी.

विनंती उपरी. आपणाकडील येथे जमाव आहे त्याचा तपशील पेशाजी एकदोन वेळा लेहून पाठविलाच आहे. त्यावरून श्रवण जाहालाच असेल.

त्याज अलीकडील वर्तमान तरी पांढरे, गाईकवाड व लाड याचे राऊत तो कुली उठोन गेले. एक एक दोन दोन कोणाकोणाचे आहेत तेहि न पुसत. आजाराच्या धास्तीमुळे उठोन जातात. येथे धायभराचे पथक आहे त्यामध्ये चाळीस पनास राऊत आहेत, परंतु कुली दुखणेयाने पडिले आहेत. स्वारीस बाहेर निघतां दहावीस निघणार नाहीत. येथे राऊत म्हणावयासी दोन चार आमचे आहेत व देशमुख खासा एक दोन व मागे राऊत सात आठ जण इतुके भांडवल आहे. शत्रु दगेखोर आहे तोहि आपणास विदितच आहे. राऊताविसी आम्ही वरचेवर लिहित गेलो परंतु अद्यापि राऊत येऊन येथे पोहचले नाहीत. तरी येथे राऊत सत्वर येऊन पोहचत ते केले पाहिजे. कोणी राऊत अगर खासा येंदां रिकामे घरी होते ऐसा अर्थ नाही; परंतु ऐसे असोन गोवलकोटची मसलत आली ती निभावली पाहिजे. याजकरितां दोनसे राऊत आगत्यरूप पाठविले पाहिजेत. सिलेदार आहेत ते यावयासी अनमान करतील तरी आधी आपली पाग रवाना करावी, मग सिलेदारहि रवाना करावे, परंतु राऊत अतिसत्वर येत ते करावे. येथील सोबती आहेत त्याची वर्तणूक पत्री लिहावी ऐसा अर्थ नाही. विशेष काय लिहिणे. कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶ Some officer asks more reinforcements for the fight against Gowalkot.

No. 15]

[16-7-1733

छ २४ सफर

श्री.

राजश्री पंतप्रधान स्वामी गोसावी यांसी.

॥६॥ श्रीसकलगुणालंकरण अखंडीतलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकीत वकाजी नाईक माहाडीक कृतानेक रामराम विनंती येथील कुशल जाणोन स्वानंद लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. आपण कृपा करून पत्र पा ते का चिपळून येथे प्रविष्ट होऊनु बहुत समाधान जालें. अजनवलीस मुर्चवदी केली आहे म्हणोन यैकितो त्याचे वर्तमान काहीच लेहून पाठविल नाही; व श्रम साहास तुम्ही कराल आण राजश्री पंतप्रतिनिधी आले आहेत हे येशास पात्र होतील तो विचार न करणे म्हणोन कितेक नीतिन्याये आज्ञा लिहिली. येशास स्वामीने जो विचार लेहून पाठविला त्यास किमपि अतराये नाही. जजिरे सुवर्णदुर्गीहून अजनवेलीचे कार्यभागास निघालो ते श्रीभार्गवस्थलावरून येतां गोवलकोटची स्वारी श्रीस्थळी येऊन अनाचार करणार व ब्राह्मणाचे घरचा गला व घरे दगद करावयास स्वारी

आली. हे वर्तमान मार्गी कल्ल्यानंतर श्रीस्थळी येऊनु, गनिमाचे स्वारीचा दाखला घेऊनु, युध्य प्रसंग केला त्याचा मोड करून, सेपनास माणूस त्याचे मारले. त्याउपर अजनवलीस तैसेच जावे तर श्रीस्थळी गोवध करणार हे तत्वता कळले. यास्तव गोवलाचे कोटास गाठून बसले. दहा पाच रोज जाले. भाडी आणून जोगवितो. राजश्री प्रतिनिधी श्रीस्थळीं आले तेच रोजी अजनवलीहून सिदीसाद वारा पधरासे माणसानसी येऊनु आम्ही चारपांचसे जमावानसी जेथे होतो तेथे चालोन आला. आम्हाजवळ भाडे नव्हते त्याणी भाडी व जेजाला वाण होके जबूरे याची मारगिरी बहुत केली. त्यासुळे आपलेकडील लोकांचा मोड जाहल्यावर नदीआरता गनीम चालोन आला. केवळ निदान वरूत यैसा जाहला तेव्हां खावंदाचे स्मरण करून गनिमावर चालोन घेतले. पधरावीस माणूस ठार केले व पचवीस तीस जखमी केले आण गनीम नदी आलाड आला तो माघारा नदीपार करून लाविला. आपलेकडीलहि येक सरदार व दाहावीस जखमी जाले. खासा सिदीसाद आला. त्याचे मोड व्हावा येसे नव्हते. पंतु धन्याचे पुण्येकरून हे गोष्ट थोरसी जाहली. त्या अलाकडे आम्ही चिपळूनात आलो. राजश्री प्रतिनिधी श्रीस्थळी आहेत. सिदीसादकडे राजकारण लाविले आहे. भेटीसहि सिदीसाद आला होता. सातारा जावयाची वोली घातली. त्यास येकवेळ भेट घेऊनु पुन्हा गोवलकोटांत सिदी गेला. पुढे त्याची याची बाली लागली असे. आम्ही प्रतिनिधी आल्यानंतर ये जागा वसावे यैसा अर्थ नाही. निघावयाचा मार केला. त्यास अजनवेल अगर गोवळ दोघा किल्यातून येक किला तुम्हास देतो म्हणोन म्हणतात. त्यास येखादे ठिकाण स्वतंत्र आमचेच स्वाधीन केले. त्याचे लोक अथवा कोणी नसेल तर आम्ही मान्ये करून राहतो, नाही तर ठिकाणचे ठिकाणी स्वार होऊनु जातो. निरार्थक राहवे येसे नसे. समई स्वामीनेहि आज्ञा केली त्याचप्रमाणे वर्तणूक करून. निरंतर पत्री समाचार घेणार स्वामी समर्थ आहेत. विदित जाले पाजे छ १९ सफर हे विनंती.

¶Bakaji Naik to Bajirao giving details of a skirmish he had with the Siddi near Chiplun.

No. 16]

[16-7-1733

श्री.

राजश्री मानाजी आगरे गोसावी यासि

६) अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्ये श्वो बकाजी ना माहाडीक नामजाद प्रां जंजिरे सुवर्णदुर्ग रामराम विनती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये

कुशल लेखन करीत असले पाजे विशेष. पत्र पा ते पावोन सामाधान जाले. राजश्री पंतप्रधान याचे पत्र पा ते पावले. त्याचे उत्तर लेहून पा असे. अजनवेळीचे कार्ये-भागास निघालो हातो; परंतु दरम्याने श्रीभार्गवराम येथील स्थलास गोवलकोटकर काही उपसर्ग गोवधाचा करणार यास्तव गोवलकोटास गाठून वसलो, तो सिदी-साद बारा पधरासे लोकानसी चालोन आला. आम्हाजवळ तोफ नव्हती. त्याणी तोफाचा व जेजाटा (ला ?) बाण होके याची मारगीरी केली, त्यामुळे इकडील मोड जाहाला. हे गनिमाने देखोन नदी आलाड चालोन आला. केवळ निदान वरून आम्ही च्यार पाचसे माणसानसी होतो. त्यास मोड जाहाला तो सावर करून तैसेच गनिमावर घेतले. पधरा वीस त्याचे मारले व पचवीस तीस जखमी केले. आम्हाकडीलहि एकजण बावाजी तलवणार ठार जाहाला. पधरा वीस जखमी जाले. चारदा खासा सिदीसानद याचा मोड खावदाचे पुण्ये करून केला. हे संतोशाचे वर्तमान आपणास कळावे म्हणोन लिंगा आहे. बहूत काय लिहिणे. लोम असो दिल्हा पाजे छ १९ सफर हे विनंती.

¶Bakaji Naik gives Manaji Angre details of a skirmish he had with the Siddi near Chiplun.

No. 17]

[16-7-1733

पौ छ २४ सफर

श्री.

राजश्री पिलाजी जाधवराऊ गोसावी यांसी.

६) अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकित बकाजी ना महाडीक नामजाद प्रांग जंजिरे सुवर्णदुर्ग रामराम विनंती. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन केल पाजे. विशेष आपण पत्र पाठविले ते पावोन सामाधान जाले. यैसेच सर्वदा पत्र पाठकनु सतोश पावित असिल पाजे. वरकड राजश्री पंत-प्रधान यांचे पत्र पा ते पावले. त्याचे उत्तर लेहून पा असे. त्याजवरून कळो येईल. बहूत काय लिहिणे, लोम असो दिल्हा पाजे, रा छ १९ सफर हे विनंती.

¶Bakaji Naik Mahadik, an officer of the Angrias, to Pilaji Jadhav, acknowledges letter of the Peshwa.

[16-7-1733]

नकळ

No. 18]

श्री.

श्रीमंत माहाराज राजश्री छत्रपती स्वामीचे सेवेसी

विनंती. सेवक संताजी जाघव व दुर्गोजी भोइटे कृतानेक विज्ञापना. ता
छ १९ सफर मुक्काम लस्कर पागा चिपळोण स्वामीचे कृपेकरून सेवकाचे व
लस्करचे वर्तमान यथास्थित असे विशेष. संताजी सिरके व राणोजी भोसले घर
हुजेर महाराजांची आज्ञापत्रे घेऊन आले. त्याबराबर लस्करची गणती व कुली
तपसीलवार वर्तमान ऐसे लिहिले आहे. त्यावरून निवेदन जालेच असेल. त्याज-
वर साळासकर अवघे खासे गेले. दहा पंधरा घोडी मात्र ठेविली आहेत, व रा
द्वारकोजीराऊ पाटणकर यांचे लोक होते ते पोटास मुतलेख नाहीं यासुळे तेहि
झाडियानसी गेले. हणगोजी बोरगे यास समाधान वाटत नव्हते, यासुळे ते खासा
खातगुणास म्हणोन कांही जमाव होता त्यांतीलही थोडा बहुत घेऊन गेले.
तैसेच वरकड्यांचे हि थोडे बहुत स्वार गेले. याउपरी दोनसे घोडे राऊत मात्र
आहेत. वरकड्यांचे हि लहान तटु ठार (तट्टवार? तट्टव्वार?) चाळीस पंचास पवेतो
असतील. रा येसाजी अनंत यांचा जमाव सासे माणूस होते; त्यांस तीन रूप-
यांचा सिरस्ता आइकतांच उठोन गेले. दोनअडिच्चसे माणूस होते. त्यास ते
वावाजी म्हसके यांचे कुमकेस पाठविले. या उपरी पाये लोकांचा जमाव लस्करांत
नाहीं. कांही राजश्री राणोजी भोसले यांजकडील आहेत परंतु ते त्याजवळच
तितके पाहिजेत. व हणगोजी बोरगे याजकडील सेपंचास माणूस आहे. व
रा जयसिंगराऊ सिरके हे मिरजोलीस आपले जमावानसी आहेत. आंगरियाकडील
जमाव काळुस्तरियास मीचेंबंदी करून आहेत. परंतु सांप्रत शामलाच्या हुली
रोज उठोन तीहिकडे पडतात. आंगरियाकडील जमावाचे च्यारपाचसे माणूस
सीतज्वराने पडिले आहे. व येसाजीपंत याजकडील सेंभर माणूस पडिले आहे. लस्करांत
आम्हाकडीलहि जमावाजमावाचे माणूस जेर जाले आहे. तीन्ही मोर्चे मिळोन
निमे माणूस दुखणियांनी बैकैर आहे. आणिकहि रोजाचारोज पडतच आहेत.
आपणास देखिल दुखणियांनी हैरान केले आहे. ऐसा प्रसंग घडोन आला आहे.
ईंधर शरम कैसी राखेल ते नकळे, याहिमध्ये दाणा मुतलख मिळत नाहीं. कदां-
चित मिळाले तरी दोन अडीच पाईली मिळणे मुसकील आहे. येविसीं दोन च्यार

वेळां विज्ञापना लिहिली, महाराजांनाहि जागाजागा ताकीद करविली, परंतु येथे
मुतलख रस्त पोहचली नाहीं. यासुळें बहुत लोक श्रमी आहेत, याची पैरवी
करून पाठवावी व फौजेची रवानगी करावी; नाही तर गनीम दोगेवोर आहे.
एखादे मोर्चियावरी पडला आणि आब गेला म्हणजे संकट आहे. याची बेहुंधी
करणार माहाराज समर्थ आहेत. सेवकांने कोठवर लिहावें! माहाराजांनी आंगरिया-
कडील जमावास अडिच हजार रुपये कृपा करून दिल्हे, यामधे या महर्गतेमधे बेगमी
होते यैसे नाहीं. प्रज्येन्य तो अतिवृष्टी लागला आहे. नद्यानाले यास मुतलख
उतार नाहीं. ऐसी चहुकडून मुसकील जाली आहे. व कासीबंदर इकडे कुळी
राँन गनिमास रिकामे आहे. यासुळें घाटापावेतो गनिमाचा सेह आहे. यैसि-
यास तिकडील मोर्चेबंदीस माहाराज सत्वर जमाव पोखता हशम दोन हजार व पाचसे
स्वार नेहमी पाठवितात तर गनीम केवळ जेर होतो आणि आमचेहि मदतीस व रा-
जयसिंगराऊ यांचे मदतीस ऐसा आणीक जमाव पाठवावा म्हणजे दिवसेदिवस जो
पोखता मोर्चेबंदीचा विचार करत्य तो केला जाईल; व उतेकर व पेढामकर व
पलांडे वगैरे खलाटीचे लोक आहेत, त्यास तिवरा व कुंभारली दोन्ही घाटांची
ताकीद करविली पाहिजे; आणि रस्त सत्वर लस्करास पावेते करणार स्वामी समर्थ
आहेत. राजश्री द्वारकोजीराऊ पाटणकर यांची स्थापना वतनाची करून त्यास
येथें सत्वर रवाना करावें. तेहि आमची धड्सोबती आहेत. आणि कितेका
विवेकाचे आहेत. त्यांचे ऊर्जीत करणे स्वामीसिहि आगत्य आहे. स्वामीकार्याचे
एकनिष्ठ आहेत. आमचेहि खर्चाची बहुत हैरानगत आहे. आम्हांस तो महा-
राजांचे चरणाखेरीज दुसरा आश्रय नाहीं. सर्व फिकीर करणार महाराज धणी
मायबाप आहेत. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञानि. महाराज! लस्करामधे मुतलख दारू
सिसे नाहीं. नदीयास टोकरे नाहीं. तर दारू सिसे व टोकरे व चंद्रजोतीची
दारू यैसी सत्वर रवानगी करावी. गनिमाची आवाई बहुत बहुत आहे. अंजन-
वेलीकडून पायेउतारा निवड करून एक टोळी यणार व गोवलकोटात भारी जमाव
होता. त्यापैकीं कांही जमाव नेला आहे त्याची येक टोळी ऐशा दोन टोळ्या
वरलेकडून येणार, येक टोळी गोवलातील निघावी, येकूण खामखा येके मोर्चावरी
या चौ रोजांत घालितात हे तर्हकीक आंगरियाचे मोर्चियामधे आली. त्यांनी

१ पैरवी—व्यवस्था.

२ बेहुंधी—तरतूद.

३ कुळी—सर्व.

४ रान—प्रदेश.

५ धड्सोबती—झोवर्पर्यंत विकारे सोबती.

६ टोकरा—पडाव.

७ खामखा—खात्रीने.

८ तहकीक—सत्य, निश्चित.

रोजाचा रोज आम्हास सावधतेमध्ये असणे म्हणून चिभ्या पाठवितात. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञासि. बजिनेस चिठी सेवेसी आजची पाठविली आहे. विदीत जाले पाहिजे हे विज्ञासि.

¶*Santoji Jadhao communicates to Shahu the difficult predicament of the fighting forces in the campaign against the Siddi.*

No. 19]

[18-7-1733

छ २६ सफर.

श्री.

राजश्री

पंतप्रधान.

स्वामी गां यासि.

६३ श्रीसकलगुणालकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्ये श्रेहाकित बकाजी नां माहाडीक नामजाद प्रा जजिरे सुवर्णदुर्ग कृतानेक रामराम विनती. येथील कुशल जाणोन स्वानंद लेखनाज्ञा केली पाजे विशेष. आपण पत्रे पाठविली तें पावोन साद्यतवृत कलोन समाधान जाले. अजनवेळीस जाऊनू मूर्च्चबंदी करून वैसलेत तो रा श्रीपतराऊ गेले. ते तुम्ही येक होऊनू काम करितां म्हणोन कलो घेते. तर हे गोष्ट कार्याची नव्हे. आपले राजकारणात दुसरेयाचा पाये सिरु देऊ नये म्हणोन कितेक प्रकारे आज्ञा केली. यैशास अजनवेळीचे कार्यबदल आलो होतो. त्याचा सविस्तर अर्थ पेसजी जोडेकरी यासमागमे लेहून पा आहे. त्याजवरून कलो आलोच असेल. वरकड आपण नीतिन्याये लेहून पाठविला तो यथार्थ असे. त्यास अंतर आहे यैसे नसे. वरकड आपले राजकारणात दुसरेयाचा पाये सिरको घावा ही गोष्ट आजताहोऊनू आली नाही, व याकुडेहि धन्यांच्ये पुण्येकरून त्याचप्रा चालेल. यास अंतर सर्वथा होणार नाही. सारांश खामीचे लिहिले आज्ञेप्रा कर्तव्य विचार करून उपस्थित मनसबा केला, त्याची साड केली, आण राजश्री प्रतिनिधी यांस साफ सागोन आपले जमावानसी निघालो. असो, च्यार पाच रोजी जजिरे मारी दाखल होऊनू जे स्वामीचे आज्ञा तेच राजश्री सरखेल साहेबाची समजीन कर्तव्यार्थ तो केला. सविस्तर आपणास विदित व्हावे म्हणोन लिला. आहे. कृपा वर्धमान करावी. छ १७ माहे सफर हे विनती.

¶*Bakaji Naik informs Bajirao that he has disagreed with the Pratinidhi and is returning to Suvarnadurg.*

No. 20]

[18-7-1733

छ २६ सफर

श्री.

राजश्री पिलाजी जायवराऊ गोसावी

यासी.

॥ अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकित वकाजी ना माहाडीक नामजाद प्रां जंजिरे सुवरण्दुर्ग कृतानेक रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणुन स्वकाये कुशल लेखन करीत असिले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पांगे पावोन समाधान जाले. येसेच सर्वदा पत्र पाठज्ञनु परामर्श देत जावा. आपण राजपुरीस आल्याचे वर्तमान लिाले, त्याजवरून हर्षयुक्त समाधान जाले. मनसवियाचा अर्थ राजश्री पंतप्रधान याणी लिाला असे. त्याजवरून कर्तव्य ते करणे म्हणोन लिए. येशास जे राजश्री पंतप्रधान याणी आज्ञा केली त्याच प्रौढ कर्तव्यार्थ करून * * मनसबा त्याची * * देऊनु निवालो. तर खात्रांदाचे पुण्येकरून होणे ते होऊन येईल, आपणास कळावे म्हणोन लिए आहे. बहुत काय लिहिणे रा छ १७ सफर हे विनंती.

॥Bakaji Naik to Pilaji Jadhao welcoming the latter's arrival at Rajpuri.

No. 21]

[19-7-1733

पौ छ २२ सफर

श्री

अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य राजश्री बाजीगव बङ्गाल
गोसावी यासि

प्रतिपूर्वक लक्ष्मीबाई विनंती उपरी. येथील कुशल ता आशाद वदि पंचमी भृगुवार पावेतो जाणून स्वकाये कुशल लेहून पाठवीत गेले पाहिजे. यानंतर आपण पत्रे केसो भिकाजी व रत्नाजीराव खोपकर याजसमागमे पाठविली ती

पावोन लिहिले वृत कलो आले. पूर्वी येक दोन वेळ लिहोन पाठविले की रा श्रीपतराव अ (जन?) वेलचे मोइमेस गेले आहेत. रा बकाजी ना व ते येक हाते होऊन कार्य करितील याजकरिता त्यास जजिरा आणवावे. श्रम आपण करून येस त्यास नवजे हे गोष्ट न करावी म्हो कितेक तपसिले लिहिले ते कलो आले. त्याजवरून रा बकाजी ना यासि लेहून पाठविले की तुम्ही जंजिरा येणे; त्याजवरून त्याणी यावयाची तयारीमध्ये जाहले, तो रा पंतप्रतिनिधी याणी भेटीचा मजकूर घाळून सागोन पाठविले की तुम्ही चिपलुणास भेटीस येणे. त्याचे प्रतिउतर बकाजी ना याणी दिल्हे की खावंदाचे हुकुमाखेरीज भेटता येत नाही. गोवलकोटचे मनसबेयासि आलो होतो. परंतु आपण आले. आतां आम्ही कशास राहावे, निघोन जंजिरा जातो. त्याजउपरात दुसरे दिवसी परशरामीहून उठोन चिपलुणास बकाजी ना याचे भेटीस चालोन गेले. बकाजी ना यांचे चिती भेट घ्यावयाची नवती. परंतु चालोन आले. याजकरितां भेट घेतली; आणि बोली केली की, आम्ही कोट घ्यावयासि आलो; आणि आपणहि आले. तर दोहो जागेयातील येक जागा आमचे स्वाधीन करावा. येके स्थली आपण बसावे, यैसे बोलिले. यावर रायानी उतर दिले जे आम्ही आजी परशरामी जातो आणि विचार करून. तुम्ही प्रातःकाळी परशरामी येणे. तेथे सांगावयाचे ते सागोन. ऐसी बोली करून परशरामी आले. दुसरे दिवसी बकाजी ना ते स्थली आले. विचार काये तो सागणे. नाहीतर आम्हास जंजिरा येणे म्हौ वाईसाहेबाची आझा आली असे. आम्ही निघोन जातो असे सागितले. यावर प्रतिनिधी याणी उतर केले की, तुम्ही नव जाणे. सरे मिलोन माहाराजाचे निशाण चटऊ. ऐसा जाव दिला. यावर बकाजी ना बोलिले जे किला येक आमचे स्वाधीन कराल तर हस्तगत करून. नाही तर जातो ऐसे पृष्ठवादे सागितले. यावर राव बोलले की जागे तुम्ही आम्ही मिलोन जागे फते करून करून सातरेयासि गेलेयावर माहाराजाजवली आर्ज करून जागे व मुळग तुमचे स्वाधीन करितो ऐसे बोलले. परंतु त्याचा विस्वास नाही याजकरितां बकाजी ना याणी उतर केले जे हुकुमप्रमाणे आम्हास जावे लागते. ऐसे सागोन आपले डेरेयासि चिपलुणास गेले; तो दुसरे दिवसी श्रीपतराव याणी सिदीसाद यासि भेटीस आणावयाकरिता पालकी पाठविली. त्याणी दादेबा नाईक व बालकृष्ण सेणवी ऐसे मध्यस्तीस घाळून दोन तीसे जमाव गलबतावर घेऊन भेटीस आला. राव परशरामी होते सिदीसाद* * * परशरामी आला. खाडीचे दरेवर उतरला. गलबते नजीक धरली. रायाचे भेटीस * * * * नये तेव्हा राव परशरामाचे देवालयातून

उठोन खाडीवर भेटीस गेले. तेथे भेटी जाहात्या. उपरात रायानी मजकूर घातला की, जागेयाच्या मोईमीस माहाराजानी रा केली असे. जागे आमचे स्वाधीन करावे यैसे बोलले. त्याउपर सिदीने उतर केले की आम्ही पोरके जाहालो. सारी स्तले घेतलीत. ही दोनी स्थले आहेत ही आपलीच आहेत. बकाजी नाईक आले. याणी आमचा फार नाश केला. सेखाचे दौहो मुजा मिलाले. लोक मारिले. ये वस्ती त्याणी चाल करावयाची नवती; आण केली. परंतु ते उठोन मेलेयावर जागे तुमचे स्वाधीन करितो म्हणऊन बोलोन गेला. बकाजी ना याणी रायास पूर्वीच सागितले की आम्ही जातो. त्याजवरून बकाजी नाईक जातात असे सिदी सातास कललियावर वर आला. ते समई रायाचा

* * * देखलियावर दुसरे दिवसी लेहून पाठविले की जागे आहेत हे तुमचेच असेत परंतु प्रस्तूत निशाण घेत नाही. दो महिनेयाने दसरा जालियावर घेईन म्होळ लिला. आणि कागद रायास पाठविले. याणी कागद वाचून फाझ्न टाकिला, असा अर्थ त्याचा जाहाला. याजकरिता काही मोर्चेयाची तयारी करून वरील किलेयाची भाडी आणवयाकरितां लोक रा केले असेत. रायाच्यानी मोरचेबंदी करून भांडवते असा अर्थ दिसोन येत नाही. वेरे जे होईल ते दुरून पाहावे, या अर्थे बकाजी ना निघोन येतील आणि ते फजीत पावतील, असा अर्थ आहे व रा रघुनाथ हरी चिपुलणास जयेगडीहून आले आहेत. समागमे भाडी आणी [त] होते परंतु ऐसा प्रसंग जाहाला. याजकरितां भाडी माघारे पाठकून ते व बकाजी ना असे जंजिरा येतील व आपणहि केसो भिकाजी व रत्नोजीराव यासि सिदीकडे पाठविलेत. ते येथे पावतांच चिपुलणास रा केले असेत. जागेयास पावले असतील, आपणहि सिदीस पु * ता दिली आहे. याहि अर्थ प्रतिनिधीचा तग तेथे निघता दिसत नाही. हे सविस्तर वृत आपणास कलावे याजकरितां लिला. असे. राजश्री बकाजी नाईक याणी रायासि सांगितले की, तुम्ही माहाराजाचे चाकर व आम्हीहि चाकर; तुम्ही येक जागा घेणे, येक जागा आम्ही जेर करून घेतो. ते म्हणतात की दोनी स्तलावर माहाराजाची निशाणे चडवावी लागता [त]. याजकरितां व आम्ही येणे म्हौलि. याजकरिता निघोन येतील हे वर्तमान तुम्हास कलावे याजकरितां लिला. असे. बहूत काय लिहिणे. कृपा आसो देणे रा छ १८ माहे सफर हे विनंती.

¶Laxmibai Angre to Bajirao gives important details of the Pratinidhi's dealings with the Siddi, his disagreement with Bakaji Naik, and other matters of the campaign. The letter contains an important resume of the whole affair.

No. 22]

[19-7-1733

छ २३ सफर

श्री.

पुरवणी राजश्री वाजिराव

बलाल पंडित प्रधान यांसि

प्रतिपूर्वक लक्ष्मीबाई विनंती उपरी येथील कुशल जाणोन स्वकीय कुशल लिला असिले पाहिजे विशेष. सिदीसाद याचे उमेदवारीचा अर्थ तपसिले लिला असे. आपण स्वस्तचितेकरून पत्र श्रवण करून गैर उमेद होऊन सत्रू फजीत पावे तो अर्थ करावा. प्रस्तुत त्याचे चिंतीं असे कीं, राजश्री पंत प्रतिनिधी आले असेत. यांजसमागमें चारुमास विजया दशमी पावेतो किले तुमचे स्वाधीन करात नाहीं. विजया दशमी जाल्यावरी दोनी स्थले तुमचे हवाला करून, ऐसे लौकीक अर्थ म्हणतो. परंतु बारिकाईने खबर घेतां त्याचे मनातील अर्थ ऐसा असे कीं, चारुमास ममता दाखउन पुढे समुद्रास निवाती जाल्यावरी अर्कटास अरमार मोगलाचे असे, त्याचा सज करून सुर्तेस अरमार तयार केले असे, ते व हे येकत्र करून, काही जमाव आणउन, खुसकीने व पाणियातून ऐसा दुतक्का शह देऊन, माघारे फिरोन जात ऐसें करावे. ऐशा कितेक गोष्टी त्याणे योजिल्या असेत तर ऐसियासी शत्रूस आजीपासून वंदवरी ठेविल्याने हालखुद राहेल. नाहीं तर गनीम मायावी असे. काय कराल न करी हे म्हणवत नाहीं. सुर्तेस शामलाचे ठाणे असे. त्यासी आपणाकडील अमलदार कोणी तेथे असतील त्यांसी ताकीद पत्र पाठउन सत्रूचे लोकास बंद होई आणि अरमाराची काही तयारी जाहाली असिली तर त्याचा नाश करून प्रयोजनाचे नव्हे सारखे करावे. लोकांस बंद जोवरी ठेवावे ऐसे आपले अमलदारास त्याहावे आणि त्यासी बंद जे होई ते गौषृ करावी व अर्कटासहि मोगल असे त्यासी पत्रे पाठवावी की सिदीसाद यांज सांगाते सुलाखतखाने अरमार व जमाव देऊन मदतीस येणार म्हणौन परस्परे ऐकिले. त्यासी तुझा आमचा घरोवा चालत आला असतां शामलासी सूत्र करून त्याचे मदतीस येणार हे गोष्टी तुझे चिंतीं असिली तर बहूत वरे. तूर्त शामलावरी माहिमेस आलो असीं हे काम येकीचकडे ठेऊन तुजवरीच मोहीम करून नस्तानाबूत केला जाईल. ऐशा कितेक गोष्टीने त्यासी लेहून पाठउन तो न येई तो अर्थ केला पाहिजे. आम्ही अर्थ लिला असे. हा अर्थ आपण चिंती * * पत्र-दर्शनी दोही स्थळीं जोडेकरी रवाना करावे विस्तारे आपणांसी त्याहावे सारखे नाही. इतका तपसील त्याहावयासि कारण कीं, गनिमास कुमक आल्यासी

गनीम जेर होतो हें गोष्ठी तो सहसा होणार नाहीं. जखर समजोन लिए प्रो पक्र पावतांच जोडे रवाना करणे, येचिशीं विस्तारे त्याहावें तर आपण सर्वज्ञ असेत. बदूत काय लिहिणे रा छ १८ माहे सफर हे विनंती.

¶Laxmibai Angre to Bajirao giving details of the Pratinidhi's overtures of peace with the Siddi.

No. 23]

[20-7-1733

छ २३ सफर

श्री.

राजश्री बाजीराव पंडित

प्रधान दाजी गोसावी यांसि.

सकलगुणालंकरण अखडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्वो सेखोजी आगर सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन कोळे पाहिजे विशेष. उंदेरीस इंग्रज पैवस्ता होऊन जंजिरेयाची (पुढे १ ओळ फाटली) आहे त्यावरून कललेच असेल. आलाकडील वर्तमान मनास आणिता मुवैकराने तर मना करून अरमारची व जमावाची तयारी करत आहे. तैसाच फिरंगी वसई दवण ये जागा मुस्तैद जाहाला. सुरतेस शामलाने जमाव ठेऊन अरमार तयार केले. त्रिवर्गाचा येक हात जाहाला आहे. निवाती पाहून श्रावणमासामध्ये किंवहुना पंधरा दिवसा आलीचकडे कुलावा खादेरी हिराकोट ये जागा येऊन वेढा घालावा. राजकोट चेऊल येथील विचार फिरंगियानें मनास आणावा. चौबुर्जीवरी इंग्रजाने येलगार करावा. नस्तावर मोठी तरांडी ठेऊन अरमारास शाह द्यावा. येथील जमाव राजपुरीस व अंजनवेल प्रांते गुतला आहे. याच संघीत येलगार केला म्हणजे राजपुरीचा जमाव कुलावाचे मदतीस येईल. अरमारचे दरखी माणूस ये जागा आलियावरी राजपुरीचा उपराला करून जमावाच्या बळे तडीस उतरोन युधप्रसंग करावा. यैसा विचार केला आहे म्हणौन तहकीक वर्तमान कलो आले. इंग्रज टोपकिर त्यास सामिल व्हावया कारण शामलाचे निर्मूल जाहालियावरी अनुक्रम आपलाही विचार याच प्रकारे होणार; यास्तव शामलास सामील जाहाले आहेत. यैशास विचारे पाहातां येथील जमाव जागजागा उतम आहे. याच संघीत गनीम सितावी करून जागेयाचे गला पडेल. गनिमास यावयास दूर आहे यैसे नाहीं. प्रहराचा मार्ग, मुंवै गोले-

याच्या ठपेयावरी उंदेरी व रेवदंडा संनिवत्तच आहेत, येथे अरमारकरी वगैरा च्यार-पाचसे माणूस चौबुर्जी व बंदरकिनारा गुंतले. वरकड जागेयाहून बलकुबलीस जमाव आणावा तरी पेशजीच मसलतीच्या कार्यास रा केले. गाठ पडिली तरी सर्मई तमासा पाहावा यैसी संधी घडोन आली आहे. येथील खब्रदारी मजबुदी होऊन हजारपंधरासे जमाव बांहेर उपरालियास व अरमार सजुदे असिल्याने तेथील उपराला होऊन मन-सवियाची उभारणी होईल. येथेच शह बैसला तरी ते जागाचा कार्यभागास अंतर पडो शके. यास्तव सविस्तर आपणास कलावे म्हणोन लेख केला असें. ये विद्याचा विचार चितात आणून राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यासी तीनच्यारसे जमावानिसी ये जागा रवाना करावे. मारनुले आलियावरी त्यांच्या आमच्या विचारे तरतूद करणे ते करून आपणास लेहून पाठऊन. व जमावाचा गाहा करून आठदाहा रोज मानमार्ग पाहून, जाधवरायास रवाना करून. कललें पाहिजे. जाणिजे रा छ १९ माहे सफर वहूत काय लिहिणे. कृपा असो दीजे हे विनंती.

शिक्का

मोर्तव
सुद.

¶Sekhoji Angre to Bajirao explains the difficulties of the Campaign owing to the enemy's combination.

No. 24]

छ २३ सफर

[20-7-1733

श्री.

पुरवणी राजश्री वाजिराव

पंडित प्रधान दाजी गोसावी यासी.

विनंती उपरी. मुख्य पत्रावरून टोपीकराकडील साधांत वर्तमान कलेल. जंजिरेयावरी येलगांव जाहालाच आहे; परंतु येकाकी आयास येतो यैसे नाहीं; उद्देरीचा उपराला व्हावा तो प्रसंग विलेस लागला. अजनवेळीकडून होणार त्यास इकडील जमावाचा शह. दुसरे राजश्री प्रतिनिधी गेलेच आहेत. यास्तव

त्याचे स्थल त्यास सांभालिता प्रयास होणार. तोहि उपराळा होत नाही. इंग्रज फिरगी सुरतवाळा शामल येक हात करून कुलावियास शह ठेऊन जंजिरेयांचा उपराळा करितील. त्या उपरालीयाने टिकाव नव्हे; तेव्हां जंजिरेयांत टोपी-कराची मदत घेतील अथवा स्थलहि त्यास देतील. येवढेहि साहास करावया चुकणार नाहीत. तेव्हा टोपीकरावरी मोहीम करावी लागेल. कुलावियास शह देतील तेव्हा अरमारचा उपराळा ते जागा पावणार नाही. यैसा प्रसग पडेल ते समई तेथील अरमारचा जमाव अरमार सजुदे करावया आणावा लागेल. अथवा आपण रा करितील आरमार तयार करून विजयदुर्ग प्रातीचे आरमार उपरालीयास आणऊन टोपीकराच्या आरमाराचा दाखला करून निघावे. तेव्हां नस्तावरील गनीम पाठीवर जाईल. नस्त मोकळे जाहाले म्हणजे येथील गुरावा पाठीवर जाऊन दोनी आरमारचा येक हात करून त्यास गांठावा, माघांने पायाच्या जमावानिशी मुबैत सिरोन येलगार करावा. वरघाटच्या फौजा फिरंगणात रवाना कराव्या. जंजिरेयास मोर्चेबंदीची मजबुदी व जमाव ठेऊन येकसमयावछेदे चहूकइन यालगार करून जागजागा गनीम बुडऊन पायबंद घावे. जंजिरेयावरी येलगार करावा. तेव्हां साहासे कार्यसिधी होईल व टोपीकराहि तहास येतील यैसे मनसबे प्राप्त होतील. सऱ्याचे पारधीस वाघाचे पारधीचे साहित्य असावे यैसा आहाणा आहे. याजकरितां कुडालकर सावंत याजकडील दोन तीन हजार नली व वरघाटचे कानडे प्यादे च्यार हजार आणवावयाचा विचार करून राजश्री स्वामीस विनंती पत्रे पाठवावी आणि अविलंबेच जमाव येऊन पोहोचे व इंग्रज फिरगी यास ताकीदपत्रे पाठवावयाविशी लिहावे. श्रीकृष्णे व धणियाचे पुण्यप्रतापे टोपीकराकरील मनसबा प्राप्त न जाहाला तरी उतमच जाहाले. गाठ येऊन पडली तरी आपणास व आम्हास माघार घेऊन जंजिरा फते केल्याविना कोणेक विचार करणे उचित आहे यैसे नाहीं. आपण संपादिली कीर्ति ततोप्यधिक कीर्तीचा विस्तार व्हावा हेच मनोभिष्ट इछित असो. व आम्हीहि याजपेक्षा कीर्ती अविकोतर काय संपादणे आहे. सुचला अर्थ आपणास श्रवण व्हावा, पुढे तरतूद करावी म्हणौन लिहिले असे व राजश्री स्वामीचे सेवेसी विनंती पत्रे लेहून हैदर भालदार रवाना केला आहे. आपणहि लिहावयाचे ते लेहून खर्चाची अनकूलता व जमावाची भरती आणवावयाची ते आणविली पाहिजे. जाणिजे रा छ १९ माहे सफर बहूत काय लिहिणे कृपा असो दीजे. हे विनंती.

¶Sekhoji Angre to Bajirao, explaining the difficulties of the Campaign due to the help which the British, the Portuguese and the Surat Admirals have agreed to render to Janjira.

No. 25]

[21-7-1733

छ २३ सप्तर

श्री.

पुरवणी राजश्री बाजीगव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यासी.

विनंती उपरी अंजनवेलीच्या मनसवियास राजश्री प्रतिनिधी गेले आहेत, याजकरितां राजश्री बकाजी नाईक माहाडीक यांसी आणवावे म्हणोन आपण लिं। त्यावरून मारनुलेस कार्य होत नसेल तरी येणे म्हणोन लेहून पा. साप्रत बकाजी ना कटून पत्रे आलीं. त्याणे लेहून पाठविले की प्रतिनिधी परशरामी आहेत. सिद्धिसाद यांची व पंडीत मारनुलेची भेट होणार. दादोबा नाईक यास सिदी-कडे पाठविला आहे, त्याजकडील राजकारण लागले आहे. आपणास स्थळ होत नसेल तरी भाडी वेऊन सुवर्णदुर्गास येऊन म्हणोन लिं। आहे, येशास सिद्धिसाद याणे पंडीत मारनुलेकडे कार्याकारण राजकारण लाविले आहे. दहा पाच माणूस निशाण वेऊन चाकर म्हणवावे व ईऱ्ह (?) काढून घ्यावा. नौकामार्ग चालता जाहलीयावरी मुवैकराचा येक हात करून फिरोन गोष्ट सागावी, येसा विचार करील. त्याचा सारा दोरा मुवैस पुर्वीच आहे. याकुदखान याणी अंजनवेलीहून काढावा यैसा विचार केला होता, तेसमई आपला वितविषय मुवैस पाठऊन इंग्रजाचा श्वेह संपादिला आहे. सामोपचारे स्थळ सोढून प्रतिनिधी यांचे हवाला करीत नाहीं. मारनुले त्याचे इमानावर जाऊन त्यास ते जागा करार करितील, तेव्हां मुंबैकर वर्ता येक होऊन उपद्रव करितील. हली अंजनवेलकराने मुलकांत स्वान्या वाळून तमाम रयेत उजाड केली. पुढे रयतीचा टिकाव होत नाहीं. आपले अंजनवरून माहाडीक मार भाडी वेऊन येतीलच. पुढे त्या स्थलाचा विचार आपण काय योजिला? उपेक्षा करितां कार्यास येत नाहीं. प्रतिनिधी स्थळ खालीं करून आपला जमाव चढवितील. येसे होत असिले तरी होऊ. हे गोष्ट होत नसेल तरी आजिच स्थलाचा विचार करणे तो करावा अथवा राजश्री फतेसिंग याचे पत्र पंडित मारनुले यास पाठऊन जागा तुम्हास हस्तगत होऊन आपला जमाव ठेऊन शामलास हरयेक जागा ठिकाणी ठेऊन किला आपले स्वाधीन होत असेल तरी करून घ्यावा. तुमचे स्वाधीन होत नसेल तरी पष्ट लेहून पाठवणे. त्याचा विचार करण तो आम्ही करून, म्हणोन मुजरत जोडा पाठऊन उतर आणावे, आणि कर्तव्य विचार तो करावा. आजिचा मान पुढे

येणार नाहीं, याजकरितां सविस्तर लिहिले असे. येविसीचा विचार आपण करणे तो केलाच असेल; परंतु इग्रज सामाली होईल, यास्तव पुनरुक्त विचार करून उत्तर लेहून पाठवावे. आपण विचार लेहून पाठवितील तोच आम्हास कर्तव्य. कलले पाहिजे. जाणिजे रा छ २० माहे सफर. बहुत काय लिहिणे कृपा असो दीजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶*Sekhoji's advice to Bajirao as regards the movements of Siddi Sat, the Pratinidhi and the British and their mutual understandings.*

No. 26]

[23-7-1733

(वर फाटले आहे)

राजश्री स्वामीकडे राजश्री अंबाजीपंत व राजश्री जिउबा व राजश्री येसवंतराव व जखोदा (?) पाठविले. त्यास अद्याप त्यांजकडून प्रत्योक्तरे येत नाहीं; यास्तव राजश्री फतेशिंग भोसलेयाही हुजूर जावयाचा विचार योजिला आहे; व खानजादे सेखजी बरावर घेऊन जाणार म्हणौन लेख केला, तरी मारनुले राजश्री स्वामीं-संनिध गेलेयाने अद्ययावत सविस्तर वृत्त निवेदन होऊन कर्तव्यविचाराचे बोली-चालीचा निर्वाह व सरंजाम होऊन येईल. खानजादे व सेखजीची रवानगी केली म्हणजे स्थल शुधाहि होईल. मारनुले यांचे रवानगीचा विचार आपण योजिला हे गोष्ट उतमच. अगत्याअगत्य फौज समागमे देऊन रवानगी करावी. अविलंबेच कार्यसिधी करून येतील. तेथे गेलियावरी येतील न येत हे न कले म्हणौन लिहिले; तरी प्रयोजनप्रसंगे मारनुले यांचा गुता होऊन येणे न जाहाले तरी आपण आहेत तेथे अवघेच आहेत. कोणेक विचाराचे संकट आहे यैसे नाहीं. आम्हीं आपणाजवळी आहों. जे आपण आज्ञा करितील त्यास सर्वथैव अंतर आहे यैसे नाही. येविशीचा काही यक संशय मानावा यैसे नाही. कलले पाहिजे. जाणिजे रा छ २२ माहे सफर. बहुत काय लिहिणे. कृपा असें दीजे हे विनंती.

कान्होजीचा
शिक्का.

मोर्तव
सुद.

¶*Mutilated letter of Sekhoji to Bajirao intimating that Fatesing Bhosle was going to Satara with Sekhji of Janjira.*

No. 27]

[23-7-1733

छ २९ सफर.

श्री.

पुरवणी राजश्री वाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसाबी यांसी.

विनंती उपरी. ता नागोठणे येथील जुईवर शामलाकडील लोक ठाणे यास होते, त्यास येथून कौळ दिला होता, त्यास आपले लोकानी लुटिले म्हणोन लिहिले तरी इकडील लोक जुईस गेले नाहीं व ते प्रांते स्वारी ठेविली नाहीं. सुधागडकरी ते जागा जाऊन ठाणे याचे लोकांस लुटून रसदेची पटी होते ते घेऊन गेले. जाते समई इकडील चौकीस दखल जाहले हालीमाजीच्या प्रसंगात हरकोणी लुटाळूट करून इकडील नाव सांगतात. आपण ये गोष्टीची चौकशी करून शासन केले म्हणजे पुन्हा मुलकांत उपद्रव करणार नाहींत. ता मारचा हवालदार व मजमदार यास कौळ दिला आहे. यैशास आपणाकडे त्याची गुरे व बटकी नेव्या आहेत त्या सोङ्गून द्याव्या म्हणोन लिला त्यावरून थाग लाविला आहे. मनास आणून देविली जातील. जाणिजे रा छ २२ माहे सफर बहुत काय लिहिणे. लोभ असो दीजि हे विनंती

मोर्तव

सुद.

¶Sekhoji to Bajirao, informing him that it was not the writer's men that plundered Nagothna but by people from Sudhagad.

No. 28]

[23-7-1733

हे पत्र अर्धे आहे.

राजेश्री स्वामीकडे राजेश्री आवाजीपंत व राजेश्री जिउबा व राजेश्री येसवंतराव व जखोबा पाठविलें, त्यास अद्याप त्याज-कडून प्रत्योतरे येत नाहीं. यास्तव राजेश्री फर्तेसिंग भोसले याही हुजूर जावयाचा विचार योजीला आहे व खानज्यादे सेखजी

बरोबर घेऊन जाणार म्हणोन लेख केला.
 तरी मशारनिलहें राजेशी स्वामीसंनिधि
 गेलेंयांने अध्यावत सविस्तर वृत्त निवे-
 दन होऊन कर्तव्य विचाराचें बोली-
 चालीचा निर्वाह व सरंजाम होऊन येईल.
 खानज्यादै व सेखजीची रवानगी केली
 म्हणजे स्थल शुद्धही होईल. मशार-
 निलहेमुळे यांचे रवानगीचा विचार आपण
 योजीला हे गोष्ट उत्तमच, अगत्याअगत्य
 फौज समागमे देऊन रवानगी करावी.
 अविलंबेच कार्यसिद्धी करून येतील. तेथें
 गेलीयावरी येतील. न येत हे न कळें
 म्हणोन लिहिलें तरी प्रयोजन प्रसंगे मज-
 कुरामुळे यांचा गुंता होऊन येणे न जाहाले.
 तरी आपण आहेत तेथें अवघेच आहेत.
 कोणेक विचाराचें संकट आहे ऐसे नाही.
 आम्ही आपणाजवळी आहो. जे आपण
 आज्ञा करितील, त्यास सर्वथैव अंतर
 आहे ऐसे नाही. येविशीचा कांहीएक
 संशय मानावा ऐसे नाही. कळले पाहीजे.
 जाणिजे रवाना छ २२ माहे सफर. बहुत
 काय लिहिणे, कृपा असो दीजे हे विनंती.

श्री०

श्रीशाहूनृपतिप्रीत्या
 तुकोजीतनुजन्मनः कान्होजी
 सरखेलस्य मुद्रा जयति
 सर्वदा.

मोर्तव

सुद.

No. 29]

[23-7-1733

छ २९ सफर

श्री.

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यासी.

विनंती उपरी. माडले येथील तर व जकातीच्या हशीलाविसी लेहून पाठविले; यैशास सुदामत तरी वेसवीस आपले तरफेने होती. शामलाचा बिघाड आलाकडे जाहाला ते प्रसंगी शामलाने तर मांडले येण्ये आणिली. पूर्वापार दुतर्फी निमे अमल चालत आला आहे. पेशजी आपण लेहून पाठविले होते. त्याजवरून रा बकाजी नाइक यास पूर्ववत् प्रा तरीचा व जकातीचा अमल करणे. नौदिगर करावया प्रयोजन नाहीं म्हणोन लिहिलेच आहे. कलले पाहिजे. जाणिजे, रा छ २२ माहे सफर. बहुत काय लिहिणे. लोम असो दीजे हे विनंती.

मोर्त्यव
सुद.

¶Sekhoji Angre to Bajirao writes that he has made no change in the management of the ferry and its duties at Mandle.

No. 30]

[23-7-1733

छ २९ सफर

श्री.

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यासी

विनंती उपरी. खानजादे व सेखजी यांचे रवानगीस भोई पाहिजेत, दोनसे पावेतो अगत्य जाणून पाठवावे म्हणोन लिहिले. ऐशास या प्रांते भोई नाहीत. खासा पालक्यांचे भोई काही रजेस सुवर्णदुर्ग व रत्नागिरी प्रांते गेले आहेत. तेवढियाने रवानगी होते यैसे नाही. गावगना वेठे व कोली दार्याचीं आणऊन डोल्याचा सज करून देऊन रवानगी करावी. गलवतांचे रवानगीविशी लिहिले तरी परजन्य बहुत तुफानाकरितां रवानगीची ढिली करावी लागली. गलवते लोटून ठेविलीच आहेत. उघाड पाहून येका रोजात तयारी करून रवानगी केली जाईल. जाणिजे रा छ २२ माहे सफर. बहुत काय लिहिणे. कृपा असो दीजे हे विनंती.

मोर्त्यव
सुद.

¶Sekhoji to Bajirao that owing to storm he could not send his ships and that he would send them as soon as the storm abates.

No. 31]

[24-7-1733

छ २४ सफर

श्री.

अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य राजश्री
बाजीराव पंडित प्रधान यांसी.

प्रतीपूर्वक मातुश्री लक्ष्मीबाई उपर येथील कुशल जाणोन स्वकीय कुशल लिहित असिले पाहिजे विशेष. पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन लेखनार्थश्रवणे बहुत संतोश जाहला. असेच सर्वदा पत्रीं कुशलोत्तर लेखन करून संतोप पाववीत असिले पाहिजे. सामग्री पाठविली ते वाणकोटी असो द्यावी, व आणीकहि च्यार शत यात्रांची सामग्री पाठवावी, म्हणो लिए; त्यासी सामग्री तयार करविली असे. पत्र आत्यावरी पाठऊन देऊन. जोडेकरी राजश्री बकाजी नाईक यांजकडे तुम्ही पाठविले होते. तिकडून आले. त्यांसी पाठविले असेत. तिकडील वर्तमान राजश्री बकाजी नाईक यांचे पत्रावरून कळो येईल. वरकड बकाजी नाईक यांसी निघोन यावयाचा विचार केला असे. तुम्हास कळावे म्हणोन लिए असे. बहुत काय लिहिणे रा छ २३ सफर हे विनंति.

¶Laxmibai to Bajirao, offering to send supplies according to orders.

No. 32]

[26-7-1733

छ २६ सफर

श्री.

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यासी

६१ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केले पाहिजे विशेष. गलबतें पाठवायाजकरितां पूर्वीच लोटून ठेविली. त्यास परजन्य होता याजकरिता उघाडी * मार्ग लक्षिला होतां. प्रस्तुत उघाड पाहून आजीच भृगूवारी मुहूर्ते चहू गलबताची रवनगी केली आहे. राजश्री केशव लिंगोजी यांस

गलबतावरून रवाना करावे म्हणून ठेऊन घेतले होते. यांची रवानगी केली असे. आपणास कलले पाहिजे. जाणिजे रात्र २९ माहे सफर. बहूत काय लिहिणे. लोम असो दीजे हे विनंती.

*

मोर्तव्य
सुद.

¶*Sekhoji Angre to Bajirao, communicates the dispatch of his ships.*

No. 33]

[27-7-1733

ठ २९ सफर

श्री.

सकल गुणालंकार अखडित-
लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य
राजश्री बाजिराऊ पंडित
प्रधान गो यासि

प्रतिपूर्वक लक्ष्मीबाई कृतानेक दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन करीत असिले पाहिजे विशेष. पत्रे पाठविली ती पांत्रोन सविस्तर वृत कलो आले. अजनवेळ गोवळकोटचे कांवेभागास रा बकाजी ना या रा केले. त्यास राजश्री प्रतिनिधी गेले. त्याचा व याचा येक हात होऊ देऊ नये म्हणोन विशदे लेहून पाठविले. त्याजवरून मारनिलेकडे आपली पत्रे आली. ते व तेथून लेहून पाठवणे ते पाठऊन. जमाव सहवर्तमान रा बकाजी ना यास जजिरे सुवर्णदुर्गी आणविले. जे गोष्ट आपले चिती तेच आमचे चिती. सदैव पत्री कुशल वृत लेहून पाठवित असिले पाजे, येविसी बहूत काय लिहिणे. लोम असो दीजे छ २६ सफर हे विनंती.

¶*Laxmibai to Bajirao, informs that Bakaji Naik has been recalled.*

* येथे कन्होजी अंगन्याचा शिक्का.

No. 34]

[28-7-1733

श्री.

पुरवणी राजश्री बाजिराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यास

विनती उपरी. उद्देरीस इग्रजाने मदत केली असेल. येशास मार मना करावा येसे नाही. खांदेरीवरून व तडीहून माराचा जोरा करावा, आणि जागा आयास आणावा; किंवा येळगार करावयाचा विचार करून, बक्षिसे व्यावयाची कवूल करून, जागा हस्तगत करावा म्हणोन लिहिले; येशास इकडून राजश्री बावाजी प्रभु व राजश्री गंगाधर कासी यास मुवेस तह निमित्य पाठविले होते. त्याचा आमचा तहचा मजकूर होत असता दरम्याने उद्देरीचा प्रसंग त्याणे केला. बोलीचाली होत असतां मार केलियास इग्रजास बोलीस जागा होणार; याकरितां मार मना केला. हाली उमयेता मुवेहून आले. तहचा मजकूर होऊन आम्हाहि कितेक मार इग्रजाने सागोन पाठविले आहेत. त्याचा विचार जाहला पाहिजे. व मुवेस पत्र पाठविले आहे त्याचे उत्तर उदेक येईल. त्याचा मजकूर साद्यंत आपणास लेहून पाठवून त्याचा विचार आपले विचारे कर्तव्य तो करून. जोराचा पोहोचावयाचा अर्थ सिव जाहाला तरी विलंब आहे येसे नाही. कललें पाहिजे. जाणिजे रा छ २७ माहे सफर. बहूत काय लिहिणे. लोभ असो दीजे हे विनती.

¶Sekhoji to Bajirao, explaining that he could not attack Underi as the subject was under discussion with the British : as soon as the result is known, he would take up the project.

No. 35]

[28-7-1733

पैवंस्ता जाहाला. याउपरी जंजिरे याचा उपराला करील येविशीचा आर्थ आपणास लेहून पाठविला होता. त्याचे प्रत्योत्तर पाठविले त्यावरून संपूर्ण आर्थ कलो आला. राजश्री जाववराव यांचे प्रस्तुत प्रयोजन आहे येसे नाही म्हणौन लिहिले; तरी मारनूले येथे आलियावरी कितेक विचार करणे तो करून आपणास सागोन पाठवावे म्हणौन रवानगीविशी लिहीले होते. त्यास अवघाच विचार आपण लेहून पाठविलाच आहे. याकरितां इंग्रेज फिरंगी यांचा विचार आपण करणे तो

१ आरंभीचा मजकूर फाटला आहे. पण शिक्क्यावरून व मजकूर ध्यानांत घेतां हे पत्र सेखोजी अंगच्याचे बाजिरावास असल्यावदल खात्री पटते.

केलाच असेल. आम्ही मोर्चेबधी करणे ते करून जागाजागा जमाव ठेऊन + मुलकाची व गनिमाची राखवाळी करीत असो. आजी दोये दालदी उंदेरीचे सापडले. दस्त करून आणून डोकची मारिली. कलले पाहिजे. जाणिजे रा छ २७ माहे सफर. बहुत काय लिहिणे. लोभ असो दीजे हे विनती.

¶Sekhoji to Bajirao, explains his vigilance and informs of his having killed the rogues from Underi.

No. 36]

[28-7-1733

छ २९ सफर

श्रीराम.

राजश्री पंतप्रधान स्वामी
गोसावी यासि.

६१ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य क्षो बकाजी नाईक माहाडीक नामजाद प्रांत जंजिरे सुवर्णदुर्ग कृतानेक रामराम विनती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखनाज्ञा [पुढील एक ओळ फाटल्यांत गेली आहे] हरकारा याजबा व जासुदाबा पत्रे पाठविली ती प्रा होऊन लेखनार्थ श्रवणे बहूत काही समाधान जाहालें. पत्री सारांश आज्ञा की राजश्री प्रतिनिधी यांस सामील न होता जो कार्यभाग होईल तो करावा. आपण श्रम करून त्यास यशास पात्र न करावे म्हणौन आज्ञापिले, यैशास आगोदर जो प्रसंग जाहाला तो स्वामीस लेहून पाठविलाच आहे. त्या आलाकडील विचार तरी आम्ही श्रम करून जागे त्याणी घ्यावे हा त्याचा आशय दिसोन आला. यास्तव निघावयाचा निश्चय करून जमावानसी स्वार होऊन आघाड बहूल यकादशी सौम्यवारी जंजिरे मारी आलो. स्वामीस विदित व्हावे यास्तव लिहिले असे. बहूत काय लिहिणे कृपा वर्धमान केली पाहिजे. रा छ २७ माहे सफर. हे विनती.

¶Bakaji Naik informs Bajirao of his having deserted the Pratinidhi and returned to Suvarnadurg.

+ येथे कान्होजीचा शिका आहे.

छ २९ सफर

श्री.

श्रीमंत राजश्री   पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसी

सेवक रघुनाथ हरी साष्टांग दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल स्वामीचे कृपेने असे विशेष. स्वामीनी कृपा करून पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन सविस्तर कलों आले. अजनवेळीकडील कार्यभागाचा विचार आपण लिहिला व आपण जो अन्यथ लिहिला त्याप्रमाणे राजश्री सरखेल्याही आज्ञापि(ले). येशास राजश्री प्रतिनिधीपंताची आमची भेटी जाहाली. त्याजवरी त्याणी या मनसवियाचा उपक्रम करून आद्यंत वर्तला वृत्तांत व पुढे कर्तव्य प्रसंग व आणिखी कितेक प्रकारे साहित्य करून देऊन अगर दोहि जाग्यातून येक जागा तुम्हास पाहिजे तरी देतो. परंतु यासमई तुम्ही आमचे साहित्य करणे. कदाचित तुम्हीं या गोष्टीस मन घालीत नाही, तेव्हां राजश्री संभाजी आंगरे यांस लेहून पाठऊन त्यांस जमावानसी आणवावे लागेल, म्हणौन ते सांगत होते; तथापि आपल्ये आज्ञेप्रमाणे बकाजी नाईक सहवर्तमान निधोन आलो हें वृत खेडच्या मुकार्मीहून आपणास लेहून पाठविलें आहे, त्यावरून विदीत जाहालेच असेल. आम्ही निधोन आल्यावरी ते बहुतच खटे जाहाले आहेत व राजश्री संभाजी आंगरे यांस पत्रे लेहून मुजरद जोडकरी पाठविले आहेत. पुढे इकडील कार्यभागांत घालमेल करावी यैसीहि त्यास इच्छा निर्माण जाहाली आहे. वरकड मनसवियाचा विचार म्हणावा तरी सिदीसाद त्यांस जागे देतो यैसें नाही. जोरावारी करितील म्हणावे तरी त्यांचे तरतुदीप्रमाणे सध्या तोहि विचार दिसत नाही. आम्हास लाभ म्हणावा तरी त्यांची शतत वाढली. पुढे ते गोष्टीचा विचार होणे तसा होईल. स्वामीची आज्ञा ते प्रमाण परंतु उतम गोष्ट न जाहाली. येकं गनीम राहिला; दुसरे त्याचा दावा पदरी पडिला. सर्व स्वामीस विदित आहे बहूत काय लिहिणे. कृपा आसों दीजे हे विनंती.

¶Raghunath Hari communicates to Bajirao his disagreement with the Pratinidhi.

श्री.

पुरवणी तीर्थस्त्रप राजश्री राऊ
स्वामीचे सेवेसी.

विनंती राजश्री रघुनाथजी व बकाजी माहार्डीक येथून गेल्यावर राजश्री प्रतिनिधीनी विशालगडास राजश्री गंगाधरपंतास जमावानसी आणविलें, ते काळी श्रावण सुध प्रतिपदा सोमवारी येथें आले. त्यावरून हे फारसे खुशाल होऊन खाडी पलिकडे जाऊन त्याची भेट घेतली; आणि मावरे आले तों गंगाधरपंतानी दोनप्रहरानंतर तयार होऊन खाडीचे मध्ये हवसी याची चौकी होती तिजवर घातलें; तों तेथील लोक हवसियाचे होते ते निघोन कोटाच्या असिरीयासी गेले, हे वर्तमान राजश्री प्रतिनिधीन कललीयावर हेहि तयार होऊन खाडी उतरोन पलिकडे जमावानसी गेले. त्यावर बालाकोटावर केलीकोटा अलिकडे चार आहे तेथ परियेत मावले लोक वगैरे वरखंदाज गेले. तेथें ढासणे धरून बसले तों हवसीयाकडील पेठेतून दोनसें माणूस वाहेर निघालें. त्याणी याचे लोक उधळून काढले ते वेजरव काहाडले. खाद्यासहि अवसान धरून दिलहें नाही. खाडीच्या पलीकडील काठदरीत वरकंदाज वगैरे लोक मारित आले. हे पलोन मोळ्या संकटें अलिकडे आले, यैसें वर्तमान जालें हें तपसिलें आपणांस विदित व्हावें; यास्तव लिहिलें. असे आम्हांकडील जमाव उगाच भरणा मात्र आहे. शामलाने शोकी फारसी केली. परज्यन्याहि लागला. खाडीस पाणी यामुळे इलाजिहे चालत नाही. कलले पाहिजे. स्वामीनी आपणाकडील कुशल वर्तमान ल्याहाव्यासी आज्ञापिलें पाहिजे. बहुत काय लिहिणे हे विज्ञापना.

Mahadaji Purandare to Bajirao, informing the latter of the details of the attack which the Pratinidhi made against Gowalkot.

छ ९ रौवल.

श्री.

पुरवणी राजश्री वाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यांसी.

विनंती उपरी. राजश्री श्रीनिवास पंडित प्रतिनिधी यांणी इकडील नालीस हुजूर राजश्री स्वामीचे शेवेसी लेहून पाठविली आहे. त्याच्या प्रयोप-

कारास्तव हुजूर जोडा रवाना करावा म्हणोन लिहिले व अन्वय लेहून पाठविला
त्याप्रमाणे राजश्री स्वामीस पत्रे लेहून मुजरद जोडा रवाना केला आहे. आपणांस
कळवे म्हणून लिहिले असे. जाणिजे रा छ ४ माहे रविलोवल. बहुत काय
लिहिणे. लोभ असो दीजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶Sekhoji to Bajirao: informs the latter of his having written a full account
to Shahu explaining away the complaints brought forth by the Pratinidhi.

No. 40]

[4-8-1733

छ ९ रौवल

श्री.

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यांसी.

विनंती उपरी. राजपुरीच्या रहदारीमुळे तमास रयत तजावजा जाहली आहे.
येथे येऊन करुणा करिते ते ऐकवत नाही. येथे येऊन तीन गोष्टी प्रात
जाहल्या. या उपरी लोकांस ताकीद करऊन रयेतेस उपद्रव न लागे ते केले
पाहिजे; म्हणोन आपण कितेक प्रकारे लिहिले. त्याजवरून रहदारीच्या
खवालीस नेहमी दाहा माणूस पाठजन त्यास येकंदर आज्ञा केली आहे की,
दस्तका खेरीज जो कोणही वेळ्या घेर्डल त्याच्या मुस्क्या वांधेन पाठवणे; व
चिरंजीव मानाजी आंगरे यांसहि वरी ताकीद करून लिहिले आहे. ते तेथील
लोकांस ताकीद करितील. आपणहि दाहा माणूस तिकडून खवालीस पाठवावै.
त्यास येकंदर ताकीद करावी की दस्तकाखेरीज जो कोणी वेळ्या वेतां आढळेल
त्यास दस्त करून कुलाबा पाठवावा. याप्रमाणे वंदोवस्त केला म्हणजे रयेतेस
उपसर्ग लागणार नाही. वरकड सरकारचे सामान इकडून जाईल त्यास दस्तक
दिल्हे जाईल. जाणिजे रवाना छ ४ माहे रविलोवल
बहुत काय लिहिणे. लोभ असो दीजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶Sekhoji to Bajirao, informing the latter of his having issued strict orders
not to inflict forced labour upon the ryots.

No. 41]

छ ९ रौवल

[4-8-1733

श्री.

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यांसी

विनंती उपरी. राजश्री रघुनाथ हरी तिकडून येतील त्यांस याच मार्गे यावया-
विसीं लिहिले आहे व आपणाहि त्याहावें म्हणोन व आरमारकरी लोक आहेत
त्यांस आरमारावरी न्यावयाचे जाहलियावरी येथे अगोधर हजार माणूस पाठऊन
द्यावें. तदुतर लोक आरमारकरी आहेत त्यांस न्यावें म्हणोन लिहिलें ते कलो
आले. ऐशास मारनिले चिपुळणाडून स्वार जाहल्यानंतर कोणे मार्गे यावें
म्हणोन लेहून पाठविले होते, त्याजवरून राजपुरीस यावे आपली भेटी वेऊन
कुलाबा येणे म्हणून लिहिलें आहे. आले (अ) सतील. किंवहुना येतील.
आल्यानंतरी येका दोहो दिवसांत बोलीचालीचा उलगडा करून मारनिलेस
आम्हाकडे पाठविले पाहिजे. पुनरुक्त मारनिलेची रवानगी आपणाकडे केली
जाईल. वरकड आरमारकरी लोक आणणे तेसमई मुबदला दुसरा जमाव
पाठऊन आरमारकरी लोक आणिले जातील. कलले पाहिजे. जाणिजे रा
छ ४ माहे रविलोवल. बहुत काय लिहिणे. लोभ असो दीजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶Sekhoji to Bajirao, asking him to send back Raghunath Hari to the writer
after he had seen the addressee.

No. 42]

छ ९ रौवल.

[4-8-1733

श्री.

पुरवणी राजश्री बाजीरावपंडित
प्रधान दाजी गोसावी यांसी.

विनंती उपरी. उदेरकराने उदेरी इग्रजास दिली. इग्रज तेथे आला.
त्याचा आपला तह होतो. उदेरीत त्याणी राहावे. खुस्कीस उतरूं नये.

चाबुर्जीत ठाणे आपले राहते यैसा तह होतो म्हणोन परस्पर यैकितो, तरी कैसा तह होतो तो लेहून पाठवावा म्हणोन लिहिले, तरी उदेरीस इग्रज पैवस्ता जाहत्याचे वर्तमान पूर्वी लेहून पाठविले, त्यावरून कळलेच असेल. इग्रज जिजिरेयांत दाखल जाहत्यावरी खांदीवरील व चाबुर्जीवरील मार मना केला; निमित्य की, त्याचा व आमचा तह व्हावा, याकरितां त्याजकडील वंदीवान सोडून वीस पंचवीस हजार रु॥ यास तन्हा देऊन तहची बोलीचाली केली. करार दाद तहनामा करावा म्हणोन इग्रजाचे विचारे दरम्यान बोलीस कपितान होता. त्याणे कारभारी पाठवावे, म्हणोन लेहून पाठविले. त्यावरून राजश्री वावाजी बलाल व राजश्री गंगाधर कासी मुबैस रवाना केले. उभयेता तेथे जाऊन भेटीचे सौरश्य उत्तमच जाहला. प्रथम भेटीस इकडील व आपणाकडील बलाबल विच्याराच्या गोष्टी व स्थितरीत व शामलाकडील मनसवियाचा विचार पुशिला. उभयेता मारनुलेयांही समयोचीत उत्तर करणे ते समर्पक केले. दुसरे, भेटीस तह मामला कोणे खेशीने कसा करणार? तेव्हा इकडील मतालिवचे मजकूर होते ते साधांत त्यास दखल केले. त्याचे उत्तर त्याणे केले जे सावकारीमुळे कोणता टका न मिळे. तुम्ही तरांडी धरितां, गोरगरिवे नागवितां, यांत फायदा काय आहे? आपण सोदगारी करितो आपणास कोणते न्यून आहे? तुम्ही सौदगारी अमलावर नजर दिली तरी बदरोबंदरीचे सोदगारे बंदरी येतील. आपणहि तुमचे बंदरी वखार वाळून तुम्हास हासील होऊन येई तेच गोष्ट करीन इत्यादिक परमार्थाच्या गोष्टी सांगोन सारांश सांगितले की तरांडियास कौलवण न व्यावे. तरांडी न धरावी. आरमार स्वारीस न पाठवावे. आपण आरमार सोदेगारीस लावितो. याप्रमाणे होईल तरी तह होऊन येईल म्हणोन बोली सांगितली. तदनंतर उदेरीचा कार्यभाग करणार याकरितां तरी मना करून आरमार रवाना केले आणि कार्यभाग संपादिला. त्याउपरी उभयतां मारनुलेयांस सदरहु बोलीचा करारदाद सांगोन रवानगी केली. तहचा मजकूर कळावा व इकडून उदेरीस इग्रज पैवस्त जाहलीयावरी मुबैस पंत्र पाठविली आहेत. त्याचे उत्तर काय येते तोहि अर्थ कळावा. यास्तव मार मना करावा लागला. उभयेता मारनुले आले. याणी त्याजकडील बोलीचा निश्चय विदित केला. याउपरी पंत्र पाठविले आहे त्याचे उत्तर येईल. तदनुसार विचार करून आपणास लेहून पाठऊन. आपण भले माणूस व पंत्रे इग्रजास पाठविली होती. ते फिरोन आलेच असतील. तरी त्याजकडील बोलीचा संदर्भ काय लागला आहे तो कोणा विचारावरी आहे. याचा जी * * * * आपणास कललाच असेल. तरी सविस्तर लेहून पाठविला पाहिजे. वरकड उदेरीच्या कारभारामुळे

इकडून इग्रेजाकडे स तह मामलियाचे बोलीचा मजकूर जाहला नाहीं. कल्ले पाहिजे. जाणिजे रा। छ ४ माहे रविवारल. बहुत काय लिहिणे लोम असो दीजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶Sekhoji reports to Bajirao details of the peace that was being discussed with the British.

No. 43]

[4-8-1733

छ ९ रौवल

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यांसी.

६१ सकलगुणालंकरण अखांडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नो सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्रे पाठविली ती प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ कलो आला. राजश्री आनंदराव सुमंत याची पत्रे राजश्री स्वामीस आली की, पातशाही किलेयावरी हला जाहत्या. याजकरितां निजामनमुलुक बहुत श्रमी होऊन पेड-गावास यावे, हवशीयाची कुमक खामखा करावी हा विचार केला आहे. यास्तव राजश्री स्वामीनी आपणास आज्ञा केली जे, निजामनमुलुक याणी उपद्राप आरंभिलाच तरी तुम्ही त्रिवर्ग मोहरे खाले गुतलेत; तेव्हा यास आटोपी यैसा कोण आहे? कोकणचा मनसवाहि सोडितां येत नाही. याकरितां दोन तीन विचार लेहून. सारांश आपणास राजपुरीस ठेवावे. आपण अवघा मनसुबा आटोपावा. व राजश्री फतेसिंग व प्रतिनिधी यांही वरघाटे यावे. पडेल प्रसंग तो निवाटवावा किवा प्रतिनिधी याणी राजपुरीस राहावे. आपण व फतेसिंग वरघाटे यावे. विना येकजण राहून दोव्हे वरघाटे आल्याखेरीज दोनी मनसुबे राहात नाहीं. येविशीचा विचार असेल तो लेहून पाठवणे म्हणीन आज्ञा. यैशास पुढे मनसुबा कैसा करावा, कोणत्या मनसुव्याने मनसुव्यास बळाबळ पडते, तो विचार ध्यानास आणून लेहून पाठवावे, म्हणोन लेख केला. यैशास कोकणच्या मनसुव्यास येक सता असल्याविना परिणाम लागणार नाहीं. हाच विचार आपणास प्राप्त जाहला होता; त्यास श्रीकृपे राजश्री स्वामीची आज्ञा त्या उपयोग्यच

जाहली. परंतु राजश्री स्वामीना दोन तीन विचार लिहिले आहेत. त्यास राजश्री चिमणाजी बलाल व राजश्री जगजीवन परशाराम व राजश्री फतेसिंग यांजकडील व्यासराव यास ठेवावे म्हणोन तरी त्रिवर्गमध्ये घालमेल होऊन केला मनसवा विस्कळीत होऊन परिणाम लागणार नाहीं. अतैव कार्याचा विचार नव्हे. दुसरा विचार, राजश्री यमाजी सिवेदेव व राजश्री आवाजी अंयंवक व राजश्री पिलाजी जाधवराव ठेवावे. त्यांचे साहित्य त्रिवर्गाही कराविं. कनिष्ठपक्ष आहे म्हणोन लिहिलेच आहे. तिसरा विचार, आपण अथवा प्रतिनिधी यांही राहावे, तरी प्रतिनिधीचा विचार घालमेलीचा व शामलाचे ममतेचा पहिल्यापासून आहे तो आपणास अवगतच आहे. या कोकणच्या मनसुव्यास दोनी गोष्टी कार्याच्या नाहींत. शामलासारिखा शत्रु त्यांचेच वस्तु जिकिला जाईल की काय? आपला आमचा स्वछेदेचा विचार व जिव्हाला आहे. आपणाजवळ आम्ही स्वछेदे अथवा आपले आझेने वर्तणूक करून. येसी त्याजपासी होणे दुरापास्त. त्यांचा आमचा बनाव न वसे तेव्हां मनसवा काय होणे आहे? कदाचित दुराभिमानास्तव स्वताच कवूल करितील. तरी परिणाम काय होणे? शामल दगोखोर जागजागा रातबिरात छेपे घालून उपपुव देईल; तेव्हा आजिर्पर्यंत जाहला मनसुवा कोसलोन जाईल. प्रतिनिधी उठोन जातील ते कळणार नाहींत. आपले बेत गोद्विजाचा उछेद केल्याचे श्रय आपले पदरी पडेल. याकरिता प्रतिनिधीस राहावयाचा विचार सर्वथी न करावा. हा मनसुवा आपणच कवूल करावा. सिरोपस्थाई आपणच व्हावे. आपले पदरी आम्हासारिखे असतां अगाध काय आहे. येवढे महद्यश संपादिले लाचे कलशारोपण आपणच करावे. वर्ष लागो, दोन वर्ष लागोत. लक्षद्रव्य लागो, दाहालक्ष लागोत. इग्रज फिरगी सुरतवाला आदिकरून शामलास पाण्यातील साद्य करोत. इतकीहि संकटे प्राप्त जाहलीं तथापि कवूल करून मनसव्यामध्ये दुसरीयाचा चंचुप्रवेश होऊ न देतां आपणच कवुलात करावी. द्रव्याची अनकूलता राजश्री स्वामीकडून करून व्यावी. राईरी आदिकरून स्थळे आपणाकडे निर्व्याजरूप दुसरीयाची सता नाहीं यैसे करून व्यावें. आणि मुलुकाची रखवाली करून टका निर्माण होईल तो व राजश्रीकडून वेगमी होऊन येईल ते करून व्यावी. जुने लोकांस खर्चवेचास देऊन हुशार रखावे. नवे आणखी लोक ठेवाविं. आपण राजपुरीस मुकाम केला अहि तैसाच करावा. प्रतिनिधीकडील वेद्य चुकलियावरी अजनवेलीस मोर्चे देतों. गोवलकोट वेतों. जंजिरेयाचे उद्योगास लागलोच आहो. श्रीकृपे व धर्मीयाचे पुण्येकरून आपणास यशाच येईल. राजश्री स्वामीसहि लिहिणे तरी हाच विचार लिहावा. सबल विचार पाहतां हाच आहे. याकरितां

दुसरा विचार चितात नाणावा. व हे उभयता वरघाटे गेल्याने निजामनमुलुकास परान्मुख करितील हा विचार कळतच आहे. त्याचाहि पराभवाचा विचार आपणास येथूनच करावा लागेल. राजश्री आपास लेहून त्याही विचारणेत लास कलावे येविशी विस्तार काय लिहावा. मुचला अन्वय लिहिला असे. कलले पाहिजे. जाणिं रवाना छ ४ माहे रविलोवल. बहुत काय लिहिणे कृपा असो दीजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶This is an important letter in which Sekhoji gives a frank advice to Bajirao in view of the hostile activities of the Nizam and the measures proposed by Shahu in that connection.

No. 44]

[4-8-1733

पौ छ ६ रालौवल

श्री.

राजश्री   राऊ पंडित प्रधान
स्वामी गो यांसि.

॥ श्रीसकल गुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी आलक्त राजमान्ये शेहाकित बकाजी ना माहाडीक नामजाद प्रां जजिरे सुवर्णदुर्ग कृतानेक रामराम विनंती येथील कुशल जाणोन स्वानद लेखनाज्ञा केली पाजे विशेष. आपण पत्र पा ते पावोन समाधान जाले. मुलकाची रखवाली होऊन् रयेत सुरक्षित राहे ते गोष्टी करणे म्हणोन आज्ञा. आज्ञेप्रा तोच विचार करीत असो. विदित जाले पाजे रा छ ४ माहे रविलोवल हे विनंती.

¶Bakaji Naik to Bajirao, informing him how assiduously he was guarding the country.

No. 45]

[6-8-1733

पौ छ ८ रालौवल

श्री.

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यांसी.

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलक्त राजमान्य
सेग्दोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय

लेखन कैले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ कलो आला. राजश्री प्रतिनिधी याणी विशालगडचा जमाव सामील करून घेऊन गोवळकोटावरी चालोन घेतले. शामलाची व त्याची झीटपीट होऊन प्रतिनिधी मावरे येता मुस्कील जाहाली. सप्रत चिरंजीव राजश्री संभाजी आंगरे याजकडे संदर्भ लाविला आहे, म्हणौन वातमी खवर आहे. म्हणौन व आरमारचे तयारीविशी व हेटच्या जमावाचे कविले चिरंजिवानी अटकाविले आहेत. त्याजविशी चिरंजिवास लेहून पाठवाची, म्हणौन लेख केला. यैशास प्रतिनिधी याणी कोटावर चालोन घ्यावें. हे गोष्ट विचाराची केली नाही. कोट किले तोफखाने याने जेर करावे. पायच्या जमावानें काय होणे आहे? शामलाने त्याची मूठ जिकली. अतःपर त्याचा ते जागा टिकाव होऊ देत नाही. चिरंजिवाचा आपला येक हात करून कार्य करू म्हणतील अथवा चिरंजीव समत देतील तरी चिरंजिवास विचार आचार लिहिणे ते लेहून पाठऊन बनाव नव्हे तेच गोष्ट केली जाईल. तथापि येक हात करून ममतेस गुंततील तरी प्रतिनिधी याही वरघाटे जावे. हाच विचार सिधी जाहलियाने सहजेच संदर्भ उठेल. आरमारची तयारीची तर्फूद होतच आहे. गलवताची तामिरात करून तेल देऊन सिद्धता केली आहे. मागाहून गुरावाचीही तयारी होईल. हेटच्या जमावाच्या कविलियास उपसर्ग न लागे ते करावे म्हणौन लिला तरी पूर्वी चिरंजिवास मुजरदपत्रे पाठविली होती. मनास आणिता कवित्यास अटक आहे येसे नाहीं. त्याप्रांते गल्याची नातवानी जाहाली. याकरिता थोडा बहुत गला वसूल घेतला. वरकड उपसर्ग कोणविशीचा नाही. यद्यपि जाली असली तरी येथून लिला गेलें आहे ते पावतांज सोइन देतील. जाणिजे रा छ $\frac{6}{6}$ * माहे रविलौवल. बहुत काय लिहिणे. लोभ असो दीजे हें विनंती.

मोर्तव

सुद.

¶Sekhoji to Bajirao, assuring him that Sambhaji Angria had been ordered not to join the Pratinidhi.

* ६ हा आकडा ५ चा खोडून केलासा दिसतो.

No. 46]

[6-8-1733

छ ८ रविलोवल

श्री

पुरवणी राजश्री वाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यांस

विनंती उपरी. काली रेवदंडेयाहून वर्तमान आले कीं, वसईहून व मुवेहून रेवदंडेयाचे कपितानास लिहिले आले कीं राजकोट चेऊल मराठीयानी घेतला ते समई * मदत काय समजोन न केलीस? तीहीं कोसावरी गरीम होता तो घरात आला. दारू गोला जमेत सर्व सामान तयार असतां कमी केलीयामुळे विजुरे इतराज जाहाले आहेत; तरी तूर्त परस्पर सख्य चालते तेसे चालोन यखलासी राखणे. पुढे लाडदिनास दाहा हजार माणूस बराबर देऊन गोवयाहून रवाना करविला आहे. ज्याहाजे चालतीं जाल्यावरी येईल. लाडदीन आल्यावरी प्रथम राजकोट व्यावा. त्याउपरी हवशाची मदत करून हवशी हिकडील नूर राखावाच राखावा. व सुरतेस वर्स हजार माणसाचा जमाव केला आहे. नेमा भार्ग चालता जाहाल्यावरी येणार येसे वीतम आतील खबर आहे. शामल, इग्रेज, फिरंगी, सुरतवाला येसे समदुखी जाहाले आहेत. येक वेळ टकर हविसी देईल. याजकरितां सुचनार्थ आढळेले वर्तमान लिहिले असें कलले पाहिजे. जाणिजे रा छ दी माहे रविलोवल बहुत काय लिहिणे. लोभ आसों दर्जे हे विनंती.

¶*Sekhoji communicates to Bajirao the activities of the Portuguese and the combination of the Siddis with the latter.*

No. 47]

[6-8-1733

छ ९ रौवल.

श्री

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत
राजमान्य राजश्री वाजीराऊ पंडित प्रधान गो यांसी.

प्रतीपूर्वक लक्ष्मीबाई कृतानेक विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पा ते पावोन समाधान जालें. येसेच सर्वदां पत्र पाठजनु कुशलवृत्त लिहित असिले पाजे. यानंतर राजश्री फतेसिंग भोसले सेखजीस वेऊनु सातारा गेले म्हणोन लिलाले त्याजवरून कळो आले. वरकड रा बकाजी ना स्वारीहून आले. याउपर मुळकाची रखवाली

करवणे कोणाचा प्रवेश होऊ न देणे म्हणोन लिंगा तर वहुत वरे. यापुढे तोच विचार होऊनु मुळकाची रखवाली करावयाचा अर्थ करून. वरकड नवल विशेष लिनेसी नाही. बहुत काय लिहिणे लोम असो दिलहा पाहिजे. छ ३ रौवल हे विनंती. राजश्री श्रीनिवास पंडीत प्रतिनिधी श्रीस्थली आहेत. चिपळूणात मारनिलेचा जमाव आहे. त्यास रा बकाजीना यांस ये जागा आणविल्यावर प्रतिनिधीकडील दोन तीनसे माणूस गोवला सनिध चालोन गेले. त्याउपर गोवलातून लोक येऊनु त्याचे याचे युध्य जाहळे. पंतप्रतिनिधीकडील लोकांचा मोळ करून तीन चार जणाची सिरे छेदून गनिमाने नेली. त्याजकडीलहि येकदोघ पडले म्हणोन वर्तमान आले आहे. सते मिथ्या नकळे. परंतु वर्तमान तहकाकत आहे. यैसे असे. हे वृत्त आपणांस कळाव म्हणोन लिंगा असे. वहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶Laxmibai to Bajirao communicates details of the Pratinidhi's attack against Gowalkot after the return of Bakaji Naik.

No. 48]

[7-8-1733]

श्री

सकल गुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत
राजमान्य राजेश्री वाजीराव पंडीत प्रधान यांसी.

प्रीतिपूर्वक लक्ष्मीबाई कृतानेक विनंती उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकाय लेखन कैले पाहिजे विशेष. शुक्रवारपासून जंजिरियावरून मोर्चेयावरी मारितो. त्या मारामुळे मोर्चेयातील नव जण जखमी जाहाले. रात्रंदिवस मार वेसुमार करितो म्हणोन मोर्चेयावरी लोक आहेत यांहीं लहून पाठविलें; व अंजनवेलीस माहेगिरी गेली होती तेहि आली. सिदीकडील कारभारी आपणाकडेस आले आहेत म्हणोन कळो आले. यैशास गनिमाच्या माराखाले मुर्चे जाया जाहले असतील त्याची मजबुती करवावी. भाऊ आणखीहि जोडून त्याचे मारापेक्षां इकडील अधिक मार होऊन गनिमास तंबी पोहोचें ते करावी. येथून राजेश्री रघुनाथजी यास व लोकास लेहून पाठविले आहे. मुर्चे जाया झाले असतील ते जागा नव्या करून मुर्चे नीट करविले आहेत; व नवी भाडी आणखी जोडावयास सांगितले आहे. फटाकडीचा मोर्चा तयार करविला आहे. जलदीने मुर्चा तयार करवून फटाकडी जोडिली जाईल. आपणहि मशारनिलहेस सांगोन फटाकडीचा मुर्चा तयार करवावा; व अंजनवेलीकडील संदर्भ काय कैसा आला आहे, चित्रवृत्त

कोणीकडेस आहे, पुढे मुदा काय आहे. हे साद्यांत लेहून पाठवावे. चिरंजीव संभाजी आंगरे यांसी आणावयास गलबतें गेली आहेत. आज उद्या यावें यैसे आहे. आल्यानंतर सविस्तर लेहून पाठवून. कळले पाहिजे. जाणिजे रवाना छ ७ माहे रविलौवल. बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶*Laxmibai encourages Bajirao in his fight against Janjira and assures him of her full support.*

No. 49]

[8-8-1733

छ ११ राविलौवल

ओ

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यासी.

विनंति उपरी. गोलेयांचे प्रयोजनास व आरमारचे तामरीतीस लोखंड पाहिजे. संग्रही लोखंड नाही व तारु तरांडे फोइन लोखंड कांदावे तरी फोडायायोग्य तरांडीहि नाहीत; यैशास वरघाटी ठाणियास आज्ञा करून लोखंड खरेदी करून आणविले पाहिजे. जाणिजे रा छ ८ माहे रविलौवल बहुत काये लिहिणे. कृपा असो दर्जि हे विनंती.

¶*Sekhoji to Bajirao informs that iron was not available at Kolaba: it should be ordered from the up-country.*

No. 50]

[8-8-1733

छ ११ राविलौवल

ओ.

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान दाजी गोसावी यासी.

३ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्वो सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. थेथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे. विशेष मुवैकराने आजी आठ रोज तरीचा बंद करून वीस पंचवीस गलबत तयार केले आहे. दोन अडीच्च हजार जमाव सिध केला. शामल व इंग्रज पौर्णिमेचा उधाणास पेण व वारी प्रांतास येऊन उपसर्ग करणार. तैसीच वरकड आरमाराची तयारी करीतच आहे म्हणोन आजीच तहकीक वर्तमान आहे. यैशास

पेणेचे खाडीत गनीम खासखा येईल यास सवशाय धरावा येसा नाही. तेथील रखवालीस कल्याण प्रांताकडील जमाव ठेवावी म्हणून पुर्वी आपणास लेहून पाठविले होते. आपण जमाव पोर्टा रवाना करविला आहे म्हणोन लिहिले. मनास आणिता नवद माणूस पेणेस आले. ल्याजमध्ये कोणाजवल हतेर आहे कोणाजवल नाही. सैती^१ आहे ल्यास पान नाही. पान आहे ल्यास बुडी नाही हाशिली जमाव आहे. प्रसंग पडिला, तरी गाठ पडो देतील न देत न कळे, येसा विचार आहे. येथील जमाव जाग जागा गुतला. गनीमाने येक दोन गाव मारिले म्हणजे तमाम *प्रांत उजाड होईल. यास्तव राजश्री माहादांजी कृष्ण यांसी नेरलाहून आणऊन पेणेस रवाना केले आहेत. वंदरोवंदरीची चौकशी करणे ते करितील. परंतु पोर्टा जमाव ठेऊन रयेतीचे संरक्षण होऊन येईल ते गोष्ट केली पां. जाणीजे रा छ ८ माहे रविलोवल वहुत काय लिहीण. कृपा असी दिजे हे विनंती.

¶Sekhoji informs Bajirao of the activities of the British in the districts of Pen and Washi and in consequence the writer has ordered Mahadaji Krishna to proceed to those parts from Neral.

No. 51]

[8-8-1733]

छ ११ रालौवल

श्री

पुरवणी राजश्री वाजीराव पंडित

प्रधान दांजी गोसावी यासी.

विनंती उपरी. इंग्रजाने पेणेचे खाडीत यावयाचा विचार केला आहे व वरकडहि तरतूद करीतच आहे. ये गोष्टीचा व कितेक मनसवियाचा विचार करावा लागतो. तरी राजश्री रघुनाथ हरी यांसी त्वरेने रवाना केले पाहिजेत.

१ सैती=दोरीने केकून मारावयाचे वाणासारखे हत्यार.

*येथे काहोजी ओंग्रे याचा शिका.

मारानिंले येथे आलियावरी आठा रोजाच्या अवकाशां आम्हीच आपले भेटीस येऊन. कललें पाहिजे. रा. छ ८ माहे रविलौवल वहुत काय लिहिणे. कृपा असो दीजे हे विनंती.

मोर्त्त्व
सुद.

¶*Sekhoji informs Bajirao of the intentions of the British to march through the creek of Pen.*

No. 52]

[9-8-1733 ?

छ १० रावल

श्री

गाजश्री वाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यासा.

६३ सकलगुणालंकरण अखांडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो
सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनती उपरी. येथील कुशळ जाणून स्वकीय
लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन लेखनाभिप्राय
कलो आला. किंठ सरसगड फते केला आणि किल्याखालील बैवीस गावचा
अमल शामलास देविला नाही. जबरदस्तीने वावीस गाव आटोपिले. शामलाने
आपणाकडील अष्टमीचा अमल मना करून रयेतीपासून नरूत व गला वसूल
घेतला. हाली आपण तर्फ माराकडे दुसाला हिसेब करून वसुलाचा कतवा लेहून
घेतला आहे तरी रथतीने कोठून द्यावा. ? हिसेबाची सरदावरद जाहालीच आहे
म्हणौन विशदे लेख केला. तरी सरसगडचा तनखासी माहाल. परंतु धण्यांचे
आज्ञेप्रमाणे ते समई वावीस गावचाच अमल येक तर्फा करून कटकट न वाढविली.
पुढे किंठे मारच्या तनखियाची विल्है होणच आहे. अष्टमी तरफेच्या अमलाचा
विचार सुदामत * चालतच आहे. सन इसनेपासून सालोसाल बाकी राहत आली
त्याचा वसूल जाहल्याविना बाकी रयेतस कैसी सुटेल ? आपण भोरपकराकडे

* येथे कान्होजी आंगन्याचा शिक्का.

विल्हे करून देविली त्याजप्रमाणे इकडील वार्काची विल्हे करून देविली पाहिजे. म्हणजे रथतीस तगादा लागणार नाही. जाणिजे रा छ ९ माह रविलौवल. वहूत काय लिहिणे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

॥Sekhoji informs Bajirao of the arrangement in regard to fort Sarasgad.

No. 53]

[10-8-1733

छ १२ रालौवल

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यांसी.

८३ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंति उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकाय लेखन केलें पाहिजे विशेष. छ ८ रविलौवली जंजिरियाहून गलवतें तीन रात्रीची निघोन रेवदंडियात आली. फिरंगियाचा व हवसियाचा हात यक जाहाला. फिरंगियानें सामान हरजिनस दिल्हा. मंगलवारी रात्रीस गलवतें निघोन जाणार म्हणौन येथील गलवते पाच तयार करून ठेविली आहेत व तेथील गलवतापैकी गलवतें पाच सा आणवलीं आहेत. तीं मंगलवारी प्रहर दिवसास निघोन मुरुड नांदगाव या माजी येतील व ही गलवतें गनीमाचे पाठीलागास मुरुड पावेतो पाठविलीं आहेत. मानमार्ग तुफानाचा पाहून गनिमास गाठून गर्नास वुडवावयाची आज्ञा केली आहे. वडिलांचे पुण्यें व धण्याचे प्रतापतेजे काम फक्ते व्हावेसे आहे. श्रीछा प्रमाण. हे काम सावल्यास निमेगर्नीम वेतलासे होईल कलले पाहिजे. जाणिजे रा छ १० माहे रविलौवल. वहूत काय लिहिणे. लोभ असो दीजे हे विनंती.

० श्री ०
श्रीशाहनपत्रीया
तुकोजीतनुज्ञन्मतः का-
न्होजीसरखेलस मुरा-
ज्यति सर्वदा.

मोर्तव
सुद.

॥Sekhoji to Bajirao, gives details of the Portuguese succour to the Siddi.

श्री.

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी
आलंकृत राजमान्ये राजश्री
बाजीराव पंडित प्रधान गो यासी.

प्रतिवृद्धक लक्ष्मीवाई विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकुशल लिहित असिले पाहिजे विशेष. प्रस्तुत तुम्हाकडील पत्र येऊन वृत कलत नाही. तरी सर्वदा लिहित असिले पाहिजे. यानंतर हिकडील वृत-

मागे आपण पत्र पाठविले तेथे लिहीले की रा बकाजी नाईक कोण्हे ठिकाणी आहेत? त्याकडील वर्तमान लेहून पाठवणे म्हणौन लिहिले. तरी चिपलुणाहून जंजिरा स्वारीनसी आले. त्याचे वर्तमान लेहून अगोधरच लेहून पत्रे पाठविली ते पावलीच असतील. त्यावरून कलो येईल. आलीकडे मुलकात अजनवेलकरानी रोखे करून आवाडाव आरभिली; यास्तव बकाजी नाईक याजबरोबर जमाव देऊन किले पाठगडचे रोखे खवरदारीस रवाना केले असेत.

राजपुरीकडे भांडी दोन रोज भारी होतात. कायेनिमित्य हे वर्तमान कलत नाही. उडती खवर आली की इंग्रेजाचे अरमार आले म्हणौन वोळी आली. याकरिता मुजरद जोडी समाचारास पाठविली असे. तरी काये वृत ते लिहिले पाहिजे.

वहूत काये लिहीणे. लोभ असो देणे छ ११ रालौबल हे विनंती.

¶Laxmibai Angre, Kanhoji's eldest widow, writes to Bajirao about an attack by Siddi Sat against the Pratinidhi.

श्री.

पो छ १९ राखर.

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत

राजमान्य राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान यांसी.

प्रीतीपूर्वक लक्ष्मीबाई कृतानेक विनति उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. राजश्री श्रीनिवास पंडित प्रतिनिधि यांचे चिती वहमा निर्माण होऊन आम्हाकडील मुलकांत तोंड टाकावें या विचारे राजश्री बकाजी ना माहाडिक यास लेहून पाठविले जे “लस्करचे वासदाणियाकरितां यैवज पाहिजे त्यास घेरा रसालगड व पालगड व हवसियाकडील माहाल यैसे माहाल पाहून आपले तरफेचा कारकून पाठऊन वसूल देणे. नाही तर लस्करचा विचार कलतच आहे. वराता तोडून दिलद्यावरी तमाम मुद्रक सुवर्ण दुर्ग पावेतो मोडून ताराज होईल. याकरितां देखील केलसी वेसवी, निमि प्रा वसूल देणे” म्हणून लेहून पाठविले; यैशास ज्याजकडे जे जे जागे कते जाहाले त्या खालील मुद्रक त्यांत्याजकडे लागला यैसे असता, नसती कक्षा काढून परस्पर सौरस्य चालत आहे त्याजमध्ये कलुषता वाढवावी यैसें त्यास विहित नाहीं. बकाजी ना यांस येथून लेहून आज्ञा केली आहे जे “निर्वाहकृप प्रतिनिधीस लिहिणे ते पेशजी लेहून पा आहे त्या प्रा सुप्रवृत्तिने वर्तणूक केली तर उतम कदाचित् श्वेतकृष्ण विचार चितात आणून यातरफेचे मुलकात वरातदार पाठऊन रथतेचा आठ करू लागले तरी येकवेळ साफ सांगोन वरादार हातीं धरून वाहेर घालणे. गल-मुगीर(?) जाले तर बेमुलाहिजा वाहेर घालणे. यामुळे कल वाढली तर कबूल करणे.” यैसे साफच लेहून आज्ञा केली आहे. प्रतिनिधीनी विवेक करून सुप्रवृत्तीवर आले तर उत्तमच जाहाले. नाहीतर परस्पर कल निर्माण होऊन जात्या मनसबियाची नासाडी होईल. हे सविस्तर तुम्हास कलावे म्हणून लिला असे जाणिजे. रा छ १८ माहे रविलाखर बहुत काय लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनंति

मोर्तव सूद.

¶Laxmibai Angria to the Peshwa putting in a severe complaint against the Pratinidhi for exacting money from the people in her province.

श्री

राजश्री बाजिराऊ बलाल पंडित
प्रधान गोसावी यासी

६ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य
आंगेरे सरसुभेदार आरमार रामराम विनती. येथील कुशल जाणून स्वकीय
कुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण वहुतां दिवसीं पत्र पाठविले ते प्रविष्ट
होऊन समाधान जाहाले. सारांश राजपुरीस आल्यास साडेतीन महिने जाहाले.
परंतु स्मरणपूर्वक पत्र पाठकून संतोषावानि न केली हे भाऊपणास विहित कीं
काय? तीर्थरूप कैलासवासी घरोवा कैसा धरीत होते यामागें तीर्थरूप राजश्री
बाबाहि आपणास वडील वंशू यैसे मानितात यैसे असोन तुम्ही तो अर्थ सोडून
केवल अनास्थाच करून कागदपत्र पाठवीत नाही. हे गोष्ठी उभयपक्षीच्या
भाऊपणास दूर आहे म्हणौन कितेक विषदे शब्द लाऊन लिहाले. यैशास
आपण आम्हास वडील वंशू. वडीलपणे शब्द लावावा हे गोष्ठी उचितच आहे.
परंतु वस्तुता पाहातां अंतराय आम्हाकडूनच आहे यैसें नाहीं. प्रथमतां आपण
शत्रुशासनाचा मनसवा यौजिला ते समई सर्वांस व तीर्थरूप राजश्री बाबा यास
पत्रे पाठविलीं आणि आम्हीहि मार्ग लक्षीत होतों, परंतु लेख आला नाहीं.
यावरून अपूर्व दिसोन आले. मसलतेचा अर्थ उपस्थित जाहाला यांविशीं आपले
लिहिले आम्हास जसें येईल तसें विचार करून आपल्या साहित्यानसी हाजीर व्हावे
हाच हेतू होता; परंतु काय निमित्य आमचे ठाई निष्पुरता दर्शविली हे कलत नाहीं.
आम्हीं तो परंपरागत सनेह चालत आला त्याचा ठाई विकल्प काढीमात्र धरीत
नाहीं. यैसे आसोन आमचाठाई पत्र लेख करावयाचा अनमान किनिमित्य केला
हे न कळे. याउपरी हाली पत्रीं श्रावणी पौर्णिमा होतांच आपण आ(र)मार वगैरा
साहित्यानसी येऊन उभयतां वडिलाच्या मनोगतानुरूप शामलास नतिजा देऊन *

* येथे मजकुराचे डावे वाजूस संभाजी आंगेरे याचा
शिक्का आहे.

श्रीमत्कांहोजिसंभूत-
शंभोशत्रूभजिगीरतः ॥
वर्धिष्णु राजेरखेव
मुद्रा भद्रा विराजते.

तमाम देशदुर्ग हस्तगत करून कार्तीस पात्र व्हावे म्हणौन लिहिले. तरी यापेक्षा यशस्कर दुसरे काय आहे? आपल्या लिहिल्यावरून आरमारचे तामिरातीचे काम चालीस लावले आहे. सत्वरीच आरमार सिध हईल. आपल्या वचनसंविरोज आम्हांस दुसरी जोड आहे येसें नाही. कल्ले पाहिजे. रा छ ११ माहे रविलोवल बहुत काये लिहिणे हे विनंती.

मोर्त्त्व
सुद.

¶*Sambhaji Angre promises Bajirao that he would soon prepare his Navy and come with it against the Siddi.*

No. 57]

[14-8-1733

श्री.

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यांसा.

विनंती उपरी. आपण कुलावा आले ते समई जमिदारांच्या पालणुका इनामती देखील वसूल घेतला. त्याप्रमाणे सन सलासची बाकी काढून साळमारी राजश्री वासुदेव हरी यांणी जमीदारास वसुलाची निकड केली आहे. तेविसी पूर्वी आपणास लेहून पाठविले आहे, त्याचा जावसाळ काहींच आला नाही. यैशास जमीदाराच्या इनामीती पालणुकीचा वसूल घ्यावा ऐसे आपले विचारास येत असिले तरी आम्हासहि तैसेच लेहून पाठवावे. त्याप्रमाणे इकडून वसूल घेतला जाईल. या पत्राचे उत्तर काय तें साफ पाठऊन घावे. आपले उत्तर येईल तदनुसार सालगुदस्त व सालमज्कूरचा वसूल इकडेसहि घेविला जाईल. यामुळे पुरवेल तो राहेल; नपुरवे तो राडपेरे विकत देऊन जिकडे पोट भेरेल तिकडेस जाईल. कल्ले पाहिजे. जाणिजे रा छ १४ माहे रविलोवल बहुत काय लिहिणे. लोभ असो दीजे हे विनंती

मोर्त्त्व
सुद.

¶*Sekhoji Angre asks Bajirao whether and how reductions were to be made in disbursing the emoluments to the Jamindars.*

श्री

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य राजेश्री बाजीराव पंडित प्रधान यांसी प्रीतिपूर्वक लक्ष्मीवाई विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. चिरंजीव राजश्री संभाजीबाबा यांज-कडे गलबत रवाना केले होते, ते प्रविष्ट जाहलियावरी भाद्रपद शुध शाष्टी इंदुवारी विजयेदुर्गाहून स्वार होऊन जंजिरे रत्नागिरीस आले. तेथील लोकांचे सामाधान करून जयगडास येऊन मुजरत माहेगिरी गलबत, पत्रे देऊन पुढे रवाना केले. त्यास शामलाची गलबतें राजापुरीच्या नस्तावर आंगावर आली याजकरिता जोडेकरी कुभारस उतरोन आले. गलबत सुवर्णदुर्गास गेले. चिरंजीव सुवर्णदुर्गास येऊन दोन चार रोज जाहाले असावे. परजन्याकरितां राहाणे जाहाले असेल, अविलंबेच येतील. आपणांस पत्रे होती तोच लखोटा पाठविला आहे. त्याजवरून सविस्तर कळो येईल. वरकड तेथील गलबताची भर्ती जाहाली पाहिजे. याजकरितां आरमारकरी लोक व तुकोजी कडू व दर्यावर्दी दोन गलबताची भर्ती पाठविलें आहेत. गलबते तयार करावयाविशी राजेश्री रघुनाथ हरी यांसी लेहून पाठविलें असें. आरमाराची तयारी करतीस आपणाल कळावे म्हणोन लिहिलें असें. बहुत काय लिहिणे? लोभ असो दिला पाहिजे. रवाना छ १४ माहे रविलावल हे विनंती

मोर्तव

सुद.

¶Laxmibai Angre informs Bajirao of Sambaji having arrived at Ratnagiri and from thence at Suvarnadurg and that he was preparing his Navy.

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित

प्रधान दाजी गोसांवी यांसी

६) सकल गुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्वो सखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत

जाहाला. दुर्बिनीचे जखर प्रयोजन आहे. संप्रही असिली तर पाठऊन दिली पाहिजे म्हणून लिला. यैशास संग्रही म्हणावयास खुद आमची पाहावयाची होती तेच पाठविली असे. या प्रांती काही मिळत नाही. कधी ज्याहाजे पैदास्त जाली तरी सापडतात. कल्लें पाहिजे. रा छ १४ माहे रविलोवल वहृत काय लिहिणे? लोभ असो दीजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶*Sekhoji sends his binocular to Bajirao.*

No. 60]

[16-8-1733

श्री.

राजश्री पंडित प्रधान स्वामी गोसावी यांसी.

६१ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नानो वकाजी नाईक माहाडीक नामजाद प्रांत जंजिरे सुवर्णदुर्ग कळतानेक रामराम विनंती. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशललेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. स्वामीनी पत्र पाठविले ते प्रा होऊनु वहृत समाधान जाहाले. जासुदाची जोडी अंजनवेलीस रवाना केली असे. यांस सोबत देऊन पुढे रवाना करणे म्हणोन आझा. आझे प्रो दाभोलपर्यंत बा माणसे देऊन रा केले. गोवलकोटास जासूद जाऊन सिदीसाद याची भेट घेऊन जाबसाल घेऊन आले आहेत. तिकडील सविस्तर वृतांत विदित करितील. वहृत काय लिहिणे? कृपा वर्धमान केली पाहिजे रा छ १६ माहे रविलोवल हे विनंती.

¶*Bakaji Naik informs Bajirao of his having dispatched the latter's communications to Anjanvel.*

No. 61]

[16-8-1733

श्रीराम.

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत
राजमान्य राजश्री बाजीराऊ पंडित प्रधान गोसावी यांसी.

प्रीतिपूर्वक लक्ष्मीबाई दंडवत विनंती. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. सिदीसाद यास पत्रे देऊन जासुदाची जोडी रवाना

केली असे. अजनवलीस रवाना करावी म्हणोन लिहिले होते त्यावरून जासुदास दामोळेस पाऊन दिलहे. त्याणी गोवलकोटास जाऊन सिदीसादाची भेट घेऊन जावसाळ घेऊन आले. यांची रवानगी आपणाकडे केली असे. राजश्री श्रीनिवास पंडित प्रतिनिधी यांचे व सिदीसाद यांचे भाडण जाले. त्याचे वृत जासूद सांगता अवगत होईल. बहुत काय लिहिणे लोभ असो दिलहा पाहिजे. रा छ १६३ माहे रबिलौवल हे विनंती.

¶*Laxmibai Angre reports to Bajirao the quarrel of Siddi Sat and the Pratinidhi.*

No. 62]

[16-8-1733

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान

दाजी गोसांवी यांसी

६१ सकल गुणालंकरण अखंडितलक्ष्मिआलंकृत राजमान्य श्नो सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. पेण प्रांताचे रखवालीबद्दल दोनसे माणूस पाठवून देतो, गनिमाचे खबरेत असावें, वर्तमान वरचेवर लेहून पाठवावें, म्हणोन लिंगा. येशास आपण-कडील जमाव येऊन पोहचे तावत्काळ रयतेस धीर न निये. गनिमाची दाटीची खबर आइकोन रयत तंकवेतूट होऊन परागंदा जावयास लागली. याजकरितां इकडील जमाव वारीप्रांताचे रखवालीस पाठविला व पेणप्रांताचे रखवालीस कोंडाजी सिंदे यांजबराबर सवासें माणूस देऊन आंतोरिखाचे बंदरी ठेविले. कत्याणाहून नवद माणूस पेणेस आले. ते पेणचे कोटांतच असते.

बंदरचे रखवालीस जावयाची आज्ञा केली; परंतु त्याचे वस्तु ते होत नाहीं. आपण त्यास ताकीद करून बंदरोबंदरी राहून चौकसी रखवालीची करीत ते करावें. वरकड मुवैकडील वर्तमान तरी पनासक सीलंसिले लाहान थोर पाणी फाटी सामान किले देखील चढजून तथारी केली आहे. पाहवे. कोणी-

श्री
श्रीशाहू नृपति प्रीत्या
तुकोजी तुजुजन्मना का-
न्होजी सरखेलस्य मुद्रा-
ज्यति सर्वदा.

१ तंकवेतूट=तजावजा, धावरी. २ सिलसिला=काफला.

कडेस उतरेल तें नकले. इकडून रखवाळी व चौकसी मुलकाची करणे ते केलीच आहे. कलले पाहिजे. जाणिजे रा छ १६ माहे रविलैवल. बहुत काय लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनंती.

मोतीव
सुद.

¶Sekhoji Angre to Bajirao: informs him how he was vigilant in obtaining news of the enemy's movements and in guarding the various stations.

No. 63]

[17-8-1753

श्री.

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसांवी यांसी

विनंती उपरी. इंग्रेजाकडील बोलीचालीचा निर्वाह होऊन यावा या विचारे येथून राजश्री बावाजी बलाळ यासी पाठविले व मशारनिलेस बहुत दिवस जाहाले व मध्ये उंदेरीचाही प्रसंग जाहाला म्हणून मुजरद जोडेकरी याजबराबर पत्रे रा केली. त्यास इंग्रेजाने मुदा घालतां हाच घातला कीं तुमचा आमचा सला जाल्याची सार्थकता हेच आहे कीं साहुकार लोकांची साहुकारी चालावी, गोरगरीब-देखील बेपारियांपासून तुम्ही कौलावण घेता तें न घ्यावे, म्हणजे तुमचे आमचे सौरश्य होऊन येईल. अन्यथा आम्हास प्रयोजन काय? इत्यादिक गोष्टी सां [गो] न व लेहून पाठविल्या. येशास जंजिरा आदिकरून शामलकडील मनसवा जाहा (ला) पाहिजे त्यास इंग्रेजाचा शह असिल्याने काहीच सिधी होणे नाही. आजीपर्यंत श्रमसाहास केले त्याचे कलशारोपण हेंच की समूल शामल उपडून टाकावा, हे गोष्ट नंव्हे तेव्हा अवघेच व्यर्थ. व आमच्या मनसवियाची उपजीविकाहि हेच! ज्याहाजाती पैदास्त न होये तेव्हा मनसवा कैसा कैसा चाढू पाहातो? येवंक्रमेण दोहोकडूनहि संकटच प्रात जाहालें. या करितां याचा विचार कैसा काय करावा? आपण ये गोष्टीचे मनन वरेसे करून काय उत्तर तें पाठवावें. ज्याहाजाती पैदास्तीविना यां जलदुर्गांची उपजीविका चालो पाहाते यैसें नाही. यास्तव सत्वर उत्तर पाठवावें. आपले उत्तर येई तावत्काळ मुवैकडील पत्रांची रवानगी तटली आहे. आपले लिहिलें येईल तदनुरूप विचार करणे तो करून. कलले पाहिजे. आमचे मनसवियाची उपजीविका सर्व

कौलावण, तें दूर करावे तेव्हा काय करावे? इंग्रेजाचा सला न करावा तरी जंजिरेयाचा उपाय अरमाराविना होणे नाही. यास्तव काय विचार करावा तो अविलंबे लेहून पाठवावा. त्याप्रो करून. कल्ले पाहिजे. बहुत काय लिहिणे. रा छ १७ माहे रविलौवल हे विनती.

मोर्तव
सुद.

¶Sekhoji Angre reports to Bajirao his negotiations with the British of Bombay.

No. 64]

[August 1733

श्री.

मुख्य

सुा आर्बा सलासीन मया आलफ. तुम्ही पत्र पाठविले ते पावळे. अजम जनराळ याचे बोलीचा आर्थ लेख केला की शामलाचे जागियाचा उपराळा करणे त्यास मदत खर्च लागेल तो आम्ही देऊन म्हणौन परवाना येऊन पोहचला आहे. त्याजवरून मदत करणे जरूर. दुसरे पाबाचे जागियाची मदत केली तर कार्याची. म्हारष्ट्राची मदत करून होणे काये? तथापि मदत केलीच तरी याचे आम्ही काये घ्यावे? कुल सरखलीचे हवाली होऊन दर्यातील साहुकारी मना करितील म्हणौन तपसिले लिहिले ते कल्ले. ऐशांस पातशाहाचा परवाना आला कोठून? पातशाहाजवल दादफिराद आहे ते आम्हास ठावकीच आहे! पातशाहाचे पंडोसी आम्ही आहो. रवाहित्यास (?) वाकीफ असो. पातशाहाचे नाव घेऊन उगीच मदत करीत असतील तरी सुखे करोत. पात [शा] हाचे जागियास मदत खर्च लागेल तो पावेल हे ताहाकीक आहे. या तर्फ समत कैलियाचा फाईदा नाही. म्हणौन पेशजी मुबैची मदत इकडूनच जाहाली व मुबई मुर्बई म्हणावयांस कोणहाचे उपरालियानी राहिली ते ईश्वरास दखल आहे व तमाम आलमावर रोशन आहे. जनराळ मारानिले यांचे खातरेत कीं पैकियावर मदत जाली तरी याकूतखाना-सारिखा गनीम तेथे येऊन जीवपेणे आसान नव्हे पैका तर बहुत जवल आहे ते ज्याणी जो उपकार केला तो भले आठवितात. जनराळ मारानिले नाचीज करू म्हणतात हेहि त्याचे थोरपणास योग्य व पुढे हवसियाची कुमक करावी म्हणून म्हणत असतील. असो. सरखेलीचे मुकदमियांचा मजकूर तरी माहाराजानी आम्हांस या मसलतीस रवाना केले. या वर्लती सरखेलीकडे व आणिखी कोण्हा-

१ पंडोसी = शेजारी.

कडे गडकोट तरांडे आले तरी त्यास संमध नाहीं. सरकारचे असे. सरखेल आदि करून माहाराजाचे चाकर आहेत. या गोष्टीचा व(स)वांस जनराल मारानिलेयाही चितात धरावासा नाही. गुराबा पाच छ्यावणीकरितां कुलाबा पाठविल्या म्हणौन म्हणत असतील, तर गुराबाची तामरात व छ्या [व] णी जाली पाहिजे. सबब गुराबा प्राठविल्या आहेत. खावदाचे हुकुमा ताबे आहेत. ज्यास खावदाचा हुक्म होइल जिकडे, तिकडे गुराब व किलेकोट आहेत. खातरजमा असो देणे. सावकारी सरखेल बंद करितील म्हणौन तरी तुमचे आमचे येकदील जालियावर सरखेल सावकारी बंद करितील हे होणे नाही. तशापि सावकारीस अटकावच करू लागले तरी तुम्ही आम्ही मिळोन सावकारी दुरस्त चाले ते करून. जनराल मारानिले यांचे मते तह करावा तरी माहाराजाच खातरेत तह करावा हे नाहीं. कुल हवसी काढावा हे त्यास जरूर असे.

¶This is a draft letter of Bajirao suggesting the ways how the points raised by the British General were to be met with.

No. 65]

[21-8-1733

छ २३ रावल

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसार्वा यासी.

७१ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्नो सेखोजी अंगरे सरखेल रामराम विनती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्रे पाठविलीं ती प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. अजनवेलीकडील लाग आला आहे. त्यास आपण आम्ही येकत्र होऊन ये गोष्टीची तजवी [ज] करून. बराबर राजश्री रघुनाथजी यास आणावे. तेथें कोणास ठेवणे ते ठेवावे. खामखा यावेच यावें इत्यादि विशदें लेख केला. यैशास आपली आमची भेटी व्हावी. तदृतर कर्तव्य पदार्थ करावा. कितेक मनसवियाचे विचार आहेत. याच अन्वये आपणास लेहून पाठविलें. त्यास आपणहि यावयाचाच विचार लिहीला. प्रस्तुत इग्रेजाकडील मनसवा पूर्वील बोलीप्रमाणे जाला तरी करावा याच विचारे कागदी पत्रीं राबिता न तोडितां आपणास बोलीचा अर्थ लेहून पाठविला. त्याचा विचार आपण लेहून पाठविला त्याप्रा इग्रेजास लेहून पा आहे. शामलाकडील मदत त्याणें न करावी, उद्देरी आमचे हवाला करावी इत्यादिक लिंग आहे. त्यांचे उत्तर काय येते त्याचा मार्ग

१ वसवास—भाति, शंका.

पाहावा लागतो. व सांप्रत शरीरी भागवटीयामुळे शरीरी अनारोग्य ज्वरादिक पीडा जाहाली आहे. + श्री कृपे लौकरीच आरोग्यता होईल. सात आठ दिवस श्रावणाचे आहेत. हे सरलियानंतर भाद्रपद शुध प्रतिपदा द्वितीया यामध्ये स्वार होऊन येऊन. आपली आमची भेटी जालियानंतर जो मनसवा विचारें करणे तो केला जाईल. राजश्री रघुनाथजीसहि वरावर येऊन येऊन. कलले पाहिजे. जाणिजे रा छ २१ माहे रविलोवल बहुत काय लिहीणे. लोभ असो दीजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶Sekhoji Angre discusses the plan of the Campaign with Bajirao.

No. 66]

[21-8-1733

छ २३ रालोवल

श्री.

पु। राजश्री वाजीशव पंडित
प्रधान दाजी गोसांवी यांसी.

विनंती उपरी. अजनवेलीकडील मनसवा करावा म्हणौन प्रथम पत्री आपण लेहून पाठविले. सर्वेच मागाहून लेहून पाठविले जे, नवाबाकडून मुतवरखान यास येऊन राजश्री आनंदराव सुमंत येतात. नवाबाचे मर्जीप्रा केले जाईल म्हणौन राजश्री स्वामीचे उतर नवाबास गेले आहे. नवाबाकडील मनुश्य येऊन तह होतो तेव्हा आपण नस्ता उपदाम करून नफा काय? यास्तव राजश्री स्वामीस लिहीता मोघमच लिहावे म्हणोन लिहीले त्याजवरून आम्ही राजश्रीस लिहिणे तें मोघमच लिहिले आहे व नवाबाकडील बोलीचाली होणे ते राजश्री स्वामी आपल्या विचारवेगळ करितील यैसें नाही, व आपणासहि आजीपर्यंत केल्या मनसवियाचा सेवट केल्याविना टाकितां येतें यैसें नाही, व टाकित्याने लौकीकहि विरुद्ध होऊन येईल हे आपण जाणतच आहेत.

+ शिका आहे.

आठा रोजी आम्ही तेथें येतो. आपले आमचे भेटीनंतर जो विचार होणें तो होईल. कलले पाहिजे. जाणिजे रा छ २१ माहे रविलोवल बहुत काय लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

॥Sekhoji offers to visit Bajirao in a week in order to settle the plan of action.

No. 67]

[21-8-1733

छ २३ रालोवल

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यासी.

विनंती उपरी. अजनवेलीकडील मनसबा मान्य करावा म्हणून राजश्री स्वामीनी आज्ञा केली. येविसीचा विचार आपणास लेहून पा. त्यास आपण लेहून पाठविले कीं, मनसबा मान्य करून खामखा करावा. राजश्री प्रतिनिधी यास वरघाटे न्यावे, आपण मनसबा करितो म्हणौन राजश्री स्वामीस लेहून पाठवावे म्हणौन लिहिले. यैशास राजश्री प्रतिनिधी यांणी मनसवियाचा आगेज केला आहे. त्यास इरो प्रात जाहाळी असता आपण मान्य करावें तरी उचित दिसत नाही. राजश्री रघुनाथ हरी व बकाजी नाईक माहाडीक यासी आपले लिहिल्यावरून आणविले. अन्यथा आजीकारणे अजनवेलीचा मनसबा विलेस लाऊन जंजिरे-याचा पक्ष तोडिला जाता. अतैव भगवत् इछा प्रमाण. तदनुरूप जे समई जो प्रसंग होणे तो होऊन येतो. वरकड राजश्री प्रतिनिधी आले आहेत ते कृतकार्य जाहात्याविना निघतात यैसे नाही. त्यांजकडून कार्य सिवरीते न पावविले तरी त्याचा विचार कर्तव्यता आपले भेटीस आठा दिवसा येऊन तदनंतर आपले आमचे विचारे करणे ते करून. कार्य सिधीते पावविले जाईल. जाणिजे रा छ २१ माहे रविलोवल बहुत काय लिहीणे लोभ असो दीजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

॥Sekhoji discusses with Bajirao the plan of starting an expedition against Anjanwel.

१ आजीकारणे-आतांपर्यंत, हा वेळपर्यंत.

No. 68]

[21-8-1733

छ २३ रालौवल

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यांसी.

विनंती उपरी. चिरंजीव राजश्री संभाजी आंगरे यासी लेहून राजश्री प्रतिनिधी यांजकडे येणे नव्हे ते गोष्ट करावी म्हणून लिहिले. येश्यास पंडित मारनुले यांही चिरंजिवास लेहून पाठविले होते. परंतु त्याच्या लिहित्यास बघले नाहीत. राजश्री स्वामीची पत्रे आली तरी येऊन म्हणौन त्यांस लेहून पाठविले. त्याजवरून राजश्री स्वामीची पत्रे आणुन बजाजी कदम यास चिरंजीव मारनुले यांजकडे पाठविला आहे. त्या प्रांतीचे माहाल घ्यावे येसा विचार केला आहे म्हणून मुर्वण्डुर्गाहून लेहून आले. त्याजवरून मुजरद गलबत रवाना करून चिरंजिवास विचार आचार लेहून त्यास सामील न व्होवे म्हणौन विशदे लिहिले असे. तदनुरूप विचार करून येणार नाहीत. विचार न करिता आले तरी येतीलहि ! कललें पाहिजे. जाणिजे. रा छ २१ माहे रविलौवल बहुत काय लिहिणे लोम असों दीजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶*Sekhoji to Bajirao: assures him that Bajaji Kadam would not let Sambhaji join the Pratinidhi.*

No. 69]

[21-8-1733

छ २३ रालौवल

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यांसी.

विनंती उपरी. इग्रजाचे आरमार तयार जाहाले आहे. अजनवेलीस जाऊन सिदीसाद यास जंजिरेयांत आणून पावावा, संबूल अंजनवेलीस पावावा येसा विचार जाहाला आहे. सुरतेचा जमाव पटणेस दीड हजार आला आहे म्हणोन कल्याणच्या पत्रावरून आपण लेहून पाठविले. तरी आम्हाकडील माणसे सुर-

तेहून आली. सुरतेस सिदी आहे. त्यास आजार जाहाला आहे. जमाव त्याजबराबरी अथवा नवाही कैला नाही. इंग्रजाच्या म्याल्या आजीच तीन खांदेरीबाहीर आत्या आहेत. परंतु अजनवेलीस जावयाचा विचार दिसत नाही. वरकड अरमार मुबैस तयार होत आहेच. शामलाकडील साहित्यास अंतर करणार नाही. जाणिजे. रा छ २१ माहे रविलोवल. बहुत काय लिहिणे? लोभ असो दीजि हे विनंती.

मोर्त्व
सूळ.

¶ *Sekhoji informs Bajirao that the British Navy of Bombay was going out to help the Siddi.*

No. 70]

[22-8-1733

श्री

श्रीमत् राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे शेवेसी.

सेवक रघुनाथ हरी सा दंडवत् विनंती. येथील कुशल स्वामीचे कृपेकरून श्रावण बहुल नवमी पावेतो असे विशेष. स्वामीनी पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन सविस्तर कलो आले. राजश्री सरखेल यांस घेऊन भेटीस यावे म्हणौन आज्ञा केली. यैशास साप्रत राजश्री सरखेल यांचे शारीरी समाधान नाही. श्रीकृपे सत्वरीच आरोग्य जाहालियावरी भाद्रपद शुभ पक्षी स्वार होऊन येऊन. भेटीनंतर सविस्तर विदित होईल. बहुत काय लिहिणे कृपा वर्धमान करावी हे विनंती.

¶ *Raghunath Hari informs Bajirao that Sekhoji would go to meet him when he recovers from his ailment.*

No. 71]

[23-8-1733

छ २३ रविलोवल.

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान दाजी गोसावी यासी. विनंती उपरी. चिरंजीव राजश्री संभाजी आंगे यासी लेहून राजश्री प्रतिनिधी याजकडे येणे नव्हे ते गोष्ट करावी म्हणून त्यास लेहून पाठविले होते, परंतु त्याच्या लिहि-

प्यास वबले नाहीत. राजश्री स्वामीची पत्रे आली तरी येऊन म्हणोन त्यास लेहून पाठविले; त्याजवरून राजश्री स्वामीची पत्रे आणवून बजाजी कदम यास चिरंजीव माकुरनिले याजकडे पाठविला आहे. त्या प्रांतीचे महाल घ्यावे ऐसा विचार केला आहे म्हणून सुवर्णदुर्गाहून लेहून आले, त्याजवरून मुजरद गलबत रवाना करून चिरंजिवास विचार आचार लेहून त्यास सामील न व्हवि म्हणोन विशदे लिहिले असे. तदनुरूप विचार करून येणार नाहीत विचार न करिता आले तरी येतीलहि कळले पाहिजे. जाणिजे रा छ २१ रबिलावल. बहुत काय लिहिणे लोभ असो दिजे हे विनंती +

¶ Sekhoji assures Bajirao that he has asked his brother Sambhaji not to join the Pratinidhi.

No. 72]

[25-8-1733

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराव गोसावी यांसी.

६४ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्वो सेखोजी अंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणौन स्वकीये लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. येथे कितेक मनसवियाचा विचार करावयाचा आहे, तरी आपण आले पाहिजे म्हणौन लिहिले. यैशास आज नव रोज शेरीरीं अनरोग्यता जाहाली आहे. तीन दिवस ज्वरातिशय होऊन त्या उघ्णतेमुळे रुधिरश्राव नासिकद्वारे व्हावयास लागला. त्याचा उपाय करणे तो करीत आहों. श्री कृपेने आरोग्य लौकरीच होईल. आरोग्य लौकरीच होईल. आरोग्यता जाहालियावरी स्वार होऊन येऊन. कलले पाहिजे. जाणिजे रवाना छ २९ माहे रबिलोवल बहुत काय लिहिणे, लोभ असों दीजे हे विनंती.

मोर्तव्य
सुद.

¶ Sekhoji Angre informs Pilaji Jadhav of his ill-health.

+ वरील पत्र दुबार छापले गेले आहे. पहा प. नं. ६८.

श्री

राजश्री वाजीराव पंडित प्रधान दाजी गोसांवी यांसी.

८१ सकलगुणालंकरण अखेडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. येथे शंभर विचार संमरापकारीचे होतात. याकरितां येका दिवसाचे अवकाशे आले पाहिजे म्हणून लिला. येशास आजि नव रोज शरीरी अनारोग्यता जाहली आहे. तीन दिवस ज्वरातिशय होऊन त्या उष्णतेमुळे स्थिरश्राव नाशिक द्वारे होऊ लागला उपाय करणे तो करीत आहो. श्रीकृपे वडिलांचे पुण्येकडून आरोग्य लवकरीच होईल. आरोग्यता जाहलियावरी आपले भेटीस येऊन कलले पाहिजे. जाणिजे. रा छ २९ माहे रविलोवल. वहुत काय लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶ Sekhoji Angre informs Bajirao of his ill-health.

श्री

राजश्री वाजीराऊ पंडित प्रधान
दाजी गोसांवी यांसी

८२ सकल गुणालंकरण अखेडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुषल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्रे पाठविली ती प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. काजीच्या कविल्याविसी व किलेदाराकडील कर्जाचा अर्थ राजश्री आपा यांस लिहिला होता. त्यानी किलेदारास लिहिले होते त्याचे उत्तर आले व निजामनमुलकाकडून किलेदारास लिहिले आले तेविसीचा तपसील लिहिला. येशास सध्या आमचे शरीरी अनारोग्य आहे. श्रीकृपेने आरोग्य जाहलियावर आपली आमची भेट होईल. भेटी नंतर याचा कर्तव्य विचार आपलेच विचारे केला

जाईल व आपण या गोष्टीचा अभिमान धरिल्याविना हें कार्य होणे नाही. कललें पाहिजे. जाणिजे. रा छ २६ माहे रविलोवल. बहुत काय लिहिणे लोम असो दिल्हा पाहिजे हे विनती

मोर्त्त्व
सुद.

¶Sekhoji Angre informs Bajirao that he would come to his visit as soon as he gets better.

No. 75]

[26-8-1733

छ २६ रोवल.

राजश्री बाजीराऊ पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यांसी.

६१ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य सनो सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. शरीरी अनरोग्यता प्राप्त जाहलेयाचे वर्तमान आपणास लेहून पाठविले आहे त्यावरून कललेच असेल. दिवसेदिवस व्यथा अधिकोतर होत गेली. पिशाचपीडाहि आहे. येशास राजश्री पिलाजी जाधव राऊ यास पत्र पावतांच आम्हाकडेस पाठऊन घावे. येक घडीचा विलंब न करावा. श्रीकृपेने आरोग्य जाहलेयास जाधवराऊ यास आपणाकडेस पाठऊन देऊन. अगत्यरूप पाठवावे. आताचें घटकेवरी न नेतां रवाना करावे. कळले पाहिजे. रा छ २६ माहे रविलोवल. बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶ Sekhoji Angre requests Bajirao to send Pilaji Jadhav to him at once, as the writer was on his death-bed.

No. 76]

[26-8-1733

छ २६ रौवल.

श्रीराम.

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे शेवेसी.

सेवक रघुनाथ हरी साष्टांग दंडवत प्रमाण विनंती उपरी. येथील कुशल स्वामीचे कृपेने असे विशेष. राजश्री सरखेल यांचे शरीरी व्यथा जाहली आहे.

* कान्हेजीचा शिका.

ते दिवसे दिवस भारी होत चालिली. ईश्वर कल्याण करील. राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यास पाठवावें म्हणोन राजश्री सरखेल यांनी आपणास लिहिले आहे, यापणाणे त्यांची खानगी अविलंबे करावी. येक घटिकेचा विलंब न करावा. बहुत काय लिहिणे, कृपा वर्धमान करावी हे विनंती.

॥ Raghunath Hari informs Bajirao of Sekhoji's illness.

No. 77]

[27-8-1733

श्री

राजश्री
यासी

राऊ गोसावी

८१ सकलगुणालंकरण आखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्वो
लक्ष्मीवाई विनंती उपर. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन करीत
असिले पाहिजे. तुमचा निरोप घेऊन आलो. ते * * कोठीस छ २७ रावल
पावळो. साळा * * हून जमाव मागे रवाना केला असे. आपणास कळावे
म्हणोन लिहिले असे. बहुत काय लिहिणे कृपा असो दीजे हे विनंती.

॥ Laxmibai Angre to Bajirao communicates her arrival.

No. 78]

[28-8-1733

श्री

राजश्री पंतप्रधान गोसावी यांसी.

८२ श्रीमंत सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी अलकृत राजमान्य सेवक
पिलाजी जाधव राम (व) दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीये
लेखन केले पाहिजे विशेष. आम्ही आपली आज्ञा घेऊन स्वार जाहालों ते इंदु-
वारी मध्यरात्रौ कुलाबियास आलों. दुसरे दिवसी अमावाश्यस दोन तास
दिवसास राजश्री सेखोजी आंगरे सरखेल यांस वैकुंठवास जाहला हे वर्तमान
अगोधर लिहिले आहे ल्यावरून कललच असेल. ल्या अलाकडील वर्तमान तरी
सो चिरंजीव यानंदीवाई व राखा तिघी येा चौधीजणीनी अग्रप्रवेष केला.
आपणास कळावे म्हणोन लिला असे. दिवस होत तोंपर्यंत आम्हासं यावयास

अनकूल पडत नाहीं. राजश्री संभाजी आगरे यासहि यावयाविसी विजेदुर्गी पत्रे पाठविली आहेत. इतकियांत तेहि अविलंबेच येतील. तदुतर यावयाचा उद्योग करून. जाणिजे रा छ २८ माहे रविलोवल. बहुत काय लिहिणे हे विनंती

मोर्तव्य
सुद.

(डावे वाजूस शिका.)

¶ Pilaji Jadhav informs Bajirao of the circumstances of Sekhoji's death.

No. 79]

[28-8-1733

श्री

राजश्री पंत प्रधान स्वामी गोसाबी यांसी.

१४ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नोा पिलाजी जाधवराऊ रामराम विनंती उपरी. आजी भोमवारी राजश्री सेखोजी आंगरे सरखेल यांस तिसरे तासी देवाज्ञा जाहली. ईस्वरे बहुत गोष्ट फटकाल केली. होणारास यत्न नाही. येथील उद्योग करणे तो करून. राजश्री मानाजी आंगरे यांसी पाच लोकानिसी पाठऊन दिले पाहिजे. बहुत काय लिहिणे कृपा केली पाहिजे हे विनंती. फँष. (?)

¶ Pilaji Jadhav informs Bajirao of Sekhoji's death.

No. 80]

[28-8-1733

श्री

राजश्री वाजीराऊ पंडित प्रधान यांसी.

प्रति लक्ष्मीबाई विनंती, उपरी. श्रावण बहुल अमावाश्या भोमवारीं चिरंजीव राजश्री सेखोजी आंगरे यासी देवाज्ञा जाहली. श्री ईछेस यत्न नाही. ईस्वरे मोठे सकटात घातले. आपणास कळावे म्हणोन लिहिले आहे. चिरंजीव मानाजीस पांच लोकानिसी येथ पाठविल पाहिजे. बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

मोर्तव्य
सुद.

¶ Laxmibai communicates to Bajirao the news of Sekhoji's death.

+ खाशाच्ये अक्षर,

No. 81]

[30-8-1733

श्री

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत
राजमान्य राजश्री वाजीराव पंडित प्रधान गोसावी यांसी.

प्रातिपूर्वक लक्ष्मीवाई दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशाळ जाणोन स्वकीये लेखन केले पाहिजे विशेष. चिरंजीव राजश्री मानाजी आंगरे यास यावयाचे लिहिले आहे त्यास ते जागा जमाव आहे त्यांत कोण्ही सरदार असावा याकरितां येथून राजश्री वाजी नाईक साटम व पिलाजी नाईक साटम जमावानसी पाठविले आहेत. हे तेथें जमावात राहतील. चिरंजीव राजश्री मानाजी आंगरे यांस येथे पाठविले पाहिजे. जाणिजे रा छ १ माहे रविलाखर. वहूत काय लिहिणे हे विनंती.

मोर्तव
सु.

¶ Laxmibai Angre to Bajirao asking him to send Manaji Angre to Kolaba and Baji Naik and Pilaji Naik Satam have been sent to take over his charge.

No. 82]

[1-9-1733

छ ३ रालाखर

श्री

तीर्थरूप राजश्री   राज स्वामी
वडिलाचे सेवेसी.

विनंती राजश्री प्रतिनिधी यानी येथे उपद्वाप मोठासा माडिला आहे. रोजवरोज स्वार येतात. अजनवेली घेऊन तरीच उठेन म्हणतात. खटाटोप फारसा केला आहे. शामलानी आपला जमाव घेऊन गोवळांत आहे. अजनवेलीसा तीनेकसे माणूस आहे म्हणून अजनवेलीचे बातमी येतें. दादोवा ना यांचे व यांचे येकचित आहे. गोवळास आर्युभाव दाखउन अजनवेलीचे दुचते (?) काम करावें असे याचे मानस आहे. होईल ते वृत लेहून पाठउन. दादोवा नाईक याचे हातून भेद जाहाला आहे. प्रतिनिधी महाराजांस लिहितात की अजनवेली घेऊन तरीच उठोन; अन्यथा उठतो ऐसे नाहीं म्हणून लिहिले याजवरून राजश्री स्वामी याजवरी फारसे संतोषी आहेत. आपणास कलाचे म्हणून लिहिले असे हे विज्ञापना.

¶ News letter to Bajirao describing the Pratinidhi's doings.

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे शेवेसी.

सेवक रघुनाथ हरी कृतानेक साष्टांग दंडवत प्रणाम विनंती उपरी. येथील कुशल स्वामीचे कृपे करून असे विशेष. स्वामीनी कृपा करून पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन बहुत समाधान जाहळे. जाहळे गोष्टीचा खेद न धरितां मामलियाचा बंदोबस्त करावा. आम्ही साहित्यास आहों म्हणोन कितेक विशदे स्वामीनी आज्ञा केली तरी उचितच आहे. भवितव्यानुरूप होणे ते होते त्याचा खेद धरिल्यास काय होणे? मामलियाचा बंदोबस्त करणे तो करीत आहों. सर्वांची समाधाने करून यथापूर्व कार्याचे ठायी योजणकूप होणे ते होते. राजश्री संभाजी बाबाही दों चहू दिवर्सों आल्यावरी सविस्तर आपणास लेहून पाठऊन. वरकड राजश्री सुमेदारानीं लिला आहे त्यावरून विदित होईल. स्वकीय वृत तरी स्वामीस सर्व विदित आहे. व राजश्री बालाजीपंत याजवल सांगितले होते त्याणी विदित केलेच असेल. ये प्रसंगी स्वामीच्या पायाविना दुसरा आश्रय नाही. प्रतिक्षणी आमचा परामर्श करावा. आमचे विशद्वाई विस्मरण न करावें हे प्रार्थना लक्ष प्रकारे असे. बहुत काय लिहिणे कृपा वर्धमान करावी. हे विनंती

¶ Raghunath Hari assures Bajirao of the whole-hearted support of the Angrias.

श्री

राजश्री पंडित प्रधान स्वामी गोसाबी यांसी

९ श्री सकलगुणालंकरण अखंडित लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नेहांकित बकाजी नाईक महाडीक नामजाद प्रांत जंजिरे सुवर्णदुर्ग कृतानेक रामराम विनंती. येथील कुशल जाणोन स्वानंद लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. आपण पत्र पा ते पावोन वर्तमान कळो आले. राजश्री सरखेलास देवज्ञा जाहाली. तुम्ही लोकांची दिलमरी करून देशदुर्ग संवरक्षण करणे. मुळकांत कोणी उपसर्ग के(ला) तर मुलाजा न करणे. तुमच्या साहित्यास अतर होणार नाही म्हणोन कितेक आज्ञा लेहून पाठविली. येशास राजश्री सरखेलास या वर्षतसमई येसा प्रसंग व्हावा हे न होते, परंतु होणारास काय करावे? स्वामीचा व राजश्री सरखेल सोहेवाचा रुणानुबंद जसतसा नाही. समई स्वामीने दशदुर्गाविसी आज्ञा

केली तर वहुत वरे. आम्ही लोक त्यांचे नवाजीस-खावंदाचा नकश होई तितके गोष्टीस अंतर किमपि पडणार नाही. सारांश या येसे प्रसंगात स्वामी आहेत. दुन्य पदार्थ तो स्वामीचा आहे येसे आम्ही समजत असो. त्याच प्रो सर्वविसी स्वामीचा भरोसा आहे तेथे विस्तार काय लिहिणे? सदैव कागदीपत्री परामर्श घेणार आपण समर्थ आहेत. नवल विशेष असल्यास वरच्यावर आपणास लेहून पाठउनु. वहुत काय लिहिणे. कृपा वर्धमान केली पाजे. रा छ ४ रविलाखर हे विनंती. राजश्री मानाजी आगरयांही लाखोटे आपणाकडील राजश्री बाबा-साहेबाकडे विजेदुर्गी रा करावयास पाठविले. ते वरच्यावर रवाना केले. तीन च्यार रोजी विजेदुर्गाहून राजश्री बाबासाहेब जरिरे मारी येतील. येथून फुडे कुलावा दाखल जात्यावर आपणासहि विदीत होईल हे विनंती.

¶ Bakaji Naik informs Bajirao that Sambhaji Angre had not yet arrived at Kolaba.

No. 85]

[2-9-1733

श्री

राजश्री पंतप्रधान गोसावी
यासी.

६३ श्रीसकलगुणालंकरणः अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री पिलाजी जाधवराव कृतानेक दंडवत विनंती उपरी. येथील कुपल ता छ ४ राखर पर्यंत येथास्तित असे. यानंतर गोसावीयांही पत्र पाठविले. पावोन वर्तमान विदित जाहाले. तेथे लिहिले गगाजान्हवी लक्ष्मीवाई व राजश्री रघुनाथजी यांचे बहूत प्रकारे सामाधान करणे म्हणऊन आज्ञा. तरी ज्या प्रकारे समाधान करावयाचे त्या प्रकारे केले व राजपुरीस लोकाची भरती नाई म्हणऊन लिहिले; तरी येथून राजश्री वाजी साटम सवाशा माणसानिसी रवानगी केली, तेहि येऊन पोहचलेच आसतील. आरमारी लो(क)हि लौकरच रवाना करितो. येथील बंदोबस्ती करावयाची ती केलीच आहे. रामराज व राजकोट चेऊल येथीलहि बंदोबस्ती बहूत केली आहे. सर्व वर्तमान जवानी राजश्री बालाजी माहोदेव सांगतां

× विर्दात होईल. राजश्री कृष्णाजी राम मुंबईहून भला माणूस घेऊन जळमार्गे येतील. त्याचे वाटेस कोन्ही जाईल तरी वाटेस जाऊ न देणे म्हणजन लिहिले. तरी त्याहि गोस्टीची बंदोबस्ती केली आहे. वहूत काये लिहिणे. कृपा लोम असो दीजे हे विनंती.

मोर्त्त्व
सुद.

¶ Pilaji Jadhao to Bajirao: sends fighting men to Rajpuri from Kolaba and assures him of steady effort on the part of the Angrias.

No. 86]

[3-9-1733

श्री

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी-
आलंकृत राजमान्य राजश्री
बाजीराऊ पंडित प्रधान यासी.

प्रीतिपूर्वक गंगाजलनिर्मल लक्ष्मीवर्डि कृतानेक विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले तें प्रविष्ट होऊन लेखनाभिप्राय अवगत जाहाला. चिरंजिवानी परमपदवास कैल्यासु-अन्वये समाधान विश्वाई लेख केला. व लोकाची समाधाने करावीं इत्यादिक लेहून पाठविलें. येशास होणार प्रसंग जे समई तें होतच आहे. ते गोष्ठीचा खेद अविलंबित्याने सिधी काय? दुखाचे परिमार्जन करून पूर्वीपासून लौकिक संपादिला आहे, त्याचे संरक्षण करावें, हाच स्वर्वर्म आहे. यास्तव पुत्रशोकाचें दुख अपहारून तमाम किलोकिला व मुलुकामध्ये जागजागा जमाव आहेत त्यास समाधानपत्रे पाठजन आववियाचे म(नो)धारण केले असे. आपण चिंता न करावी. राजपुरीहून जमाव मानाजी आगे यावराबर पनास माणूस (आले) त्याचा मुबादला रा बाजी ना साटम व पिलजी ना साटम सवासे माणसानसी रा केले. ते प्रविष्ट जाहालेच असतील व सुवर्णदुर्गाहून दर्यावर्दी रा करविलेच आहेत. गोलंदाज दोघजण हाली येथून पा आहेत. प्रविष्ट होतील. वरकडहि साहित्यास अंतर किमपि होणार नाही. कलले पाहिजे व कितेक अर्थ रा सुभेदार-

+ याठिकार्णी पिलाजीचा शिक्का आहे.

याही लेहून पाठविले आहेत त्याजवरून कलो येईल. येथील आरमारहि तयार करविले आहे. त्याजवरून तुकोजी कडूस रा करू रविलाखर वहूत काय लिहीणे लोभ असौं देणे हे विनंती जाणिजे रा छ ९ माहे

मोर्त्त्व
सुद.

¶ Laxmibai Angre assures Bajirao of her endeavours to keep all men loyal and active in the state service : there would be no remission of effort owing to Sekhoji's death.

No. 87]

[5-9-1733

श्री

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी-
आलंकृत राजमान्य राजश्री
वाजीराव पंडित प्रधान यांसी.

प्रीतिपूर्वक लक्ष्मीवाई कृतानेक विनंती उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केले पाहिजे विशेष. सुक्रवारापासून जंजिरियावरून मोर्चेयावरी मारितो. त्या मारामुळे मोर्चेयांतील नवजण जखमी जाहाले. रात्रिदिवस मार वेसुमार करितो म्हणौन मुर्चेयावरी लोक आहेत त्यांही लेहून पाठविले व अजनवेलीस मँहेगिरी गेली होती तेहि आर्ली. सिदीकडील कारभारी आपणाकडेस आले आहेत म्हणौन कलो आले. येशास गनिमाच्या माराखाले मुर्चे जायां जाहाले असतील त्यासी मजबुदी करवावी. भाडी आणिखाहि जोडून त्याचे मारापेक्षा इकडील अधिक मार होऊन गनिमास तंबी पोहचे ते करावी. येथून राजश्री रघुनाथजी यास व लोकास लेहून पा आहे. मुर्चे जाया जाहाले असतील ते जागा नवे माला करून मुर्चे नीट करविले आहेत व नवी भाडी आणिखी जोडायास सागितले आहे. फटकडीचा मुर्चा तयार करविला आहे. जलदीने मूर्चा तयार करऊन फटकडा जोडिली जाईल. आपणहि मारनिलेस सागोन फटकडीचा मूर्चा तयार करवावा व अजनवेलीकडील संदर्भ काय कैसा आला आहे चितवृत्त कोणीकडेस आहे पुढे मुदा काय आहे हें साद्यंत लेहून पाठवावें. चिरंजीव संभाजी आंगरे

यांसी आणावयास गलबतें गेली आहेत. आज उद्या यावे येसें आहे. आल्या-
नंतर सविस्तर लेहून पाठऊन. कललें पाहिजे. जाणिजे रा छ ७ माहे रविलाखर
बहूत काये लिहीणे हे विनती

मोर्तव
सुद.

¶ Laxmibai Angre writes this to Bajirao. The letter shows how earnestly
she is doing her part in the war.

No. 88]

[5-9-1733

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव
पंडित प्रधान यासी

विनती उपरी. तरख्ते वगैरा सामान आणावया निमित्य गलबते साहा रवाना
केली आहेत. लोखंडाचे प्रयोजन असे तरी ते जागा पावडे आहेत; त्यापैकी
लोखंडाच्या प्रयोजनाचे पावडे देविले पाहिजेत. हाली गलबते रवाना केली आहेत.
याजवरून घेऊन येतील. कलले पाहिजे. जाणिजे. रा छ ७ माहे रविलाखर
बहूत काय लिहिणे हे विनती.

मोर्तव
सुद.

¶ The writer asks Bajirao for iron for the Navy.

No. 89]

[6-9-1733

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान

यासी.

विनंती उपरी. आरमारच्या प्रयोजनास चवटेयांचे प्रयोजन आहे. येशास
ते जागा चवटे दास्तान आहेत त्याजपैकीं प्रस्तुत चवटे (?) ९०० पांचसे देविले
पाहिजेत. पेशाजी चवटे आपण दिल्हे होते ते खर्च जाहाले. हली गुराबची

अवजारे धड करावी लागतात. यास्तव अगत्य जाणून लिहिले असे. गलवते रवाना केली आहेत याजवरी पाठविले पाहिजेत. बहुत काय लिहिणे. लोम असो दीजे. रा छ ८ रविलाखर हे विनंती.

मोर्त्यव
सुद.

¶ The writer asks Bajirao for supplies being sent for his ships.

No. 90]

[6-9-1733

छ ११ रविलाखर

श्रीशंकर

राजश्री पंत प्रधान स्वामी गोसावी यासी.

६४ श्रीमंत सकलगुणाळकरण अखंडीतलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नेहांकित वकाजी नाईक माहाडीक नामजाद प्रांत जंजिरे सुवर्णदुर्ग कृतानेक रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणऊन स्वकीये स्वानंदलेखन करावयासी आज्ञा केली पाहिजे विशेष. कृपा करून पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन सविस्तर अर्थ श्रवणे-करून संतोष जाहला. स्वामीनी आज्ञा केली कीं यामागे स्वामीकार्य प्रसंग कितेक संपादिले. पुढे सर्वथैव अंतर न करावे म्हणून कितेक विशदे लेख केला, ऐशास आम्ही सेवक लोक, थोरले सरखेलसाहेब कैलासवासी याणी लहानाचे थोर करून सेवा यथाज्ञाने घेतली. त्यामागे राजश्री सखोजीवाचा यांही सर्व प्रकारे सामाळ करून सेवा घेतली. त्यास श्रीचे चितास येऊन लोकांचे (प्र) जेचे दुरादृष्ट तदनरूप येसा विचार वडोन आला. होणीरास यत्न नाही. या उपरी राजश्री संभाजी वाचा त्यांचे जागा आहेत. आम्ही सेवक लोक काया वाचा मने करून दुसरा अर्थ नाही. त्यांचे ठाई वडिलाचे पुण्य समर्थ आहे. श्री कृपेने यशाची अभिवृद्धीच होणे ते होईल. संदेह आहे ऐसा नाही. आपण सर्व प्रकारे वडील आहेत. बुधीवाद विचारे लेख केला तो उचीत आहे. राजश्री सरखेलीचा आपला स्नेहानुबंध वडिलापासून अकुत्रिम चालिला आहे. तदनरूप ऐक्य विचारे स्नेहानुबंध चालोन येशाचा विस्तार होय ते गोष्टी कराव्या. आपण सर्वज्ञ आहेत. बहुत काय ल्याहावे. कृपा वर्धमान केली पाहिजे. रा छ ८ रविलाखर हे विनंती.

¶ Bakaji Naik communicates to Bajirao his attachment and loyal endeavours in the cause of Maratha arms.

द्व १३ राखर.

श्री

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी-
आलंकृत राजमान्य राजश्री बाजी-
राव पंडित प्रधान गोसाबी यांसी

प्रीतिपूर्वक लक्ष्मीबाई कृतानेक विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन लेखनाभिप्राय अवगत जाहाला. चिरंजीव संभाजी आंगेर यास भेटीस रवाना करावे. उभयपक्षी भेटी गोष्टी होऊन पहिल्याप्रा किंवहुना ततोप्यधिक परस्पर सौरस्य चालोन पुढे मनसवीयाचा विचार होऊन शत्रू पादाक्रांत करावे या अन्वये विशदपूर्वक लेख केला. येशास कैलासवासी सरखेल यांमागे तुम्ही चौधे पुत्र च्यारी दिशाधिपती, पूर्वील यशकीर्तीची अभिवृद्धी दिन प्रतिदिनी होऊन शत्रू पराङ्मुख होतील यैसे निश्चयात्मक मानून गतशोकाचे अपहरण करून संतोषरूप होतो. त्यास श्रीनि अकस्मात मोठासा घाला घातला केवळ दुखाचे पर्वतच प्राप्त जाहाले. भवितव्यानुसार होणीर तें जाहाले. चिरंजीव संभाजी आंगेर यासि आणावयास गलवतें पाठविली तीं प्रविष्ट होऊन दाहा रोज जाहाले. अद्यापि कांहीच अर्थ कलत नाही. याकरितां तेहि चिंताच वाटते. येकां दों दिवसी आले म्हणजे येथील लोकांची समाधाने करून लौकरीच तेथें रवाना करून. कैलासवासी तुम्हास वडील होते. हरयेक लेक्करपण तुमचे चालवीत होते. तो वडीलपणाचा टिका तुम्हास आहे. भलैतसे लंते चिरंजिवाचे पालावे उचित आहे. वरकड तुम्ही उभयतांहि परस्पर येकांशित असोन शत्रू पादाक्रांत करून लोकोतर कीर्ति उतम संपादून व्यावी हेच श्रीजवळ अहिर्निशी इछित असो. जाणिजे रा छ ११ माहे रविलाखर. बहुत काय लिहीणे? लोभ असो दीजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶ Laxmibai Angre bewails the death of Sekhoji and implores Bajirao to continue his regard for Sambhaji.

१ विचित्र किंवा निरनिराळे.

No. 92]

[9-9-1733

छ १३ राखर

श्री

राजश्री पंतप्रधान
गोसावी यासी.

॥ श्रीमत् सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री पिलाजी जाधवराऊ दडबत विनती. येथील कुशाळ ता छ ११ राखर मुकाम कुलाबा येथास्थित असे विशेष. आपण पत्र पाठविले तें पावळे. लेखनार्थ कलो आला. येशियासि राजश्री संभाजी आगरे तो आद्यापि आले नाहीत. आजी उदैक आले म्हणिजे त्यास आम्ही समागमे घेऊन येतो. आपली व त्याची भेटी होऊन पुढे कर्तव्य मनसबा उभयताच्या विचारे उतम योजून येईल आणि शत्रूचा नाश होये ते गोष्टी करावी. गंगाजान्हवी मातुश्री लक्ष्मीबाई यासीहि जे सांगवयाचे ते सांगितले. त्यास येथील विचार आहे तो आपले आज्ञेखेरीज दुसरा आर्थ आहे यैसे नाही. राजश्री रघुनाथजी तो आम्ही येथून रवाना राजपुरीस केलेच आहेत. तेथील लोकांची समाधाने व बंदोबस्ती करावयाची ते आपले आज्ञेप्रमाणे करितील वरकड कितेक अर्थ राजश्री धोडो पंजाजी याजसमागमे जबानी सागोन पाठविला तो त्यानी निवेदन केला. त्यास आपण आर्थ सागोन पाठविला तो खराच आहे. येसियासि ते येथे आले म्हणिजे वरा शोध घेऊन जे पुढे परिणामी उतम लौकिकार्थ दिसोन येई तेच गोष्टी करून आपले आज्ञेप्रमाणे आम्ही जे करू ते वावगे येकंदर करणार नाही. ये गोष्टीचा आपण खामाखाय भरोसा आसो घावा. कितेक अर्थ मारानिले आपणाजवळी निवेदन करितील त्यावरून विदीत होईल. विशेष काये लिहिणे हे विनती.

मोर्तव
सुद.

¶ Pilaji Jadhav to Bajirao proposing a personal discussion with the writer and Sambhaji Angre and the addressee.

No. 93]

[11-9-1733]

श्री

राजश्री पंत प्रधान गोसावी

यांसी

॥ ८) श्रीसकलगुणालंकरणः अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो पिलाजी जाधवराव कृतानेक दंडवत विनंती उपरी. येथील क्षेम ता छ १३ राखरपर्यंत येथास्तित असे. यानतर राजश्री संभाजी आगे आले नवते म्हणऊन चिता वाटत होती. त्यास ते बुधवारी ज्येगडास आले. तेथील लोकांची बंदोबस्ती समाधाने करून भूगुवारी स्वार होऊन जंजिरे सुवर्णदुर्गास येणार. तेथील लोकांचे समाधान करून येका दो रोजी येतो म्हणऊ [न] लिहिले आहे. ते आलियावर येथील लोकाचे समाधान करून यास घेऊन येतो. ते पाये मार्ग आले तरी गोसावी याची भेट होईल. विशेष काये लिहिणे? लोम आसो दीजे हे विनती.

मोर्तव
सुद.

¶ This and the preceding are letters addressed to the Peshwa by Pilaji Jadhav. He proposes to visit the Peshwa with Sambhaji Angre and discuss about the Janjira campaign. The writer assures the addressee of his full support.

No. 94]

[12-9-1733]

श्री

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी-
आलंकृत राजमान्य राजश्री बाजि-
राव पंडित प्रधान यांसी

प्रीतिपूर्वक लक्ष्मीबाई विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. चिरंजीव राजश्री संभाजीबाबा यांजकडे गलबत रवाना केले होते ते प्रविष्ट जालियावरी भाद्रपद शुभ शक्ति इंदुवारी विजयेदुर्गाहून स्वार होऊन जंजिरे रत्नागिरी आले. तेथील लोकांचे समाधान करून ज्येगडास येऊन मुजरद माहेगिरी गलबत पत्रे देऊन पुढे रवाना केले. त्यास शामलाची गलबते राजपुरीच्या नस्त्यावर आगावर आली. याजकरिता जोडेकरी कुभार्हस उत्तरोन आले. गलबत सुवर्णदुर्गास गेले. चिरंजीव सुवर्णदुर्गास येऊन दोन

च्यार रोज जाहाले असावे. परजन्याकरिता राहाणे जाहाले असेल. अविलंबेच येतील. आपणास पत्रे होती तोच लखोटा पाठविला आहे. त्याजवरून सविस्तर क(लो) येईल. वरकड तेथील गलवताची भर्ती जाहाली पाहिजे (जे) याजकरिता आरमारकरी लोक व तुकोजी कडू व दर्यावर्दी दोन गलवताची भर्ती पाठविले आहेत. गलवत तयार करावयाविशी राजश्री रघुनाथ हरी यासी लेहून पाठविले असे. आरमारची तयारी करितील. आपणास कलावे म्हणोन लिहिले असे. वहूत काय लिहिणे लोभ असो दिला पाहिजे. रा छ १४ माहे रविलाख (र) हे विनंती.

मोत्तव
सुद.

¶ Laxmibai writes to the Peshwa that she is refitting her ships with men and ammunition.

No. 95]

[11-9-1733

छ १३ राखर

श्री.

राजश्री यंत्र प्रधान गोसावी यांसी.

६३ श्रीमंत सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलकृत राजमान्य स्नो सटवोजी जाधव दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. आम्ही लस्करांतून आत्यावरी आ(प) ले भेटीस भाद्रपद मासीं यावे हा हेत फारसा धरून राजपुरीस यावयासी सिध जालो होतो, तो इतक्यांत राजश्री सेखोजी आगरे सरखेल यासी कैलासवास जाला हे वर्तमान वाघोलीस यैकोन तेथून निघोन कुलाब्यास आलो. सरखेलाचा घात ईस्वरं थोरसा केला. बरे ये गोष्टीस उपय आहे यैसा विचार नाही. भव्यतव्यानुसार होणे ते जाहाले. राजश्री संभाजी आगरे अद्यापि कुलाब्यास आले नाहीत. येका दो रोजा येतील. त्याचीहि भेटी होईल. उप्रांतीक तीर्थरुपांसमागमे स्वार होऊन आपले भेटीस राजपुरीस येऊन. विदित जाले पाहिजे. विशेष काय लिहिणे नलगे. लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶ Satwoji Jadhav, son of Pilaji, to Bajirao informing him of the death of Sekhoji Angre. He further adds he would see the Peshwa with his father at Rajapuri.

N. 96]

[16-9-1733

छ १९ राखर

श्री

पुरवणी राजश्री रघुनाथ हरी यांसी

उपरी राजश्री प्रतिनिधी यांणी राजश्री बकाजी नाइकास लेहून पाठविले की लस्करची फौज जमा जाहाली आहे त्याचे रोजमुरेयास यैवज पाहिजे. त्यास घासदाणां व हबसियाकडील यैवज केळसी वेस्त्री देखील माहालची निमे येणे. त्यास कारकून कारभारी पाठउन यैवज करून देणे, नाहीतर परभरे रोखे फौजेस करून दिलहे जातील. मुलकात फौज जाऊन गाव लुटितील. याजकरितां आगोधर लेहून पाठविले आहे म्हणोन पंडित मारनुले यांही लेहून पाठविले. त्याच पत्राची नकल येथं पाठविली व राजश्री बावास जयगडी लेहून पाठविले आहे. त्यांचेकडून उतर आल्यावरी जावकरी रवाना करून म्हणोन लेहून पाठविले. यैशास त्याचे उतर चिरंजिवानी सुवर्णदुर्गास लेहून पाठविलेच असेल व पंडित मारनुले यांजकडे पत्रे रवाना केली असतील येथून बकाजी नाइकास लेहून पाठविले आहे की त्याजकडून रोखे परभरे होऊन वसुलास येतील त्यास वाटेस लावणे. वसूल करून न देणे. कटकटेस आले तरी वेसुलाहिज्याने वाहेर घालवणे म्हणौन आज्ञा केलीच असे. त्यांजकडील वृत राजश्री प्रधानपतास कलावे याजकरिता लेहून पाठविले असे. प्रस्तुत त्याजकडून कटकटेस प्रारंभ होणार यैस आहे. जाणिजे रा छ १८ माहे रविलाखर वहूत काय लिहिए?

मोर्तव
सुद.

Laxmibai Angre to Raghunath Hari complaining of the Pratinidhi's exactions in the Kolaba territory.

No. 97]

[18-9-1733

श्री

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी-
आलकृत राजमान्य राजश्री बाजीराऊ
पंडित प्रधान यांसी

प्रीतिपूर्वक लक्ष्मीबाई दंडवत विनति उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल-लेखन केले पाहिजे विशेष. चिरंजीव राजश्री संभाजी आंगरे आजी सोमवारीं

कुलाबां येऊन भेटी जाहाल्या हें वृत्त आपणास कलावे या करितां लिहिलं आहं. वरकड राजश्री रघुनाथ हरी यांसी दर्शनास वोलाविले आहेत. त्यांची खानगी अविलंबे केली पाहिजे. रा छं २० माहे राखर वहूत काय लिहीणे? लोम असों दिल्हा पाहिजे हें विनती

मोर्तव सुद.

¶ Laxmibai Angre to Bajirao, telling him that Sambhaji Angre had arrived at Kolaba.

No. 98]

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पांडित प्रधान
दाजी गोसांवी यांसी

विनंती उपरी. अजनवेळीकडील मनसवा प्रतिनिधीनी कवूल कंकला आहं. त्याचा दम पुरों द्यावा. राजश्री रघुनाथजी यांसी लेहून जमावानसी आणवावे, रा वकाजी नाईक यास सुवर्णदुर्गास न्यावे म्हणोन पेशजी प्रतिपत्री लेहून पाठविले त्याजवरून आपल्या लिहिल्या प्रामाणिलेस जमावासहर्वर्तमान कुलाबा आणविले. वकाजी नाईकास सुवर्णदुर्गी ठेविले. त्या गोष्टीचे परम वैशम्य प्रनिनिधीस वाटोन राजश्री स्वामीकडेस आमची नालीस कितेक प्रकारे लेहून पाठविली. रा(ज)श्रीहि, कां निवोन गेले? भलतसे स्वामीकार्य करावें, गनीम बुडवावा, ते गोष्ट न करितां उगेच उठोन गेले याचा विचार काय? यैसे कितेक प्रकारे वोलत होते व हाली राजश्री अंताजी बाबाजी याजवराबर सांगोन पाठविले की, आजीपर्यंत जाहालं तें जाहालं याउपरी खामखा अजनवेल फते करून जजिरा आयास येईल ते गोष्ट करणे म्हणौन सांगोन पाठविले आहे. याचा विचार कसा करावा? प्रतिनिधीकडील तो केवळ द्वेशच पदरी पडिला. राजश्रीचेहि चिती येक प्रकार गेलें. आम्ही तो आपले बाहबलयोगे इतकाहि विचार संपादिला. पुढे कैसा मनसवा करावा याचा विचार काय तो ध्यानास आणून उतर पाठवावें. अजनवेळीची मोर्हीम आम्ही कवूल केलीवरी राजश्री प्रतिनिधीस सातारियास न्यावे यैसा विचार माहाराजाचा आहे व आम्हासहि सागोन पा आहे. याकरितां याचे उतर सत्वर पाठवावें. आपलं लिहिले येईल त्याप्रा राजश्री स्वामीचे शेवेसी लेहून पाठऊन. कलाले पाहिजे. जाणिजे छ १६ माहे रविलोवल वहूत काय लिहीणे? कृपा असों दीजे हें विनती

आम्ही आजनवेलीकडील मनसवा मान्य केला. तरी प्रतिनिधिपतंत्रास हुजूर बोला-
उन आणऊन यैसे राजश्री स्वामीनी सागोन व लेहून पाठविले आहे. याचे उत्तर
काय ल्याहावे ते लेहून पाठविले पाहिजे हे विनती.

मोर्त्त्व
सुद.

¶ *Sekhoji Angre asks Bajirao how to reconcile his efforts at Anjanwell with contradictory orders from Shahu.*

No. 99]

[August-September 1733

श्री

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी-
आलंकृत राजभान्य राजश्री बाजीराव
पंडित प्रधान गोसांवी यांसी.

प्रीतिपूर्वक गंगाजलनिर्मल लक्ष्मीबाई कृतानेक विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण लिलिले की लोकानी हातपाय गाठऊन बसले व मानाजी अंगरे गेलियापासून उठउठून जातात. लोकाची समाधाने करावी म्हणौन त्याजवरून राजश्री रघुनाथजी पाठविले आहेत. लोकांची समाधाने करून गनिमासहि नतिजा देतील. आपण कोणे गोष्टीची चिता न करावी. दिवस जाल्यावरी मानाजीस पाठऊन मारनिलेस आणऊन. कल्लें पाहिजे. फटकडीस मोर्चेयाचें काम चालीस लाविले आहे. ते पुरते जाहले नाही. तेहि काम चालीस लाऊन मूर्चा तयार करऊन फटकडी जोडावयास मारनिलेस सांगितले आहे. तेहि काम जलदीने करऊन फटकडीचे माराखाले गनिमास आयास आणिला पाहिजे. जाणिजे रा छ * * माहे रविलाखर बहूत काय लिहिणे? लोभ असो दीजे हे विनती.

मोर्त्त्व
सुद.

¶ *Laxmibai Angre to Bajirao, encouraging him to fight the Siddi to a finish.*

No. 100]

[30-9-1733

पा छ २ जालोवल

श्री

राजमान्य राजश्री वाजीराव पंडित प्रधान यांस आज्ञा केली यैसी जे इंग्रेजांकडून येक भला माणूस आला होता; मध्यस्त होऊन तह करून देऊन म्हणतात म्हणोन तुम्ही राजश्री अमृतराठ त्रिवक यांस लिहिले. त्यांणी विदित केले, ऐशियास तह करावा हें स्वामीच्यै मानस आहे. इंग्रेजाचे विद्यमाने जालयाने उत्तमच आहे. नवाबाकडूनहि राजश्री सुमंत भला माणूस घेऊन येतच आहेत, तेहि येतील. त्यास घेतली स्थळे न यावी; राहिलीं तीं त्याजकडे ठेऊन मुलकाचा तह करावा, यैसाच विचार नवाबाकडील आहे. इंग्रेजाचे मार्फतीने तह होत असेल तरी त्याकडे माणसे कागद पत्र पाठुन बोलीचाली मनास आणणे; बोली केलीया काहीं नुकसान होत नाहीं. नवाबाकडील बोली कलेल तेहि तुम्हांस लेहून पाठउ. इंग्रेजाची बोली तुम्ही करून हुजुर लिहिणे. दोन्ही विचारांतील अर्थ मनास आणून वलावल पक्ष पाहून जो उत्तमसा दिसेल तोच प्रसंग केला जाईल. जेणेकडून केला तह अक्षतमरिष्ट चाले ऐसा विचार असेल त्यासच मध्यस्त देऊन तह करून. तुम्ही इंग्रेजाचे अनुसंधान रक्षणे

सूदन	असा	*	*	*	*	*	*	*	*
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

¶Shahu to Bajirao, ordering negotiations with the Siddi through the English.

No. 101]

[14-10-1733

श्री

तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा आपा स्वामी
बडिलांचे सेवेसो

अपत्ये महादाजी अंवाजी कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील कुशेल ता. छ १६ जमादिलोवलपर्यंत स्वामीच्या आशीर्वादेकरून येथास्थित असे विशेष. रा गणेश संभाजी यांजकडे पांयेचे लोक दोनतीनशे आहेत. ऐशास दोनशे लोक महिपतगडाकडे आहेत, परंतु तूर्त सेंभर माणूस तयार हे आपले वरावर घेऊन स्वामीकडे आले आहेत. तरी स्वामीनीं लोक पाहून तैनात करून यांजपासून

+12 miles north-east of Khed facing Hatotghat.

सेवा व्यावयास स्वामी समर्थ आहेत. हे सेवेयोरय माणूस आहेत. माणूस पाहून स्वामीच्या विचारें जाहलें तरी चाकर ठेवावे. विदित जाहलें पाहिजे. सेवेसीं श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶The whole letter is in Mahadoba Purandare's handwriting addressed to Bajirao and Chimaji Appa. Mahadoba recommends the services of Ganesh Sambhaji and his men for employment. Ambaji Purandare died on 25th August 1734 and was away for a year on pilgrimage before death. Hence Mahadaji must have written the above letter in the Janjira Campaign.

No. 102]

[27-10-1733

छ २९ जमादिलोवल.

श्री

विशेष. दोन च्यार पत्रे आपणास पाठविली कीं, भेटीस यावें; त्यास आपण मान्य केले कीं अविलंबेच भेटीस येतो. त्यास दसरा जाहाला, दिवाळी जाली, अद्याप आपले येणे न जाहले. मनसवियाचा आगांहू आमचे नजरे येणे तो येऊन गेला. त्याजवरूनच आपणा (स) पत्रे पाठवीत गेले. निमित्य आपली आमची भेटी होऊन आपला आमचा एक विचार करून कर्तव्य ते करावे. प्रस्तुत राजश्री प्रतिनिधी गोवळकोटीहून कुल उठोन गेले. छ २७ जमादिलोवल राजदर्शन जाहले. सिदीसाद मोकळा जाहाला. येथे येईलच. अतःपर येथे पाये ठहरतात ऐसे नाही. शामलास इंग्रेज फिरंगी साद्य जाहले. सिदीसाद येतो तेव्हां त्याचा जोरा वराच जाहाला. या उपरी बळ धरीन म्हटल्या मनसवियास बळ पडते ऐसे नाहीं. तेव्हां सटाबटा दावा करून यश रक्षावेच लागते. जरी तहची गोष्ट न करी म्हटले तरी नंक राहत नाही. तह करणे प्राप्त जाहले. सा महिने आमची घरे कर्जखाली बुडाली आहेत. हुजुरून राजश्री आनंदराव सुमंत तह करावयास येतच आहेत. ऐशास शामलास काही मुळूख दिल्याखेरीज तो तह करितो ऐसे नाहीं. ते काही देणे पडेल त्यास मुळक तुम्हां आम्हाखालीं व प्रतिनिधीखाली आहे. घावे कोणते, न घावे कोणते, हा विचार करावा लागतो. तरी आपण लक्ष प्रकारे अविलंबे यावे. आपली आमची भेटी होऊन विचार करणे तो करूं. हा उत्तम विचार आहे. कदाचित आपणास यावयास अनकूल न पडे तरी येविसीचे उत्तर तपसीलवार लिहिले पाहिजे. जरी हा विचार आपणास न ल्याहावा व विचारांत' आपणास न घ्यावें तरी आपण म्हणतील कीं, सटाबटा करून आपला उलगडा करून आदावल आम्हावरी घालून

१ अंदाज; आगाही = माहिती.

गेले. यास्तव आपणा खोद्दून विचार लिहिला आहे. जे कर्तव्य ते वरे. दूर देश विचारे ध्या(ना)स आणून तपसीलवार उतर पाठवावे. मुळ्य गोष्ट आधी आपण येथे यावे. हा लक्षा विचाराचे जागा हा विचार आहे. जरी आपणास यावया अनकूल न पडे तरी तपसीलवार वर्तमान लिहिले पाहिजे त्या प्रमाणे केले जाईल.

येथे च्यार सरदाऱ्या, चौघाचे ढोक, त्यात निमे दोन तक्षीमा दुखणियानी पडले आहेत; येकात येक नाहीं, तेथें मनसवियास वळ कैसे पडते? नक्ष कैसा राहील?

¶This letter, the writer and the addressee being unknown, mentions how the Marathas failed to win the war. It is proposed that Shahu should make approaches to the Siddi for peace.

No. 103]

[29-10-1733]

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत नाना स्वामीचे सेवेशी विनंती. सेवक जनार्दन वळाल कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील क्षेम ता छ १ जमादिलाखर पावेतो स्वामीचे कृपेकरून यथास्थित असे विशेष. स्वामीर्नीं दया करून आज्ञापत्र पाठविलें तें उत्तम समर्थी पावोन परम समाधान झाले. तेथे आज्ञा कीं, नवल विशेष वर्तमान लिहिणे म्हणून. ऐशियास राजश्री अनंतराऊ पंडित सुभंत आज स्वार होऊन राजपुरीस गेले. बरावरी नवाबाकडील भला मनुष्य नेला आहे. ते लौकरीच जाऊन पोहचतील. मग तहरहचा विचार जो होणे तो लौकरच होईल. कलले पाहिजे. येविषयी श्रुत होय, हे विज्ञापना.

विनंती सेवक विसाजी दादाजी कृतानेक सा नमस्कार विनंती. राजश्री बाबांनी लिहिले आहे त्यावरून विदित होईल, हे विज्ञापना.

¶Janardan Ballal (Fadnis) to Nana, informing him of Anandrao Sumant proceeding to Rajpuri to open negotiations for peace.

पौ छ २१ रजब. जावसुद

श्री

तीर्थरूप समान माहगज राजश्री

पंतप्रधान बडिलाचे सेवेसीं.

आपत्य वावाजीराव साष्टांग नमस्कार विनंती उपरि. येथील कुशल मार्गसीर वद्य त्रितीया बुधवार मुकाम करवीर जाणौन बडिलीं आपले स्वानंदलेखन करीत असिले पाहिजे विशेष. आपण वार्तीकासमागमे पत्र पाठविले, प्रविस्ट होऊन चित सुधाभरित होऊन परम आल्हाद जाहला. पत्रीं ममवसौहार्दपणाचा विचार राजीव व राजीवबंधुचा दृष्टांतपुरःसर लिहिले तें येथार्थच. उभयेपक्षीचा रणानवंद याच अन्वये चालत आला आहे. नवीन पत्रीं उपचार ल्याहावा हा अर्थ कांहीं नाहीं. ममत्व उभयपक्षींचा आहे तो मनोमन साक्ष आहे. शामलाचा निग्रह करून मुख्य मुख्य स्थल हस्तगत करून घेतले, ते पुरुषपराक्रम केला तो येजमानाचे पुण्यप्रतापे होऊन आले म्हणोन विशेषण येजमानाचा ठाई श्रीरघुनाथजीने स्वेत बांधिला आहे. दर्शन श्रीचा आवतार असा कांही विशेषत करून लिहिले तें खरेच. पुण्य येजमानाचेच, परंतु कर्तुत्वकरणी कांहीं सर्वांचे ठाई असत नाहीं. मावें थोरथोर पराक्रमी जाहाले त्यामध्ये अर्जुनाचे विल्यात त्रैलोकीं होऊन कीर्ती जाहली. ईश्वरी सतावाचून हैं कर्तुत्व इत्यादिकास होत नाहीं. दंडाराजपुरी अरमारसाहित घेऊन राहिरी प्रभृति मुख्य स्थल घेऊन जंजरियास परिवेष्टन केले, हे वर्तमान आइकून दक्षण देशस्थ येवन-मुख्यानी शामलाकडील अस्पद धरून राजश्री अनंदराव सुमंत व जवावैकसखान व शामलाचे वकील आदीकरून समरुपीस आले आहेत. सत्वरीच आपणांकडे येणार. ते आलेनंतर राजश्री स्वामीचे आज्ञेप्रमाणे जो विचार करायाचा केला जाईल. इदंमिथं यैसा आर्थ जाहालियावरी तुम्हांस विशदे लिहून पाढूं, म्हणोन आज्ञा केली होती. त्यावरी कांहीं पत्र येऊन वर्तमान कलत नाहीं. आम्हांस राजश्री स्वामी आज्ञा करून दर्शनास येणे म्हणोन पत्र सादर केले. आज्ञानुसार सामानगडास येऊन दर्शन घेतले. समागमे करविरास घेऊन आले. करविरीं स्वामींसंनिव आहे. वर्तमान आपणांस विदित होवें म्हणोन लिहिले आहे. करविरास आपणांसपासोन वो हरिभट गोरे निसवत नारायण दीक्षित हे आले. तेही वर्तमान सांगितले कीं राजश्री आनंदराव सुमंत व येवनाकडील वकील येऊन

शामलाकडील सख्य जाहले. राहिरी आदिकरून प्रभृतस्थळे हस्तगत जाहले तें आपणांकडे करून घेऊन शामलासी कृतोपकारीकरून कूच करून आले म्हणोन वर्तमान आइकिले. बहुत कांहीं संतोष जाहला. हे कीर्ती कांहीं सामन्य नव्हे. दुष्टास शासन करायाचें करून मागती त्या अस्वासन देऊन कीर्ती संपादिली. थोर गोष्ठी जाहली. पत्र येऊन निश्चयात्मक कलला नाहीं. सविस्तर अर्थ-लेखन करावयास आज्ञा करावी. निरंतर चित्तवृत्ति आपलेठाईच आसत्त आहे. दुसरा विचार चित्तास होत नाहीं. सदैव आपणांकडील कुशल वृत्त लिहून परामृष्य करायास आपण वडील आहेत. वहुत काय लिहिणे; निरंतर प्रतिदिनी वडिलांचे स्मरणरहित दिवस जात नाहीं. वडिलांचे चरण पाहूनहि वहुत दिवस जाहले आहेत. दर्शन होणे तेहि वडिलांचे आसारवाद होणार. वडिलीं साकत्यार्थ व बुद्धिवाद लिहून संतोष पवीणार सर्वज्ञ आहेत. वहुत काय लिहूं, कृपा वर्धमान असावी, हे विनंती.

¶The writer some Babajirao, writes to Bajirao a flowery letter full of compliments on the latter's achievements in the campaign against the Siddi.

No. 105]

[पांग 13-12-1733

छ १६ रजब.

श्री

राजश्री पंतप्रधान गोसावी यांसी

६४ श्रीसकलगुणाळकर्ण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्ये स्नेहांकित संताजी जाधव दंडवत विनंती. येथील कुशल जाणोन स्वर्कीये लेखणआज्ञा केली पाहिजे विशेष. आम्ही माहाराज राजश्री स्वामीची आज्ञा घेऊन प्रगणियांत जावयास जात होतो, तों मार्गी मौजे येवत येथे गोसावियाचे जासूद व निजामन-मुलुकाकडील जासूद जंजिरियाहून आपली पत्रे घेऊन जात होते. त्यानी वर्तमान सांगितले कीं, शामलाचा स्नेह संपादोन आपण कूच करून तळेंवोसाळे येथे येऊन मुकाम केला आहे. सत्वरच समरुसीस येणार हे वर्तमान ऐकीन परम समाधान जाले. आम्ही गतवरसापासोन वहुत उमेदवार आही कीं, गोसावियाची सेवा करून कृपा संपादोन व्यावी, हे मनोगत ईस्वरास आमचे पूर्ण करावयास आपलेहि येणे जाले. राजश्री आपा यानीहि आम्ही निरोपास गेलो होतो तेव्हां वहुता प्रकारे आमचे समाधान केले कीं, राजश्री राऊ आलियावर मुद्द (क) गिरीस खामखा जातील. तेव्हा तुमचे मनोदयानरूप तुमचे वेगमी करून तुम्हास फोजेनसी

समागमे नेतोल. चिंता न कीजे. यावरून आम्ही बोफिकर राहिलो आहो, तो हे वर्तमान आइकोन मुजरत जासूद सेवेसी पाठविला आहे. तर गोसावियास आमचे ऊर्जित करणे हे अभय गतवर्षी दिलहे आहे, ते साच करणे. चितात मनःपूर्वक असिले तर सत्वर उत्तर पाठविजे. राजश्री मल्हार प्रभु जमेनवीस यास सेवेसी पाठवितो. जे आज्ञा कर्तव्य ते यास कीजे. तेणेंप्रमाणे आम्ही प्रगणियात कमावीसदार ठेऊन चिरंजीव मानाजी जाधव व आम्ही सारे फौजेनसी देखील हती सरंजाम सुधा जिकडे आपले जाणे होईल तिकडे समागमे येऊन सेवा करून. पुढे आमचे ऊर्जित करणार आपण समर्थ आहेत. पत्राचे उत्तर ये तवपरंत आम्ही गंगातीरी मुकाम करून मार्ग लक्षित आहो. कलल पाहिजे. बहुत काये लिहिणे, कृपा असौ दीजे, हे विनंती.

¶*Santaji Jadhao, Dhanaji Jadhao's son, writes to Bajirao requesting some work being given to him in the Campaign, and thus giving him an opportunity to distinguish himself.*

No. 106]

[12-4-1734

श्री

श्रीमत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे
सेवेसी

पो वापुजी श्रीपत छृतानेक नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल चैत्र बहुल पंचमीसह शष्ठी भृगवासरपर्यंत स्वामीचे कृपेकरून येथास्थित असे विशेष. स्वामीनी पत्र पाठविले तें पावले. राजश्री संभाजी राजे जेजुरीस श्रीच्या दर्शनास येतात. चैत्र बहुल पंचमीस कोलहापुरीहून श्वार होणार; तर तुम्ही फांटेलाकूड, पानपत्रावल व किरकोल साहित्य करावयाचे तें करणे म्हणून आज्ञा. यैसियास आज्ञेप्रा पानपत्रावल, फांटेलाकूड वगैरे साहित्य करावयाचे तें करितो. वैरणीचे व वेद्याचे दों गोष्टीच्यें संकट आहे. गतवर्षी त्यांचे माहाल आले होते तेहां साहित्य काये करावें लागले, वेटे, वैरण किती लागली तें स्वामीस विदितच आहे. अंवदा खासा व माहाल देखील येणार याकरितां साहित्य पोर्टं करावें लागेल. त्यास वरकड करणे ते आम्ही करीतच आहो. परंतु वेठे फार लागतील, याकरिता जुनर मावले इकडील वेटे आणविले पाहिजेत. किरकोली साहित्य करणे ते आम्ही स्वामीचे आज्ञेप्रमाणे करितो. वेटियाचे साहित्य स्वामीनी करवांवे. वरकड थोक साहित्य पाहिजे ते करणार स्वामी खावांद आहेत. आम्ही स्वार होऊन जेजुरीस जातो. शेवेशी श्रृत जाले पाहिजे, हे विनंती.

¶*Bapuji Shripat informs the Peshwa of the intended visit of Raja Sambhaji to Shahu at Satara.*

No. 107]

[14-5-1735

छ ६ मोहरम.

श्री

गणती लस्कर मुकाम वाणकोट,
छ २ मोहरम सु॥। खमस सलासीन मया अलक.

	अजघोडी	थोर	याँरदी
दर्याजी वागमोडे	६	६	०
सिवजी भोसला	१०	८	२
फकीर महमद	२	१	१
आबाजी रणनवरे	१	१	०
लखमाजी खंडाजी कोकरे	९	९	०
राणोजी भिवजी कोकरे	१	१	०
(सिवाजी) आपदेऊ	१	०	१
राणोजी वरगे	८	८	०
खंडोजी सेलके	९	७	२
चांदजी खोपडे	९	८	१
येसवंतराऊ भोसले	३२	३०	२
आनंदराव जाचक	२	२	०
नरसिंगराऊ गायकवाड	१२	१०	३
त्रिवकराऊ ढमढरे	१४	१२	२
येसवंतराऊ सिलिमकर	९	४	१
संताजी कोकडे विठोजी सिलिमकर	१३	१२	१
भिवजी भोइटे	१	१	०
गिरजोजी आटोळे	७	७	०
संताजी घाटगे	७	९	२
मानाजी घाटगे	२७	२९	२
पिराजी वरगे	१	१	०
आपाजी विथापे	१	०	१
माणकोजी आटोळे	१३	११	२

पदाजी धुमाल	४	३	१
जिवाजी गायकवाड	१	१	०
सेव्याजी भोइटे	१९	१३	२
मानाजी सिंदे	१	०	१
मुरारजी सिंदे	२	२	०
राणोजी सिंदे	१	१	०
दरबेस आगा	३	३	०
हुसेनशा	४०	३७	३
बापोजी पासलकर	६	६	१
रखमाजी मोहिते	१	१	०
दि॥ आमरसिंग सिकें	६	४	१
संभाजी माने	१	१	०
बापुजीचंद	२	२	०
तानाजी धायबर	१३	१०	३
विठ्ठल सिवदेऊ	३	२	१
मलहारजी पवार	१	०	१
मालजी इंगळे	१	०	१
सटवोजी इंगळे	१	१	०
त्रिवकजी सिंदे	२	२	०
	—	—	—
	२९४	२९६	३८

पैकी ४३ रोजी रविवार प्रातःकाळी उठोन गेले

पहाटेस स्वार :

१० दि॥ हुसेनशा
२ दर्याजी वाघमोडे

—
१२

बाकी आजी संध्याकालपर्यंत आहेत. उद्या पहाटेस किती जातील हे कलत नाहीं. कलले पाहिजे.

¶As the troops were fast deserting, having been tired of the fight, a roll was taken of all the horses in the campaign. The total is 294 made up of 256 horses and 38 ponies.

No. 108]

[1-9-1734

श्री

राजश्री सुभानजी सिंदे नामजाद
किले बाणकोट गोसावी यांसी

॥ अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो वाजीराव बलाल प्रधान आसीर्वाद.
सु॥ खमस स(लासीन) मया अलफ. बावाजी न्हावी (फाटले) सरकार याची
माणसे हुजूर येतात. बाणकोटास येतील त्यास माहागरी (पाठ)ऊन महाडास
सुरक्षित पाऊन देणे. बा लोक देऊन पावणे. व यांची गुरेढोरे तुम्हाजवळ
राहतील, त्यास कोणविसी उपसर्ग न देणे; सुखरूप राहू देणे. आंगरियाकडील
कीणी तोष्ट लावील तरी त्यासहि ताकीद करून तगादा लागो न देणे. जाणिजे.
छ १३ रालाखर. बहुत काये लिहिणे.

लेखन
सीमा.

॥Bajirao orders Subhanji Sinde to help Babaji Nhawi to proceed to Mahad.

No. 109]

[24-10-1734

पोा छ १६ जाखर.

श्री

राजश्री सुभानजी सिंदे नामजाद
किले बाणकोट गोसावी यांसी.

॥ अखंडित लक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो वाजीराव बलाल प्रधान आसीर्वाद.
सुा खमस सलासीन मया अलफ. राजश्री सरखेलीकडून कारकून राजश्री स्वामी-
सनिध आले आहेत. बाणकोट व मंडणगड येथील तनखियाचा विचार राजश्री
स्वामी निवडणार. यैशास तूत दुतर्फाहि वसूल वारा तेरा रोज महकूव केला
असे. तरी तुम्ही उपसर्ग न करणे. राजश्री स्वामी आज्ञा करितील त्या प्रौढी
त्याणी तुम्ही वर्तावे. जाणिजे. छ ७ जमादिलाखर. बहुत काये लिहिणे.

लेखन
सीमा.

॥Bajirao's orders to Subhanji Sinde to stop exacting dues from Bankot
and Mandangad until the dispute is settled at Satara.

श्रीगणपति

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे शेवेसी

विनंती. सेवक रामचंद्र हरी नमस्कार विनंती. येथील वर्तमान तागाईत छ ८ शाबान मंगलवारी नवमी, मोकाम नजीक दलवटण्याचा मेढा, सूखरूप असो. स्वामीनी दाखळोली पाठविली ते पावली. छ २ शाबानचे पत्र, छ ३ शाबानची पत्रे, येकून दोनहि पत्रे आज छमजकूरी पावली. ऐसियास शेवकाकडील वर्तमान तर आज्ञेप्रमाणे साहवे दिवसीं गोवलकोटानजीक दलवण्याचा मेढा कोस दीड कोस टाकिला व इकडे दामणीचा मोर्चाहि कोस दोन कोस टाकून राहिले. त्यास राजश्री कर्णजी सिंदे कोईनकाठ हेलवाक येथे राहिले. तेथून कृष्णाजी हरी यास आम्हाकडे रवाना केले. यास जे दिवसी आम्ही आलो तेच दिवसी तेहि येऊन पोचले. त्यास नऊ पतकापैर्कीं उतम माणूस दोनशेहेपर्यंत निवडक करून ते घेऊन गेले. बाकी माणू (स) आजारी वगैरे हजीर व मेढे यास राहिले. त्यास ते लोक त्यापासी पावलेवर त्याचा मोकाम तेथेच होता. त्याची पत्रे वरचेवर येत होती. त्यास ते शुक्रवारी रात्री निवोन मोरगिरीच्या रोखे सभापूर पेठ आहे त्यामार्गे गेले. आणि श्लोलणेकरी व तटे व पालखी व दुम मनुश चालणार नव्है ऐसे लोक शेहेदीडशेहे व कृष्णाजी गोले यावरोबर देऊन आम्हाकडे पाठविले. त्यास ते रविवारी दोनप्रहरा येऊन पोचले. त्यावरोबर पत्र लिहिले त्याची तालीक ठेवून घेऊन असल पत्र पाठविले आहे, त्या तागाईत त्याकडून पत्र यावे तेहि आले नाहीं. अगर हँवी पाठवितो तेसमई निवोन येणे म्हणोन लिहिले. येखादे समई हवी चालेनात तर त्यास वोडी वैसावयास देऊन टाकोटाक मंगलवारी च्यार घटिकेस पोचणे म्हणोन लिहिले. त्या हवियाचा मार्ग रविवारी सारी रात्र पाहिला, परंतु हवी आला नाहीं. सोमवारी प्रातकाले भोजन करून कबाडे मना करून सिध होऊन वैसलो, परंतु हवी आला नाहीं. त्यास आज मंगलवारी भोजन करून दलवटण्याचे मेटियांवरून कुटरियावरून पोढे जावे म्हणोन तजवीज करून निघालो. त्यास राजश्री कानोजी सिरकेराजे आम्ही येक जागा वैसोन तजवीज केली कीं, येखादे समई ते रानांत थारा घरून राहिले असिले आणि आम्ही गेलेवर रान हुशार होयेल याकरितां आज कुटरे पाच कोस

टाकून मोकाम केला. आणि हवी चौधे माणसे इनाम देऊन करून दवरुखा-पवेतो खबरीस पाठविली. त्यास सांगितले कीं, कार्यसिध जाहाली हे खबर तुम्हास कळताच तु (अपूर्ण.)

¶Incomplete letter of Ramchandra Hari to Chinnaji Appa with reference to an attack on Gowalkot.

No. 111]

[26-12-1734

श्रीगणपति

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. सेवक रामचंद्र हरी साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील वर्तमान तागाईत छ ११ माहे शाबान शुक्रवार मोकाम माथा किले मैरवगड फौजेसह वर्तमान यथास्थित असे. यानंतर स्वामीनी पत्रे पाठविली ते छ १० शाबानी पावली. ऐसियास शेवकाकडील वर्तमान तर छ८ शाबानीं पत्र लिहिले होते ते पावलेच असेल. त्यानंतर राजश्री कर्णजी सिंदे याकडील वर्तमान मंगलवारपर्यंत कलेनासे जाहाले, तेव्हा चित बर देईनासे जाहाले की, यानीं आम्हाकडे हवी पाठवितो म्हणोन पत्र लिहिले; दुसरे लिहिले कीं मंगलवारी येऊन पोचणे. त्यास मार्गी हवीयास दगा जाहाला की काय म्हणोन तेथून कूच करून कुटुरेचे अली-कडे कोसावर मोकाम केला. त्यास बुधवारीहि याकडील मनुश यावे ते न आले. त्यास आम्ही पहिलीच मनुशीं मंगलवारी देवरुखाकडे रवाना केली. त्यास ती मनुशी खबर घेऊन ब्रहस्पतवारी सांकाली आली. त्यानी खबर सांगितली की, तो मुद्दक तमा (म) हुशार. स्वारी येऊन रानांत दवा धरिला होता. त्यास ते लोक माघारे चाढलच्या घाटास गेले. अमक्या कार्यावदल आले होते ऐसी बोली विस्वतोमुखी. दुसरी गोस्ट, फौजा घाटामाथा आल्या म्हणोन तमास मुद्दख पळत होता, ऐसे वर्तमान सांगत होते. त्यास ब्रहस्पतवारी मध्यानरात्री राजश्री कर्णजी सिंदे याचे पत्र आले की, आम्ही माघारे आलो, तुम्हाजवळ लोक आहेत ते पाठवणे, म्हणोन लिहिले, विदित होय. यानंतर स्वामीनी लिहिले कीं, जर-करून कार्य योजिले ते राहिले तर उगेच माघारे फिरोन आले तर याच गोस्टी-करितां आले म्हणतील. याकरिता यावयाचा विचार जाहला तर दोन मजली अंजणविलीकडे जाऊन मग यावे म्हणोन लिहिले. त्यास लोक जैसे हेळवाकावर होते व आम्ही गोवलकोटाजवळ होतो तैसेच अस्तो, आणि हा मतलब करितो,

तर युक्तस पडता. आता आम्ही माघारे जावे तर सर्वत्र लहानथोराचे मुखी हे वर्तमान. याकरितां तिकडे न जाता घाट चढोन आलो. पुढे बामणोलीवरखून बावधनावरखून खांबटकीचे घाटे येतो. शेवेसी विदीत होय, वहुत काय लिहिणे, हे विनंती.

¶ Ramchandra Hari's letter to Chimaji Appa, returning from the Konkan.

No. 112]

[7-1-1735

श्री

॥ राजश्री

° श्री ॻ

राजा शाहु नरपति हर्ष-
निधान वाजीराव वलाल
मुख्य प्रधान.

यांसी वाजीराज वलाल प्रधान. सु॥ खमस
सलासीन मया व अलफ. छ १८ शाबानी
मसीदीवर जुळा जाहले तेथे तुम्ही कस्त मेहनत
फारसी केली, म्हणून राजश्री शंकराजी केशव
याणी लिहिले. उतम केले, शाबास तुमची!
साहेबकामास तुम्ही न चुका. फिरंगी आहे तो
काय? मारून ताराज करणे. तुमचे सर्व प्रकारे
ऊर्जित केले जाईल. जाणिजे छ २३ साबान.

लेखन
सीमा.

¶ Bajirao's assurances of reward to fighting men.

No. 113]

[Jan. 1735

श्री

वाजी भिवराव याचे
कागदाची नकल; आबाजीपंत
यास होती त्याची नकल.

विनंती उपरी. राजश्री स्वामीचे आज्ञापत्र व आपले पत्र आले ते छ २६ साबानी प्रविष्ट जाहले. तेथें आज्ञा कीं, पाचवडी बुनगे ठेऊन सडी स्वारी मतगडा-
कडे जाऊन शामलाकडील लोकांचे काविले धरून आणणे म्हणून आज्ञा केली.
त्यास येथें पाचजण आहेत, त्याचा विचार पत्र आले त्यापासून आजी छ २९

साबानपर्यंत होते. आतां अद्याप सिव्रांत जाहला नाही. आज्ञा हाली आली; ते पूर्वी वाडीवरी मुकाम असतां आली असती तरी उत्तम होते. वाडीहून कूच जाहले ते पाचवडी मुकाम करावा, तरी तेथे उदक नाहीं याजकरितां घाटखालीं आलों, तो तेथे उदक नाहीं आणि जागा नाही. झाडी फार. याजकरितां नातेयावरी मुकाम जागा मैदान पाहोन केला. तो तेथे पत्रे आलीं. त्यासी येथील विचार एकाचे हाती आहे ऐसे नाहीं. बहुनाईकीचा विचार आहे. आणि पाचवड टाकून अडीच कोस पुढे आलो व पुढे दोन कोस महाड आहे. शहस येऊन गुंतलो. ऐसेच आणिखी किंतक रोज गुंतावे आणि विचार कोणास पुसावा आणि येथे राहून काय करावे? आजीपर्यंत भाटाड थोडेवहुत मिलत होते, परंतु याज उपरी मिलत नाहीं. वैरणी तरी कांही शामलानी अंगरी दग्ध केल्या. उरल्या होल्या ला आमच्या सैन्यानी जालिल्या. कहीस जावे तरी लांब फार जावे लागतें आणि पाणीहि मिलत नाहीं. ऐसे किंतक अर्थ पत्री लिहितां पुर्वत नाहींत. याजवरी आम्हांस आज्ञा करितात. आम्ही काय करावें ते लिहिले पाहिजे. आपण लिहिले कीं, त्याची मिर्जामाफक राहून त्याचे विचारांत आसोन, आपली सिफारस राजश्री स्वामीस लिहित ते करणे म्हणोन; तरी येथे विचार पुसावा कोणास, विचार सांगावा कोणे, ऐसा विचार आहे. कोणी कोणाच्या स्वार्वीन आहे ऐसे नाहीं. इतके असोन अजम सेखमिरा व लिंगोजी हवलदार यांचे विचारे कर्तव्य ते करीत आहो. मतगडाकडे स्वारीस जावें त्यास सर्वच्या विचारें जाले जे, खासेयाने न जावें. याकरितां आम्ही राहिलो. आम्हाकडील राजश्री माणकोजी आटोले याजवरावरी राऊत सरदार व ऐसे व राजश्री हरी गणेश याजवरावर हसम ऐसे रवाना केले. राजश्री सरलस्कर याजकडील फौज व राजश्री हिंदुराऊ याजकडील राजश्री आपाजी सोमवंसी ऐसे व हुजरातची फौज व पवाराकडील फौज ऐसे आजी रवाना केले. रा खंडोजी मानकर यासी येथे बोलाऊन आणून त्यासी यासी गाठी घालून स्वारीस रवाना केले. खंडोजी मानकर त्या मुलकामध्ये माहीत आहेत, आपणांस विदित आहे. आम्ही तो चाकरीकरितां पुढे महाराजांचे पुण्यप्रतापे होईल तो करून. राजश्री आनंदराऊ बहिरव दि।। रा सचिवंत हे आम्हा समागमे आहेत, ते आपणास ठाऊकच आहेत. याजकडीलहि हसमाचा जमाव हरी गणेश गेले याजवरावर रवाना केला आहे. जमाव तो भारी रवाना केला आहे. पुढे होणे जाणे राजश्री स्वामीचे प्रतापे होईल. वहुत काये लिहिणे, कृपा असो दीजे, हे विनंती.

¶Baji Bhivrao writes to Ambajipant Purandare about the mismanagement of the Campaign and about the contemplated attack on Matgad.

नकल

श्री

श्रीमंत माहाराज राजश्री छत्रपती
स्वामीचे सेवेसी

विनंती. सेवक हरी मोरेश्वर राजाज्ञा कृतानेक विज्ञापना. ता छ ३० साबान मु॥ नाते माहाराजांच्या कृपावलोकनेकरून सेवकाचे वर्तमान येथास्थित असे विज्ञापना. बहिरो नरसिंह व भानाजी व सेख महमद हुजरे यावरावर आज्ञापत्रे सादर केली ती पावोन सनाथ जाहलो. बुलगे पाचाडात ठेऊन सडे स्वारीने दिवे, श्रीवर्धन, म्हासले, या माहालात जाऊन शामलाकडील लोकांचे कबिले व गुरेढोरे व माणसे धरून मुळक लुटून नस्तनावूद करणे म्हणून पत्री आज्ञा केली. ऐसियास युध जाहल्यानंतर दाहा दिवस पाचाडानजीक मुकाम कैला होता. त्याउपर आज्ञापत्र सादर जाले की, पाचाड राजश्री यमाजीपंताच्या स्वाधीन करणे, त्याप्रमाणे कैले. व उदकाचे संकट जाहले व वैरण लस्करास मिळेनासी जाहाली. बहुतेक रान वणव्याने जलाले व शामलानेहि जालले. याजकरितां तेथून कूच करून दो कोसावर येथे नात्यास येऊन मुकाम कैला, तो आज्ञापत्रे सादर जाली. ऐश्यास हा शह टाकून अगदी फौज गेल्याने कार्यास येत नाही. हा शह राखून काम करावे ऐसा सान्यानी बसोन विचार कैला. गनीमास इकडील शह जबरदस्त असावा याजकरितां हुजरातपैकीं व राजश्री पवाराकडील, राजश्री बाजी भिवराव याजकडील, राजश्री खंडोजी मानकर व आणखी फौज राजश्री चिमणाजीपंत धायेगुडे याजकडील व सरलस्कर व हिंदुराव ऐसे सान्याकडील मिळोन च्यार हजार फौजेची स्वारी त्या माहालांत पाठविली असे; विदित जाहले पाहिजे. याउपर ज्याप्रमाणे माहाराज आज्ञा करतील त्या प्रमाणे वर्तणूक करू. हुकुमाप्रमाणे आम्हीच स्वारीस जाण्याचा निश्चय कैला होता, परंतु पाचाडची बेहबुदी पोक्ती नाही, तो जागा जोरावर असेल त्याणेच राखावा, ऐसा आहे. जागा जोरावर नाही, राखणार जोरावर पाहिजे, याजकरितां या शाहावर राहून स्वारी रवाना केली असे. पाचाडची बेगमी माहाराजानी पोखती केली पाहिजे. राजश्री यमाजीपंत पाचाडाहून सातारियास जाणार आहेत, ऐसी मारनिलेनी आम्हाकडे चिठी पाठविली त्यावरून लिहिले असे; विदित जाले पाहिजे. विनंती. राजश्री गोविंदराव पवार यास पंचवीस स्वा(र) नसी पाठवणे म्हणून पत्री आज्ञा केली. ऐसियास राजश्री उदाजी पवार याच्या विचारे त्यास जे पाठवावे. गोविंदरायास पाठविल्याने फौजेचा बंदोबस्त होतो ऐसे नाही. ही मोहीम माहाराजांच्या हुकुमाप्रमाणे सारेजण

मिळून करू. यातून कोणी जात नाही ऐसा त्याचा मनोदय आहे. याकरितां त्यास पाठविले नाहीं. येवेसी मारनिलेनी सेवेसी विनंतीपत्र लिहिले आहे त्यावरून विदित होईल. राजश्री आनंदराव सोमवंसी सरलस्कर याजकडील व राजश्री देवजी सोमवंसी हिंदुराव व याजकडील सरदार राजश्री वाजी भवराव यांवरावर आहेत. यांची याद सेवेसी अलाहिदा पाठविली असे त्यावरून विदित होईल. सेवेसी श्रुत होय. लोकांची खर्चाची वेगमी करून पाठवावी म्हणून पेसजी विनंतीपत्र सेवेसी लिहिली आहेत. माणसाने च्यार सृप्ये आणिले होते ते महर्ग(ति)मुळे खर्चांन गेले. याउपर कोणाजवळ पैसा नाहीं व आम्ही घावे तर यैवज नाही. कर्जवामहि येथे कोठून मिळणार ऐसा प्रसंग आहे. खर्चविणे लोक हुजरातचे बहुत हैरान होतात. रोज उठोन येऊन गवगवा करितात. या अरण्यात इलाज नाहीं. येकमाहे रोजमुरा हुजरातीस दिल्हा होता परंतु महर्गता लस्करात जाहली याजकरिता तो यैवज पुरता महिनामर न पुरेसे जाहाले व महिन्याच्या रोजमुज्यातून लोकांनी कांही वरी खर्चास देऊन काही वरावर आणिले ते सरोन गेले. याउपरी माणसाचा इलाज नाहीं. उपवास किंतेकास पडो लागले. तर या लोकांची वेगमी करून सत्वर पाठवणार महाराज धर्णी आहेत. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना. लस्करांत गुरेढोरे आली, त्याची तहकीकात करून ज्याचे त्याचे आंगी लावावी येसा हुक्कम केला. त्यास हुजरातीत तो गुरे बहुतसी आली नाही. वरकडाकडे गुरे आली, त्याची चौकसी येथे पुरती होणार नाहीं. तर घाट आहेत तेथे माहाराजांनी चौक्या पाठऊन तहकीकात करावयासी आज्ञा केली पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय, हे विज्ञापना.

¶Hari Moreshwar Rajadna reports to Shahu an account of his operations and those of the other Sardars in the vicinity of Raigad.

No. 115]

[March-April 1735

श्री.

पुरवणी राजश्री गोविंदपंत स्वामी गोंसावी यांसी.

विनंती उपरी. संभाजी आंगेर याजकडील सख्य होऊन यांवें येतद्विसी सर्वांचे अभिष्ठ सिधीस जातें व खावंदाचेहि कार्य होते. अशास तुम्ही येकांती आम्ही ये गोष्टीचा विचार सांगोन पाठविला म्हणोन खामखा सांगोन त्याचे सख्य होयसा प्रसंग करवणे. म्हणजे येक हात वाडीकर व येक हात संभाजी आंगेरे ऐसे जालियास टोपीकरांचा उपमर्द होईल. दीर्घ यत्न आंदीचा करितात आणि हे आपले पूर्वापार स्नेहाची जागा त्याची कल्पशता वाढवित्याने प्रसंगोचित स्वहित

काये संपादिले हा अर्थ प्रसिधच आहे. यास्तव पूर्व स्नेहवृद्धि वेकिलाफ जाळी म्हणजे शामलादिक टोपीकर देखील सहजातच ठाई ठेविले जातील. एतद्विसीचा प्रसंग दुसरियांने सांगावे ऐसा काये ? खावंदास ध्यानात येत नाहीसे काये ? परंतु कोणे गोष्टीनि भासेस गुंतले ते न कले. या उपरी हे गोष्टीस वल देऊन त्यांचा यांचा निर्विकल्प स्नेह होय ते गोष्टी करणे. एतद्विसी राजश्री वासुदेव जोशी यांसहि वल देणे व महादोवास वल देऊन खामखा कार्य करणे. आमचाहि निरोप उभयेतांस सांगणे, हे विनंती.

¶Letter to one Govindpant, strongly urging upon the attention of the Peshwa the necessity of befriending Sambhaji Angre, if the campaign was to be made successful.

No. 116]

[8-4-1735

श्री नकल.

श्रीमंत महाराज राजश्री छत्रपति

स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. सेवेसी सेवक वावाजी म्हसके हवालदार किले ज्ययेगड सेवेसी विज्ञापना. ता छ २९ माहे जिलकादपर्यंत महाराजांचे पुण्यप्रतापिकरून मुकाम माखजन येयें जमावसहवर्तमान असो विशेष. माहाराजांनी गोवलकोटचे मोर्चें-बंदीविर्षी राजश्री सरखेलास आज्ञा करून आज्ञापत्रे पाठविलीं त्याप्रमाणे मोर्चें-बंदीचा जमावाचा जडीव नालातोफादेखील देऊन राजश्री सरखेलानी गोवसकोटचे मोर्चेंबंदीस जावयाविर्षी सेवकास आज्ञा करून पाठविले ते छं २१ जिलकादीं शुक्रवारी माखजनीं येऊन पुढे नौला तोफा घेऊन जावे लागले. जमावाचा जडाव लस्करांत किती आहे ? गोवलकोटीं तोफा घेऊन जडावे तेव्हां जमाव वरा पोख्ता पाहिजे, मोर्चेंबंदी करणे ते जमावाचे बळेकरून केली पाहिजे, जमाव मनमुदेसारिखा असिला पाहिजे, म्हणून लस्करांत राजश्री संताजी जाधवराव व दुर्गोंजी भोइटे यांस कागद लेहून येथून गणाजी गुजर पाठविले. त्यास लस्करांतून आजच गणाजी गुजर कागदाचे जाब घेऊन आले. लस्करामध्ये पाईचा जमाव तीं नाहीं. राऊत मात्र दीड हजारपर्यंत आहेत. पुढे जमावाची वरी पोख्ती वेगमी जाळी पाहिजे. मोर्चेंबंदी करणे तेव्हां गोवलकोटची कर्मवैर्मे मनास आणून

१ रचना, तर्तूद.

२ (४-४-१७३५)

३ गरनाळा.

४ लागभाग, मान्याच्या जागा.

मोर्चे घालावे लागतात. जमाव तो भारी असावा. जागा जेर होणे, तेव्हां तीन मोर्चे घालून, तोफा जोडून, मारगिरी करावी लागेल. पाऊस जवळ आला. यांत जमावाची वेगमी लौकर जाहली पाहिजे म्हणून सेवेसी विनंतीपत्र लिहिले आहे. मोर्चेयास जमाव पाईचा जडाव वरा असावा. राऊत दोन हजारपर्यंत व पाईचा जमाव दाहा हजार, एकूण वारा हजार जमावाचा जडाव होऊन आत्यास तीन मोर्चे घालून, भांडी जोडून, मारगिरी करून, जागा जेर माहाराजांचे पुण्य-प्रतापे सत्वरच होऊन येईल. मुख्य पदार्थ माहाराजांनी जमावाचा पोरूता जडाव करून द्यावा. इकडील राजश्री सरखेलाकडील जमाव म्हणावा तरी कुलावा प्रांतीचा जमाव तिकडे गुंतला. वरकड इकडील जमाव भांडीदेखील घेऊन आलो. जमावाची पोरूती वेगमी करून पाठवणे ते माहाराजांनी करून पाठवावी. गतवर्षी अंजनवेल, गोवलकोटी, दोन जागेयांस शह माहाराजांनी दिले होते. गोवलकोटी राजश्री उदाजी पवार फौजिचे जडावाने होते, ते सर्व वर्तमान सेवेसी विदितच आहे. प्रस्तुत गोवलकोटी येक शह जाहला तेव्हा जडाव जमावाचा वरासा जाहला पाहिजे. सर्व पदार्थ माहाराजांनी गोवलकोटचे मोर्चेवंदीची आज्ञा केली तेव्हा सेवेसी लिहिल्याप्रमाणे फौज व पाईचा जमाव याचा जडाव करून खाले पाठविणार माहाराज समर्थ आहेत. सेवेसी विदित जाले पाहिजे, हे त्रिज्ञापना.

Bawaji Mhasake writes to Shahu that under orders from Angre he is marching towards Gowalkot. In the letter to Chatrapati he explains the difficulties of his situation and makes a request to send him more men and guns.

No. 117]

[30-4-1735

पौ छ २० जिल्हेज.

श्री.

पु। तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा
राजश्री आपा स्वामीचे शेवेसी,

विनंती. आजी छ १७ जिल्हेजी बुधवारी राजश्री संभाजी आंगरे याजकडील पत्रे आली. त्यात मजकूर की गोवलकोटास लोक व तोफा पाठविल्या, त्याणी काळुस्तियाच्या टेंमीवर मुर्चेवंदी करून मार करितात. यैसियासी प्रजनकाळ समीप आला. माहाराजांनी हशम व लस्करचे सामान मातवावे म्हणजे

१ टोंक, टेकडी.

स्वामीकार्य होऊन येईल, म्हणून वारंवार सेवेसी लिहित गेलो. परंतु अद्याप जमाव येत नाही, तेव्हा कार्य कसे होते? व तूर्त लोकास पोटासहि नाही. यास्तव सेवेसी लिहिले असे. तरी जमाव, खर्चास, पाठवावे. नाही तरी लोक उठोन जातील, यास्तव लिहिले असे, म्हणून लिहिले आहे. पत्राची नकळहि मागून लेहून पाठजा. स्वामीस वर्तमान कलावे याकरितां लिहिले असे. सेवेसी श्रुत होय, हे विज्ञापना.

¶Nana Saheb Peshwa writes to his father the contents of Sambhaji Angre's letter to Shahu.

No. 118]

[26-6-1735 ?
नकळ

श्री.

श्रीमंत महाराज राजश्री छत्रपति
स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. सेवक संताजी जाधव कृतानेक विज्ञापना यैसीजे. ता छ १५ सफर मु ॥ पागा चिपलोण माहाराजांचे कृपेकरून लस्करचे व सेवकाचे वर्तमान येथास्थित असे विशेष. लस्करचे व मोर्चेवंदीचे व हसमाचे सविस्तर अलाहिदा पत्रीं लिहिले आहे त्यावरून सविस्तारें निवेदन होईल. माहाराजानी कृपेने आपणास गोवळकोटास रवाना केलें, तेव्हां आज्ञा केली कीं, दोन महिनियानी घाटावर यावयास रजा देतों, काहीं फिकीर न करणे. त्यास तेरा महिने जाले. कुलीं स्वामीनी सरदारांच्या * * जा येथें रवाना केल्या. त्यास दोन * * तां उठोन गेले. दाहादाहा विसांविसां राऊतानसी नांदादास्वल राहिले. यापण आपली सर्वस्वें खराबी करून लक्ष स्पयाखालीं कर्जदार जालो. सोला सतरा सिरी घोडी मेली व पडली. याखेरीज च्यार भले माणूस खर्च जाले. यैसें असेन आपले जमावानसीं हा काल्पावेतों निदान सोसोन राहिलो. परंतु माहाराजास सेवकाची काहीं दया न आली. वरीं कर्जदार रोज उ (ठो) न येऊन बसत आहेत व येथे पोटास काहीं यावयास अनकूल नाहीं. लोकाचे समजाविसीचा गवगवा पडला आहे. त्यानी हैरान केले आहे. माहागाई दोन आडीच पाइलीची जाली आहे. तेहि मिलत नाहीं. यैसा प्रसंग संकटाचा जाला आहे. निदान जाणून हा काल्पावेतों गुजरान केली. आपलेहि लोकांस हे मोहिमेस(दिवसगत) जालीं. तेहि

राहात नाही. निदान जाणोन विज्ञापना लिहिली आहे. तरी स्वामीनी कृपा करून येथे कोणी येक मातवर माणूस पाठऱ्यन वेहबुदी करावी. आपण आठ रोज मार्ग लक्षितो आणि स्वार होऊन सेवेसी येतों, माहाराज शब्द लावितील याजकरिता हे विज्ञापना लिहून उतीर्ण जालों. काये ते बंदोवस्ती करून हर कोणास येथे पाठवावे. सेवेसी श्रृत होये, हे विज्ञापना.

¶ Santaji Jadhao informs Shahu of the heavy strain and expense he had sustained during 13 months of fighting and requests to be relieved within eight days.

No. 119]

[23-9-1735

छ १९ जोवल.

श्री.

तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी.

आपत्ये माहादाजी अंबाजी कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील वर्तमान ता छ १६ जमादिलवल मंगलवार परियेंत येथास्थित असे विशेष. येथील वर्तमान आलाहिदा पत्री लिहिले आहे त्यावरून विदीत होईल. गोपाल राऊ व जानोजी जाधव येसे गोवळकोटास राजश्री स्वामीनी कासविंदरचा मोर्चा बसवावयासी खाना केले. त्यास गोपालराऊ पाऊणेकसे माणूस, राऊत पनासेक, इतक्यानसी काळुस्तियावर बावाजी म्हसके याचे सेजारी राहिले आहेत. शामलाची गलबते अंजनवेलीहून सात (एक ओळ फाटली) वे यास्तव लिहिले असे. हे विज्ञापना.

¶ Mahadaji Ambaji communicates to Bajirao the progress of fighting in Janjira.

No. 120]

[23-9-1735

श्री.

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. काली सोमवारी प्राथःकाली दरबारास गेलो होतो. तेहां राजश्री स्वामी बोलिले कीं, राजश्री पंतप्रधान प्रस्तुत कोठे आहे? मनसबा काये योजिलाहे? कोकणातील कर्नाला व माहुलीचे वर्तमान काये? व शामलाचे

वर्तमान काये? व उमाबाई प्रस्तुत कोठवर गेली तें कांहींच कलत नाहीं. तुम्हांस कलं असेल तर सांगा, यैसें पुसिले. त्यावर आम्ही विनंती केली कीं कर्नात्यावर शामलाचे लोक आहेत व किलेदारहि आहे. आम्हा-कडील हशम व राजश्री बाजी भिवराव गेले आहेत. केवळ शामलाचा उपद्रव कोठे होऊं देत नाहींत. व माहुलीचं वर्तमान तर, कोणे घेतली हें अद्याप पुर्ते ठिकाण लागत नाहीं. त्यावर राजश्री स्वामी बोलिले कीं, कोणीतन्ही घेऊं, परंतु मोगलाची फौज दोन हजार रवाना झाली आहे तरी तुम्हीं राजश्री प्रवान-पंतास लिहिणे कीं, तुम्हीं आपणांकडील येक शहाणे माणून पाचसें राऊत यैसें पाठऊन मोगलाचे फौजेची कुमक करणे. येविसीं ढील येकंदर न करणे व मोगला-इतील बातमी नवाबाकडील व शहरची (व)गैर खवरदारीने राखून तरतूद जे करणे ते करावी, म्हणून लिहिणे, यैसी आज्ञा केली. त्यावरून हें पत्र सेवेसीं लिहिले असे. तरी स्वामीनी राजश्रीचे आझेप्रमाणे तरतूद केली पाहिजे व वरचेवर कोंकण प्रांतींचे व येवनाकडील वर्तमान येत जाईल तें येथें त्याहावयासी आज्ञा-पिले पाहिजे. सेवेसीं श्रुत होये, हे विज्ञापना.

¶Mahadaji Ambaji communicates to Bajirao discussions at Shahu's court with reference to the capture of the forts Mahuli and Karnala.

No. 121]

[Sept.-Oct. 1735

पो छ १३ साबान.

श्री.

विनंती उपरी. चिठी पाठविली ते पावळी. लिहिले कीं, करनालीयावर लोक चढायाचेविशायीं जुनरकराने लेहून पाठविले आहे. त्यास मोगलाचे लोक चढलियास अथवा शामलाचे लोक चढलियां दोहीतून विचार येक लिहोन पाठवून तदुनसार केल जाईल. त्यास जुनरकराचे लोक अवशमेव चढवावे. शामलाचे लोक काही कार्याचे नाहीत. आवरंगाबादेजवळ उपरालियाचें लिहिले तरी नवाब (फाटले.....) वर्तमान मुरार केशव यांनों लिहिले होते ते पत्र वजिनस सेवेसी पाठविले आहे; त्यावरून विदित होईल. व जुनरकराचे लोक वरंच (फाटले) चढवावें कीं मार्गेती शामलाचे लोकच (फाटले) पावत ऐसी मजबूती केली पाहिजे. जुनरकराचे लोक आपणाजवळ आनावे व आपले लोक त्या समागमे देऊन किलियावर चढवावे आणि शामलाचे लोक उत्तरावे, ऐसे केले पाहिजे, विशेष काय लिहिणे, हे विनंती.

¶The officer responsible for the Karnala fort advises that Moghul forces may be admitted into that fort, but not those of the Siddi.

No. 122]

[7-10-1735

पो छ ४ जमादिलोवर.

श्री.

तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसीं.

आपत्ये माहादाजी अंबाजी कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील वर्तमान ताा छ १ जमादिलाखर भोमवार परियेंत येथास्थित असे विशेष. गोवलकोटीहून पत्रे आली आहेत. त्याच्या नकळा करून सेवेसी पाठविल्या आहेत. त्यावरून तेथील वर्तमान कठो येईल. गोपाळराऊ येथून राजश्रीनी कासी बंदरचा मोर्चा बसवावयासी पाठविले त्याचे वर्तमान राजश्रीनी भास्कर वैद्य यासी पुसिले. त्याणी सांगितले कीं, गोपाळराऊ या पासी लोक जमा जाले. तेथून कासी बंदरावर मोर्चा बसवावयासी येत होते. तो बावाजी म्हसके त्यास म्हणो लागले की, तुम्ही येथून जातां आणि आम्हापासी कुमकेस तुमचा जमाव कोणीच राहत नाहीं, तर आपण उठोन जाऊ. यैसे बोलोन गोपाळराऊ यासी जमावसुधा राहाऊन घेतले यैसे वर्तमान सागोन फडसमजावीस केली. स्वामीस कलांवे याकरितां लिहिले असे. स्वामीनी लिहिले की, राजश्री सरलस्कर याच्या सरंजामाचे व राजश्री आनंदराऊ सोमवंसी याचे काय वर्तमान जाहले ते लिहिणे म्हणून लिहिले. यैसियासी सरलस्करचा सरंजाम पूर्ववत प्रो द्यावासा मान्य राजश्रीनी करून सनदास परवानगी दिल्ही व जुना सरंजाम राजश्री देवजीवाबाचे धाकट पुत्र माधवराऊ याच्या नावे करून सनदास परवानगी देविली. रा आनंदराऊ सोमवंसी याचे काही अद्याप निवडले नाहीं. स्वामीस कलांवे याकरितां लिहिले असे. स्वामीनी जिनाविसी लिहिले होते त्यावरून बारा जीन घेतले अहित. मागून पाठऊन देतो. कलांले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

No. 123]

[17-10-1735

पो छ १६ जमादिलाखर.

श्री.

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी विनंती. गोवलकोटीहून पत्र छ ११ जमादिलाखरी भूगुवारी आले. त्यात मजकूर की,

काढुस्तियावर आंगरे यानी मोर्चाहा दिला होता। त्यास रात्री अवाई जाहाली की शामल आला। त्यावरून त्याणी मोर्चियासी आगी दिलहा व तोफा काढून चवबुरजी जालिली। त्यावर मोर्चे काढून तोफा घेऊन चालिले। तेव्हा दण्गे होऊन संताजी जाधव व दुर्गोंजी भोईटे व जयेसिंग सिरके हे धावोन बावाजी म्हसके याजवल गेले आणि त्यासी बोलिले की, तुमचा सर्वाविसंगी भरोसा असता मोर्चास आगी लाऊन तोफा घेऊन जावे हे उचित नव्हे। शामल आला तर काये चिंता आहे? तुम्ही आम्ही येकत्र होऊन जागा बलाऊन राहू। यैसे बोलित्यावर बावाजी म्हसके बोलिले की, तुमचा आम्हास भरोसा येत नाही व आमच्या खावंदाचा आम्हास हुक्कूम आहे की, राजश्री भगवंतराऊ रामचंद्र याणी मुलकात उत्पात मांडिला; त्याचे येकदोन वेळ पारपत्य करणे ते केले। त्याच्याने काही होईनासे जाहाले, तेव्हा राजश्री संभाजीराजे यापासी वर्तमान सांगोन बहुत बजीद होऊन येसाजी थोरात याचे लेक चाकर ठेऊन फौज कोकणात उत्तरली। याउपर ते फौजेच्या बळे आमच्या मुलकास उपद्रव देतील व आजी वरीसभर पर्यंत आम्ही लिहित गेलो की, मातवर फौज पाठवावी म्हणजे साहेब काम करितो यैसे सांगोन व लेहून पाठवितों। परंतु काहीच सार्थक होत नाहीं। आतां काही आम्ही राहात नाही यैसे साफ सांगितले। त्यावर संताजी जाधव व दुर्गोंजी भोईटे याणी त्यासी दोही दिलही की, तुम्ही बगरहुकमी तोफा न नेणे। त्यावरून दोचौ कोसावर जाऊन राहिले आहेत। याउपर मोर्चे उठले। शामल सेर जाहाला, अशामधी माहाराज मातवर फौज पाठविता (त) तर मागती गेले मोर्चे बलाऊन पुन्हा शामलास तंबी पोहचाऊ, यैसे वर्तमान राजश्री स्वामीपासी भास्कर वैद्य याणी सांगितले। सिकारीमधी त्रितीये प्रहरी वर्तमान राजश्रीस विदित जाहाले। तेथेच बावाजी म्हसके यासी कागद राजश्रीनी लिहिला की, तुम्ही बगरहुकमी उगेच मोर्चे काहाडिले व शामलाची अवाई खादली, हे कोण शहाणपण केले? याउपरी दुसरा विचार न करिता मागती पूर्वी मोर्चे काईम करणे तरीच तुमची अब्रु अहे। फौजहि मागाहून अति सत्वर पाठवितों, म्हणून कितेक निषेध करून लिहिले। त्यावर राजश्री तसेच घरास आले। मार्गी येता राजश्री प्रतिनिधीच्या घरास गेले। त्यास वर्तमान सांगितले आणि याउपर विचार काये यैसे पुसिले। त्यास प्रतिनिधि बोलिले की, माहाराजास इतके संकट आहे तरी आम्ही चाकर लोकानी काये करणे आहे? माहाराजानी उत्तम रीतीने आमचे संगोपन केले ते संकटास कार्यास यावयासच केले। आम्हास हुक्कूम होईल तर

१ दण्गे होणे – मोठा आवाज होणे. (तोफांचे गाडे वगैरे नेताना).

२ बगरहुकमी—हुक्कमाशिवाय.

अम्ही जाऊ. त्यावर राजश्री बोलिले की, तुम्ही जावेसे काये आहे? पाचसे राऊत तुम्ही आठदहा दिवस देणे. इतक्यामधी आमची फौज येईल. मग तुमचे लोक आणऊ. तेव्हा महादाजी घाटगे येथेच होते त्याचे नाईकजी घाटगे दोनसे राऊत व नागोजी घाटगे याचे राऊत यैसे तीनएकसे राऊत जमा जाहाले व पवार सोमवंसी याचे सेदीडसे राऊत हजीर होते ते, यैसे पाठवावयाचा विचार जाहाला. परंतु मातवर माणूस तरतुदा कोण पाठवावा यैसे राजश्री बोलिले. तेव्हा येमाजीपंत बोलिले की, हुक्म होईल तर आपण जाऊ. यावरून प्रतिनिधीचे घरची वस्त्र वेऊन येमाजीपंतास व नाईकजी घाटगे यासी दिलही. राजश्री मंत्रि व सुमंतहि तेथे बोलाऊन नेले होते. त्यावर राजश्री घरास आले. तुलसीचे पूजन करून सदरेस आले. मागती मंत्रि व सुमंत व येमाजीपंत बोलाविले. येमाजीपंतास आताच जावे म्हणून अज्ञा केली. त्यावर येमाजीपंत बोलिले की राजश्री प्रतिनिधीस येथे बोलावावे. त्याचे रूबरू आपण अज्ञा करावी म्हणजे जातो. त्यावर राजश्री बोलिले की त्याचा काही अनमान आहे की काये? त्यावर येमाजीपंत बोलिले की, काही अनमान नाही, परंतु येथे आत्यास उतम आहे. त्यावर राजश्रीनी राजश्री वावापासी व सुमंतापासी दोघापासी दोन संले दिघले की, तुम्ही जाऊन रायास सांगोन येमाजीपंताची रवानगी करून येणे. येसी अज्ञा केली. त्यावर राजश्री उभयेता जाऊन येमाजीपंताची रवानगी केली. याउपरी राजश्री संभाजी राजे याजकडे पत्रे लेहून बालोजी दुवल पाठविले की, तुमचा सुदामत तह असेल त्याप्रमाणे संभाजी अंगरे यासी तुम्हासी निखालस वर्तजू. तर तुम्ही भगवं (त) राऊ यासी सांगोन मुळकात धामधूम न करणे. हे गोष्टी भगवं (त) राऊ तुमची न अईकत तरी आम्हास सांगणे. आम्ही पारपत्य करू. कदाचित तुमच्या ध्यानास न ये अणि मुळकच लुटाल तरी आम्हास आंगरेयाचे साहित्य करणे लागेल. तुमचे धामधुमेस्तव आंगरे याचे लोक गोवलकोटीहून मोर्चा काहाडून गेले. यात शामल सेर होतो. आम्ही शामल मारून राज्य मेलविल्यास तुम्हास उपयोगी आहे. तरी अंगरेयासी येकंदर घसघस न करणे, यैसे सांगोन त्यासाहि तिकडे पाठविले व संभाजी आंगरे याजकडे गोविंदराऊ चिटणीस व भास्कर वैद्य पत्रे देऊन पाठविले. व त्यास अज्ञा केली की, तुमच्या वापानी व बंधूनी स्वामीकायें केली, त्यावरून तुम्हीहि तैसीसा पूर्ण असता येकायेकी शामलाची अवाई खाऊन वावाजी म्हसके जमावसुधा उठोन गेले, हे गोस्टी मर्दुमीस अगर येकनिस्टतेस योग्य नाही. तुमचा मामला मानाजी आंगरे याणी घेतला, त्याविसी कितेक प्रयेत्न करणे तो करीत असता व

कितेक तुमच्या ऊर्जिताचा विचार करीत असता हे तुम्हास उचित नाही. याउपरी मार्गांती बावाजी म्हसके यासी सांगोन व त्याचे साहित्य करोन पूर्ववत-प्रमाणे मोर्चे बसऊन स्थळ हस्तगत होये ते करणे, यैसे कितेक सामदानभेददंड-पुरस्कर वर्चने सांगोन उभयेतांची रवानगी विजयेदुर्गास केली व येक बंदुख व येक तरकसंकमान हे त्यास पाठविले. राजश्री स्वामी राजश्री प्रतिनिधि याची बहुतसी सिफारस करीत होते की, प्रतिनिधि मर्द माणूस; याणी मगेहि येकदेन महत्कार्य केली, पुढेहि निर्दोनचे प्रसंगी कदापि चुकणार नाहीत, यैसे बोलिले. त्यावर राजश्री बोलिले की, राजश्री प्रधानपंतानी व खंडेराऊ दाभाडे यानी निजामाच्या विघाडाचे वेलेस निसीम महत्कार्ये केले. स्वामीकार्य म्हणता तितकेच केले. वरकड केली ती आपले उपयोगी केली, यैसे बोलिले. स्वामीस विदित व्हावे यास्तव लिहिले असे. भास्कर वैद्य याणी वर्तमान सांगितले ते तपसिले लिहिले व त्यास पत्र आले त्याची नकल पाठविली आहे, त्यावरून विदित होईल. सेवेसी श्रुत होये, हे विज्ञापना.

¶ An important and full letter describing the personal interest that Raja Shahu was taking in the campaign and the threat he administered to Sambhaji of Kolhapur for secretly helping the Siddi. The whole letter is in the hand of Mahadoba Purandare.

No. 124]

[25-10-1735

पा छ २४ जमादिलाखर.

श्री

पुरवणी राजश्री राऊ व ता राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी.

विनंती उपरी. छ १९ जमादिलाखरी शनवारी त्रितीय प्रहरी राजश्री येसवंत राऊ दाभाडे सेनापति यास निरोपाचे विडे दिल्हे. त्यांनी प्लाचसे राऊत गोवळ-कोटास पाठवायास मान्य केले. विदित जाले पाहिजे. सांप्रत गोवळकोटीची मसलती पडिली. या करिता दरमाहे कार्तिक व मार्गसीर्य मासीचे पोत्याच्या चिन्या करिताती. तर दरमाहेचा यैवज पाठऊन दिल्हा पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये, विज्ञापना.

¶ Shahu appoints Yashwantrao Dabhade to help in the conduct of the fight of Gowalkot.

१ मार्गांती = पुन्हा. २ तरकसंकमान – भाता आणि धनुष्य.

३ निदान – आणीबाणीची वेळ; अवघड प्रसंग.

No. 125]

[5-11-1735

नकल

श्री

श्रीमंत महाराज राजश्री छत्रपती
स्वामीचे सेवेसीं

विनंती. सेवक सभाजी आंगरे सरखेल सेवेसी विज्ञापना. येथील वर्तमान ता मागसीर्प सुध द्वितीया सौम्यवार पावेतो स्वामिच्या कृपावलोकनेकरून येथास्थित असे विशेष. स्वामीनी आज्ञापत्र पाठविले तेथें आज्ञा जे, गोवलकोटचा मुर्चा करार करावा. आज्ञा ते प्रमाण. गोवलकोटचा मुर्चा करार करून सविस्तर राजश्री गोविंद खंडराव व भास्कर वैद्य यांचे वरोवर सेवेसी लेहून पाठविले आहे त्या वरून विदित होईल. श्रुत जालं पाहिजे, हे विज्ञापना.

¶ Sambhaji Angre informs Shahu of his readiness to join his effort in the Janjira Campaign.

No. 126]

[7-11-1735

पो छ २० रजब.

तालीक

श्री

श्रीमंत महाराज राजश्री छत्रपति स्वामीचे सेवेसीं

विनंती. सेवक मानाजी जाधव व दुर्गेजी भोईटे कृतानेक विज्ञापना येसीजे ता छ १२ रजब पावेतो मु॥ पागा चिपळोण महाराजांचे कृपेकरून सेवकाचे व लस्करचे वर्तमान यथास्थित असे विशेष. स्वामीनी कृपा करून राजश्री येमाजीपंत यांजकडील हसमाची खानगी केली, त्यापैकीं जीवनराऊ येलेकर याजसमागमे छ ११ रजबीं रविवारी अस्तमानी जमाव पोंहोचला, त्याची हजिरी घेऊन मागून सेवेसी लेहून पाठऊन. पुढे वरचेवरी जमावाची भरती येईल तदनरूप तेहि सेवेसी लेहून पाठऊन. छ १० रजबी शणवारीं सिदीसाद कुली जमावानसी वाहीर निघाला. त्याजवरी आम्ही कुली फौजेनसी गेलो होतों. त्यांनी तीन टोल्या केल्या होत्या. त्यास येके टोलीचे तोंडावर परसरामाचे खाडीकडील आम्ही होतों. मीठबदंदरचे खाडीकडील टोलीवर सोलोसकर वगैरे सारी फौज होती. याजवर हवसियानें चालोन घेतलें. याजवर सोलोसकरानें घोडी घातलीं व रास उदाजी आटोले दिला खोजी भोसले व सुलोजी गाजेर व हणगोजी बोरगे व आणिक कितेक लोक होते. आम्हाजवळ रा द्वारकोजी सोमवंसी मात्र होते.

येसियास त्याची याची झोटीपीट झाली. त्यामध्ये उदाजी आटोले दिगा रा रघेजी भोसले याची जमावाची घोडी गोलीने ठार पडली. सोलोसकराकडील दोन घोडी जखमी जाली. गनिमानी यांस रेटोन पाठीवर आला. तिकडून आम्ही आलो, तों गनीम अवघा एकवट होऊन मारगिरी वरखंदाची व रेहकलि-याची बहुतसी केली. अस्तमान जाला. आमचा इलाज गवतामुळे नाहीसा जाला यामुळे सारी फौज लस्करांत आली. गनीम रिकामेटकडी पावेतो चालेन आला. जमाव बहुत भारी आहे. आमचे जमावाची तों सारी भरतीच आहे. आम्ही हें वारंवार लेहावें यैसे नाहीं. याउपरी साहेब लस्करची पुस्तकानी फौज उतम व दारु सिसे पाठवितांत तर उतम आहे. नाही तर गनीस सेर जाला आहे. लस्करचा धीर निघणार नाहीं. (फाटले) दाणा मुतल्ख मिलत नाहीं. मागती मंदी पडिली आहे, यामध्ये माहाराज धणी आहेत. सेवेसी श्रुत होय, हे विज्ञाति.

¶ *Manaji Jadhav and Dурgoji Bhoite write to Shahu an account of the three divisions of the Siddi's army and the encounters they had with them.*

No. 127]

[4-12-1735

नकल

श्री.

श्रीमंत महाराज राजश्री छत्रपति

स्वामीचे सेवेसी

सेवक संभाजी आंगरे कृतानेक विज्ञापना. येथील कुशल पौष बहुल दसमी भृगवार (४-१२-१७३९) पावेतों स्वामीच्या कृपादृष्टीकरून सेवकाचें व या प्रांतीचे वर्तमान येथास्थित असे विशेष. स्वामीनी आज्ञापत्र पेशजी त्रिंवक विष्णु याजब्राबरी व हुसरे विठ्ठल केशव, तिसरे संभू हरकारा याजब्राबरी पाठविलीं तीं प्रविष्ट होऊन आनंद जाहला. आज्ञा कीं, रायेगड प्रांते पवार व हुजरात पांच हजार फौजेनसी उत्तरले आहेत. याउपरी इकडील मनसुवियास दिवसगत लाविता कार्यास येत नाहीं; व सेवकाचे कुमकेस दीड हजार फौज तयार केली आहे. कोण दिवसी जयेगडास याल हें सविस्तर लेहून पाठवणे म्हणून स्वामीनी आज्ञापिले. तरी स्वामीची आज्ञा ते सेवकास प्रमाण आहे. आज्ञेप्रमाणे जमावाची व आरमाराची तयारी करून माघ शुध प्रतिपदा भृगवारी (२-१-१७३६) निघावयासी मुहूर्त पहिला आहे; तेच दिवसी स्वार होऊन जयेगडी येतों तेथून स्वामीचे सेवेसी विनंतीपत्र लेहून रा राघो नारायण यांस सेवेसी पाठवितों. फौजेची रवानगी करणार स्वामी धणी आहेत. गोवलकोट व अंजनवेलीस जाऊन बसावें तेव्हां पुढील पाये मार्गे काढितां कार्यास

न ये. सा चार मास किंवद्दुना पर्जन्यकाळ आला, तथापि व्याचा पिढा सोडितां न ये. जाऊन नतिजा द्यावा तरीच गेल्याचे सार्थक. मार्गे फौजा गेल्या आणि दोन चार मास राहोन निरार्थक होऊन उठोन गेले तेव्हांशं शत्रू शेर जाहला. यैशास याउपरी खासा फतोसिंगबाबा भोंसले फौजेनसी येतील तेव्हां एक निशा करून उठावे आणि दोन्ही जागे महाराजांच्या शासनाक्रांत करावे, तरीच जाऊन बसावें. ये गोष्टीचा विचार स्वामीनी चितात अगून टक्यापैक्यानसी सर्व साहित्य फौजेचे जाहले पाहिजे. लस्करास दाणा देखील वरघाटीहून आणावा लागेल. मुल्क अगदी भयान जाहला. सेर दाणा मिलणार नाही. कोठे लुटीसहि जागा नाही. हमेशा पदरचा शेर व रोजमुरा देऊन भांडावे लागेल. अंजनवेली व गोवळकोट दोन्ही जागे शामलाने मजबूत केले आहेत. तेथे टक्कर देऊन, भांडी जोडून, मारगिरा करून, आयास आणावा, मुर्चे चालवावे, वेलदार लाऊन मुरुंग दावे, यैसे नाना उपाये योजावे लागतील, तेव्हा कार्येसिधि होईल. आरमारचा इलाज नाही. यास कारण काये स्वामी म्हणतील तरी, इंग्रेजास शामलाने साध्य केले आहे. सा तरांडी विजयदुर्गाचे बेनावरी हमेशा गुराबाचे जपणीमध्ये आहेत. कोठे जाणे तेव्हा पाठीवरी आहे. तैसाच फिरंगी सामील आहे. इंग्रेज फिरंगियास स्वामी कोणे एके विचारे बंदावरी ठेवितील तरी शामलाचा हिसाब नाही; मारून मोकळाच स्वामीचे सेवक करितील. इंग्रेजाने मोठा अपाये केला आहे. इंग्रेजास स्वामी कांहीं शकटभेद करून च्यार दिवस आरमारासी पाठी न घाली ऐसा कांही स्वामीनी मंत्र योजिला पाहिजे. आरमार अंजनवेलीचे खाडीत घालून, खुस्कीने व आरमाराने शह दिल्हा तरीच स्वामीच्या मनोदयानरूप कार्ये होऊन येईल. सेवकास सुचला अर्थ सेवेसी लिहिला आहे. पारपत्य करणार स्वामी समर्थ आहेत. सेविषीं इंग्रेजासुले स्वारीसिकारी साधली नाही. जमावास तों दिल्हे घेतलें पाहिजे. अन्यथा माणूस पाये घेत नाही. वोढीचा प्रसंग विशेष जाला आहे. जमावाची व सेवकाची वेगमी करून सेवा घेणार स्वामी धणी आहेत. वडिलांनी सेवा केली आणि आपले ऊर्जित करून घेतले, त्याचप्रमाणे कायेवाडमनसा स्वामीची सेवा करून आपले ऊर्जित संपादवे हाच सेवकास निजध्यास आहे. मायवाप धणी स्वामीचे पाये आहेत. सेवा घेऊन सर्फराजी करणार स्वामी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत व्हावे, हे विज्ञापना.

¶Sambhaji Angre writes a full and informing letter to Shahu, telling him frankly the difficulties of the campaign and how they could be got over. He also mentions how the English and the Portuguese have been helping the Siddi and how they must at once be restrained in order to achieve success.

श्रीराम.

सेवेसी विज्ञापना विशेष. बाणकोटासंनिध वेसवी केलसी माहालीं शामल आरमारसहवर्तमान येऊन मुद्दक उपद्रविला म्हणौन किले मारीहून छ २७ रजवचें पत्र छ २९ तेरखेस आलें. त्यावरून गनीम दगेखोर आहे, वेलास चुकणार नाहीं, हें जाणून तेच क्षणीं आडीचतीनसें हशमाचा जमाव भवानजी कदम व बावाजी जावव वगैरा सरदार यांजबराबरी दाळगोलीचे साहित्य देऊन बाणकोटच्या उपराळियास रवाना केले. आणि त्यांस सांगितले कीं, तुम्ही रात्रीचा दिवस करून जाऊन किलेमारचा उपराळा करणे. कदाचित तुम्ही पोहचलेस नाही तों गनीमासें जवरदस्ती पोहचविली तरी बाणकोट जागा नार्मद हवशाजवळून जवरदस्तीनेच घेतला आहे. याकरिता ये प्रसंगी त्याची जवरदस्ती जाहाल्यावरी टिकाव धरणे मुसकील होईल. यास्तव तुम्ही जमावानसी माहाडास जाणे. धण्याचे पुण्येकरून बाणकोटास अपाय न जाहाला तरी बरेच जाहले. नाहीं तेव्हां माहाडास गनीम खामखा येऊन अपायास प्रवर्ततेल. तरी तुम्ही माहाडचा उपराळा करून गनीमास तंबी पोहचे आणि जाण्याचा जागा जतन होये ते गोष्टी करणे, म्हणोन सांगोन त्यांची रवानगी केली. ते घाटभाथां गेले. मागाहून आणखी हशम व स्वारांचा जमाव पाठवावयाची तरतूद करावयास लागलों इतकियांत छ १ शाबानी हवशी व इंग्रेज येक होऊन आरमारच्या तोफखानेयाचा मार व खुशकीस दोन हजार माणूस उतरून चहूंकळून यालगार करून जागेयास अपाय केला, म्हणोन छ ३ शाबानी पत्र आले. तेव्हां बाणकोटास तो अपाय जाहालाच; परंतु माहाड जागा जाण्याचा शामल संजुंदा व इंग्रेजाची मदत, येणेकरून हावभरी होऊन माहाडचे गळां येऊन पडत्यावरी दगा करील; तेव्हा हे गोष्टी कांही कामाची नव्हे. याकरितां रामाजी माहादेव याजबराबर तीनशें माणूस पोहचे व तीन साडेतीनशे राऊत देऊन माहाडच्या उपराळियास रा केले. ते रातबिरात करून घांटाखाले गेले, तों माहाडीहून पदाजी कारके याचे पत्र रामाजी माहादेऊ यांस आले कीं, तुम्ही घाटाखाले आलेस हे वर्तमान आइकिले त्यावरून बहुत समाधान जाहले. याउपरी तुम्ही येक घटिकेचा विलंब न करिता माहाडास येऊन पोहचणे. त्यावरून रातोरात हशमाचा जमाव छ ६ साबानी माहाडास जाऊन पोहचला. मागाहून राऊतहि गेले. येवढियांत स्वामीनी राजश्री पिलाजी जाधवराव यांस सेवकाकडेस पाठऊन फौजसहवर्तमान कोकणात सेवकाने जाऊन गनीमास तंबी पोहचवावी, यैसी आज्ञापत्री आज्ञा केली व मुख्यच जी ही स्वामीची आज्ञा वचने मारनिलेनीं सांगितली त्यावरून स्वामीची आज्ञा ते शिरसा लक्षून

हशमाची तरतूद करविली व राऊतास जागजागा कागदपत्र पाठक्न राऊत आणावयाचा यत्न केला. खंडोजी माणकर याचे उपरालियास राऊत अगोधर दीडदोनरों तलावोसाळा प्रांती पाठविले होते ते व हशमाचा जमाव माणकर-कडून माहाडचे उपरालियास आणविले तेहि छ ९ शावानी माहाडास येऊन पोहचले. राजश्री पिलाजी जाधवराव यांस पुढे जावयास सांगितले. ते छ १० शावानी नांदेडाहून स्वार होऊन येक मजल पुढे गेले. सेवकाने मुहूर्तेकरून शनवारी डेरे बाहेर दिलहे. हशमाचा व स्वाराचा जमाव जमा जाहाल्यावरी स्वामीचे आङ्गेप्राग गनीमास जर्व पोहचवावी, यापेक्षां अधिकोतर काय आहे, हे जाणून तदनुसार उद्योगहि करणे तो करीतच आहो. यैशियास सांप्रत पदाजी कारके याची पत्रे माहाडाहून स्वामीचे सेवेसी आली, त्याजमवें त्याणी लिहिले आहे की, बाणकोट शामलानें वेतला, तेथील लोक पलोन आले. ते पुण्यास जाऊन सेवकाजवळ वर्तमान सांगितले की, माहाडच्या कोटांत लोक थोडे आहेत, ये समयी आपला जमाव पाठक्न माहाडचा कोट हस्तगत करावा. त्यावरून हशमाचा जमाव व राऊत सेवकाने पाठवून जागा हस्तगत करावयाचे केले होते. परंतु धण्याचे पुण्येकरून आपण खवरदारीने जागा राखोन दुसरिया प्रवेश होऊ दिल्हा नाही, म्हणोन स्वामीचे सेवेसी लिहिले त्यावरून स्वामीच्या चितात कारके-याच्या लिहिल्याप्रमाणे येथार्थ भासोन बहुतच विषण्णता आली. व सेवकाकडील हशम व राऊत उपरालियास गेले आहेत तेहि उठक्न नेणे, माहाडास काही प्रयोजन नाही, यैसी आङ्गा स्वामीनी चिरंजीव राजश्री नाना यांस केली. हें सविस्तर वृत सेवकास श्रवण होतांच जन्मप्रभृतिक सेवाधर्माची साफल्यताच समजलो. दिनप्रतिदिनी सेवाधर्मानुरूप सेवा करून स्वामीस संतोषी करावे व येणेकरूनच सेवक लोकांचे कल्याण ; यैसे असतां धण्याचे चितांत याप्रकारे येऊन ठसावले. अतएव हा सेवक लोकांचाच भाग्योदय. वस्तुता सेवकाचे पदरी सेवकपणाचे नाते असतां धण्याचे जागेयास आपण अपाय करून आपले यस्तियारात स्थल ठेवावे, धण्याची इतराजी कबूल करावी हे गोष्ट कशी अनुकूल पडेल ? वारिशीचे नाते जे धरितील ते कदाचित या कर्मास प्रवर्ततील तरी न कले. आम्ही सेवक ; संपूर्ण राज्यभाराचे यस्तियार स्वामीनी आम्हावरी दिलहे असता यैशा गोष्टी आम्हापासून होतील आणि आमचा वेइतवार याप्रकारे स्वामीच्या चित्तांत ठसावेल, तेव्हा आम्हा सेवकापासून स्वामीसेवा काय होणे व महत्पदे स्वामीनी आम्हास सागितली आहेत ती काय निमित्य सांगावी ? कोकणचा मनसबा केल्यापासून सातआठ स्थळे कोकणातील आमचे स्वाधीन जाहाली आहेत. त्याचे रखवालीस हशमाचा जमाव ठेऊ (न)दुसाळ दरसाळ च्यार लक्ष रुपयाचा खर्च आंगावरी भरितों. मुलकांत उपेद्र काय आहे ते स्वामीस विदित होतच असेल.

तथापि स्वामीचा संतोष तेच गोष्ट सेवकलोकी करावी. यास्तव कर्ज घेऊन या भरीस घालीत गेलों. पाचसात वेळ विनंतीहि केली कीं आमचेच कांहीं वतन नाही. राज्यात आमचे प्रतीचे सेवक बहुत आहेत. हर कोणाचे स्वाधीन जागे स्वामीनी करावे. या खर्चामुळे आमचे घर बुडते. परंतु स्वामीनी सेवकाची विनंती न आइकिली. या जागेयामुळे सेवकास कोणता फायदा जाहला जे धण्याची बेमर्जी कवूल करून धण्याचा जागा माहाड बैकैदीनें आपले तालुक करून घ्यावा व लिहिणारांनी काय समजोन स्वामीचे सेवेसी ल्याहावे व विदित करणारानी विदित करावे? स्वामीनी तो चित्तांत आणणें ते आणिलेच असेल की कोणा चाकराचा करीना काय आहे व कोणापासून कोणती गोष्ट होईल; तेथें दुसरियानीं सांगणे काय आहे? परंतु दरयेक गोष्ट स्वामीचे सेवेसी विदित करितां करणारानीं समजोन विदित करावी कीं, आपले पदरी लटिकवाद न ये. यैसे असोन लटिकपणाचे भय न धरितां विदित करितात. तस्मात प्रसंगोपात दरबारांत भलत्याने भलते बोलिल्यास चिंता नाही. हे बोलणार समजोन बोलत असतील तरी सुखेनैव समजोत व स्वामी ईश्वरस्वरूप आहेत. स्वामीच्या चित्तात ज्याची जसी वर्तणूक असेल तैसेच येईल. आमचाहि कृतसंकल्प हाच कीं, स्वामीच्या पायाविना आम्हास दुसेरे दैवत नाही. हेच यथार्थ आहे, आणि तदनुरूप आम्ही वर्तणूक करीत आलो असोन अथवा पुढेहि निषेचे वर्तणूक करून; तरीच आमचे कल्याण होऊ. स्वामीचे पुण्यप्रतापे यशकीर्तीस पात्र जाहालो व पुढे होऊं. अन्यथा याजमागें ज्याही धण्याचे पायाजवळी अमर्यादा केल्या त्याचे परिणाम काय जाहाले आहेत व पुढे करितील त्यांचे काय होतील हें वरे ठावके आहे. तदनुरूप जे वर्तणूक होणे ते होते व होईल. प्रस्तुत महाडी हशमाचा जमाव व राऊत गेले आहेत, त्याचें प्रयोजन तेथे नाही, उठऊन नेणे, म्हणौन स्वामीनी चिरंजीव राजश्री नानां यास आज्ञा केली आहे त्यावरूनच उठऊन आणवावें. परंतु त्याचाहि शब्द स्वामी लायितील कीं गनीम जवळ असतां हशम व राऊत कसे उठऊन नेले? लेहून पाठऊन मग न्यावे होते. यास्तव विनंती सेवेसी लिहिली असे. आज्ञा होईल त्याप्रमाणे वर्तणूक करून. वरकड जागा धण्याचा गनीम दगा करील यास्तव स्वामीचे आज्ञे आगोधर उपरालियास हशम व राऊत रवाना केले. हे पोहचले नव्हते तों जागेयाची अवस्था काय जाहाली होती व स्वामीनी उपरालियास हुजुरून हशम व फौज रवाना केली, ते कोण कधी येऊन पोहचले हैं स्वामीनी मनास आणिल्यावरी अवघेच विदित होईल. आम्हाकडील उपराला आधी जाऊन पोहचला यैसे आम्ही म्हणावें तरी जागेयास दगा करावयाकरितां जलदीनें आम्ही हशम व राऊत पाठविले ऐसाच स्वामीचा निशा जाहला आहे. तेथें आधीं जाऊन पोहचले अथवा त्यामुळे जागेयाचा

आब राहिला यैसे म्हणावे हेच अनुचित. स्वामीच्या चितात जे गोष्टी आली असेल तेच यथार्थ. माहाडास गनीम येऊन येक दोन वेळ युध्य करून गनीमाचा पराभव केला. आपलेकडील लोक जखमी जाहाले. हवशी दोघे धरून आणिले म्हणोन माहाडाहून स्वामीचे शेवेसी लिहिले आहे. हे तों लटिके नसेल. व हवशी दोघे धरून आणिले तेहि सेवेसी पाठविलेच असतील. परंतु येचविशी स्वामीनी तहकिकात करावयाची आज्ञा करावी की, युध्य कोठे जाहाले व कोण कोण होतो व जमाव किती होता, म्हणजे अवघेंच विदित होईल. इतकेहि सेवकाने ल्याहावे यैसे नाही. स्वामीचे सेवेसी लिहितात ते याप्रकारे लिहितात, आणि तेंच यथातश्य स्वामीस भासोन सेवक वेझतवारी आणि लटिके लिहितील व सांगतील तेंच इतवारी यैसे होतें. यास्तव विस्तरेकरून सेवेसी लिहिले असे. आमचे आचरण धण्याचे पायाजवळ जैसे असेल तैसेच आम्हास फल होईल. सर्वाविशी स्वामी सर्वज्ञ आहेत.

¶Chimaji Appa describes in detail what services he has all along rendered in the campaign against the Siddi. The letter is addressed to Shahu at Satara.

No. 129]

[6-12-1735

पा ४ ९ सावान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. स्वामीनी राजश्री स्वामीच्या रिकीबदारावरावर पत्रे राजश्री व राजश्री मंत्री व सुमंतास व आम्हास पाठविली ती काली ४ २ सावानी मंदवारी त्रितीय प्रहरी राजश्रीपासी पावली. दरबारी राजश्री मंत्री व सुमंत होते तेव्हा रिकीबदारानी लाखोटे नेऊन गुजरले. त्यावर आम्हास बोलाऊ पाठविले. आम्ही दरबारास जाऊ तो राजश्री मंत्री याणी आमचा व आपला लाखोटा फोडिला. ल्यास त्याच्या पत्रात तो काही स्वामीनी लिहिले नाही. परंतु आमच्या पत्रात सेवट राऊत पाठऊ असे लिहिले होते. ल्यावर आम्ही दरबारास गेले. राजश्रीनी राजश्री मंत्री यासी पुसिले की, कागदात मजकूर काये आहे? त्यावर वावानी सागितले की, आपले पदरी नेहमी खर्च कोकणच्या किल्याचा आहे. यैसे असता गोवलकोटास राऊत मागावे यैसे नाही. तथापि महाराज म्हणतील तरी तल्यांवोसाल्याकडे शामलाचा शह राखावयासी राऊत पाठविले आहेत तेच पाठऊ यैसे लिहिले आहे. यैसे सांगितल्यावर राजश्री बोलिले की, मागती त्यास ल्याहावे

की, राऊत पाठवा यैसे ल्याहावे. मग ते कोठून तिनि पाठऊन देऊत. त्यांच्या जिल्ह्याची चिंता आम्ही करावी यैसे नाही. आपला सामला राखू जाणतात. या उपर दुसरा विचार न करिता राऊत पाठवणे, यैसे ल्याहावे यैसे बोलिले. त्यावर गोविंदराऊ चिटणीस यासी राजश्री बोलिले की, आम्हास कागद काये लिहिला आहे तो वाचा. त्यावर मागती बोलिले की, खुलासा मजकूर असेल तो सांगा. त्यावर गोविंदराऊ याणी स्वामीच्या पत्राचा अर्थ संकलित सांगितला. वर्तमान यैकोन राजश्री बोलिले की, संपूर्ण राज्यभाराची इमारत तुम्हावरच आहे. सर्वविसी स्वामीस तुमचाच भरवसा आहे. जे स्वामीस अगत्य तेच तुम्ही कराल. द्या राज्यातील सुभासुम बोक्के तुम्हावरच आहे. यैसे असता वारंवार लिहिता हेच अपूर्व आहे. तरी आता किमपि विलंब न करिता राऊत पाठविणे, म्हणून समाधानपूर्वक पत्र लेहून मागती दुसरे रिकिवदार रवाना करा म्हणून आज्ञा केली. त्यावरून पत्र लेहून मागती रिकिवदार स्वामीकडे रवाना केले. विदित जाहाले पाहिजे. सेवेसी श्रृत होये, हे विज्ञापना.

¶*Mahadaji Purandare to Chimaji, communicates discussions from the court of Shahu at Satara.*

No. 130]

[6-12-1735]

छ ९ साबान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. काळी छ २ साबानी क्रितीय प्रहरी राजश्री स्वामीपासी राजश्री सुमंतानी वर्तमान सांगितले की, पहिले आम्ही नवाबास लिहिले होते जे कर्नालियासी हवशी आला आहे. किलेदाराने किला त्यास द्यावासा केला आहे. येसियासी शामलाने किला घेतल्यास आम्हास त्यासी खटखट करावी लागेल. किला पातशाही आहे; तर नवाबानी आपले लोक रवाना करावे आणि किल्यावरील हवशाच्या लोकास खाली घालवावे, किला आपल्या तालुकियांत राखावा, यैसे राजश्री प्रधानपंताच्या विचारे आम्ही लिहिले होते. त्यांचे उत्तर आम्हा आजी आले की, कर्नालियासी लोक तीनसे माणूस येथून रवाना करविले आहे. परंतु मार्गी जाता लोकांचा निभाव होणार नाही. यास्तव तुम्ही आपले दस्तक एक नाईकवाडी पाठज (न) हे लोक तेथे पोहोचावणे म्हणजे हे जाऊन किला आपले जपतीत राखतील. त्यावर राजश्री आम्हास बोलिले की, येविसीचा काये विचार? त्यावर आम्ही उत्तर दिलहे की, नवाबाचे लोक किल्यावर असिल्यास आम्हास

उतम. परंतु ल्याणी शामलाकडील एक माणूस वर ठेवू नये, यैसे बोलिलो. राजश्री बोलिले की, नवाबाचे लोक येथे आणवावे. आम्ही येथून हुजरे व पत्रे देऊन किले मजकुरास पाऊ. त्यावर सुमंत बोलिले की, नवाबाचे लोक येथे आणवावे, यैसे काये आहे? राजश्री चिमाजी आपा यासी लेहून दस्तक व नाईक (वा) डी देऊन लोक किले मजकुरास पावावे. त्यावर राजश्री उतम म्हणोन बोलोन सदरहू प्रमाणे नवाबास पत्र त्याहावयासी आज्ञा केली. विदित जाहाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये, हे विज्ञापना.

¶Shahu orders Chimaji Appa that the Siddi should be prohibited from capturing the fort of Karnala 6 miles south of Panvel. Shahu is willing to allow the fort to remain in the possession of the Nizam.

No. 131]

[6-12-1735

श्री

सेवेसी विज्ञापना. आज्ञापत्र सादर जाहाले तेथे आज्ञा कीं, महाड काईम आहे. बाणकोट शामलानी घेतला आहे यासुळे त्यास वह(मा)निर्माण जाहाला आहे. त्यास सासन केल्याविना उत्तम नाहीं. तरी तुम्हीच जाऊन गेला जागा हस्तगत करावा. सरलस्करची फौज आणून पारघाटे खाना केली. गोवळकोटची फौज आणविली. तुम्ही घाटाखाले कोणे दिवसी येता व फौजेने कोणे दिवसी यावे हा निश्चये कलला पाहिजे. तरी नियतात्मक लिहून पाठवणे, येसी आज्ञा. त्या(स) महाडचा उपराळा करून बाणकोट गेला हस्तगत करावा हे उतमच. त्यास माहाडास तो उपराळा जलदीने पोहोचला, यासुळे त्या स्थलास अपाये नाहीं. बाणकोट घेतला परंतु जतन करवेना. जबरदस्ती पुन्हां घेतीलच यैसा विचार शामलानी चितांत आणून बाणकोट पाडावयास प्रारंभ केला हे वर्तमान आले आहे. महाराजासहि वर्तमान आलेच असेल. वस्तुता पाहाता शामलाच्याने मेली जागा बाणकोट राखवतच नाहीं. हशमाचा व स्वराचा जमाव येथून गेलाच आहे व तिकडूनहि येईल. या सलावतीने सिदि सात खुस्कीस राहात नाहीं. गलबतावरी चढून जाईल. फौजेची गाठ पडूं देतो यैसा अर्थ नाहीं. वरकड सेवकानी तो महाराजाचे आज्ञेप्रमाणे डेरा वाहेर केला आहे. पुढे आज्ञा होईल तैसी वर्तणूक करून.

¶News-letter informing Chimaji of the Siddi's move in levelling the fort of Bankot.

[7-12-1735]

No. 132]

पैा छ ३ साबान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. बाणकोटकन्यानी च्यार जाहाजे घेतली व खंडोजी माणकर व माहाडीहून पदाजी कारके व पाचाडकरी ऐसे मतगड, दिवे, श्रीवर्वन, या माहालात स्वारीस गेले. त्यास ते पुढे गेत्यावर मागे डोंगराची खिंड कोठे आहे ते शामलाकडील लोकानी धरिली. परंतु पुढे काये वर्तमान जाहाले ते कलले नाही, येसे वर्तमान येथे आले आहे. तरी बाणकोटकन्यानी जाहाजे कोणाची धरली, वर काये होते, जाहाजावरील लोक काये जाहाले, ते व खंडोजी माणकर याजकडील तप (सीलवार) वर्तमान स्वामीपासी आले असेल ते लिहिले पाहिजे. सेवेसी शृत होये, हे विज्ञापना.

¶Mahadaji Purandare asks news from Chimaji Appa about the capture of ships by the garrison of Bankot.

No. 133]

[7-12-1735]

छ ३ शाबान.

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री राऊ व राजश्री
आपा स्वामीचे सेवेसी.

विनंती उपरी. प्रतिनिधीनी च्यालीस हजार रुपये दिल्याने रायगड राखावासे कबूल केले. त्यावर आम्हास राजश्री बोलले की, याणी तो च्यालीस हजार रुपये घेऊन कबूल केले. तुम्हाकडील किल्याचे वेहबुदीस कितीक पैका लागेल ? दीड हजार माणसास च्यालीस हजार रुपये घेतले. तुम्ही साहा हजार माणूस ठेविले आहे, यास काये मागतां ? त्यावरी आम्ही याच हिंशेबाप्रमाणे विनंती केली. परंतु पनाससाठी हजार रुपयेपर्यंत आले आहेत. पर्यायेकदून आम्हीहि निशा करून घेतों. परंतु हे शाश्वतसे नाही. परिणामास काये जाईल ते पाहवे. दुसरी गोष्टी तुम्ही रुपये घेता आणि बेगमी करू म्हणता, तरी सारेच आमचे हवाली करा; आम्ही राखू; वरघाटे बेगमीस जे मागू ते सारे मिळोन द्या हेहि प्रतिनिधीचे पाठीमागे बोलले आहेत. आजितागाईत

रुपया आपला खर्च जाला त्याची वाट करा, नाहींतर मुळकात वसूल करून घेईन म्हणतात. सेवटास जाईल ते खरे. प्रतिनिधी तो आजी प्रस्थानी शाहूपुऱ्यापलीकडील माळावर डेझ्यामध्ये गेले आहेत. एक दिवस तेथे राहणार. पवाराची वाट पाहतात. दाती बल धरून जात आहेत. तुम्ही कोणे दिवसी घाट उतराल, प्रवानानी कोणते दिवसी उतरावें, हे लेहून घा म्हणून आम्ही राजश्री स्वामीजवळ व प्रतिनिधीजवळ बोललो; परंतु निश्चये जाला नाही. उदैक निश्च (य) जाहात्यावर लेहून पाठविले जाईल. त्यावरी स्वामीनी उतरावयाचे करावे. उतावली न करावी. कृपा केली पाहिजे, हे विनंती.

¶Purandare gives Bajirao and Chimaji news of the Pratinidhi's professions at the court of Shahu and advises them to guard their interests against the Pratinidhi.

No. 134]

[7-12-1735

पैा छ ४ साबान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी वडिलांचे सेवेसी.

विनंती. खुशमहमद याचे वर्तमान स्वामिनी लिहिले व बाणकोटचे वर्तमान लिहून पत्रे पाठविली ती छमजकुरी सायंकाली वेणेवरी पावली. यैशास खुश-महमद याचे वर्तमान बाणकोटकरी यानी महाडकरियास लिहिले; महाडकरी यानी राजश्री स्वामीस लिहिले, ते काली छ २ साबानी मंदवारी राजश्रीस वर्तमान कलले. त्यावरून राजश्री स्वामीनी सरखेलीस पत्र लेहून त्रिवक विष्णु कलमदान-बारदार टाकोटाक रवाना केला कीं, प्रस्तुत आम्ही वर्तमान आइकतो कीं, किले मंडणगड व विजयेगड शामलास देऊन सला करणार म्हणून आइकिले; तरी हे कोण गोष्ट आहे? तुमच्या वडिलानी कितेक जागे नवे वेऊन एकनिष्ठपणे चाकरी केली, त्याचे पुत्र तुम्ही आहां. तुम्हापासून हे गोष्ट व्हावीसे काये आहे? तरी याउपरी तुम्ही दुसरा विचार चितांत न आणितां जाग्यांची वेहवुदी करून शाबूत राखणे आणि स्वामी संतोषी करून घेणे, यैसे लेहून पाठविले आहे. स्वामीस विदित व्हावें याकरितां लिहिले आहे. *

सेवेसी श्रुत हेये

* येथून अक्षर निराङ्गा वळणाऱ्ये.
¶Balaji Bajirao writes to Chimaji Appa how Shahu had sent a severe warning to Sambhaji Angre against making any approaches of peace to Siddi.

पौ छ ४ सावान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. आम्ही काळी रविवारी आम्ही (?) साईकाली आलो, तो सा घटका दिवसास अगोधर प्रतापगडीहून कागद आला. तेथे वर्तमान की, सुक्रवारी, वाणकोट शामलाने घेतला आणि पाचतरीवर खासा सिदी सात आला. पुढे माहाडाच्याहि गला पडेल यैसे वर्तमान आले, त्यावरून राजश्री स्वामीनी राजश्री माहादोबास बोलाविले आणि सदरहू कागद दाखविले. त्यावर राजश्रीनी माहाडचे कुमकेस हुजरातपैकी तोफखाना तीनसे माणूस, जेजाल वारदार संभर, यैसे रातोरात पाठविले आणि येकांती राजश्री माहादोबाचे कानी राजश्री बोलिले की, हा कालपर्यंत राजश्री प्रधानपंताच्या स्थलास दगा जाला नाही. यैसे असता हे शोखी शामलाने केली. तरी आता (खा) सा राजश्री चिमाजी आपाने उतरावे. आम्हीहि कुमक करितो. हुजरात व आणिक फौज गोवळ-कोटास पाठविणे तीहि त्याचेच कुमकेस देऊ. परंतु फिरोन शामलास प्रत्योपकार कैल्याविना लौकिक राहात नाही, यैसे बोलिले. हा कारभार होत होता तोच आम्ही दरबारास आलो. राजदर्शन जाहले, तो हे वर्तमान कलले. त्यावर राजश्री स्वामी महादोबास बोलिले की, वाणकोट शामलाने घेतला व आपण सदरेस इतक्या इरेच्या गोष्टी बोलिलो, परंतु तुम्ही काहीच बोलिले नाहीस यावरून आम्हास बहुत अवृत्त वाटले. त्यावर महादोबानी उतर दिलहे की, वरकडाचा कारभार महाराजापासी बोलावे फार आणि करावे थोडे; आणि आमच्या खावंदाचा दंडक, करावे फार आणि बोलावे थोडे, हे पहिल्यापासून महाराजास विदित आहे. तथापि वाणकोट जागा तो जबून; परंतु शामलाने घेतला तर त्यास काही जिरो देतो यैसे नाही, यैसे बोलिले. त्यावर राजश्री स्वामी बोलिले की तुम्ही हे जाहले वर्तमान राजश्री चिमाजी आपा यासी लिहिणे आणि आम्ही काही बोलिलो हे न लिहिणे. ते आपले इरेनेच जे करणे ते करतील. जिवाचा सतका माल व इजतीचा सतका जीव यैसे आहे. राजश्री चिमाजी उमदे मनुष्य आहेत. ते काही वाणकोटास गेल्याविना राहात नाही. वरकड परमुलकी तरवारा मारिल्या व लौकिक संपादिला तो कोणे पाहिला? परंतु शामलाने

१ जबून = दरिद्री, वाईट, अर्थात् कठीण.

२ सतका = कुरवडी, ओवाळणी.

बाणकोट घेतला आहे हा ध्यावा यातच उतम लौकिक आहे. यैसे असताहि राजश्री चिमाजी खाले जावयासी अनमान करितील तेव्हां लौकिक यैसा होईल की, येक राजश्री बाजीराऊच हिमतीस मानुस, वरकड कोणी नाही, यैसे होईल. यास्तव जे होणे ते सुखे होऊ. परंतु खासा राजश्री चिमाजीने उत्तरावे यैसे आहे. यैसे राजश्री सदरेस बोलिले आणि सदरहूप्रमाणे त्याहावयासी आज्ञा केली आणि बोलिले की, केवल आम्ही बोलिलो यैसे न लिहिणे. तुम्हीच त्यास लिहिणे. त्यावरून हें पत्र लिहिले असे. साराउश राजश्रीच्या चितात की, स्वामीनी खासा बाणकोटास उत्तरावे यैसे आहे. राजश्रीनीहि आपले हुजरातीस व हशमास व राजश्री फतेसिंगवावास आज्ञा केली की, तमाम लवकर जमाव होणे, यैसी केली. विदित जाहाले पाहिजे, हे विनंती.

¶Letters to the Peshwa at Poona since the end of 1735 from Satara, began to be addressed in the name of young Balajirao, then only 13 years of age, although they were drafted by Mahadoba Purandare. This letter describes Shahu as greatly agitated over the advancing Siddi. He induces Chimaji Appa to take up the campaign and conduct it to success.

No. 136]

[पौ 10-12-1735

छ ६ सावान

श्री

पुरवणी राजश्री राऊ व तां राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. राजश्री स्वामीनी आज्ञा केली की, तुम्ही खासा घाटावर राहणे, मातवर मनुश्य त्यासमागमे फौज देऊन रायेगडास पाठजन द्यावी म्हणून आज्ञा केली आहे. त्याप्रमाणे स्वामीनी फौज रवाना करावी. आपण गडाच्या आश्रियाने खालते आगर राजगडच्या माचीस राहावे. विदित जाले पाहिजे. कृपा केली पाहिजे, ही विनंती.

¶Shahu orders forces against Raygad.

No. 137]

पौ छ ६ साबान.

[पौ 10-12-1735

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी

वडिलांचे सेवेसी

विनंती. काल प्रतोपगडावरून बाणकोटचे वर्तमान आले होतें ते स्वामीकडे लेहून पाठविले होते. त्यावरी आजी कांगोरीहून बाणकोटचे वर्तमान आले. त्या पत्राची नक्कल लेहून स्वामीकडे पाठविली आहे. दुसरे पत्र राजश्री पंतसचिव यांचे आले. तेथें लिहिलें की, बाजी भिलारा याचा भाऊ बाणकोटी चाकर होता तो पडला. त्याचे कोणी सिपाई पळोन आले, त्याणी वर्तमान सांगितले कीं, हरी गणेस यास जखमा लागल्या, ते शामलाकडे हस्तगत जाहाले, म्हणून पत्र आले. कांगोरीचे पत्र व राजश्री पंतसचिव यांचे पत्राचा अर्थ राजश्री स्वामीनी आइकिला; त्यावरून राजश्री स्वामीनी राजश्री सुभेदारांस निरोप देऊन स्वामीकडे पाठविले आहेत. राजश्री स्वामीचे मानस पूर्ण आहे की, स्वामीनी खासा राजश्री सुभेदारांस समागमे घेऊन फौज हाशम घेऊन बाणकोटाकडे उतरावें. प्रस्तुत हवासियानें शोखी फार केली आहे. बहुत शेर जाला आहे. त्यास येक वेळ नतिजा द्यावा म्हणजे उतम गोष्ट आहे. सारांंथ राजश्री स्वामी बोलिले की, राजश्री चिमाजी आपानी खासाच फौज घेऊन कोकणात उतरावे, हवासियास नतिजा द्यावा, यात नांवनंग सर्व गोष्टी आहेत यैसे बोलिले. तरी स्वामीनी लक्ष प्रकारे उतरावें यैसी मर्जी राजश्रीची आहे. यांत जे स्वामीच्या विचारे होईल ते करावे. येथील सक्कल अर्थ राजश्री सुभेदार सांगतील त्यावरून विदित होईल. आपण तेथून स्वार जाले म्हणजे लेहून पाठवावें. स्वामीच्या कुमकेस तीन च्यार हजार फौज देखील गोवळकोटची व हशम तिकडेच पाठवितो, म्हणून राजश्री बोलिले आहेत. सेवेसी श्रुत होये, हे विज्ञापना.

¶Shahu hearing that Bankot had fallen into the Sidi's hand, orders Chimaji Appa at once to lead a strong invasion against him.

No. 138]

पो छ १२ साबान.

[12-12-1735

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती. स्वामीनी छ ८ साबान सुक्रवार च्यार घटका रात्रीची पत्रे पाठविली तीं छ ९ मिनहूस सायेकालीं पावलीं. स्वामीनी लिहिलें कीं, जे क्षणी पत्रे पावतील तेच

क्षणी दरबारास जाऊन राजश्री स्वामीस दाखवणे म्हणून आज्ञा लिहिली. त्यावरुन पत्रे पावतांच घेऊन दरबारास गेलो. राजश्री स्वामीस दाखविलीं. परंतु त्यानी पुरां पाहिलीं नाहीं; मग मुखेकडून सांगितले कीं, तीर्थरूप राजश्री आपा याहीं माहाडच्या उपराळियास (रा) माजी माहादेव याजबराबर पायेच्या लोकांचा जमाव देऊन पाठविले ते दाखल जाले. प्रस्तुत कडू व धायेभर वगैरे पथके च्यारसे राऊत रवाना केले आहेत तेहि घाटाखालीं गेले. आजी माहाडास दाखल होतील यैसे सांगितले. त्यावरी राजश्री स्वामी बोलिले कीं, अद्यापि राऊत कोणही गेले नाहीं. राजश्री खंडोजी माणकराकडील मात्र दोनसे लोक माहाडास आले आहेत म्हणून वर्तमान आइकतों. इतकी बोली जात्यावरी राजश्री स्वामी उठोन माहालांत गेले. आम्ही घरास आलो. त्यावरी राजश्री स्वामी भोजन करून माहालांतून बाहेर आले. तेव्हां राजश्री येसवंतराव पोतनीस माहाडच्या कारक्याची पत्रे घेऊन आले. तीं येकांती राजश्रीस वाचून दाखविलीं. त्यात लिहिले आहे कीं, वाणकोट शामलाने घेतला, तेव्हां तेथील पले राजश्री चिमाजी आपाकडे गेले. त्यानी सांगितले कीं, माहाडांत काहीं फार लोक नाहीं, मजबुदी नाहीं, अशांत महाड काईम करावयाचे आहे. त्यावरुन राजश्री चिमाजी आपानी माहाड घ्यावयाचा विचार करून लोक पाठविले. ते येथे आले. त्यांची नजर पारकी देखोन आम्ही आपले जागां खबरदार जाहालों आणि त्या लोकांस सेंडांवच्या डोहांजवळ राहविले, यैसे वर्तमान आहे. तरी साहेबीं राऊत व पायेचे लोक आमच्या कुमकेस सत्वर पाठऊन यावे यैसे लिहिले आहे. हें वर्तमान राजश्री स्वामीनी आइकोन परम विषमता चितात आणून राजश्री फतेसिंगवावाकडील सेंभर राऊत व मुधोजी ना निबाळकर याजकडील पनास राऊत व आणीक कितेक राऊत मिलोन तीन च्यारसे पाठवावे यैसा विचार करू लागले. तेव्हां राजश्री भिकाजी प्रभु दरबारीं होते त्यांस माहाडाच्या पत्राचा अर्थ ते समई कलला नव्हता. राजश्री स्वामी राऊत पाठवावयाचा विचार करू लागले तेव्हां हे बोलिले कीं, तिकडून राजश्री आपानी लोक व राऊत माहाडच्या उपराळ्यास पाठविले आहेत आणि हेहि गेले म्हणजे वरीच वलकटी होईल. त्यावरी राजश्री स्वामी बोलिले कीं, खंडोजी माणकर काहीं कुमकेस नाहीं आला; तो माहाड घ्यावयासच आला आहे. माहाडांत लोक अहेत त्यांसी काजिया करावा, त्यांस मारून बाहेर घालावें, आणि माहाड आपण हस्तगत करून राहवें यैसी दुर्बुधी धरून आला. परंतु माहाडातील लोक सावध जाहले. त्यानी खबरदारी केली म्हणून उतम गोष्टी जाहाली; नाहीं तरी तेथे काजिया जाहला असता. म्हणजे राजश्री चिमाजी आपांत व आम्हांत मोठासा पेंच पडता यैसे वर्तमान आहे. तरी

तुम्ही माहाडच्या लोकांस कागद व राजश्री चिमाजी आपास कागद पाठऊन ते लोक उठऊन घेऊन जाणे. तेथें राहवयास प्रयोजन नाही. आपला बाणकोट गेला म्हणून दुसरियाची जागा घ्यावी यैसे नाही. बाणकोट जाणे आणि तुम्ही जाणा. माहाडास यावयास प्रयोजन नाही, यैसे परिछिन्न बोद्धन माहाडचे लोक उठऊन लावावयावद्दल भिकाजी प्रभूसच पाठवीत होते, परंतु तूर्त यांस राहविले. इतके बोलित्यावरी याणी उत्तर केले कीं, हे गोष्टी कसी होईल? आणि लिहिणारानी कसे लिहिले? त्यांचे पदरीं सात किले आहेत, त्यास वेजार जाले आहेत. कोणांचे स्वाधीन करीत असले तरी हे घटकेस सिव आहेत; यैसे असोन माहाड घेऊन काये करावे? अवघे जागे धन्याचे असोन लिहिणारानी लिहिले असेल तरी सुदे लिहूत. परंतु ही गोष्टी कल्पांतीं होणार नाहीं. त्यांवरी राजश्रीनी उत्तर केले कीं, आम्हीच लबाड बोलतों, लबाड लिहितों, आमचें बोलणे गलथ आहे, यैसे बोलिले. जाले वर्तमान लिहिले आहे. तरी बाणकोट आपल्यापासून गेला आहे त्यासच जो येळ करणे तो करून घेऊन धण्याचा धण्याच्या स्वाधीन करावा. माहाडच्या उपरालियास राऊत व लोक जे स्वामीनी पाठविले आहेत त्यांस अतिसत्वर पत्रे पाठऊन महाडाहून न्यावे. माहाडास कसे तज्ही होऊ लोक व राऊत पत्र पावतांच उठविले पाहिजेत. जाले वर्तमान कलांवे याकरितां लिहिले आहे. सदरहू प्रमाणे वर्तमान राजश्री नारवास श्रृत करून लिहिले आहे. त्यानीहि सांगितलें कीं धण्यास जे गोष्टीनं विषयास वाटेल ती गोष्टी कशास करावी? महाडासी आपल्यास काये प्रयोजन आहे? बाणकोटाचा होईल येळ तितका करून येक वेळ घेऊन स्वाधीन करावा, यैसे बोलिले. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रृत होये हे विज्ञाति.

¶The letter shows how confused Shahu had been over the whole situation at Bankot.

No. 139]

पा छ ९ सावान.

[13-12-1735

श्री

पु॥ तीर्थरूप राजश्री आपा
स्वामी वडिलांचे सेवेसी

विनंती. राजश्री पिराजी सितोले याची बोली जाहाली नाही की काय? बोली जाहाली असली तरी त्यास पाठविले पाहिजे व राजश्री दादोबासहि सत्वर पाठवणे. काळ साईंकाली च्यार घटिका दिवस होता तेव्हा दरबारास गेलो होतो. तेव्हा

राजश्री बोलिले की, माहादोबास पाठविले, वाईट केले. याचा अर्थ जो मी लाहान, मजसांधाते बोलावयास कामास न ये. इतकियाकरिता ऐसे बोलिले; व काळ माहाडचे कागद आलियावर राजश्रीनी माहाडकरी यासाठी रुपये १००० येक हजार व वर्षे पांधुरणे २०० दोनसे रुपयाची ऐसी पाठविणार. आज जातील. सेवेसी श्रृत होये, हे विनंती.

¶The whole letter in Balaji's own hand, shows how he was getting into Shahu's favour.

No. 140]

[6-12-1735

नकळ.

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रतिनिधी
स्वामीचे सेवेसी

विनंती. सेवक रुद्राजी कासी सांग नमस्कार विनंती. ता छ २ सावान पावेतों वर्तमान येथास्थित असे विशेष. हवासियाने केलसी वेसवी जालिली. बाणकोटावर गलबतें आली म्हणून सेवेसी लिहिले होतें; त्यास हालीं छ १ सावानी लगट करून बाणकोट घेतला. रा हरि गणेश सरदार राजश्री पंतप्रधान यांजकडील होते ते ठार पडिले. त्या समागमें वीस सरदार भले माणूस पडले. दोनतीनसे माणूस पडले. तेथून हवसी निघोन आंबोतावर आला. आज उद्यां माहाडावर लगट होणार. आजचे रात्रीस माहाड होईल यैसे वर्तमान जाहालें. याकरितां सेवेसी लिहिले असे. विदित होये. माहाडचे मदतीस पांचसे स्वार येका दों रोजा पावले तर बरें, नाहींतर बुडले. विदित होय, हे विज्ञापना.

¶Rudraji Kashi informs the Pratinidhi of the details of the fight at Bankot.

No. 141]

[December 1735

श्री

पुा. राजश्री आपा गोसावी यांसी.

विनंती उपर. बाणकोटचे वर्तमान पूर्वी राजश्री माहाडोबा याणी लिले. होत; व हली रुद्रो कासी याचा कागद माहाडीहून राजश्री प्रतिनिधीस आला आहे, त्याची नकळ राजश्री नाना याणी आपणाकडे पाठविली आहे, त्यावरून निवेदन होईल. सा [रां] श आपण घाटाखाले उत्तरावे आणि शत्रूस नतिजा यावा यैसे

राजश्रीचे मानस आहे. आपणास कलावे याजकरिता लिला। आहे. सविस्तर भेटीनंतर निवेदन करून. विशाष काये लिहिणे, कृपा केली पाहिजे, हे विनंती ?

मोर्तव्य
सुद.

¶Shahu's orders to Chimaji Appa to proceed against the Siddi personally.

No. 142]

[10-12-1735

पैा छ ९ सावान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. किले रायेगडकरी यांचे छ ४ सावानचे पत्र छ ६ सावानी राजश्री स्वामीस आलें त्यांत लिहिले आहे कीं, शामलाने बाणकोट घेऊन पाडावयास लाविला आणि मंडणगडास वेदा घातला होता तोहि घेतला. वरील भेद होता त्यासुले घेतला. आज उद्यां माहाडावरी येणार म्हणून लिहिले आहे. हें वर्तमान राजश्री स्वामीनी आईकित्यावरी बोलिले कीं, हे वर्तमान काहीं तथ्ये नाही म्हणून बोद्धन घातमीस उतेकर पाठविले. विदित जाहाले पाहिजे. + सेवेसी श्रृत होये, हे विज्ञासित.

+ अक्षर नानासाहेबाचे.

¶Shahu inquires how far the news was correct that Bankot had fallen to the enemy.

No. 143]

[11-12-1735

पौ छ ७ सावान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. राजश्री स्वामिनी स्वामीस कोकणात जावयाविसी सागितले त्यावरून राजश्री नारवावास विचार पुसिला. त्याणी सागितले की, राजश्री आपानी खाली उतरणे. तेच्हा मातवर सामान पाहिजे व शामलास नतिजा घावा हे उतम. यैसियासी प्रस्तुत त्यापासी मातवर फौज नाही. यास्तव जे फौज व हशम आहे ते राजश्री पिलाजी जाधवराऊ याजवरावर देऊन पुढे रवाना करावे आणि खासा

आपानी नसरापूर वगैरे खेडेबारियानजीक राहावे. पुढे राजश्री स्वामी फौज कैसी रवाना करितात हे व विचारप्रसंग कैसा होतो तो पाहून खासा कोकणात उतरणे तर उतरावे. तूर्त उतावली न करावी, यैसे सांगितले. त्यावरून हे पत्र लिहिले असे. यात आपल्या विचारे होईल ते करावे. राजश्री स्वामीनी संताजी नाईक जासूद व दाहा जोडे जासूद यैसे आपणाकडे रवाना केले. आणि आज्ञा केली की, राजश्री चिमाजी आपा पुण्याहून कूच करितील ते व पुढे वर्तमान होईल ते त्याचे व तुमचे जासूद बरावर येथे घेऊन येत जाणे. यैसी आज्ञा करून पाठविले असेत. विदित जाहाले पाहिजे, हे विनंती. +

+ पत्र माहदाजी अंबाजीच्या हातचे असून “हे विनंती” हे शब्द नानासाहेबांच्या हातचे आहेत.

¶Shahu consults as to the best way of leading an attack against the Siddi.

No. 144]

[13-12-1735

पा छ ९ साबान.

श्री

पु॥ तीर्थरूप राजश्री आपा
स्वामी वडिलांचे सेवेसी.

विनंती. राजश्री स्वामी तो फारशा गोष्टी वाईट बोलतात. तरी कोट जो गेला आहे तो आपलाच गेला आहे व राजश्री स्वामीचाहि. स्वामीनी खालते उतरावे, या गोष्टीचा हेत फारसा आहे. तरी आपण अगत्यरूप आपण खालते उतरावे. सुचला अर्थ सेवेसी विदित व्हावा याजकरिता सेवेसी लिहिला आहे. माहाडकर जुळाले. येकायेकीच बाणकोट गेला म्हणून फार खुशाम (?) जाहाले आहेत. सेवेसी शृत होये, हे विज्ञापना.

+ पत्र नानासाहेबांचे.

¶Balajirao writes how Shahu was getting restless about the campaign.

No. 145]

[13-12-1735

पैा छ ९ साबान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा
स्वामी वडिलांचे सेवेसी.

विनंती. राजश्री स्वामी बाणकोटचे वर्तमान बोलिले की, आमचा तिकळून हुज्ज्या आला त्याणे वर्तमान सांगितले की, बाणकोट कांहीं जुळला नाहीं. शामल

गलं पडिल्यावरी तमाम लोक पलाले. पंचवीस तीस माणूस मारले गेले. खासा आजारी होता यास जखमा लागल्या. तो शामलाकडे पाडाव जाहाला. ठार जाला नाही म्हणून बोलिले. विदित व्हावें याकरितां लिहिले आहे. सेवेसी शृत होये, हे विनंती.

¶*Letter of Balajirao informs Chimaji the news of the fall of Bankot and of the garrison not having fought properly.*

No. 146]

[13-12-1735

पैा छ ९ शाबान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा

स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. राजश्री शंभुसिंग जाधवराव याणी दोन हजार फौज ठेविली आहे म्हणून राजश्री स्वामीस वर्तमान कोणे सांगितलें आहे. त्यावरून राजश्रीच्या चितांत भर भरला आहे की, प्रस्तुत दोन हजार फौज मोजदाद तयार ये घटकेस त्याच्वल आहे. त्यास फौजेसहवर्तमान आणून समाधान करावें. चालीस पनास हजार रुपये खर्चास घावे आणि कोकणचे मसलतीस पाठवावे. पुढे त्याच्ये जें ऊर्जित करणे तें करावें. यैसा विचार मंत्रीयासीं करून राजश्री देवराव मेवश्याम व मंत्रीयांकडील वहिरीवा यास पाठवून त्यास आणावें यैसा विचार केला आहे. पुढे होईल वर्तमान ते लेहून पाठऊं. + सेवेसी शृत होये हे विज्ञाति.

+ येथून अक्षर नानासाहेबांचे

¶*Shahu is pleased to learn that Shambhusing Jadhao had collected two thousand troops for the campaign.*

No. 147]

[14-12-1735 (?)

पा छ १२ साबान.

श्री

तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी. अपत्ये महादाजी अंबाजी कृतानेक सास्टांग नमस्कार विनंती. येथील वर्तमान ता छ १० साबान सोमवार मुकाम निंबागाव ता पेडगाव येथास्थित असे विशेष. स्वामीनी पत्र पाठविले तेथे लिहिले

की “शामलाने वाणकोट पाडिला. माहाडी मजबुदी व्हावयाची ते जाहली. याउपर खासा आपण उत्तरावयाचे प्रयोजन आहे यैसे नाही. राजश्री स्वामीनी तो वरच्यावर पत्रांचा स्वेतं लाविला आहे. येविसीचा विचार राजश्री सुमंतास पुसोन लिहिणे,” म्हणून स्वामीनी लिहिले. त्यावरून राजश्री सुमंतास पुसिले. त्याणी सांगितले की, आता आपण खासा जावे यैसे प्रयोजन नाही. याउपर फौजिहि आणिक पाठवावी यैसेहि नाही. राजश्रीचा आगृहच आहे तरी स्वामीनी बाहेर निघोन दोन तीन कोस पुढे जाऊन राहवे म्हणजे राजश्रीचाहि हुक्म प्रमाण केला यैसे होईल. वाणकोट पाडला असिला तरी आता काही जाऊन प्रयोजन आहे यैसे नाही. जुनरकर मोगलानेहि आपले ठाई गुँरुरी आणिली आहे. त्याच्या पारपत्यास स्वामीनी ये प्रांती असिल्याविना त्यास शह पडणार नाही यैसे सांगितले. व आमच्या विचरेहि हाच विचार आहे तरी स्वामीनी कोस दोन कोस राजश्रीच्या आगृहास्तव बाहेर निघोन राहवे; पुढे जसा विचार पेंडल तसे करावे, यैसे आहे. यात स्वामीच्या विचरे होईल ते करावे. चाकणेजवल स्वामीची गटी आहे ती पाढावयासी नवाबानी हुक्म केला आहे. यास्तव सैदलस्करखान दोन हजार फौजेसहवर्तमान येतात. जुनरी दोनच्यार हजार फौज जमा जाहली आहे म्हणून पेडगावचा किलेदार सादतखान याणे राजश्री सुमंतास सांगोन पाठविले. सैदलस्करखान व पेडगावकर हे दोघे मेहुणे आहेत. यास्तव शादतखान यासी तथ्य वर्तमान आले आहे. त्याणी येथे सांगोन पाठविले. यास्तव इकडीलहि शाहा राखोन जो विचार करणे तो करावा यैसे आहे. राजश्रीचे मानस जे, स्वामीस फौजसुधा कोकणप्रांते उत्तरावे म्हणजे वरकडहि फौजा उत्तरतील आणि गोवलकोटचे कार्य स्वामीच्या हाते करून घ्यावे यैसे आहे. हे च्याही विचार ध्यानात आणून जे करणे ते करावे. सेवेसी शृत होये, हे विज्ञापना.

¶Shahu is naturally keen on relieving the west coast by putting down the Siddi of Janjira, a task involving a sacred legacy left by the great Shivaji. There is also the mention of Sayad Lashkarkhan who figures from this time in the service of the Nizam who later confined him for several years for his complicity in the rebellion of Nasirjung. While thus imprisoned, Lashkarkhan employed his leisure in writing the famous history of the Mussalman Grandees मासिरुल्ल उमरा. Salabatjung appointed him his minister after the death of Ramdas pant. He died in 1757.

No. 148]

पा छ १४ साबान.

[14-12-1735

तार्लीक

श्री

महाराज छत्रपती स्वामीचे सेवेसी.

आज्ञाधारक पदाजी कारके मोा कोट महाड सेवेसी विज्ञापना. छ १० माहे साबाननपर्यंत कोट मजकूरचे व सेवकाचें वर्तमान महाराज स्वामीचे पुण्यप्रतापे करून हा कालपर्यंत येथास्थित असे विशेष. महाराज स्वामीने हुजरून कुमक कोट मजकुरी रवाना केली ते छ ८ साबानी संध्याकाळीं येऊन पावळी. संताजी सिंके हुजरे व खंडोजी खोंपडे दिा जेजालबारदार वगैरे २०० दोनसें माणूस येऊन कोट मजकुरी पावळे व राजश्री पंतप्रधान याकडील राऊत रा चिमणाजी छ मारीं येऊन पावळे असेत. शामल छ ९ साबानी वारा गलवते व हजार माणूस मौजे दासगावी माहाडापासून दीड कोसावर आला. त्यावर कोट मजकूरची भरती राखून खुद आपण व महाराज स्वामीचे हुजरे व कोटमाराचे सरदार व लोक घेऊन शामलावर उपरालेयास गेले. तेथें त्याचे व आपले युद्ध दोन प्रहरपर्यंत जाले. शामलास ठेचगा देऊन खाडीभर वण केला. वीस माणूस जखमी ठार जाले. आपले तरफेचे रा पंतप्रधानाकडील बाराजण जखमी जाले व येक ठार जाला. कोटमारापैकी अबदलाखान देसमूख पा कोंठवी याच्या पथकाचे दोन जखमी जाले. वरकड लोक महाराज स्वामीचे पुण्यप्रतापे करून शामल मावारा मुरडोन लाविला आणि कोट मजकुरीं सुखरूप आलों. महाराज स्वामीचे पायांजवल आम्ही चाकर येकनिष्ठ असिलों तर आम्हास जये येईल हा निश्चय घरून महाराज स्वामीचे पायांजवल येकनिष्ठपणे सेवा करीत असों. लोकांचे व सेवकाचे ऊर्जित करणार माहाराज स्वामी खावंद आहेत, हे विज्ञापना.

¶The Siddi was repulsed at Dasgaum on 15th January 1733 by the garrison of Mahad and Khandoji Khopade.

No. 149]

पा छ १४ साबान.

[15-12-1735

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी विनंती. माहाडास स्वामीनी पांवलीक व राऊत पाठविले आहेत त्याचा अर्थ राजश्री स्वामी बोलिले हेते तो मजकूर छ १० साबानी रविवारीं दोन प्रहर दिवसा लेहून पाठविला आहे. तीं पत्रे पावळीं असतील. यैशास छ ११ साबानी राजश्री दादोबा आलियावरी दर-

बारास गेलो. तेव्हां राजश्री येसवंतराव पोतनिसानी राजश्री स्वामीस वर्तमान सांगितलें कीं, साहेबीं येथून माहाडचे कुमकेस लोक पाठविले ते अद्यापि पावळे नाहीं. त्यांतील येकजण पारचे मुक्कामीहून वाघाने नेला, त्याचे ठिकाण लागलें नाहीं म्हणून सांगितलें. त्यावरी राजश्री दादोबा बोलिले कीं, येथून माहाड किती आणि पुण्याहून किती? तेव्हां लोक बोलिले कीं, येथून माहाड सात गँवें आणि पुण्याहून नव दाहा गँवें आहे. त्यावरी राजश्री दादोबा बोलिले कीं, येथून लोक पाठविले त्यांस आठ दिवस जाले, अद्यापि पावळे नाहीं आणि पुण्याहून पाठविले ते दुसरे दिवसीं टाकोठाक पावळे. आम्हीं काहीं चाकरी केली कीं नाहीं? यैसें असोन माहाराजानी आमच्या लोकांविषीं आज्ञा केली आहे कीं, त्यानी माघारे जावें. तेथें राहावयास प्रयोजन नाहीं म्हणून बोलिलें. त्यावर राजश्री स्वामी बोलिले कीं, लोक केवल उठजन न्यावे यैसे आम्हीं बोलिलों नाहीं. कारके व खंडोजी माणकर पहिले तुम्हाकडे चाकर होते तेव्हांपासून कारक्यांत व माणकरांत पेंच पडिला आहे, ल्यावरून खंडोजी माणकर माहाडास कजिया करावयावद्दल आला आहे. ल्यास ताकीद करून कारक्याच्या आझेंत वर्तें ती गोष्ट करणे. कजियाच करूं लागला तरी काहीं कार्याचा नाहीं यैसे बोलिलें. ते दिवसीं तसें बोलिले, आजी असे उलटी घेऊन बोलिले; आणि आम्हास आज्ञा केली कीं, लोकांस व राउतांस लेहून पाठवणे कीं, तुम्ही माहाडास राहणे; तेथून आझेविना येकंदर न जाणे म्हणून सांगितलें. त्यावरून चिमणाजी वापूजी व रामाजी माहादेव यांस पत्रे राहावयाचीं लेहून राजश्री येसवंतराव यांजपासीं देऊ. आपणहि त्यांस राहावयाची आज्ञा लेहून पाठविली पाहिजे. सेवेसी शृत होये हे विज्ञाति.

¶Shahu adjusts differences between the different commanders.

No. 150]

[15-12-1735

पा छ १४ साबान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी वडिलांचे सेवेसी विनंती. आजी छ ११ साबानी इंदुवारी राजश्री दादोबा येथें आले. त्यावरी दरबारास गेलों. यांनी पांच रुपये नजर केली. राजश्री नारबाबा व अवधे सरकारकून बसले होते. येशास आम्ही जाऊन बसल्यावरी राजश्री स्वामीनी राजश्री दादोबास पुसिले कीं, राजश्री चिमाजीआपाजवळ फौज किती आहे, जातांत कधी म्हणून विचारिलें. त्यावरी यानी उतर दिलें कीं, जाण्याच्या मजकुराचें पत्रच माहाराजांस आले असेल. फौजहि थोडीबहुत असेल म्हणून सांगितलें. तेव्हां नाखूप जाले आणि

फिराऊन बोलिले कीं, मिळमिलीत बोलतां, जातांत की नाही यैसे परिछिन सांगा. त्यावरी फिरोन यानी उतर केलें कीं, काहीं फौज कोकणांत गेली ती माहाडाच्या उपरालियास पावली आहे, काहीं त्यांजवल असेल यैसे बोलिले. आहे असेहि नाहीं आणि नाहीं असेहि नाहीं; मोघम गोष्ट बोलिले. राजश्री दादोबानी पांच रुपये नजर केली तेच्हां प्रथम नाखूशाच बोलिले, उतम बोलिले नाहीं. + सेवेसी शृत होये हे विज्ञाति.

+ येथून अक्षर नानासाहेबाचे.

¶Shahu suspects whether Chimaji Appa was in earnest about the fight.

No. 151]

[15-12-1735

पौ छ ११ सावान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी
वडिलांचे सेवेसी.

विनंती. माहाडचा मजकूर जाहलियावरी राजश्री येसवंतराव बोलिले कीं, हवसी कांहीं आपण होऊन बाणकोट घ्यावयाचे मुद्याने आला नव्हता. बाणकोटकरी यानी दोनच्यार गळवतें सजून जाऊन हवसियासीं आवाडाव करून दाणागळा आणीत असत. त्यावरून सिदी सात बाणकोटकरियांस ठेचगा घ्यावयास आला होता. केवळ बाणकोट खामखा घ्यावा असा अर्थ नव्हता. परंतु यानी आव सोडिला, त्याणे घेतला, यैसे वर्तमान सिदी साताने माहाडकरी यांस लिहिले होते. तुम्ही आम्ही मुलकास कौल देऊन मुळक + दउनरीमे + ये निमे आम्ही घेऊ म्हणून लिहिले होते. ते बोलिले, स्वामीस कलावे म्हणून लिहिले आहे. + सेवेसी शृत होये हे विज्ञाति.

+ अक्षर नानासाहेबाचे.

¶Shahu heard the news that Bankot did not fight: it deserted to the enemy through perfidy.

No. 152]

[17-12-1735

पौ छ १९ सावान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. स्वामीनी राजश्री स्वामीच्या जासुदावरावर पत्रे पाठविली छ १३ सावानी बुधवारी प्राथःकाळीं राजश्री स्वामीस जासुदानीं प्रविष्ट केलीं. राजश्रीनी

आपला लाखोटा ठेऊन आमचा लाखोटा आम्हाकडे पाठविला. ऐशास तेव्हाच दरवार व्हावा तरी राजश्री हजामत करवीत होते यास्तव ना जाला. त्यावरी तृतीये प्रहरी राजश्री नारवावास व आम्हास बोलाऊन दरवारास नेले. त्यावरी राजश्रीनी आम्हास पुसिले की राजश्री चिमाजी आपानी तुम्हास कागद पाठविला आहे त्यांत काय लिहिले आहे? त्यावरी आम्ही बोलिलो की माहाडाजवळ हब-सियाची स्वारी आली होती. त्याजवरी माहाराजांचे लोक व आमचे लोक चालोन जाऊन युद्धप्रसंग केला. शामलास नतिजा देऊन नामोहरम केला हें वर्तमान लिहिले आहे. व तिकडे लस्करास व लोकास दाणा गला व तंवाखू मिळत नाहीं. तरी साहेबी वाणी उदमी यांस ताकीद करून दाणा गला व तंवाखू वैरे हर जिनस तिकडे घेऊन जात ते करावे, म्हणून लिहिले आहे. ऐसे बोलून स्वामीचे पत्र राजश्री मंत्री याजवळ वाचवायास दिले. त्याणी वाचून दाखविले. त्यावरी राजश्री बोलले की राजश्री चिमाची आपा जातात की नाहीं हे सांगणे. त्यावरी राजश्रीचे जासूद स्वामीकडून आले. ते बोलिले की 'डेरा मात्र वाहेर उभा केला आहे परंतु जावयाची गडवड कांही दिसत नाहीं.' हें वर्तमान आइकोन उगेच राहिले. त्यावरी अवघियांस सदरेसच बसून आपण वाढियांत जाऊन फिरोन आले आणि स्वामीस व राजश्री पिलाजी जाधवराव यांस ऐसी दोन पत्रे लेहून आम्हाजवळ दिल्ही. आज्ञा केली कीं टाकोटाक पावती करून जाव आणवणे म्हणून सांगितले. त्यावरून दोन्ही लाखोटे स्वामीकडे पाठविले आहेत. त्यास जाधवरावाचा लाखोटा जाधवरावाकडे पावता करावा आणि त्यांचे उत्तर आणऊन पाठऊन द्यावे. परंतु प्रस्तुत दोन्ही लाखोटे पावतील तेच क्षणी स्वामीनी आपले उत्तर पाठऊन द्यावे आणि जाधवरायाचा लाखोटा आपणाजवळ पावला तो त्यांज-कडे पाठविला आहे, उत्तर आणऊन पाठऊन देऊं म्हणून लेहावे. राजश्री स्वामीस एक पत्र व आम्हास एक पत्र सदरहुप्रमाणे पाठऊन द्यावे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶Balajirao writes from Satara to Chimaji at Poona telling him how anxious Shahu was to know whether Chimaji was proceeding against the Siddi or not.

No. 153]

[18-12-1735

पौ छ १४ साबान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामीचे शेवेसी.

विनंती. राजश्री स्वामी बोलिले कीं राजश्री चिमाजी आपा खामखा कोकणात उत्तरत आहेत, हा आमचा निशा पूर्ण आहे म्हणून बोलतात आणि स्वामी खोकरी

पावेतो मारीत जाऊन हवासियास वरा नतिजा देतील यांत संशय नाही, ऐसे मानस जाणून राजश्री देवजी सोमवंसी व राजश्री संभुसिंग जाधवराव यांस सल्वर वोलाविले आहे. वरकडहि किरकोळ फौजास ताकीद करून आणवीत आहेत. तरी स्वामीनी ये गोष्ठीचा विचार पुरता करून राजश्री स्वामीस व राजश्री नारावावास पत्रे लेहून पाठवावी. विचारे जो परियाये निघेल तो लेहून पाठविला पाहिजे. आपले चितात जो विचार सुचला असेल तो वरचेवर लेहून पाठविला पाहिजे. राजश्रीच्या चितात मनसबा असा आहे कीं स्वामीस कोकणात उतरावे. हरेश्वराकडील व हवासियाचा मुलुक अगदी मारावा आणि अगदी फौजेसुधां गोवलकोटाकडे जावे. तथापि स्वामी गोवलकोटाकडे जावयास अनमान करतील तरी तेथून राजश्री नारावावास पाठजून स्वामीस गोवलकोटास पाठवावी असा विचार दिसतो. प्रस्तुत हा मनसबा बोलून दाखवीत नाही. स्वामी घाट उतरले म्हणजे उपक्रम करणार. स्वामीनी काये विचार तो अगोधरीच लेहून पाठवावा. फौजा कोणी अद्याप जमा जाल्या नाहीत तोंच काय विचार तो लेहून पाठविला पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञाति.

¶Shahu's anxiety about Chimaji proceeding to Gowalkot.

No. 154]

[पो 18-12-1735

पो ४ १४ साबान

सनसीत.

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा स्वामी गोसाबी यासी.

श्री सकलगुणालंकरण अखांडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नो पिलाजी जाधवराव दंडवत विनंती. येथील कुशल जाणून स्वकीयेलेखनआज्ञा केली पाहिजे. यानंतर आपले पत्र व राजश्री नानाच्या पत्राच्या नकला पाठविल्या त्या पावल्या. वर्तमान साकल्य कळले. ऐसियास जीव तोळून स्वामी कार्यावरी कस्त मेहनत करावी त्याचा फलादेश हाच आहे. त्यांनी भलत्याच च्यार गोष्ठी विकल्याच्या लिहिल्या तरी त्याच आपणास खन्याच वाटतात. बरे धणी आहेत. प्रसंगासारखी वर्तावे. महाडी जमाव आहे तो उठवावा म्हणऊन लिला हे उत्तम जालें. आपला जमाव महाडी आहे; त्यापैकीं मानगड व तळा वोसाळा याजकडील जमाव असेल तो तिकडे जावयास आज्ञा करावी व इकडे आणावयाचे असतील तर वरते आणवे, याउपरी तेथें ठेऊन सार्थक नाहीं. महाडी युध्यप्रसंग जाला.

लोक जखमी जाले व मरतहि जाले. कस्त मेहनत केली त्याचा फलादेश चांग-लाच जाला. याउपरी राजश्री स्वामीची पत्रे आलीं आणि जावसाळ देणे तो इतकाच द्यावा जे, महाडीहून जमाव उठवावयाची आज्ञा जाली, त्यावरून उठऊन पेण कर्नाळा या प्रांती गनिमाची धामधूम जाली, याजकरितां तिकडे कुमकेस पाठविले असे त्याहावें. आम्हाकडे हुजरे आले तरी आम्हीहि कर्नाळ्याच्या उपराळियास गनीम आला आहे तिकडे धामधूम जाली आहे, तिकडे जातों ऐसे लेहून देऊ. काळ मंगळवारीं राजश्री स्वामीचे आज्ञापत्र आम्हास उंटाविसी आले. त्यावरून दोन उंट डेव्याचे होते तेच दिले. आणिक कांही लिंग! नव्हते. उंटाकरितां आपल्याकडे राऊत येणार आहेत कळावें. विशेष काय लिहिणे? लोभ कीजे हे विनंती.

¶Pilaji Jadhao's letter to Chimaji Appa complaining of his difficulties and desiring to proceed against the Siddi in the region of Karnala and Pen.

No. 155]

[पो 18-12-1735

पौ छ १४ साबान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी
वडिलांचे सेवेसी.

विनंती. राजश्री येसवंतराव पोतनीस आजी मंगळवारी प्रहर दिवसा येथे आम्हाकडे आले होते. त्यांनी वर्तमान सांगितले की वाणकोटचे वर्तमान आपलेकडे आले आहे जे 'हबसी वाणकोट बांधत आहे. बकाजी माहाडीक याणे चौबुर्जी घातली आहे त्यास मेटा घालून खंदक खणून कातल काढून पाठीसी भर घालून मजबुदी करीत आहे' म्हणून सांगितले. तरी स्वामीनी देव्ये माणसे विस्वासू पाठऊन तथ्य वर्तमान आणून लेहून पाठऊन घावें. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶Letter from young Nana to Chimaji Appa, giving news and activities of Shahu at Satara.

No. 156]

पौ छ १४ सावान.

[पो 18-12-1735

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी.

विनंती उपरी. पदाजी कारके यांचा कागद माहाडीहून आला त्याची नकल करून पाठविली आहे. त्यावरून विदित होईल. राजश्री श्रीपतराज प्रतिनिधी पुढे सविलीस आले. सातारियास येणार म्हणून वर्तमान आले. राजश्री येमाजीपत व माहादाजी वाटगे मागे ठेविले आहेत. राजश्री उदाजी चब्हाण याची समजावीस करून येतील. कल्ले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञासि.

¶Nana to Chimaji communicating news from Satara about Pratinidhi and Mahad.

No. 157]

पौ छ १४ सावान.

[पो 18-12-1735

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी
वडिलांचे सेवेसी.

विनंती. स्वामीकडून राजश्री स्वामीचे रिकिबदार छ ११ सावानी सोमवारी प्राथःकाळी आले. त्यांनी जबानी राजश्री स्वामीस वर्तमान सांगितले की 'राजश्री चिमाजी आपा जवळ फौज दोन हजार व हशम दोन अडीच हजार आहे. पुण्याहून कूच करून खासाच महाडचे रोखे जाणार आहेत' म्हणून सांगितले. ते आइकोन, स्वामी खासाच जातात, म्हणून राजश्री स्वामी बहुत संतोषी आहेत. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञासि.

¶Nana to Chimaji communicating how pleased Shahu was to learn of Chimaji's move against Mahad.

No. 158]

पा छ १४ सावान.

[पा १८-१२-१७३५

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी
वडिलांचे सेवेसी

विनंती. महाडाहून रामाजी माहादेव व चिमणाजी वाघजी यांची पत्रे आली होती. त्यास जाब लेहून पाठविला आहे की 'राजश्री स्वामीची आज्ञा आहे तरी तुम्ही महाडच्या उपराल्यास राहणे. तीर्थरूप राजश्री आपांचे उटून जावयाविसीं पत्र आले तज्हीं येकायेकी न जाणे. दुसरीया पत्राची वाट पाहणे. तथापि गर्नीम आपल्या किल्याकोटाच्या गला पडिलाच तरी प्रसंगानुरूप जिकडे वनेल तिकडे उपराला करणे' म्हणून पत्रे पाठविलीं आहेत. स्वामीस कलावे म्हणून लिहिले आहे. + सेवेसी श्रृत होये हे विज्ञाति.

+ पत्र नानासाहेवाचे.

¶Shahu orders succour for Chimaji in his move against Mahad.

No. 159]

पा छ १९ सावान.

[पा १९-१२-१७३५

श्री

पुरवणी. तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामीचं सेवेसी विनंती. बाणकोट शामल पका वांधत आहे. बहुत मजबुवीचे काम करीत आहे म्हणून दरबारास वर्तमान लाहानयेहाचे तोंडे आहे. आणि राजश्री स्वामीहि बोलतात. तरी स्वामीनी वरी चौकसीने खवर आणवावी. वरील काम पाझून खालतें वांधत असेल ते आझे समई येकदांच दिसीं लागेल. मग काहीं शामल आटोपणार नाहीं. जरी बाणकोट वांधत असिला तरी अल्पांकुर आहे तोंच त्याचा विचार करावा. पुरती मजबुदी जालियावरी बहुत प्रेत्न लागेल. तेथें विस्वासू माणूस पाठजन वरी चौकसीने वातमी आणून लेहून पाठविले पाहिजे. येथे जें लोक बोलतात तें आम्ही लिहितो. विदित जाले पाहिजे * सेवेसी श्रृत होये हे विज्ञापना.

* येशून पुढील अक्षर निराळ्या वच्छाचे.

¶Nana communicates to Chimaji the news received at Satara of the Siddi strengthening the fort of Bankot.

No. 160]

[पो 21-12-1735

पौ छ १७ साबान अस्तमान.

श्री

पु॥ तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी वडिलाचे सेवेसी विनंती उपरी. राजश्री स्वामी कोकणात जावयाविसी स्वामीस वरचेवर लिहितात. याचे उतर राजश्री स्वामीस ल्याहावे की आपणाजवळ भारी फौज नाही. दुसरियाचे भरवसियावर गेलियाने स्वामीकार्य होते ऐसे नाहीं. उगेच खालते जावे आणि कार्य न होता फिरोन यावे, या पर्याये जे स्वामीस सुचेल ते राजश्री स्वामीस ल्याहावे. आम्हासहि याच विषई येक पुरवणी ल्याहावी. सेवेसी श्रृत होये हे विज्ञापना.

¶Nana to Chimaji asking the latter how he was unable to proceed on the campaign without proper preparation.

No. 161]

[पो 21-12-1735

पौ छ १७ साबान अस्तमान.

श्री

पु॥ तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी वडिलाचे सेवेसी विनंती उपरी. ह्या ज्या पुरवणिया लिहिल्या आहेत त्या राजश्री नारबावा मंत्री याचे विचारे लिहिल्या आहेत. उतरे सल्वर पाठविली पाहिजे. सेवेसी श्रृत होये हे विज्ञापना.

No. 162]

[पो 21-12-1735

पौ छ १७ साबान,

अस्तमानी.

श्री

पु॥ तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी वडिलाचे
सेवेसी.

विनंती उपरी. आज प्रातःकालीं राजश्री नारबावा मंत्री दरबारास गेल होत ते समई राजश्री स्वामी बोलिले कीं ‘राजश्री देवजी सोमवसी, हिंदुराव दोन अडीच हजार फौज घेऊन आले. त्यास त्यापैकी देखील पथके सरलस्करची फौज कोकणात उतरावी. वरकड फौजेस पोट भरावयास निरोप द्यावा. राजश्री सभाजी सरखेल सुवर्णदुर्गास आले. या उपरी राजश्री चिमाजीआपा याचा कोकणात

उत्तरावयाचा अनमान दिसतो. याजकरितां राजश्री आनंदराऊ पंडित सुमंत यास त्याजकडे पाठऊन घावे' इतके सांगून स्नानास गेले. सेवेसी श्रृत होय हे विज्ञापना.

¶Shahu orders the Somvanshis to proceed to Konkan against the Siddi.

No. 163]

पा छ १७ सावान,
अस्तमान.

[पो 21-12-1735

श्री

पु॥ तीर्थरूप राजश्री आपा
स्वामी वडिलांचे सेवेसी विनंती उपरी.

राजश्री स्वामी आपणास लिहितील जे 'राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यास पाठवणे' म्हणून पत्र लिहितील. त्याचे उतर राजश्री स्वामीस त्याहावे जे 'राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल गोवळकोटास येतील तेव्हा राजश्री पिलाजी जाधवरायास पाठऊ.' या पर्यावरिषद्दे जे राजश्रीस लिहिणे ते लिहिले पाहिजे. सेवेसी श्रृत होये हे विज्ञापना.

¶Nana keeps Chimaji informed of Shahu's inclinations.

No. 164]

पौ छ २० सावान.

[पो 24-12-1735

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी
वडिलांचे सेवेसी.

विनंती. बाणकोटचे वर्तमान येथे बहुत करून हवसी बांधून बळकटी करितो म्हणून आहे. सत्य मिथ्या न कळे. ऐशास बाणकोट वांधतच असिला तरी घ्यावयाचा विचार स्वामीनी काय केला आहे? दिवसे दिवस मजबुदीच होत असेल. त्याचा येत्नाचा प्रसंग कसा काय केला आहे? राजश्री पिलाजी जाधवराव यांस पाठऊन बाणकोट घ्यावयाचा विचार केला आहे, की आणिक कांही मनसब केला आहे? कसाकाय विचार स्वामीनी केला असेल तो स्वामीनी लेहून पाठविले पाहिजे. येथून राजश्री स्वामीची पत्रे दिनप्रतीने तीन च्यार

स्वामीस गेली, त्याचें अद्यापि एक उत्तर स्वामीनी पाठविले नाहीं. राजश्री स्वामी सकाल संध्याकाल आम्हास नित्य पुसतात, 'उत्तर काय निमिल्य येत नाहीं?' तरी स्वामीनी अविलंबे उतरे पाठविली पाहिजेत. स्वामीस जो मनसवा सुचला असेल तो सविस्तर लेहून पाठविला पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञासि.

¶News of Bankot and of Shahu's Court communicated to Chimaji.

No. 165]

[25-12-1735

पौ छ २९ सावान.

श्री

तीर्थरूप राजश्री राऊ व ता राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी.

आपत्ये मलहार तुकदेव कृतानेक सांग नमस्कार विनंती उपरी. स्वामीच्या आशीर्वादेकरून ता छ १९ जमादिलाखर शनवार संध्याकाळचा च्यार घटका दिवसपर्यंत कुशल असो विशेष. आजी त्रितये प्रहरीं दरबारी कारभार जाला. गोवळकोटीहून वर्तमान आले की राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल याजकटील मोर्चे उठील गेले. त्यावरून राजश्री स्वामीच्या चितात बहुत एक प्रकारे भासले. खासाच स्वार होऊन जावे परंतु वाडियात दोन दिवसे बरे वाटत नाहीं, याकरितां आठ दिवस स्वारी तक्रूर जाली. आणि स्वामीस पत्र व राजश्री आनंदराऊ पंडित सुमंत यास पत्र व चिरंजीव राजश्री वावास पत्रे लेहून आम्हाजवळ दिल्ही कीं 'पत्रे ती दिवसामध्ये पावती करून पाचवे दिवसी उत्तर आणून देणे. जरी राजश्री पिलाजी जाधवराऊ आले तर उत्तमच जाले. त्याचे येणे हीत नाहीं तेन्हा खासा आम्ही व हुजरात कोकणांत जाऊन. आम्ही गेलियावर आमंचे सेवक असतील ते आम्हा समागमे येतील' ऐसे बोलिलियावर राजश्री नारवावा मंत्री यांनी उत्तर दिल्हे कीं 'माहाराज बोलतात ते येथार्थच आहे.' तरी स्वामीनी पिलाजी जाधवराऊ यास पनासा राऊतानी पाठऊन घावे, म्हणजे स्वामीची जावयाची मोकळीक जाली. स्वामी ये गोष्टीस अनमान करितील तर राजश्री स्वामी कोकणामध्यें निश्चयरूप जातील. तेव्हां स्वामीस फौजेसहवर्तमान खासा यावे लागेल. आणि नेहमी मसलेत गला पडेल. हा विचार स्वामीनी पुरता ध्यानास आणून राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यास पाठऊन घावे. स्वामी म्हणतील कीं त्यास नारू जाले आहेत, बरे वाटत नाहीं, तरी पालखीत बसोन सातारियास राजश्री स्वामीपासी राहतील. येथे आलियावर राजश्री सभाजी

आगेरे सरखेल यास पत्रे पाठवितील कीं राजश्री पिलाजी जाधवराऊ सातारियास आले. त्यावरुन मारनिलेस विश्वास येऊन जमावानसी गोवळकोटास येतील. राजश्री स्वामीचे कार्य होऊन संतोषी होतील. तरी स्वामीनी राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यास पाठऊन घावें. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापाना.

¶Shahu arranges about the relief of Gowalkot. Letter from Satara by Malhar Tukdev Purandare.

No. 166]

[पो 26-12-1735

पौ छ २२ सावान.

श्री

राजश्री आपा साहेबाचे सेवेसी.

सेवेसी विनंती. बाणकोटाहून काळ एक ब्राम्हण ठिकाणाहून आला. त्याणे वर्तमान सांगितले कीं ‘सिदी साद बाणकोटास आहे. बाणकोटातील कुली सामान दाणागलादेखील तोफा सारे आरमारावरी चढविले. जरारा राहिला आहे. फौजाचा जोरा जाहला तरी फौजा मंडणगडपर्यंत आल्या म्हणजे बाणकोट सोडून जाऊन कर्णालियाच्या खाडीस जाऊन किल्यास दाणागला पोहचवावा. वेढा आहे तो उधळावा’ ऐसी बोली बाणकोटची आहे. ब्राम्हण ठिकाण सूध राजपुरीहून दिवे श्रीवर्धनावरुन हेरेश्वराकडून बाणकोटास आला. तेथून इकडे आला. त्याणे सांगितले त्यावरुन सेवेसी लिहिले असे. स्वामीनी कर्णालियाकडे लोक आहेत त्यास सावधतेची आज्ञा केली पाहिजे. राजश्री विठ्ठल सिवदेऊन काळ राा खंडोजी माणकर याजकडे पोहचले. दुसरे वर्तमान भटाने सांगितले कीं बाणकोटाकडे फौज न गेली तर चौकीदारखल हबसियानें व आंगन्यानीं राखावा ऐसा करार जाला आहे. सविस्तर वृत राजश्री सरखेलीकडील निवेदन करावया दूत पाठविले आहेत त्यावरुन विदित होईल. हे विनंती.

¶News of Siddi Sat's movements near Bankot is communicated to Chimaji Appa.

No. 167]

[पौ 29-12-1735

पां ४ २९ सावान.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी
वडिलांचे सेवेसी.

विनंती उपरी. राजश्री विसाजी राम राजश्री सरखेलीकडून येथे आले आहेत. त्यांसी राजश्री स्वामीनी बोली केली कीं 'सरखेलीस दर्शनास घेऊन यावे. येथें आलियावरी पंचवीस हजार रुपये खर्चास देऊ. नजरेस पैका व वऱ्हे देखील आपण देऊ. त्यास नजरेचे देखील संकट पडू देणार नाही. राजश्री मानाजी अंगरे याचे सरखे करून देऊ. हे वडील भाऊ ते धाकटे भाऊ ऐसें करून त्याचे याचे मनोदयानरूप एकत्रता करून देऊ. पंचवीस हजार रुपये गोवल-कोटचे मसलतीस खर्चास देऊ. दर्शनांती रवानगी करून' वरावर सरलस्करची फौज घावी सरखेलीनं व सरलस्करानं गोवलकोट अंजनवेल व्यावी ऐसा सिधांत करून विसाजीपतास सरखेलीस आणावयास आजी रवाना केले जातील. सरखेल येत तोवर सरलस्कर व हिंदुराव फौजेसुधां येथेच असावे ऐसे बोलिले. त्यावरी सुमंत बोलिले कीं इतके दिवस खर्च खात काय म्हणून त्यांनी वसावे? त्यावरी राजश्री बोलिले कीं आजिच कोकणांत गेल्यास खर्च बहुत लागेल कीं येथे राहिल्यास बहुत लागेल? कोकणांतील खर्चपेक्षां येथे राहिल्या काही तरी सरफेवार पडेल ऐसी बोली जाली. यावरोन दिसोन येते कीं सरखेल येत तोवर याचे राहणे येथेच जाले. प्रस्तुत जाले वर्तमान विदित व्हावी याकरितां लिहिले आहे. पुढे होईल वर्तमान तें लेहून पाठऊ. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

"This and the following four letters are from young Balaji to Chimaji Appa, all detailing the consultations and plans going on at Shahu's court."

No. 168]

[पौ 29-12-1735

पां ४ २९ सावान.

श्री.

पुा तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी वडिलांचे सेवेसी विनंती. आज राजश्री आनंदराऊ सुमंत याचे घरास भोजनास गेले होतो. ते समई त्यानी सांगितले जे, 'आपास पत्र लिहिणे जे.—कल्याणाकडे खबरदारी करवणे. सिदी साद दगेखोर आहे. कोणे समई काय करील ऐसा भरवसा येत नाही' म्हणून सांगितले, त्याजवरून सेवेसी लिहिले आहे. हे विज्ञापना.

"News of Shahu's court communicated to Chimaji."

No. 169]

पा छ २९ साबान.

[पौ 29-12-1735

श्री.

पुा तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी वडिलांचे सेवेसी विनंती. काल रामाजी माहादेव व चिमणाजी बापूजी यांची पत्रे आली, तेथे लिहिले आहे जे, 'रा संभाजी आंगेरे सरखेल याचे व हवसियाचे सम्बद्ध होते' म्हणून लिहिले आहे. सेवेसी लिहिलेच असेल. स्वामीस कलावे म्हणून लिहिले असे. सारांश पाणकोट शामलाने वसवावा, बाणकोट आंगरीयाने वसवावा. परंतु चौकीदाखल लोक ठेवावे. घाटावरून फौजाचा जोरा जाहाला तरी बाणकोट शामलाने सोडून जावा. फौजान आत्या तरी दोघानी राखावा ऐसा करारदाद जाहाला म्हणून लिहिले आहे. त्यानी लिहिलेच असेल. विदित व्हावे म्हणून लिहिले असे हे विज्ञापना.

¶News of negotiations of peace going on between Sambhaji Angre and the Siddi.

No. 170]

पौ छ २७ साबान.

[पौ 31-12-1735

श्री.

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी
वडिलांचे सेवेसी.

विनंती उपरी. रा. देवराव मेघशाम व बहिरोबा राजश्री संभुसिंग जाधव-रायास आणावयास गेले आहेत. त्यांचे पत्र छ २३ साबानी आले. त्यांत लिहिले आहे की 'कबुलातीची फौज मुलुकगिरीस जावयास ठेविली आहे. त्यास मसलतीस जावयास बोलाविले तरी त्या फौजेस पैका रोख दिल्याविना कोकणचे मसलतीस जावयास येते ऐसे नाहीं. तरी तूर्त दाहा हजार रुपये रोख पाठवावे. व दीड लक्ष रुपयाचा सरंजाम द्यावासा कला आहे. त्याच्या सनदा सिध करवाव्या म्हणजे यांचा अनमान नाही. हे येतच आहेत.' ऐसे कितेक प्रकारे बहुत लिहिले आहे त्यावरून राजश्री स्वामीनी त्यांस व राजश्री संभुसिंग जाधवराव यांस लिहिले की, 'हा समय पुन्हा येतो ऐसे नाहीं. तुम्ही खातीरजमा राखोन येणे. सरंजाम दिढालक्षाचा कबूल केला आहे तोहि देऊ. आणि ठिकाण सोडित्याचेव वर्तमान येईल, अलीकडे याल तेव्हां, पांचसात हजार रुपये तूर्त खर्चासहि पाठउन देऊ.' ऐसे बहुत प्रकारे समाधानपूर्वक आपली पत्रे व राजश्री फर्तेसिंगबाबाचे

पत्र व राजश्री सिवाजी पांडुरंग यांचे पत्र ऐसी पाठविली आणि बोलिले की येथे येऊन कोकणात उत्तरलेच तरी पनास हजार रुपये नक्क खर्चास यावे लागतील, म्हणून बोलिले. जाले वर्तमान कळावे याकरितां लिहिले आहे. सेवेसी श्रृत होय हे विज्ञापना.

¶News of discussions at Shahu's court sent to Chimaji Appa by Nana.

No. 171]

[पौ 31-12-1735

पा छ २७ साबान.

श्री

पुा तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी वडिलांचे सेवेसी विनंती. रा नारोजी कडू याजकझून माहाडाहून पत्र आले. तेथे वर्तमान लिहिले जे, 'सिदी साद च्यार गलबते व दोनतीनसे माणूस जरारे वाणकोटी ठेऊन आपण कर्णालियाकडे येऊन गला चढवावा. आवाई घातली आहे जे सुर्तेंकडे जाणार' ऐसे वर्तमान मारानिलेनी साविस्तर लिहिले होते ते पत्रार्थ राजश्री स्वामीस विदित संकलित मात्र केला. त्यावर राजश्री बोलिले जे तुमची फौज कोकणात उत्तरवितो ती राबवाची याजकरिता ऐसे सांगता. त्यावर आम्ही बोलिलो जे. माहाडचे पत्रामध्ये वर्तमान लिहिले आहे जे ते विदित केले. हा विचार काही आपानी लिहिला नाही. मग बोलिले जे 'आपापासून तेथे पत्र जाऊन येथे लिहिले असेल' ऐसे उगच स्वामीसी विनोद करून बोलिले. सेवेसी श्रृत होये हे विज्ञापना. ये गोष्टीचा विपर्यास काही चितात न आणावा. सेवेसी श्रृत होय हे विनंती.

¶News of Shahu's court communicated to Chimaji.

No. 172]

[2-1-1736

छ ४ रमजान:

श्री

पुरवणी राजश्री राऊ व ता राजश्री
आपा स्वामीचे सेवेसी.

विनंती उपरी. छ २९ साबानी प्राथःकालीं तीर्थरूप राजश्री तात्या व राजश्री नारबाचा मंत्री व राजश्री आनंदराऊ पंडित सुमंत दरबारी असतां राजश्री स्वामीनी राजश्री अंताजी सिवदेऊ यास बोलाऊन आज्ञा केली कीं तुम्ही पाचाढी जाऊन

राहणे. हुजूरचे निसवतीने त्यांनी मान्य केले. अगोधर मान्य केले नवते. मागती राजश्री पंतप्रतिनिधी व अंताजी सिवदेऊ यानी विचार करून राजश्री स्वामीकडे निरोप पाठऊन बोली खरी करून मान्य केले. विदित जाले पाहिजे. सोमवारी स्वार होऊन जाणार विदित जाले पाहिजे. सेवेसी विज्ञापना.

¶Purandare writes to Bajirao and Chimaji that Shahu had ordered Antaji Shivdeo, brother of Yamaji Shivdeo (Pratinidhi's Mutalik) to take his post at Pachad near Raigad.

No. 173]

[9-1-1736

छ ९ रमजान.

श्री

पुरवणी राजश्री राऊ व ताा राजश्री
आपा स्वामीचे सेवेसी.

विनंती उपरी छ ६ रमजानी संध्याकाळी देवराऊ मेघशाम याचे पत्र राजश्री स्वामीस आले. त्याची नकल करून स्वामीकडे पाठविली आहे. त्यावरून सविस्तर वर्तमान कळो येईल. राजश्री कृष्णाजी पवार व उदाजी पवार यानी स्वारा समागमे पत्रे पाठविली ती छ ६ रोजी संध्याकाळी प्रविष्ट जाली. त्याच्या नकला करून पाठविल्या आहेत त्यावरून कळो येईल. मारनिलेनी पंचवीस स्वारा पाठविले त्यापैकीं दोघे सिपाई शहाणे बोलके दरबारास राा आपाजीपंत व नरसीपंत घेऊन आले होते. त्यास जबानी वर्तमान राजश्री स्वामीनी पुसिले. यांनी सांगितले कीं कुल लस्करांत हिमत वरी आहे. राजश्री बकाजी महाडीक जमावानसीं आले आहेत. त्याच्या मते मुर्चे लाऊन महाड हस्तगत करावें. कार्य खायेनखाये होते. किंतेक गोष्टी पवाराच्या सांगितल्या. त्यावरून राजश्री स्वामी संतोषी होऊन कुल सरदारांस आज्ञापत्रे पाठविली कीं माहाडास मुर्चे लाऊन हस्तगत करणे. पाचाढीहून तोफा आणून मोर्चे लावणे म्हणून पत्रे पाठविली. राजश्री येमाजी सिवदेऊ यास पत्र पाठविले कीं पाच उची भाडी देणे. स्वामीस वर्तमान कळावे याकरितां लिहिले. राा अंताजी सिवदेऊ पाचाढास जाणार होते. परंतु अद्याप त्याची खवानगी जाली नाहीं. बहुधा त्याचे जाणे होता दिसत नाहीं. विदित जाले पाहिजे. सातारियास फौज दर्द दोन हजार स्वार जमा जाले आहेत. बारा पंधरासे मावळे लोक नवे चाकर

ठेविले आहेत. दो चौ दिवसांनी त्यांची रवानगी गोवळकोट अंजनवेलीकडे रवाना करावी ऐसी तजवीज आहे. त्यामध्ये राजश्री बावामंत्री यांचा यावयाचा मार्ग पाहत आहेत. विदित जाले पाहिजे, सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Letter to Bajirao and Chimaji Appa from Shahu's court, dealing with the suggestion of Bakaji Mahadik to reduce Mahad with guns.*

No. 174]

[21-2-1736

पौ छ २२ सवाल.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी.

विनंती उपरी. छ १९ सवाली मदवारी प्रातःकालीं राजश्री जिझवा व गोविंदराव व भास्कर वैद व आणीकहि दाहापाच जण छोटेखानी दरबारी हेते. राजश्री प्रतिनिधी व मंत्री हे नव्हते. आम्हीही नव्हतो. तेव्हा दरबारी चर्चेवरून चर्चा राजश्री भास्कर वैद्यानी चालविली कीं सरखेलीनी महाराजांस जिनस पाठविला आहे तो घ्यावा. मावारा दिल्हा न पाहिजे. तेव्हा राजश्री स्वामीनी त्यास झिडकाविले. आम्हास कांही नलगे. ज्यास पाहिजेसारखा असेल त्याणे विकावा. अगर भलते करवे. आम्हास नलगे. त्यावरी भास्कर वैद्यानी कांहीं सरखेलीची स्तुती आरंभिली. बोलिले कीं तो साहेबकामावर एकनिष्ठ आहे. असे बोलतात की गोवळकोट आहे काय? राजश्री पिलाजी जाधवराव दोन हजार फौजिनसी गोवळकोटास आलियावर ते कायें लक्षप्रकारे होईल. आपणहि साहेबचाकरीस चुकणार नाहीं म्हणून सरखेल बोलतात, ऐसे भास्कर वैद्य बोलिले. त्यावरून राजश्री स्वामी बोलिले कीं पिलाजी जाधवरायास हुजूर तूर्त यावयाची आज्ञा करावी. ऐसे बोलून दस्तकाचे पत्र लेहून रावोबा राजिवडा कलमदानबारदार यास राजश्री सुभेदारास आणावयास पाठविले. स्वामीस कळवी याकरितां लिहिले आहे. विदित जाले पाहिजे. स्वामीपासून राजश्री जाधवरायास पत्र लेहून घेतले हेते तेहि रावोबा राजिवऱ्याबराबर पाठविले. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Letter containing news of the events at Shahu's court conveyed by Purandare to Chimaji Appa.*

No. 175]

[30-3-1736

पैा छ २९ मोहरम.

श्री

राजश्री पंतप्रधान गोसावी

यांसी.

६० श्रीमत् सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलकृत राजमान्य श्वो पिलार्जी जाधवराऊ वृत्तानेक दंडवत विनंती. येथील क्षेम ता छ २७ जिल्काठ जाणोन स्वकुशललेखनार्थ आज्ञा करीत आसिले पाहिजे विशेष. सांप्रत काहां दिवस स्वामीकडील वृत कळो येत नव्हते. त्यास आपली पत्रे राणार्जन्च भेटीनंतर राजश्री आपास आली. त्यावरून साकल्य वृतांत कळोन बहुत समाधान जाले. आम्हाकडील वर्तमान तरी आम्ही आपली आज्ञा वेऊन मावार आलियानंतर सातारियास येऊन राजश्री स्वामीचे दर्शन घेतले. तदोतर येक मास संनिधच होतो. त्यानंतर बाणकोटास शामलाने आघात केला, हे वर्तमान राजश्री स्वामीसन्निध आलियाउपर आम्हास तळघाटे उतरावे येसी आज्ञा करून पुणियास रवाना केले. आज्ञेप्रमाणे राजश्री आपाचा निरोप घेऊ [न] कोकणांन स्वार होऊन जाऊन बाणकोट शामलाने घेतला होता तो पुनरोक्त त्याजपासून हस्तगत करून माहाड व किले रायगडच्या उपरालियास्तव गोरेगाव तीपियांन मुकाम करून दोन मासपर्यंत राहिलो आसता राजश्री स्वामी याणी पुनरोक्त हुजूर दर्शनास बलाविले. त्यावरून आज्ञेप्रमाणे येऊन राजदर्शन घेतले. राजश्री आपासहि दर्शनास यावयाची आज्ञा केली. त्यावरून सातारियास येऊन त्याणीहि राजदर्शन जाले. दर्शनांती आम्हास फौजसहवर्तमान गोबलकोटच्या मोर्चियास रवाना करावे येसी आज्ञा केली. त्यास मोर्चियास तरतुदेच्चा विचार तरी येथे सामान जे आहे ते विदितच आहे. (आ)णि पुढे पर्जन्यकाल समीप. पुढे राजश्री राऊ आलियानंतर जे आज्ञा कर्तव्य ते करावी. विनास्वामीकार्य ये समई सेवक लोकाचा आब घ्यावा येसे नाही, म्हणौन राजश्री आपानी बहुतम्हे विनंती केली. परंतु खावंदाची मरजी दुराग्रहाची देखिली. आपणहि त्या प्रांते गेलेत यास्तव येथील मरजीनुदृप राजश्री आपानी दोन मास मोर्चियास पाठवावे येसे मान्य केले. वैशाख शु ७ सप्तमीस सुमुहूर्त करून जाऊन. स्वामीच पुण्येकरून नक्षच होईल. राजश्री वाजिराऊ याची फौज आपल्या सन्निधच

आलियास चिरंजीव आपा आहेत. त्याचा परामर्श करणार स्वामी आहेत. आम्ही त्याहावे येसे नाही. परंतु सूचनार्थ लिला। आसे. वरकड येथील दरबारचा व घरचा सविस्तर वृत्तांत राजश्री आपानी आपणास लिला। आहे त्याजवरून साकल्य निवेदन होईल. आपणाकडीलहि साकल्य कुशलार्थ येणा (रे) वार्तिकासमागमे लेखनाश्चा केली पाहिजे. विशेष काये लिहिणे? कृपा केली पाहिजे हे विनती.

* अस्पष्ट.

[मोर्त्तव्या अस्पष्ट शिक्षा].

¶Pilaji Jadhav's letter to Bajirao informing him how Shahu was intent on the Janjira expedition.

No. 176]

[13-4-1736

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवगाव गोसावी यासी.

६३ अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नो बाजीराव वळाळ प्रधान आशीर्वाद. सु॥ सीत सलासीन मया अलफ. तुम्हास कोकणात राजश्री स्वामीनी रवाना केलियाचे वृत चिरंजीव राजश्री आपा यानी लिहिले त्याजवरून सविस्तर कळले. तुम्ही विचारे करून खटबँट करणे ते करालच. येथील मनसुवियाचा विचार चिरंजीवास लिहिला आहे. तुम्हास लिहितील त्याजवरून कळेल. तुम्ही तिकडील वर्तमान लिहित जाणे. जाणिजे छ १२ जिल्हेज. बहुत काय लिहिणे.

लेखन
सीमा.

¶Bajirao to Pilaji Jadhao, asking him to act in concert with Chimaji Appa.

* पिलाजीचा अस्पष्ट शिक्षा, जोडगिरीवर पाठीमागे मोर्त्तव्य.

१ वार्तिक = जासूद.

२ खटपट,

No. 177]

[April 1736

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री अपा स्वामीचे सेवेसी.

विनंती उपरी. ‘राजश्री स्वामीची आळोवरून, स्वामीची स्वारी कुलावा प्रांतास जाहाली. सिदि सात व सिदि याकूब व कृष्णाजी घाटगा व सुभानजी घाटगा, कोडा परवरी, तेरासे माणूस याचे कंदन करून भूमंडलास सुखी करून मोठा कीर्तिघोष करून येष घेतले. या उंपरी आस्टमी प्रांती स्वारी जाहाली आहे’ म्हणून वर्तमान घैकिले. त्यास कोणा मनसवेयावरी स्वारी जाहाली ते स्वामी जाणत. परंतु विचार्यमाऱ्ये पाहाता आजी पाऊसालाचे दिवस समीप आले. कोकण प्रांतीचा पाऊस सर्वास ठाऊक आहे. घैसियामच्ये त्या प्रांती कोणाची मसलतेन पुढे जावे यैसा अर्थ नाही. राजश्री पिलाजी जाधवराव गोवरलकोटास रवाना करितां जो विचार केला असेल तो केलाच (असेल.) त्याप्रमाऱ्ये ते वर्तील. इतकेहि असोन पुढे कांहीं कार्यसूचक अंतर-भाव-गर्भ हाती लागला आसिला तरी सुखी कार्यसिद्धीते पावो. यामध्ये स्वामी श्रीकांत-स्वरूप आहेत. तेथें सेवकाची बुद्धि कांहीं कार्यास यावी यैसा अर्थ नाहीं. क्षमा केली पाहिजे. बहुत काय लिहिणे. कृपा लोभ असी दीजे हे विनंती. मुलकांत बाकी राहिली त्याची ताकीद आळेप्रमाऱ्ये केली आहे. वसूल होऊन घेईल. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञासि.*

¶Chimaji Appa is congratulated by the writer on the fall of Siddi Sat and his associates on 19th April 1736.

No. 178]

[17-4-1736

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा गोसावी यांसी.

६३ श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नो पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती. येथील क्षेम ता छ १६ जिल्हेज मु॥ नजीक कसवे चिपुळण जाणोन स्वकीय कुशल लेखनाज्ञा करीत असिले पाहिजे विशेष. आपण छ १२ मिनूदूचे पत्र पाठविलें तें छ मजकुरी प्रविष्ट होऊन लिला॥ वर्तमान कळो आले. राजश्री मानाजी आंगरे याजकडील पत्रे छ ११ रोजीं आपणास आलीं. त्यानीं लिला॥ होते कीं “शामलाचा व आमचा दाखला होऊन युद्धग्रसंग बहुत जाला. परंतु शामलानें जवरदस्तीनें रेवसेची गढी कवज करून पुढे दिवसंदिवस

* हें पत्र प. नं. १८४ चे आर्थी वाचावे. चुकीनें अगाऊ छापले गेले आहे.

बळावत चालला आहे व पुढेहि उपद्रवाप करावा ऐसे त्याचे मानस आहे. याजकरितां कुमकेस हशम व जमाव ऐसा लौकर येऊन पावे ते करावे म्हणोन मार निलेनी लिला।, त्यावरून हे वर्तमान आपण राजश्री स्वामीस निवेदन करून आपला कुलावियास जावयाचा निरोप घेतला आणि आजी प्रातःकाळी सातारियाहून स्वार होऊन गेलो म्हणून लिला।. पुढे घाटमाथियास जाऊन घाटमाथाहून राजश्री चिमणाजी भिवराऊ जामखेडाहून फौजसहवर्तमान आले. त्याची रवानगी

शिका
जाधवाचा

कुलावियास करून पुढे जैसा विचार होईल त्याप्रमाणे तरतूद केली जाईल.” म्हणोन लिला। ऐसियास शामलाची गुंज तेथे बलाविलियाने कार्याची नाही. आपण येथून घाटमाथियास गेलियानंतर जमावाची रवानगी करतील. आणि तेहि जैसे कळल तैसे साहित्य करून तेथून गुंज उखले तो अर्थ केला पाहिजे. वरकड येथील सविस्तर वृत्तांत तो पुर्वी संताजी भ्रसके खासवारदार याजसमागमे लिला। आहे त्यावरून विदित होईल. विशेष काय लिहिणे कृपा केली पाहिजे हे विनंती. सारांश शामलाचा उत्कर्ष विशेषच जाला आहे. त्यास आपण घाटमाथा गेलियानंतर फौज व हशम रवाना करतील. आपले पुण्ये करून त्यास शाशन होऊन नक्षच होईल. परंतु आपण खासा खालते उत्तरावयाचा विचार केला न पाहिजे. पुढे तेथील विचारानुरूप जो विचारकर्तव्य तो केला पाहिजे. आपण न जातां भ्रम राहूनच कार्य होय तो अर्थ केला पाहिजे. विशेष काय लिहिणे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶Pilaji Jadhao writes to Chimaji Appa that he has been appointed by Shahu to lead succour to the fighting forces in the campaign.

No. 179]

[22-4-1736

श्री.

राजश्री

६३ अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नो चिमणाजी बलाळ आशीर्वाद सु। सीत सलासीन मया अलफ. शामलाने आरमार व तीन च्यार हजार लोक घेऊन येऊन गढी रेवस घेतली व मुलकांतहि उपद्रव करू लागला हे वर्तमान सातान्याच्या मुकामी विदित जाले. त्यावरून खासा स्वारी जाली. च्छै नजीक कुलाबा येथे पांच मजलीनी घेऊन मुकाम केला. छ १८ जिव्हेजी शामल सिधीसाद वगैरे सरदार जमावानसी खुसकीस आले. त्यासी गाठ पडोन

जूळ बरेनिव्या तोंडे [बरे नीट या] तोंडे तीन प्रहर जाले. सिदी साद वगैरे सरदार ठार पडले. दीड हजार माणूस शामलाचे पडले. हे तपसिले वर्तमान राजश्री भिवराव याच्या पत्री लिहिले आहे त्यावरून कठेल. जाणिजे छ २१ जिल्हेज.

¶A circular letter addressed by Chimaji to principal Maratha Sardars communicating the news of Siddi Sat's fall.

No. 180]

[23-4-1736

छ २९ जिल्हेज.

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा गोसावी यांसी.

६३ श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नानो पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती. येथील क्षेम ता छ २२ जिल्हेज मुकाम धामणी जाणून स्वकीये लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. सांप्रत आपणाकडील पत्रे येऊन कुशल वृत कळत नाहीं तरी सविस्तर वृत लेखन केले पाहिजे. रेवसाकडे फौज हाशम रवाना केले होते, ऐशास तिकडील काय विचार आहे तो लिहिला (पा)हिजे. आम्ही काल छ २१ मिनदूस आवडसेहून कूच करून धामणीच्या मोर्च्यामांगे मुकाम केला आहे. छावणी करणे लागती. घरे बांधावी दाणागला घ्यावा लागेल. याजकरितां नेहमी जागा येथें धरिला आहे. घरे बांधावयासी आरंभ केला आहे. आम्ही हेगैखाली वाळून त्यांचा मार्ग लक्षिला आणि ते विल्हे करून आले तरी घरे कोपटे जाली पाहिजेत. याजकरितां नेहमीच छावणीच्या जागा मुकाम केला. कळले पाहिजे. प्रजन्यकाळ समीप आला. दाणागला वेऊन वेगमी केली पाहिजे. ऊण काळ आहे तों दाणागला येईल तेवढाच. पुढे प्रजन्यकाळीं दाणा मिळणार नाहीं. तरी आपण वाणीउदमियांकरवी पांच सातशे बैलाचा पठारा येथे पोहचे ते करावें. प्रजन्य काळीं येथे लोक येतील त्यासहि दाणा गला पाहिजे; तरी येविसीचा विचार कर्तव्य तो केला पाहिजे. काळोस्तियाचा मोर्चा अद्यापि हुजरातीचा कायम जाला नाहीं. होईल तव्हां खरा. आपले मोर्चेयास जजाला असिल्या पाहिजेत तरी आपले (ज) जालदार बार व दाहा जजाला ऐशा पाठविल्या पाहिजेत. बेलदाराविसीं व सुताराविसीं व लोहाराच्या दुकानाविसीं आपणास पेशाजी लिहिले होते परंतु अद्यापि दुकान आले नाहीं. व सुतार बेलदारही आले नाहीत. तरी बेलदार सुतार व लोहाराचे एक दुकान ऐसे अविलंबे येथे पोहचे ते केले पाहिजे. ऐवजाविसीं व कापडाविसीं

पेशाजी लिहिले होतें त्यावरुन रवानगी केलीच असेल. रवानगी जाली नसिली तरी ऐवज व कापड सल्वर पोहचे ते केले पाहिजे. विशेष काय लिहिणे? कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

मोर्तव
सुद.

¶Pilaji Jadhao writes to Chimaji Appa asking for provisions and other necessaries for the monsoon campaign of Gowalkot.

No. 181]

[25-4-1736

पौ छ २८ जिल्हेज मुा कुलाबा.

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा गोसावी यांसी.

७४ श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नेहांकित पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती. येथील क्षेम ता छ २४ माहे जिल्हेज मु॥ मौजे धामणी जाणोन स्वकीये कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. आपण घाटा खाले गेलिया * * * * * चे वर्तमान. (एक ओळ फाटली आहे) आपली पत्रे छ १९ मिनदूची रवाना जाली ते आजी दोन प्रहरा पावली. आपण त्या प्रांते गेलियाउपर सिदी साद याचे व आपले युध्य होऊन सिदी साद याचे लोकांनी हत्याराची शर्त करावयाची ते रीतीने करून खासा सिदी साद व घाटगे दोघे व कोंडनाक येसे युध्यात कामास आणे म्हणोन लिला ते कळो आले. यैसियास हे येश श्रीने मोठेसे दिल्ले. पूर्वीपासून आपणास श्री येश देतच आहे. सांप्रत हे येश आगांध श्रीने आपले पदरी सवोळकर्ष घातले. याउपर गोवलकोटाती-लहि लोकांस धीर पुरतो येसे नाही. यानंतर आम्हाकडील वर्तमान तरी आम्ही

आपली आज्ञा घेऊन स्वार होऊन येथे आलियानंतर धामणीचा मोर्चा आपले जमावानसी कायेम केला. आम्हा-कडील मोर्चियास लोक नेमिले त्याप्रमाणे राजश्री पंत प्रतिनिधी याजकडील राजश्री कृष्णाजीपंत पाचसे हशमानसी आम्हापासी आले व राजश्री नारोपंडित सचीव याजकडील

राजश्री दामोजी कासी अडीचसे माणसानसी आम्हापासी आहेत. या

१ मोठे.

२ सवोळकृष्ट.

०
श्रीपांडुरंगचरणी
दृढभावपिलाजी-
जाधवः॥

जमावानसी व आम्हाकडील लोकानसी धामणीचा मोर्चा कायेम करून लस्कर सहवर्तमान मोर्चियामार्गे मैदानजागा पाहून मुकाम केला आहे. * * * * हुजरातचे लोक व राजश्री फतोसिंगवावा याजकडील वगैरे लोक नेमिले अहेत त्याप्रमाणे अद्यापि आले नाहीत. त्या मोर्चियास लोकांची रवानगी सरंजाम सुधा होऊन कायम ब्हावा, येतद्विधी आम्ही राजश्री स्वामीस दोन तीन विनंतीपत्रे पाठविली आहेत. आम्हाकडील मोर्चा आहेप्रमाणे धामणीस कायेम जाला. त्यापुढे अलीकडील खाडीतील गलबत मना जाले. त्याप्रमाणे तिकडील मोर्च्या अलियाउपर येथील कार्यभाग अल्पकाळेच चितानुसूप होऊन घेईल. विशेष काय लिहिणे हे विनंती.

मोर्चंब
सुद.

¶Pilaji Jadhao congratulates Chimaji on his victory at Charhai.

No. 182]

[26-4-1736

श्री

श्रीमंत राजश्री....आपा स्वामीचे सेवेसी

पोष्य जिवाजी खंडेराव दंडवत प्रणाम विनंती उपर. येथील कुशल तागाईत छ. २९ माहे जिल्हेजपर्यंत येथास्थित असें. स्वामीचीं पत्रे राजश्री स्वामीस आलीं. युध्याचें वर्तमान तपशिलवार श्रवण बहुत संतोष पावले. भांडीं मारिलीं, नोवत वाजविली, खुशाली केली. सिदीसादासारिखा गर्नीम मारिला हें कर्म सामान्य न केले, ऐसा स्तुतिवाद वारंवार केला. पत्राचीं उत्तरे पाठविलीं आहेत त्यांजवरून विदित होईल. आपणांस वऱ्ये व पदक व तरवार बहुमान पाठविला आहे. राजश्री मानाजी आंगरे यासी वऱ्ये व पदक पाठविले आहे. साखरोजी कुटा पत्रे घेऊन आलां त्यास सौन्याचें कडे दिल्हें. राजश्री मानाजी आंगरे यांजकडील पांच शिपाई आले त्यांस रुप्याचीं कडीं पांच दिल्हीं. हवशाकडील लोक जिवंत सांपडले असतील ते न सोडावे ऐसे राजश्री बोलिले आहेत; तरी जे सांपडले असतील त्यांतून येक न सोडावा. तिकडूनच मतगड प्रांते स्वारी करावी; गड घेऊन पाडावा ऐसी चर्चा दरबारीं जाली. राजश्रीचीं चित्रीं तोच विचार घेऊन आपणांस लिहिले आहे. विचार होईल तें केले पाहिजे. राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल यांसी पत्रे लेहविलीं त्यांत राजश्री मानाजी आंगरे याचा बहुत उत्कर्ष लिहिला आहे. याउपर ते आले तरी वरें. नाहीं तर पद प्राप्त यासच

होईल ऐसे समेत्यें भाषण केले. कठले पाहिजे. सिदीसाद मेला; याउपर गोवळकोट आंजनवेली येथे लगट करावी ऐसे राजश्री येमाजीपंत बोलिले. त्यावरून भर भरून राजश्री खंडोजी जगथाप राउत सुमारे १००, नागोजी वाटगे १००, इंदापूर जिती जानोजी नाईक १००, बाळोजी डुबल ३००, किरकोळ २००, येकूण आठशे स्वार व हशम राजश्री येमाजीपंत १००० येक हजार व सचीवपंत ५०० पांचवांशी येकूण दीड हजार, यांसी पोटास राजश्री....स्वामीनी यावें आणि अंजनवेलीस पाठवावें, ऐसे विचार होत आहेत. सिद्धांत होईल तो मागाहून लेहून पाठऊ. राजश्री नाना यांसी राजश्री संभाजी राजे याजकडे पाठविले आहेत; काल आजी-याच्या भेटी जाल्या असतील; लैकरीच येतील. विदित जाले पाहिजे. राजश्री पिलाजी जाधवराऊ धामणीवर गेले. याचे कोणी कालुस्त्यावरी अद्यापी गेले नाहीं. त्यावरून राजश्री रामाजी दामोदर याजवरी रागास आले कीं तुमचे लोक अद्यापि गेले नाहींत, याउपर लैकर न जात तरी तुम्हासच जावें लागेल ऐसी आज्ञा केली आहे. होईल तें पाहावें. बहुत काय लिहिणे? कृपा असों दिलही पाहिजे——

पुढे कोरी जागा असतां पत्र पुरे केलेले नाहीं.

¶ Jivaji Khanderao Chitnis communicates to Chimaji Appa Shahu's hearty congratulations on the victory he obtained over Siddi Sat.

No. 183]

[26-4-1736

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा
गोसावी यासी.

६३ श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य न्हो पिलाजी जाधवराव दंडवत विनंती. येथील कुशल ता छ २५ जिल्हेज मु॥ मौजे धामणी जाणौन स्वकीये कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. आपण छ २१ मिनहूची पत्रे रवाना केली ती आज छ मारी प्रविष्ट होऊन लिला अभिप्राये कलो आला. ‘कालचे युधी सिदीसाद व वरकड नामी सरदार अवघे व हजार बारासे माणूस यैसे खस्त जाले, येतन्मुले शामलाच्चा उपर्मद विशेष जाला. याउपरी हवसियाचे लोकांत अवसान राहिले यैसे नाहीं. याप्रसंगी आपणांपासी सात आठसे स्वार अडीच सहस्र पायेचा जमाव आहे. या सामानानसी खासा आलियास ते स्थळ

हस्तगत हला करून होईल न होये, येतद्विधीचा विचार सुचेल तो वाँच्य न करिता लेहून पाठवावा^१ म्हणौन लि॥। यैसियासी अवंदा शामलास जरब पुर्तीच वैसली हे यश श्रीने आं (पणास) सर्वोकृष्ट दिल्हे. सांप्रत या स्थलाचा विचार लि॥। यैसीयास आपले पदरी लोक व साहित्य मातवर आहे. आणि जे कार्य आपण मनवर धरतील तेथे श्री यश देईल, तेथे संदेह नाही. परंतु या स्थलाचा मजबुदीचा विचार आम्ही येथे आलियाउपर नजरेने पाहिला. त्यास गोवळकोटाचे टेकडी भोवता चर आहे. त्यामध्ये भरतीचे समई पाणी भरू[न] जंजिरा होतो. खंदक भालाभर पावेतो खणोन खार्डीचे उदक मेलविले आहे. त्यात पाचा साता खंडियाचे गलबत फिरते आणि पाणियापासून सात आठ हात वरत्या डगरी आहेत त्यामध्ये मेढा आहे. त्याची पेटी भरिली आहे व जागाजागा नाजूक स्थली चिरेबंदी बुरुज आहेत त्यापलीकडे सुभ्याचा कोट आहे. त्यासहि खंदक आहे. थोरले किलियासहि समोवता खंदक आहे. येदन्याये येथील मजबुदी आहे. सारांश हे स्थल हलेने येणे हे अगांधीच आहे. तथापि मातवर सामानानसी हला करून खंदकाजबल थडकलियास पुढे खंदकाची आटक, वरील मेटियाचा व दोही कोटातील मार, इतका मार सोसून माणूस तेथे जाईल तेव्हा थोडा राहील. यैसे असोन हे स्थल हलेने होणे अगाध आहे. आम्ही नजरेने पाहिल्याप्रमाणे लि॥। आहे. आपणापासीहि हे स्थलचे हळ्वी ज्याणी स्थल पाहिले असेल ते विदीत करितीलच असतील. सारांश या प्रकारचे मजबुदीस हला करणे साहस आहे. सांप्रत येथील कार्यभाग होणे तो चितानरूप मोर्चेबंदीनेच थोडकेच दिवसात होऊन येईल. हा विचार आपत्याहि चितात येतच असेल. कदाचित कच खाऊन लि॥। यैसे आपण म्हणतील तर पूर्वीपासून कोण मनसावियास अथवा भैलते गोस्टीस कच खावी यैसा विचार नाही. परंतु येथील मजबुदीनरूप लि॥। आहे. यानंतर तेथे हशमात अथवा आणिक कोणी शाहाणा माणूस पाठवणे तरी पाठऊन द्यावा. त्यासहि येथील विचार नंजरेने दाखउन जो विचार सांगणे तो सांगोन पाठऊन. त्यानंतर जो विचार कर्तव्य तो केला पाहिजे. वरकड मोर्चेबंदीने अथवा राजकारणाने येथील कार्य कार्यभाग आपले पुण्येकरून थोडे दिवसीच अनयासेच सिधीस पावेल. आपण खासा आलियास आपले लौकिकानरूप कार्य होऊन आले तर उतमच आहे. पूर्वी रायेगडास शामलाचा वेदा आला. तेसमई हुजरात व पवार

१ वाच्यता न करिता.

२ तळधर, बेदरी आणि पाठधर यांमधील जागा.

३ कठीण.

४ माहितगार.

५ अगाध, अवघड.

६ समक्ष.

७ पाठऊन.

व राजश्री बाजी भिवराव रा जाले, ते समई शामलास पराभवाते पावऊन यश संपादून पुढे माहाडास येऊन ते कार्य सिधी पावऊन बाणकोटास रवाना केले. तेहि यश श्रीने दिलहे. तनमुळे हावंभरी होऊन गोवलकोटास रवाना केले. त्यास आज तीन वर्षेपरियत आवधे राज्यास मसलत पडली. परंतु अद्यापि सार्थक होऊन न आले. यैसा विचार आहे. श्रीने सांप्रत येश दिलहे आहे तेच विशेष आहे. वरकड येथील कार्यभाग होणे तो आपले प्रतापे करून होऊन येईल. विशेष काय लिहीणे? कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

हे पत्र इ. सं. मर्यादे ऐ. चरित्रे या भागांतील पिलाजी जाधवाचे चरित्रांत ढापलेले आहे.

• *Pilaji Jadhao explains to Chimaji Appa the difficulties of capturing Gowalkot.*

No. 184]

[April 1736

श्रीराम प्रसन्न

राजश्री चिमाजीराऊ अपा गोसावी यांसी.

अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्ये श्रेहांकित द्वारकोर्जीराऊ पाटणकर साष्टांग दंडवत विनंती. येथील कुशल जाणून स्वकीयेलेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. गोसांवियांनी दया करून पत्र पाठविलें, पावोन बहुत संतोष जाहला. ऐसे क्षणांक्षणां पत्र पाठऊन परामर्ष करी (त) जाणे. गोसांवियांनी लिहिले जे शामलांत व आपणांत युध्य जाहले; शामलाकडील हजार दोन हजार माणूस ठार जाहले व खासा सिदीसात पडला म्हणून लिहिले; ऐसीयास पूर्वी वडिलांपासून येशस्त्री आहेत. या मार्घे राज्यांतील सरदार व सरकारकून शामलांवर चालोन गेले; परंतु ईश्वरें त्यांस येश दिलहें नाहीं. गोसांवियांस येश आले त्यावरून अतिसंतोष जाहला. गोसांवी श्रीमंत आहेत. राज्यांतील लोकांचे पालप्रहण करणार आपणांविराहित कोणी आहे आहे ऐसें नाहीं. आम्ही गोसांवियांचे सर्वस्वे पदरीचे अंकित असों. सर्व मान अभिमान आमचा गोसांवियांखेरीज कोणास आहे ऐसें नाहीं. आपणांजवळ चिरंजीव आहेत. गोसांवी त्यांचे ममतेनें चालवीत आहेत. आम्हांस आपणांविराहित दुसरा अर्थ आहे ऐसें नाहीं. गोसांवियांनी क्षणांक्षणां येणाराबरावर पत्रिकांप्रेषण करून सांभाळ करीत जाणे. सूझां-

प्रति विशेष काये लिहिणे. हें वर्तमान राजश्री जाधवराऊ यांणी ऐकिले. बहुत संतोष पावले. गोसांवियांचा स्तुतिवादहि बहुतच केला, तें पत्री त्याहावें ऐसे नाही. कळले पाहिजे. बहु काय लिहिणे हें विनंती.

¶Dwarkoji Patankar congratulates Chimaji on the fall of Siddi Sat.

No. 185]

[19-4-1736

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ
स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. गोवलकोटीहून राजश्री पिलाजी जाधवराऊ याचीं पत्रे आली. त्याच्या नकळा करून सेवेसी पाठविल्या आहेत. त्यावरून विदित होईल. साराउष सिदीसाद वारला यामुळे शामलाकडील लोकांत अवसान राहिले नाही व राजश्री स्वामीचे दैव विचित्र आहे; यास्तव गोवलकोट हस्तगत होईलसे दिसते. पुढे होईल (ते) वर्तमान लेहू. बहुत काय लिहिणे? कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶Chimaji sends news to Bajirao of Siddi Sat having been killed in fight.

No. 186]

[पौ 26-4-1736

पौ ४ २९ जिल्हेज.

श्री

पुगा राजश्री चिमाजीपंत आपा
गोसाबी यांसी.

विनंती उपरी. येथे राऊत आहेत ते ऊषणकाल पावेतो आहेत. पुढे दुसरे राऊत पाठकून यांस आपण घेऊन जातील, येशास ते राऊत प्रजन्य काळीं येतील त्यांस दाणागला पाहिजे. प्रजन्य काळीं रोजमरा देऊ म्हटत्यास दाणा मिळणार नाही. याजकरितां दाणा खेरेदी करून ठेवावा लागेल. प्रजन्य काळीं आवरू राहिली पाहिजे. तरी सदरहु लिंहिलेप्रमाणे * * * पाठविला पाहिजे. राजश्री श्रीनिवास पंडित प्रतिनिधी याजकडील रोा कृष्णाजी पंत पाचसे लोकानसी व राजश्री नारोपंडीत सचीव यांजकडील सवादोनसे लोक बा राजश्री दामाजी कासी यैसे आले आहेत व राजश्री आनंदराऊ सोमवंसी सरलस्कर व आम्ही मिलोन खिर्डीहून कूच करून आंबडसेवरी मुकाम केला आहे. हुजरा-

तचा मोर्चा कालोस्तियावरी काईम जाला तरी आमचाहि मोर्चा धामणीचे टोंगविरी जागा बांका आहे तेथे काईम होईल. आम्ही तो मोर्च्याचे मागे नेहमीच आहों. कळले पाहिजे. कानडे प्यादे हाली म्हणतात की प्रजन्य काळी आमचा टिकाऊ होणार नाहीं व कितेक (दुखणा) (ता) पाने पडिले आहेत. कितेक नारवानी श्रमी आहेत. तरी येथे नेहमी पाचसे माणूस उतम येऊन राहे ते केले पाहिजे. विशेष काय लिहिणे? कृपा केली पाहिजे, हे विनंती.

मोर्तव
चुद.

॥To Chimaji, from Pilaji Jadhao, communicating the progress against Gowalkot.

No. 187]

[27-4-1736

श्रीशंकर

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी.

विनंती सेवक मलार दादाजी साष्टिंग नमस्कार विनंती. येथील कुशल तागायथ छ २६ जिल्हेज मुकाम कोठुरे स्वामीचे कृपेकरून यथास्थित असे. यानंतर कृपाळू होऊन छ २० मिनहूचे पत्र पाठविले तें पावोन शामलाचा समूल निपात केला हें सविस्तर वर्तमान ऐकतां आनंद जाला तो पत्रीं कोठवरी लेहावा? स्वदेशीं शामलांने गाय-ब्राह्मणाची छलणा अतिशय केली. श्रीभार्गवराम त्याजवर क्षोभोन स्वामीचे हातें निपात करविला. यशा सामान्य प्राप्त जाले ऐसा अर्थ नाहीं. पूर्वी-पासून स्वामी यशस्वी आहेत. दिवसेंदिवस श्री याहून विशेषात्करं यशस्वी राखो. सिदीसात सामान्य शत्रू होता यैसे नाहीं. वडिलाचे पुण्यप्रतापें शत्रूचा निपात जाला हे कीर्त सर्वावरिष्ट स्वामीची जाली. राजश्री वासुदेव जोशी यांस आपले पत्र हे वर्तमानाचे आले त्याची नकल त्याणी आम्हांकडे काळी पाठविली. त्यावरून वर्तमान ये प्रांते राजश्री देवजी सोमवंसी व संभाजी पवार व राजश्री कुंवर बहादर यांस लेहोन पाठविले व तेच नकल बजिनस औरंगाबादेस शामजी गोविंद याजकडे पाठविली. श्रीमंत राजश्री पंत-प्रधान व चिरंजीव बाबूराव यांस पत्रे व जोशी यांचे पत्राची नकल यैसी औरंगाबादेस पाठविली. तेथून शामजीपंत लस्करास पत्रे रवाना करतील. राजश्री वासुदेव जोशी याकडे सेवेसीं पत्र लेहोन

त्यांचा जासूद आला होता त्या वरावर काली पाठविले; पावळेंच असेल. आजि स्वामीचेंच पत्र आले. वाचितां चित्त आनंदमये जाले. पुढे नवल विशेष वर्तमान लेहावया आज्ञा केली पाहिजे. श्रृत होये हे विनंती.

¶*Malhar Dadaji Barve congratulates Chimaji on his victory over Siddi Sat.*

No. 188]

[पौ 30-4-1736

छ २९ जिल्हेज.

श्री

पुरवणी राजश्री चिमाजीपंत आपा
गोसावी यांसी.

विनंती उपरी. मोर्च्याच्या सामानाविसी पेसजी एकदोन वेळा लेहून पाठविले होते. त्यास आपले आगमन तळधाटी जाले. तन्मुळे सामान येऊन पोहचले नाहीं. याउपरी दाहा जजाला, समेत जजाळबारदार व बेलदार व सुतार व लोहाराचे टुकान यैसे अविलंबे येऊन पोहचे ते केले पाहिजे. दोन तोफा बमये. सरंजाम गोळे थेल्या व पाचसे माणूस यैसे पत्र पावताच अविलंबे रवाना करावे. येत * * * [फाटले] रवानगी केली पाहिजे विशेष. * * * कृपा केली पाहिजे, हे विनंती.

मोर्चव
सुद.

¶*Pilaji Jadhao to Chimaji giving the progress at Gowalkot.*

No. 189]

[पौ 30-4-1736

छ २९ जिल्हेज.

श्री

पु॥ राजश्री चिमाजीपंत आपा
गोसावी यांसी.

विनंती उपरी. येथील मोर्चेबद्दनिचा विचार तर आम्ही धामणीचा मोर्चा कायेम केला आहे. त्यास येथे पोस्ते सामान असिले पाहिजे. आम्हापासी आपला

हशमांचा जमाव सांप्रत च्यारसे मनुष्य आहे. त्यापैकीं कानडे येकसेपाच आहेत. ते * * (फाटले) ती च्या कार्याचे नाहीत व पर्जन्यकाली खपावयाचे आहेत यैसे नाहीं. आपल्याहि प्रयोजनाचे नाहीत. याजकरितां त्यास निरोप देऊन आपणाकडे सत्वरीच रवाना करितो. गोरेगावच्या ठाणियापैकीं शंभर माणूस येथे पाठवावयाचा निश्चय केला होता, तेहि माणूस आले नाहीं. कानडेयास निरोप दिल्खास येथे तीनसे माणूस राहिले. त्यास देसीहून दाणा गला आला पाहिजे. याजकरितां कुभारला व तिवरियाचे घाटी चौकी बैसवावी लागली. तेथे पंनास पाऊणसे माणूस राहिले यैसा विचार आहे. त्यास गोरेगावीहून लोक रवाना करावयाचा विचार केला होता. त्याचे मुबादला व कानड्याचा मुबदला मिळोन आपणापासी जमाव आहे त्या पैकी दोनसे माणूस निवडक पाठविले पाहिजे व राजश्री मानाजी आंगरे याजकडील तीनसे माणूस व दोन तोफा दारुगोळा बँसये सरजाम यैसे मागोन पाठविले पाहिजेत. लिहिले प्रो सरंजाम तोफासुधा सत्वर आलिया खाडीतून गलबत जावयाचे बंद होईल. पलीकडील काळुस्तियाचे मोर्चियास राजश्री स्वामीनी हुजरातचे लोक आनंदराऊ बकरींचे गुमास्ते व खंडोजी धुमाल व येसाजी आनंत व राजश्री फतेसिंगबाबा याजकडील उदाजी फडतरे यैसे सात आठसे पायेचा जमाव व दोनसे राऊत समागमे हुजरे देऊन रवाना केले, ते जमाव-सहवर्तमान आजी दाखल जाले. याउपर तोहि मोर्चा का(यम) जाला. राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल यांसहि तोफेविर्षीं व लोकाविर्षीं राजश्री स्वामीनी आज्ञापत्रे लिहिली आहेत. त्यांजकडीलहि (लोक) व तोफा येऊन पोहचतील. खाडंचे दुतर्फी मोर्चे कायम होऊन खाडा [खाडी] बंद जाली म्हणजे जे होणे ते अनयासे होऊन येईल. विशेष काय लिहिणे? कृपा केली पाहिजे हे विनंती. तोफा (व) लोकांची रवानगी पत्रदर्शनी होय तो अर्थ केला पाहिजे हे विनंती

मोर्चा
सुद.

¶Pilaji Jadhao to Chimaji asking more forces and help against Gowalkot.

No. 190]

[2-5-1736

श्री.

विनंती उपरी. राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यास गोवळकोटास पाठविल्यावरी त्याणी जाऊन तमाम ठावठिकाण पाहून धामणीचा मोर्चा खाडीकाठी घातला.

१ सहित; सुदा.

तेथून गलवत बंद आहे. याणी मोर्चा घातला या प्रमाणे काळुस्तियाचा मोर्चा वसल्यान तरी गोवळकोटास तरांडे येऊ पावणार नाही. त्यास हुजरातच्या लोकास मोर्चा वलावावयासाठी राजश्री जाधवराऊ सांगत आहेत. औद्यास वाढ देऊन तो मोर्चा बलावितील. सुभेदारानी धामणीचा मोर्चा वसविला आहे त्याची मजबुटी करावी, खंदक खणावा, चौबुर्जी वाघून कदाचित काही शामल जमाव पाठवील तरी जुमस न खावा यैसे आम्हीहि सुभेदारास लिहिले आहे. त्याप्रो ते मोर्चा मुस्तकीम करितील. पाचसे माणसाची भर आम्हास करून देणे लागते. पाचसे माणूस राजश्री प्रतिनिधीकडील आहे. सरलस्कर व सुभेदार याणी मोर्चाचे पाठीवर मैदान पाहून मुकाम करून उपराळियावरी राहिले असेत. गलवते बंदरात आली ती बंद जाहाली आहेत. पुढे हि होऊन ईश्वर ईछेन होणे ते होईल. मुख्य गोष्ट सिदी साद मेला. या प्रसंगी साहास जाहात्याने ती स्थळे हस्तगत न होत सारिखे नाहीं. साहास मात्र जाला पाहिजे. काळुस्तियाच्या मोर्चाविसी राजश्री फतेसिंगवावाकडील लोकास व हुजरातच्या लोकास राजश्री स्वामीनी ताकीद केली त्यावरून तेहि काळुस्तियास येऊन वसले म्हणून राजश्री पिलाजी जाधवराऊ याणी लिहिले आहे. धामणीवर सुभेदारानी मोर्चा घातला त्यास धामणी म्हणजे कासीबंदरचाच मोर्चा आहे. कळले पाहिजे. र॥ ४ १ मोहरम बहुत काय लिहिणे? कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶Letter from Chimaji. The letter reports the Maratha preparations for capturing Gowalkot.

No. 191]

[2-5-1736

श्री

विनंती उपरी. सिदीसाद मंडलीसहर्वतमान मृत्यु पावला हे वर्तमान राजश्री स्वामीस राउतासमागमे लिहून पाठविले. त्यास तिसरे चौथें दिवशी राऊत सिकारीमध्ये जाऊन दाखल जाहाला. पत्र राजश्री स्वामीनीं वाचून परम आनंद जाहाला. वर्तमान आइकताच घरास येऊन तमाम भाडी सातारियावरील मारिली. लोकी नजरा गुजरानिल्या. राऊत गेला होता यास सोन्याचे कडे दिल्हे. राजश्री मानाजी आंगरे याजकडील पांचजण पत्रे वेऊन गेले होते त्यास पांचास पांच रुप्याची कडी दिल्ही. मानाजी आंगरे यास वस्त्रे व पदक, आम्हास वस्त्रे, पदक व तरवार यैसी रवाना केली आहेत. येऊन पोहचतील. सारांश शामलाचा निपात जाहला हा हर्ष राजश्री स्वामीस व जनास जाहाला आहे व कित्येकास

दुःखहि निर्माण जाहले आहे. तेहि स्वामीचे दृष्टीत आहेत. बहुत काय लिहिणे कृपा केली पाहिजे हे विनंती. रवाना छ १ मोहरम हे विनंती.

¶Shahu distributes presents to the heroes of the victory over Siddi Sat, writes Chimaji Appa to Bajirao.

No. 192]

[2-5-1736

श्री.

विनंती. सिदीसाद आरमार-सहित रेवसास येऊन उतरला. हल्डा करून गडी घेतली. साठ माणूस गडीत होते ते मारले गेले. तेव्हां मानाजी आगरे कुल जमावासहवर्तमान युद्धस गेले. युद्ध सख्त जाहले. ते समई याजकडील चांगली माणसे पडली. सिकस्त खादली. शामल शोक जाहाला. त्या उपरी येक दोन युद्धे सख्तच जाहाली. पनास चौपन्न माणूस मानाजी आंगरे याचे पडले. शामलाचीच शेखी होऊन मुळक लुटीत जाळीत पुढे चालला. थल राजकोट घ्यावा हा शामलाचा इरादा. राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल याचेहि अनुमोदन त्यास. सदरहू वर्तमानाचे पत्र मानाजी आंगरे यांचे सातारियास आले तेच समई कूच करून, दरकूच स्वाराचा हशमाचा जमावासहवर्तमान साववे मजली पोयेनाडास आले. दुसरे दिवशी छ १८ जिलहेजी सिदीसाद निवड माणूस व तमाम सरदार घेऊन दीड हजारानसी चरईकामारले येथे चालून आला. आम्ही चालून गेलो. युद्ध सख्त जाहाले. सिदीसाद जातीने मर्द. आगीचे सामान व तोफखाना हरभात, व तरतूद उत्तम. लडाई बहुत उत्तम केली. आम्हाकडील घोडे माणूस बहुत जाया जाहाले; परंतु स्वामीचे आशीर्वादे सिदीसाद जिवे मारला. सिदी-याकडील दवकोड नाईक व सुभानजी घाटगा व फाईम व बालाजी सेणवी हेहि मारले. बारा तेरासे माणूस काषून टाकिले. राजश्री मानाजी आंगरेहि युद्धसमई येऊन पोहचले. युद्धसमई त्याच्याहि लोकी कस्त केली हे वर्तमान तपशीलवार लिहिले आहे. पत्रे पावली असतील. कृष्णाजी घाटगा मारला म्हणून पूर्वी लिहिले आहे, परंतु कृष्णाजी उघडा बोडका पळून गेला. वरकड सरदार जमातदार मारले गेले. लोकहि पलाले ते उघडे बोडके खाडीत उड्या टाकून पहून तराडी-यावर चढले तितके गेले. शामलास मोठीसी जरब पोहचली. विदित जाहाले पाहिजे. रवाना छ १ मोहरम. बहुत काय लिहिणे; कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶Chimaji's own hand. Letter to Bajirao giving an account of the fight with Siddi Sat, at Charai Kamarle near Rewas.

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसी.

पो वासुदेव जोशी कृतानेक नमस्कार विनंती. येथील कुशल ता अधिक जेष्ठ शुद्ध प्रितीया पर्यंत स्वामीचे कृपे करून येथास्थित असे विशेष. स्वामीनी पत्र पाठविले ते पावळे. लिहिले वर्तमान सविस्तर कळले. जयेसिंगाची मेट जालियाचे वर्तमान लिहिले व राजश्री आपाचे पत्री कितेक वर्तमान लिहिले लावरून सविस्तर कळोन समाधान वाटले. इकडील वर्तमान तर शामल राजश्री आपानी पराभवाते पाविला. ते वर्तमान त्यानी सविस्तर स्वामीस लिहिले अहे लावरून विदित होईल. वरकडहि कितेक अर्थ राजश्री आपानी लिहिला लावरून विदित होईल. आण्ही सांप्रत राजश्री आपासमागमे कोकण प्रांते आहो. आज अष्टमीस आहो. रा आपा निरोप देतील तेव्हां कल्याणास जाऊ.

बर्गमुळे (?) जकाती पडल्या. खर्चहि वाढला आहे. मुलकीहि कांहीं लुकसान येईल. कळावें म्हणून लिहिले असे. चिरंजीव पांडुरंग जोशी यांस श्रीस रवाणा करावें. बहुत काय लिहिणे. लोभ करीत गेले पाहिजे हे विनंती.

¶ Vasudeo Joshi of the Peshwa's confidence working in the Janjira campaign writes to Bajirao the news of Siddi Sat's fall.

पो छ ६ मोहरम मुा तला.

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी.

विनंती. सेवक भिकाजी साबाजी कृतानेक विज्ञापना ता छ ३ मोहरम भोमवार दोन प्रहर रात्रपर्यंत स्वामीच्या कृपावलोकनेकरून वर्तमान येथास्थित असे विशेष. माहाराज राजश्री स्वामीस राजश्री खंडोजी जाधव व दुर्गोंजी मोईटे यांची पत्रे गोवळकोटाहून आजी आलीं. लाच्या नकळा करून सेवेसी पाठविल्या आहेत. त्यावरून विदित होईल. राजश्री संभाजीराजे यांचा आजीचा मुकाम सुंपने तांबवे वसंतगँडाखालीं जाला आहे. उद्दीक पालीस येतील. येथून

१ सुपने — कराड्यासून अदमासे ५।७ मैल पश्चिमेस.

२ तांबवे — कराड्या पश्चिमेस ५।७ मैल; सुपने व तांबवे यांच्यामध्ये कोयना नदी आहे.

३ वसंतगड — डोंगर, कराड्या वायव्येस ५ मैल.

४ पाली — साताच्याच्या दक्षिणेस सुमारे १५ मैल.

राजश्री स्वामी आजी मध्यानरात्रीं स्वार होऊन पालीस जाणार. उद्दीपक बुधवारी आठ घटका दिवस आल्यानंतर मेटीस मुहूर्त आहे. त्यांकारणे राहावयास स्वामीच्या वाडियांत स्थल करविले आहे. श्रीमंत राजश्री नाना स्वामीकडून लाखोटे हेच समई आले. ते लाखोटे न फोडतां आपणाकडे पाठविले आहेत. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रृत होय हे विज्ञापना.

The letter contains a new information that Shahu called Sambhaji of Kolhapur for a personal meeting, doubtless with the intention of obtaining the latter's co-operation against the Siddi of Janjira. This was the first visit of the two cousins after the celebrated treaty of the Warna in 1730. This visit may have been intended to settle the general policy of the Maratha Raj with reference to the Mohammadan powers. Shahu's arms had been fast expanding the Maratha Kingdom in all directions, and it was necessary to settle whether the Marathas were to establish a Hindu Empire in India or to remain confined to the Deccan. It is a pity that more definite information is not forthcoming to elucidate this point.

No. 195]

[6-5-1736

श्री

राजश्री माहादाजीपंत गोसावी यासी

८) अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल-लेखन करीत आसिले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले प्रविष्ट होऊन लेखनार्थश्रवणे संतोष जाळा. यैसेच सदैव येणारा वार्तिकासमवेत पत्री कुशलार्थ लेखन करून समाधान पावीत असिले पाहिजे विशेष. येथील वर्तमान तरी सप्तरूपीहून आलियानंतर आपण विचार सांगितला त्याप्रमाणे धामणीच्या मोर्चियाचे स्थल पाहून उपरालियाचे जागा टोंगावरी खाढी किनाऱियास मोर्चा मुस्तकीम केला. राजश्री त्रिवकराऊ सोमवंशी सरलस्कर व आम्ही सेनसहवर्तमान मोर्चियामागे परघरामचे डोंगरावरी मैदानजागा पाहून छावणी केली आहे. वरकड येथील मोर्चियाची जागा आपण सांगितल्याप्रमाणेच नक्षत्र राहावयाचीच आहे व सांप्रत सिदीसाद मारल्यामुळे गनिमाते कोणी डोर्डवर घेऊन जबरद(स्ती) पोहचावावी यैसा नाही. आणि आम्हीहि सावधतेस आथवा बंदोबस्तास चुकणार नाही. वरकड येथील तोफा व लोकाचे साहिल्याविर्षी राजश्री आपास लिहिलेच आहे. आपणहि विनंती

करून तोफा व लोहार व सुतार व बेलदार यैसे रवाना करविले पाहिजेत. सर्व विचार आपणास विदितच आहेत. तेथे विस्तार काये लिहिणे? बहुत काये लिहिणे? लोभ आसो दीजि. रा ९ मोहरम हे विनंती.

मर्तव्व
सुद.

¶Pilaji Jadhav to Mahadaji Purandare, communicating progress of siege against Gowalkot.

No. 196]

[प्र० 7-5-1736

पौ छ ६ मोहरम
मुा किले तलागड.

श्री

पुा तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामी
बडिलाचे सेवेसी.

विनंती. स्वामीनी छ २० जिलहेजचे पत्र पाठविले ते पावले. सिदी साद याचे जुजात जखमी ठार व घोडी ठार व जाया जाहाली त्याचा जावता पाठविला तो पावला. त्यावरून कळले जे तुंबल युध्ये जाहाले. वरे स्वामीचे पुण्य थेर, तेणे करून ही कायें होतात. हे विनंती.

¶Nana Saheb to Chimaji, congratulates the latter upon his victory over Siddi Sat.

No. 197]

[13-5-1736

नकल

श्री

राजश्री बालाजीपंत नाना गोसावी यांसी.

६ श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नेा पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती. येथील क्षेम ता छ १२ मोहरम मुा मौजे धामणी नजीक गोवलकोट जाणोन स्वकीये कुशल लेखनाज्ञा करीत असिले पाहिजे विशेष. सांप्रत कांहीं आपणाकडील पत्र येऊन वर्तमान कळो येत नाहीं तर दरवारचे व आपणाकडील सविस्तर लेखन करीत असावें. येथील वर्तमान तर अलीकडे * * * चा धामणीचा मुस्त * * * च आहे. छावणी घरे कोपटेहि तयार

जाली आहेत, काही होत आहेत. पलीकडे काळुस्तियाचे मोर्चियास हुजरातचे व राजश्री फतेसिंग भोसले व जाधव व भोईटे व पवार व सेनापतीकडील जमाव मोर्चास गेले आहेत. परंतु अद्यापि नेहमी छावणीचा विचार दिसत नाहीं त्यास राजश्री स्वामीची आज्ञा आहे की पागेचा [जागा] न सोडणे. त्यावरुन राा मानाजी जाधव व आणखी किते (क) लोक येसे पागेचेच जागियावर आहेत. काही मोर्चियास आहेत. परंतु शास्त्रत मार्च्यावर छावणीचा विचार अद्यापि नाहीं. बहुनाईकी कारभार आहे. कोणाचा विचार कोणाचे चितास येत नाहीं. येसा विचार आहे. राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल यांचीहि पत्रे आम्हास एक दोन आली. त्याजकडीलहि लोक व तोफा तयार होऊन जयगडास रवाना होऊन आले आहेत. परंतु पलीकडील मोर्च्याचा विचार शास्त्रत नाहीं. यास्तव यावयास अनमान करितात. काळुस्तियावर नेहमी मोर्चा कायम जाल्याखेरीज ते लोक येतां दिसत नाहींत. सारांप काळुस्तियाचा मोर्चा वलाऊन राहिला म्हणजे × × × कडील लोक तोफ * * * * मी काऱ्ये होणे ते स्व * * * होईल. परंतु राजश्री स्वामीचे चितास येईल तदनरूप घडोन येईल ते खोर. आम्ही येथून परस्परे राजश्री स्वामीस येतद्विपीचे वर्तमान लिहिलें तर येथे लोक आहेत त्यांस नालीस दिसोन येतें. सविस्तर आपास विदित व्हावे याकरितां लिहिले असे. विशेष काय लिहिणे? कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶Pilaji Jadhao to Nanasaheb, communicating progress of siege of Gowalkot.

No. 198]

[पो 23-5-1736

पो छ २२ मोहरम.

श्रीशंकर.

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान

स्वामीचे सेवेसी.

विनंती सेवक मलार दादाजी साष्टांग नमस्कार विनंती. तागायत छ जिल्हेज मुकाम कोठुरे गंगातीरीं स्वामीचे कृपे करून सेवकाचें व ये प्रांतीचे वर्तमान येथास्थित असे विशेष. स्वामीकडील पत्रे चैत्र वद्य त्रयोदसीचीं राजश्री आपांकडे आलीं. त्याणी वर्तमान सेवकास लिहिले होते. त्या अलिकडील वर्तमान कलत नाहीं. तरी सविस्तर वर्तमान लेहावयासी आज्ञा केली पाहिजे. ये प्रांतीचे वर्तमान तरी राजश्री संभाजी राजे यासी सातारियास आणावया राजश्री आपांस

रवाना करावें या उद्देशों राजश्री स्वामीनी राजश्री आपांस सातारियास नेलें. त्यास शामलानें कुलाबे प्रांतीं धामधूम करून राजश्री मानाजी आंगरे यासी कजिया केला. आंगरे याकडील रेवस आषागर प्रांते चेऊल येथील गढी घेतली. यास्तव उपराळियास राजश्री स्वामीनी राजश्री आपास रवाना केलें. छ १८ जिलहेजीं मैजे चन्ही प्रांत मजकूर येथें राजश्री आपा फौजेनसी आले. सिदी सात खासा दीट हजार माणसानसी चालोन मुकाम मजकुरा समीप आला. राजश्री मानाजी आंगरे राजश्री आपास सामील जाले. यांचे त्यांचे युध वरे तुंबल हातघाईने जालें. हवसियानी आरंबां काडून वरीसी दाटी केली. तेव्हां आपलियाकडील लोकानी सरमिसल करून शर्त केली. सिदी सात खासा व सिदी याकूब उदेरीचा किलेदार व कृष्णाजी घाटगे व सुभानजी घाटगा व कोंड नाईक परवरे, बालाजी सेणवाई यैसे ठार पडिले. मुर्दे सांपडले, दीट हजार माणसांतून दोनसें माणूस पलांन गेलें. वरकड आवधे मारून चाकोर (?) वसविले शामलाकडील आवधी मंडळी खपविली. आपलियाकडील माणूस व घोडे बहुत पडली व जायां जाली. सारांश राजश्री स्वामीचे प्रतापे व कैलासवासी नानाचे आसीर्वादे व स्वामीचे आसीर्वादे राजश्री आपांस यश थेर आले. सर्वदा याचप्रकरे उभयतांस श्री यशश्वी राखो! संतोषाचे वर्तमान सेवेसी निवेदन व्हाचें यास्तव लिहिले आहे. सेवेसी श्रृत होये. राजश्री आपाचे पत्र राजश्री वासुदेव जोशी यास आलें. त्याची नकल त्याणी आम्हांकडे पाठविली तेच बजिनस पाठविली आहे. त्यावरून विदित होईल हे विनंती.

¶*Malhar Dadaji Barve congratulates Bajirao on the victory over Siddi Sat.*

No. 199]

[31-5-1736

श्री

राजश्री

आपासाहेबांचे सेवेसी

श्रीमंत सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकित यमाजी धुमाळ कृतानेक दंडवत विनंती. येथील कुशाल तागाईत छ १ सफर स्वामीच्या कृपावलोकनेकडून यथास्थित असें. यानंतर स्वामीनीं कुलाब्याच्या मुकामींदून आज्ञापत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन बहुत सामाधान जालें. शामलानें कुलाब्यास उपद्रव केला होता, त्याजवरी खांसा स्वारी करून सिदी सात आदिकरून पांच सात मातवर माणूस व दीट हजार पायीचे लोक ठार मारिलें. ईश्वरे आप-

पांस यश दिल्हें आहे. शत्रूवरी आपला प्रादुर्भाव याच प्रकारचा आहे. इकडील सविस्तर वर्तमान राजश्री आपांनी आपणांस लिहिले आहे त्यावरून निवेदन होईल. विशेष काय लिहिणे? कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶ Yamaji Dhumal congratulates Chimaji on his victory over Siddi Sat.

No. 200]

[6-6-1736

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराऊ गोसावी यासी.

६३ अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नो चिमणाजी बलाळ आसीर्वाद. सु॥ सबा सलासेन मया अलफ. तोफा दोन तुम्हाकडे पाठविल्या आहेत. याजव॥ हशम लोक पाठविले आहेत. यापैकी दि॥ येसजी वेरडे असामी १८ व रायनाक असामी च्यार या दोन जमावाचे लोक पेसजी तुम्हाजवळ आहेत, त्या लोकात यास ठेवणे. वाकी लोक मावारे पाठवणे व वाळाजी कदम याचे लोक व नाईकजी तावडे याचे लोक यास घरास जावयास आज्ञा दिली असे. हे तोफा पोहोचउन घरास जातील. जाणिजे छ ७ सफर. बहुत काय लिहिणे.

लेखन
सीमा.

¶ Chimaji to Pilaji Jadhav, sending two guns and men.

No. 201]

[7-6-1736

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराऊ गोसावी यासी.

६४ अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नो चिमणाची बलाळ आसीर्वाद. सु॥ सबा सलासैन मया अलफ. तुमची पत्रे छ २४ मोहरमची आली ती पावली. त्याची उतरे पाठविली आहेत ती पावलीच असतील. सांप्रत तुमचे पत्र येऊन वर्तमान कळत नाही. तरी सविस्तर लिहून पाठवित जाणे. तीर्थस्वरूप राजश्री राऊ उजनीकडे आले आहेत. राजश्री मिवराऊ व राजश्री सटवोजी जाधव यास दर्शनास यावयाची आज्ञा जाहली त्यावरून ते सडे फौजेनसी दोन अडीच हजार स्वार घेऊन राजश्री राणोजी भोसले देवील रायाकडे

गेले. राजश्री अंताजी नारायण व राजश्री गोविंद हरी, संताजी मोरे, सतकर यैसे बुनगे सहवर्तमान देसास आले. * * * * वेळीस येऊन पोहचले तु * * * * गी केली आहे * * * * तोफाची वातमी राखणे * * * येतांच पुढे स्वारी पाऊन मजबु * * * * ने घेऊन जाणे. तोफा व गोलंदाज काळ रवाना केले. सातारियाच्या मार्गे तोफा येतील, त्याची खबर राखून स्वारी पाठवून घाटापासून घेऊन जाणे. रोजमरियास ऐवज रु॥ ७८०० अठावनसे काळ रवाना केले आहेत ते तुम्हाजवळ येऊन पोहचतील. जाणिजे छ ८ सफर बहुत काय लिहिणे.

लेखन
सीमा.

¶Chimaji to Pilaji Jadhav, giving general news of Bajirao's movements in the north.

No. 202]

पौ छ १० सफर

[9-6-1736

जावसूद

श्री
पुरवणी राजश्री चिमाजीपंत आपा
गोसावी यांसी

विनंती उपरी. आंगेरे यांकडील लोक आम्ही आणिले आहेत ते अद्यापि मोर्चा घालून नेहमी राहिले नाहीत. काय निमित्य कीं गुदस्ता त्याणी मोर्चे घालून श्रम साहास केले आणि लस्करच्यानी त्याचे किमपि साहित्यहि न जाले. आणि त्याच्याच नालिसी हुजूर लेहून पाठऊ लागले. याजकरितां लस्करची छावणी तेथे नेहमी जालियानंतर आगेरे याकडीलहि मोर्चा घालून नेहमीच राहतील ऐसे वर्तमान आहि. सुवर्णदुर्गास आम्ही राजश्री हरजी नाईक कदम यास लिहिले होते. त्याणी जंजिरे मजकूरपैकी पांचजण सिपाई वा गुणाजी ना गावतलकर येथे नेहमीच पाठविले. ते घर बाधोन आम्हापासी सेवा करीत आहेत. प्रस्तुत त्यास पोटास आडिसेरी देऊन ठेविले आहेत. राजश्री संभाजी आगेरे सरखेल याजकडून आम्ही आपले मोर्चास दोन तोफा आणित्या आहेत. त्या नेहमी मोर्चास नेऊन ठेविल्या आहेत. त्याकडून सेपंनास भांडेयाचे गोळे आणिले व राजश्री दादोबास लेहून राजश्री स्वामीस अर्ज करून शेंभर गोळे

मागून वेतले. तेहि येथे आणविले आहेत. माणसे पाठऱ्या आणऊन. त्याजकदून सखलाद, धोत्रजोडे, कोरे कागद देविले होते ते सातारेयाहून आणिले. कळल पाहिजे. वहुत काय लिहिणे कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

मोर्त्त्व
सुद.

¶Pilaji Jadhav writes to Chimaji an account of the siege of Gowalkot.

No. 203]

[पां 9-6-1736

पौष छ १० सफर.

श्री

पुरवणी राजश्री चिमाजीपंत
आपा गोसावी यांसी.
जावसूद

विनंती उपरी. आम्हास गोवळकोटास रवाना केले त्यापासून पंधरा हजार रुपये येथे आले व राजश्री नारोजी कदू याजकडे जिल्हेज महिनेयात सातारेयाहून तीन हजार रुपये पाठविले. येकूण आठरा हजार रुपये जमा जाले. त्याचा हिशेब गोपाळ बाबाजी बराबर पत्री लिहिलाच आहे. त्याजवरून आपणास श्रवण जालाच असेल. सारांश येयील येवजाची तर्तूद करून यैवज पाठविला पाहिजे व स्वार जमावहि लौकर येथे पोहचै ते केले पाहिजे. विशेष काय लिहिणे? कृपा केली पाहिजे, हे विनंती.

मोर्त्त्व
सुद.

¶Pilaji Jadhav to Chimaji, asking supplies of men and money.

No. 204]

पो छ २२ सफर

[12-6-1736

श्री.

राजश्री पिलाजी जाधवराव
गोसावी यासी.

६। अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नो चिमणाजी बळाल आशीर्वाद
सु॥ सवा सलासेन मथा अलफ. तुम्हाकडे स्वार येणप्रमाणे.

१ दि॥ राजश्री कानाजी राजे सिरके

१	येमाजी भोसले सारंगा घोडा
१	जानोजी कदम निला घोडा भालेकरी
१	गुणाजी महाडीक गोमासी निला भालेकरी
१	कृस्णाजी कदम घोडा निला भालेकरी

४

२ दि॥ राजश्री वाजी सिरके

१	सुभानजी माहाडीक घोडा निला भालेकरी
१	भिवजी सिरका भालेकरी घोडा वोर

२

६

० श्री

राजा शाहु नरपतिहर्ष-
निधान वाजीरावबळाल
मुख्य प्रधान.

येकून सा स्वार पाठविले आहेत यांसी रोजमरा
चौरोजा रुो १२ बारा प्रमाणे देवीत जाणे. जाणिजे
छ १३ सफर.

लेखन
सीमा.

No. 205]

[26-6-1736

पो छ ७ रावल.

श्री.

राजश्री पिलाजी जाधवराव गोसावी यांसी.

६) अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नो चिमणाजी बलाल आशीर्वाद.
सु॥ सबा सलासीन मया अलफ. तुम्ही पत्रे दोन प्रतीने पाठविली ते पावली.
गोवलकोटच्या मोर्चियाची बंदोवस्ती केली व राजश्री सरखलीकडील लोक व
तोफा आव्या, मोर्चे काईम केले, तो अर्थ विस्तारे करून लिहिला त्याजवरून
कलले. ऐशास तुम्ही मोर्चे काईम करून बंदोवस्ती केली असेल ते उतमच
केली असेल. व पुढे हि करणे ते कराल. सारांश तुम्ही ते स्थळीं आहा.
हरहुनरे स्थळ हस्तगत करणे ते करावयाची पैरंवी कराल. तुमची पत्रे आली
त्यांचा जावसाल वरचेवरी पाठवावा तरी आमचे शारीर
सावकास नव्हते. येदननिमित्य जावास गुंता पडला
होता. प्रस्तुत श्रीकृपेने काही आरोग्य जाली असे.
तुम्हास कळावे याजकरितां लिहिले आहे. जावसाल
आलाहिदा पुरवण्यांत लिहिले असेत, त्याजवरून
कलेल. जाणिजे छ २७ सफर, वहुत काय लिहिणे.

० श्री
राजा शाहु नरपतिहर्ष-
निधानबाजीरावबलाल
मुख्य प्रधान.

दर्खन
सीमा.

¶Chimaji to Pilaji Jadhav, acknowledging previous letters.

No. 206]

[8-7-1736

पो छ २४ रोवल.

श्री.

राजश्री पिलाजी जाधवराव गोसावी यांसी.

७) अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नो चिमणाजी बलाल आशीर्वाद.
सु॥ सबा सलासीन मया अलफ. तुम्ही पत्र पाठविले ते पावले. शरीरास
सावकास वाटते न वाटते ते लिहिले पाहिजे म्हणोन तर प्रस्तुत शरीरी काही
सावकास वाटते. किंचित भ्रम राहिला आहे तोहि परिहार होईल. राजश्री
राऊ आले की नाही म्हणोन लिहिले, तरी तीर्थरूप आले तेचक्षणी तुम्हास पत्र

लेहून पाठविले. पावळे असेल. वरकड मोर्चियाचे बंदोवस्ताचा मजकूर लिहिला तो कलला. तुम्ही बंदोवस्त केला असेल तो उत्तमच केला असेल. वरकड तरतुदेचा विचार तरी जो होणे तो होतो. ईश्वरईच्छेने कार्य होईल तेव्हां होईल. तुम्ही (* * फाटलें) काय. दरबारचा प्रसंगच या रीतीचा आहे. आंगन्याचे लोकांनी मचवा पाडाव केला. उतम वेळे. ते स्वामीसेवेसी अंतर करितासे नाहीं. राउताची हाजिरी पाठविली ते पावली. राजश्री कानोजी सिंके याचे चौधे राऊत रवाना केले, त्याचा मजकूर लिहिला तो कलला. जानाजी कदम दि॥ मार यांचे घोडियाचा मजकूर लिहिला तो कलला. शामजी कोकर यास पडथळा वैल तदु पाहिजे म्हणोन लिहिले तरी येव्हा येथून पडथळास काय घावे. पुढे तेथे आलियावर पडथळास मेलविले जाईल. जाणिजे छ ९ राळोवल. बहुत काय लिहिणे? येथून राऊत रवाना केले त्यापैकी तेथे पावळे ल्याची यादी लिहिली ते कलली. नेमणूकपैकी राऊत राहिले त्यास ताकीद करून रवानगी करितो. जाणिजे

० श्री ७
राजा शाहु नरपतिहर्ष
निधान वाजीराव-
बलाल मुख्य प्रधान.

करितासे नाहीं. राउताची हाजिरी पाठविली ते पावली. राजश्री कानोजी सिंके याचे चौधे राऊत रवाना केले, त्याचा मजकूर लिहिला तो कलला. जानाजी कदम दि॥ मार यांचे घोडियाचा मजकूर लिहिला तो कलला. शामजी कोकर यास पडथळा वैल तदु पाहिजे म्हणोन

लिहिले तरी येव्हा येथून पडथळास काय घावे. पुढे तेथे आलियावर पडथळास मेलविले जाईल. जाणिजे छ ९ राळोवल. बहुत काय लिहिणे? येथून राऊत रवाना केले त्यापैकी तेथे पावळे ल्याची यादी लिहिली ते कलली. नेमणूकपैकी राऊत राहिले त्यास ताकीद करून रवानगी करितो. जाणिजे

लेखन
सीमा.

¶Chimaji to Pilaji Jadhav, noting the progress against Gowalkot.

No. 207]

[12-7-1736

पौ छ २४ रोवळ

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराव गोसावी यांसी.

७) अखांडितलक्ष्मीआलकृत राजमान्य स्नो वाजीराव बलाल प्रधान आशीर्वाद. सु॥ सवा सलासीन मया अलफ. तुम्ही पत्र छ ४ राळोवलचे पाठविले ते छ १२ मिनदूस प्रविष्ट जाहलें. पाये (* * एक ओळ फाटली आहे) स पायेच्या जमावात माणोस किती आहे आपणास विदित आहे. त्याहिमध्ये दुखणेकरी जाऊन येक हिसा साबूत नाहीं. यैसा पायेच्याचा मजकूर आहे. राऊत रवाना केले तेहि. आपणांस विदितच आहे. राऊत येथे ६८ आठसष्ट आहेत. त्यापैकी शाबूत चौसष्ट आहेत. येकात येक नाही. शरैम लोकीक

राहिला पाहिजे म्हणोन लिहिलें ते कलले. यैशास तुम्ही लिला मजकूर येथार्थच

आहे. पायेचे जमावाचा (* * फाटले) म्हाठी
आहे खराच. यास्तव आणाझी साटम व गोंदजी
कदम दोनी पथके पाठविली आहेत ते उतमच
असेत. मारनिले वा। तुम्हास पत्र पाठविले
आहे त्याजवरून कलेल. राऊत च्छुकडील
च्यार आहेत खरेच. परंतु नेमणूकपैकी राऊत

राहिले आहेत ते ताकीद करून पाठऊन देतो. जाणिजे. छ १३ रविलौवल.
राजश्री आपा याचे वेशेचे वर्तमान ल्याहावे म्हणोन लिहिले तरी येथेस उतार
आहे. किंचित ख्रम आहे तोहि श्री (हरीष्वर्षे) न दूर होईल. जाणिजे बहुत
काय लिहिणे.

लेखन
सीमा.

॥Bajirao to Pilaji Jadhav, encouraging the latter in his work of siege and adding that Chimaji was feeling better.

No. 208]

[14-7-1736

पौ छ १ जोवळ.

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराव गोसावी.

६ अखंडीत लक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नो वाजीराव बलाळ प्रधान
आसिर्वाद. सु॥ सवा सलासीन मया अलफ. गोवर्लकोटास तुम्हाजवळ लोक
आहेत त्यास च्यार च्यार पाच पाच महिने जाहाले त्यास मुबदला पाठऊन ते
आणवावे व तुम्हाजवळ भरतीहि असावी याजकरिता सिवजी नाईक यादव याची

पनास माणसाची बोली करून तुम्हाजवळ
पाठविले असत. येथे आम्ही लोकाची गणती
घेतली नाही. तुम्ही तेथे याचे लोकाची गणती
घेणे. पनास माणोस चांगले वरकंदाज अँड-
हातेरी चाकरीचुकरीस कामास येई येसे वेऊन
येतो म्हणोन यानी मान्य केले आहे. तरी

० श्री ॻ
राजा शाहु नरपतिहर्ष-
निधान वाजीराव-
बलाळ मुख्य प्रधान.

तुम्ही याची हजिरी घेऊन सेवा चाकरी घेणे. रोजमरियाचे पत्र आलाहिदा पाठविले असे त्याप्रमाणे रोजमरा देणे. जाणिजे छ १९ राळोवल.

लेखन
सीमा.

॥Bajirao to Pilaji Jadhav, sending fresh men for the work against Gowalkot.

No. 209]

[15-7-1736

पौ छ २३ सफर

श्री.

राजश्री पिलाजी जाधवराऊ गोसावी
यासी.

० श्री ॻ

राजा शाहु नरपति.
हर्षनिधान बाजीराव-
बलाल मुख्य प्रधान.

६) अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य सनो
चिमणाजी बलाल आसिर्वाद सु॥ सबा
सलासीन मया अलफ. पेटेकरी व पोहणार
प्रां पुणे पैकी.

- १ माण माहार वस्ती मौजे माजरी बु.
- १ सिता माहार वस्ती मौजे माजरी खुर्द.
- १ सोनजी कडु कोळी मौजे खडकी.
- १ हसा माहार मौजे ताथवडे.
- १ विरा माहार मौजे फुलगाव.
- १ फकिरा माहार मौजे मुढवे.

६

येकूण सहा असामी पेठी सहवर्तमान पाठविले आहेत. त्यास रोजमुरा दरमाहे दर असामीस रुपये ४ च्यार प्र० रु० २४ चौबीस ई॥ छ १६ रविलावला पासून देवीत जाणे. जाणिजे छ १३ सफर. बहुत काय लिहिणे.

लेखन
सीमा.

॥Chimaji to Pilaji Jadhav, sending more men as per list.

No. 210]

[5-9-1736

पौ छ १० जमादिलोवल.

श्री.

पुर्वणी राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी.

विनंती उपरी. आजी मौजे खंडलियाचे मुकाबी वेदमूर्ती रा विश्वनाथभट मेहंदले कोकणांतून आले, त्याणी वर्तमान सांगितले की, आपलियास येक मुसलमान श्वेतील भेटला त्याणी वर्तमान सांगितले कीं कर्नाळकरानीं दीडसे माणूस आणिले ते कर्णाईचे देवळाजवळी आहे. त्यांत शामलाचे लोक पंचवीस माणूस मात्र आहे. वरकड सवासे माणूस किलेदारानी ताजुदी अलीखान याचे पुत्रास लिहिले होते. त्याणी सवासे माणूस रेवदंडियाहून घेऊन आला आहे. येकूण दीडसे माणूस मात्र आहे. हे विनंती.*

*Vishvanath Bhat Mehendale referred to in the letter is the son of Balaji Vishvanath's sister who was married to Bahiravbhat. Vasudeo Joshi writes this letter to Chimaji regarding fort Karnala.

No. 211]

[6-9-1736

छ ११ जमादिलोवल.

श्री

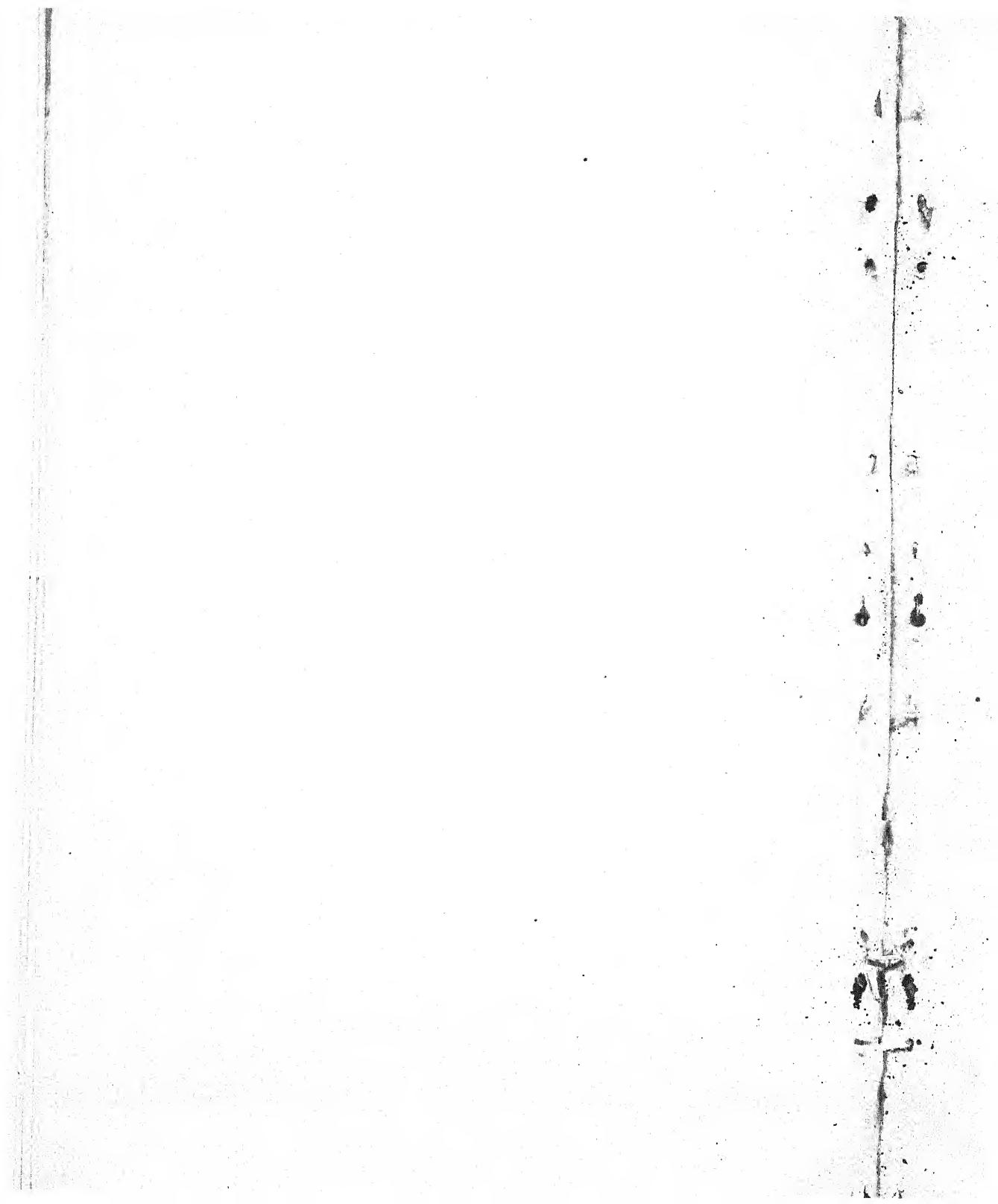
पुर्वणी राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेसी.

विज्ञापना एसीजे. शामलाची दिवसे दिवस कठीण अवस्था. यांणी तीन लक्ष रुपयेपावेतों दिले ते वसूल होत नाही. यावर आम्हास म्हणतात तुमच्या खांधंदाच्या भरवशानें या चोराकडे आम्ही फसलों. नाहीतर आम्हास इतुके कशास घावे लागते? अद्याप शामल बाटवील किंवा देवळे मोर्डील व जाजती जल्ल करील तर आम्ही जामीन राहतों. हर प्रथले राजश्री स्वामीयांस युक्तीने समजाऊन कडी बसवीत नाही. तेव्हां आम्ही दुसरा कुलाबा सुचेल तो योजून मग शब्द लावाल. हा काळवर तुमच्या वचनाची विश्वासून वाट पाहिली. अतःपर यास काढणे तर तयार व्हा. कल्याणास आल्यानंतर कागदपत्र पाहिजेत तैसे केले जातील. हे ढिलीवर घालणे असेल अगर आमची समजावीस करावी हे

* कदाचित हो येत न. १३० जवळहि वसेल.

मनांत असेल तर स्पष्ट कळो घावे. निमित्य जे अंगारकांने सल्याविसी लिहिले आहे कळेल ते रीतीने सला करून घेतला जाईल. या करितां पत्र पावतां अंगारखाकडील जाव आल्यापूर्वी स्वामीकडील उतर इछिताहेत. यानंतर याचे उतर व राजश्री स्वामीचे मनीं कोण्हे प्रकारे सला करावा हा इत्यर्थ ठीक आम्हास मनास आणून लिहून येईल तर त्याप्रमाणे उपाय योजिला जाईल. बोलिले आहेत, या लोकांस खबर बखर हमेशा लिहावी विचारावी म्हणजे आंतिकता दिसते. परंतु ठीक लिहावी. निमित्य की यास वरचेवर खबरी कळतच आहेत. आम्हास रवाना कसे केले राजश्री आपासहेवी दुसरे मनुष्य योजिले ते खबर आम्हापूर्वी यास कळली. याकरितां काय यास तध्य उतर सागावे ते आज्ञा करावयास स्वामी समर्थ आहेत. कोंडनाक महार तिकडे सांपडलाहे की काय ? इकडे मारला म्हणून खबर उडाली आहे.

¶*Letter to the Peshwa about conditions in Konkan after the battle of Charhai.*

**MAP
TO ILLUSTRATE
SHAMU'S WAR AGAINST JANJIRA**

SCALE OF MILES
45 90

N

